

**UCHWAŁA NR L/352/2018
RADY GMINY DRAWSKO**

z dnia 26 września 2018 r.

**w sprawie przyjęcia: „ Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawsko na lata 2018-2021
z perspektywą na lata 2022-2025” wraz z „Prognozą oddziaływania na środowisko”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2018 poz. 994 t.j.) w związku z art. 17 ust. 1 oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799 t.j.)

§ 1. Przyjmuje się „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Drawsko na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025” stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały, którego integralną częścią jest „Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawsko na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025” stanowiąca załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Drawsko.

§ 3. Uchwała wchodzi z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Uzasadnienie do Uchwały Nr L/352/2018 Rady Gminy Drawsko z dnia 26 września 2018r „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Drawsko na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025” został opracowany zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2018 poz. 799 t.j.), który wprowadza na poszczególne szczeble administracji samorządowej wymóg sporządzenia wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska. Program ochrony środowiska ma na celu efektywne zarządzanie ochroną środowiska zgodnie z polityką ekologiczną państwa. Program ochrony środowiska zawiera cele i zadania, które powinna realizować gmina w celu ochrony środowiska w swoich granicach administracyjnych. W oparciu o przepisy powołanej powyżej ustawy została sporządzona „Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawsko na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025”, której zakres i stopień szczególności został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu (pismo z dnia 01.09.2017r. znak sprawy WOO-III.411.379.2017.PW.1) oraz przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Czarnkowie (pismo z dnia 08.08.2017r. znak sprawy ON.NS.740.19.2017). Projekt Programu ochrony środowiska wraz z jego Prognozą oddziaływania na środowisko został również poddany opiniowaniu przez ww. organy. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny Postanowieniem z dnia 14 grudnia 2017r. znak sprawy ON.NS.741.39.2017 oraz Postanowieniem z dnia 1 lutego 2018r. znak sprawy ON.NS.741.1.2018 wyraził pozytywną opinię. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem z dnia 14.12.2017r. znak sprawy WOO-III.410.1008.2017.PW.1 oraz pismem z dnia 22.02.2018r. znak sprawy WOO-III.410.87.2018.PW.1 wyraził opinię, w której zawarł uwagi uwzględnione w ostatecznej wersji Programu wraz z Prognozą. Projekt Programu Ochrony Środowiska wraz z Prognozą również uzyskał pozytywną opinię Zarządu Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego w Czarnkowie. Uzyskane opinie i stanowiska organów uwzględniono przy konstruowaniu ostatecznej wersji dokumentu. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (art. 39 ww. ustawy) zapewniono możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ww. ustawie w postępowaniu, którego przedmiotem było sporządzenie niniejszego Programu ochrony środowiska. Obwieszczeniem GK-OŚ.602.1.2018.AG z dnia 2 maja 2018r. zawiadomiono o możliwości zapoznania się z dokumentacją ww. Programu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko, który został zamieszczony w BIP Gminy Drawsko oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Drawsko. W terminie 21 dni od daty podania do publicznej wiadomości obwieszczenia o możliwości zapoznania się z dokumentami oraz składania uwag i wniosków tj. od dnia 2 maja 2018r. nie wniesiono uwag i wniosków do projektów Programu ochrony środowiska i Prognozy oddziaływania na środowisko.

GMINA DRAWSKO

Urząd Gminy Drawsko
ul. Powstańców Wlkp. 121
64-733 Drawsko
tel.(67) 256 91 28 fax (67) 25 691 35
e-mail: pctdrawsko@poczta.onet.pl

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DRAWSKO NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2022-2025

Drawsko, 2017

Wykonawca:

Ecoekspertyzy

Ul. Słoneczna 1/20

62-004 Czerwonak

www.ecoekspertyzy.pl

Email: biuro@ecoekspertyzy.pl

Tel. +48 883275636

Autorzy opracowania:

mgr Iwona Sławek

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	5
1.1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA	5
1.2. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA	5
1.3. CEL OPRACOWANIA	6
1.4. ZAKRES OPRACOWANIA.....	6
1.5. ŹRÓDŁA DANYCH	7
1.6. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE	7
2. STRESZCZENIE	8
3. OCENA STANU ŚRODOWISKA.....	13
3.1. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA.....	13
3.2. ZAGROŻENIA HAŁASEM	24
3.3. GOSPODAROWANIE WODAMI	29
3.4. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA.....	43
3.5. ZASOBY GEOLOGICZNE	46
3.6. GLEBY.....	48
3.7. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW.....	49
3.8. ZASOBY PRZYRODNICZE	51
3.9. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	57
3.10. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	58
4. PODSUMOWANIE STANU OBECNEGO – ANALIZA SWOT.....	60
5. KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYJĘTE W DOKUMENTACJI NADRZĘDNEJ	64
5.1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE	64
5.2. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE	78
6. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE	79
7. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	97
7.1. INSTRUMENTY I NARZĘDZIA REALIZACJI PROGRAMU.....	97
7.2. UCZESTNICY REALIZACJI PROGRAMU	98
7.3. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA.....	99
7.4. MONITORING PROGRAMU	99
7.5. OKRESOWA SPRAWOZDAWCZOŚĆ	101
8. ŹRÓDŁA DANYCH	101

SPIS TABEL

TABELA 1 DANE OBIEKTÓW ZARZĄDZANYCH PRZEZ GMINĘ DRAWSKO.....	14
TABELA 2. ILOŚCIOWY SKŁAD GAZÓW SPALINOWYCH SILNIKÓW O ZI I ZS	17
TABELA 3 PLANOWANE REALIZACJE Z ZAKRESU OZE NA TERENIE GMINY DRAWSKO	20
TABELA 4. WYNIKI POMIARÓW SUBSTANCJI GAZOWYCH W LATACH 2013-2015 NA STACJI W STREFIE WIELKOPOLSKIEJ	22
TABELA 5. WYNIKOWE KLASY STREFY WIELKOPOLSKIEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ZDROWIA	24
TABELA 6. WYKAZ DRÓG NA TERENIE GMINY DRAWSKO.....	25
TABELA 7. ŚREDNI DOBOWY POMIAR RUCHU NA DRODZE WOJEWÓDZKIEJ NR 181 I 135 GMINA DRAWSKO W 2015 R.	26
TABELA 8. DOPUSZCZALNE POZIOMY HAŁASU W ŚRODOWISKU	28
TABELA 9. WYKAZ JEZIOR (POWYŻEJ 1 HA) WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE DRAWSKO	30
TABELA 10. OCENA STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH STOJĄCYCH NA TERENIE GMINY DRAWSKO, 2015R.	33
TABELA 11 OCENA JAKOŚCI WÓD JCWPd 36 ZA 2014R.	33
TABELA 12. GŁÓWNE ZBIORNIK I WÓD PODZIEMNYCH (GZWP) NA TERENIE GMINY DRAWSKO.....	35
TABELA 13. OCENA STANU WÓD PŁYNĄCYCH NA TERENIE GMINY DRAWSKO ZA ROK 2017, W WYZNACZONYCH PUNKTACH POMIAROWO-KONTROLNYCH.....	42
TABELA 14. UJĘCIA WÓD NA TERENIE GMINY DRAWSKO	43
TABELA 15. ROCZNE ZUŻYCIE WODY W GMINIE DRAWSKO	44
TABELA 16. WODOCIĄGI I KANALIZACJA W GMINIE DRAWSKO	44
TABELA 17. SIĘĆ WODOCIĄGOWA I KANALIZACYJNA W GMINIE DRAWSKO	44
TABELA 18. PRZYŁĄCZA KANALIZACJI W GMINIE DRAWSKO	44
TABELA 19. WYNIKI BADAŃ ŚCIEKÓW GMINNYCH W GMINIE DRAWSKO	44
TABELA 20. ZMIESZANE ODPADY ZEBRANE W CIĄGU ROKU NA TERENIE GMINY DRAWSKO W LATACH 2014-2016	50
TABELA 21. ZWIĄZKI MIĘDZYGMINNE, DO KTÓRYCH NALEŻY GMINA DRAWSKO	50
TABELA 22. LISTA POMNIKÓW PRZYRODY NA OBSZARZE GMINY DRAWSKO NA ROK 2017.....	53
TABELA 23. ANALIZA SWOT DLA GMINY DRAWSKO— ASPEKT ŚRODOWISKOWY	60
TABELA 24. CELE, KIERUNKI INTERWENCJI ORAZ ZADANIA.....	81
TABELA 25. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH WRAZ Z ICH FINANSOWANIEM	88
TABELA 26. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ MONITOROWANYCH WRAZ Z ICH FINANSOWANIEM.....	93
TABELA 27. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA STANU ŚRODOWISKA W GMINIE DRAWSKO.....	100

SPIS RYSUNKÓW, RYCIN I FOTOGRAFII

RYS. 1 GMINA DRAWSKO	7
RYS. 2 PROCENTOWY WYKAZ ZABUDOWY W GMINIE DRAWSKO	14
RYS. 3 SIĘĆ DROGOWA W GMINIE DRAWSKO	26
RYS. 4 WYKAZ STACJI KOLEJOWYCH NA TERENIE GMINY DRAWSKO.....	27
RYS. 5 REJESTR OSUWISK NA TERENIE GMINY DRAWSKO	47
RYS. 6 KORYTARZE EKOLOGICZNE PRZEBIEGAJĄCE PRZEZ TEREN GMINY DRAWSKO.....	56

1. WSTĘP

1.1. PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Drawsko na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025*, zwany dalej Programem, który jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ekologicznej na terenie gminy określającym warunki niezbędne do realizacji zadań związanych z ochroną środowiska.

1.2. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA

Obowiązek wykonania Programu Ochrony Środowiska wynika z ustawy z 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 519). Dokument ten powinien spełniać przede wszystkim wymagania określone w **Art. 14:**

1. *Polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 383);*
2. *Polityka ochrony środowiska jest prowadzona również za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska;*

Art. 17:

1. *Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1;*
2. *Projekty programów ochrony środowiska podlegają zaopiniowaniu przez (...) 3) organ wykonawczy powiatu – w przypadku projektów gminnych programów ochrony środowiska;*
4. *Organ, o którym mowa w ust. 1, zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska;*

Art. 18

1. *Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy;*
2. *Z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy;*
3. *Po przedstawieniu raportów odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu albo radzie gminy, raporty są przekazywane przez organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy odpowiednio do ministra właściwego do spraw środowiska, organu wykonawczego województwa i organu wykonawczego powiatu;*

przytoczonej ustawy oraz w „*Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska*” (2015), wydanych przez Ministerstwo Środowiska. Ponadto Program Ochrony Środowiska sporządzany zarówno na szczeblu gminnym, powiatowym, jak i wojewódzkim jest elementem realizacji polityki ekologicznej państwa opartej na polityce UE.

1.3. CEL OPRACOWANIA

Celem programu jest przeprowadzenie analizy stanu obecnego środowiska naturalnego w gminie oraz określenie kierunków działań bieżących i długofalowych samorządu w zakresie ochrony środowiska. Program ochrony środowiska powinien stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej jednostki samorządu terytorialnego. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, sporządzenie Programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Niniejszy POŚ stanowi kontynuację przyjętych założeń określonych w poprzednim programie ochrony środowiska oraz dokonuje aktualizacji wskazanych zadań i priorytetów, które wynikają z dostosowania do nowych przepisów prawnych, nowych wymogów w zakresie ochrony środowiska naturalnego oraz nowych uwarunkowań społecznych i gospodarczych.

Projekt gminnego programu ochrony środowiska podlega zaopiniowaniu przez organ wykonawczy powiatu. Gminne programy ochrony środowiska uchwała rada gminy. Zgodnie z art. 17 ust. 4 w/w ustawy, przy opracowywaniu gminnych programów ochrony środowiska, organ wykonawczy gminy, zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

1.4. ZAKRES OPRACOWANIA

Wskazania zawarte w „*Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska*” określają strukturę dokumentu, która powinna być spójna z krajowymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi i programowymi oraz powinna zawierać zagadnienia:

- ocenę stanu środowiska z uwzględnieniem następujących obszarów interwencji:
 1. ochrona klimatu i jakości powietrza,
 2. zagrożenia hałasem,
 3. pola elektromagnetyczne,
 4. gospodarowanie wodami,

5. gospodarka wodno – ściekowa,
 6. zasoby geologiczne,
 7. gleby,
 8. gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
 9. zasoby przyrodnicze,
 10. zagrożenia poważnymi awariami,
- cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie,
 - system realizacji programu ochrony środowiska.

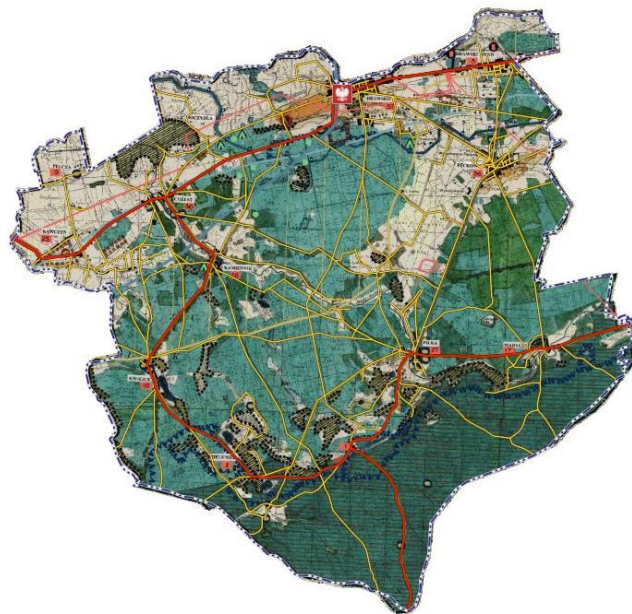
1.5. ŹRÓDŁA DANYCH

Źródłami informacji dla Programu były materiały otrzymane z Urzędu Gminy Drawsko, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu, Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu, a także prace instytutów i placówek naukowo – badawczych z zakresu ochrony środowiska i gospodarki odpadami, jak również dostępna literatura tematu.

1.6. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE

Gmina Drawsko położona jest w północno-zachodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim. Od zachodu graniczy z gminą Drezdenko (powiat strzelecko-drezdenecki, woj. lubuskie), od południa z gminami: Sieraków (powiat międzychodzki) i Wronki (powiat szamotulski), od wschodu z gminą Wieleń, natomiast od północy z gminą Krzyż Wielkopolski (rys.1.). Powierzchnia gminy Drawsko wynosi 162,95 km² –rys. poniżej.

Rys. 1 Gmina Drawsko

Źródło: <http://drawsko.e-mapa.net/>

2. STRESZCZENIE

Celem niniejszego opracowania jest „*Program Ochrony Środowiska dla Gminy Drawsko na lata 2018 – 2021 z perspektywą na lata 2022- 2025*”, który wyznacza ramy w zakresie ochrony środowiska naturalnego na terenie gminy Drawsko na wskazane lata. POŚ swoim zakresem działań i celów jest spójny z programami ochrony środowiska wyższego rzędu oraz innymi dokumentami strategicznymi i programowymi związanymi z szeroko rozumianą ochroną środowiska naturalnego. Program uwzględnia zapisy programów ochrony środowiska wyższego stopnia: „*Programu ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020*”, oraz „*Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Czarnkowsko-Trzcianieckiego na lata 2013-2016*”. W Programie została ujęta analiza uwarunkowań wynikających ze Strategii „*Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020r.*” oraz innych dokumentów strategicznych krajowych i wojewódzkich w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatycznym, a także planów oraz programów powiatowych i gminnych. Uchwalenie Programu przez Radę Gminy Drawsko umożliwi wypełnienie przez organ wykonawczy gminy ustawowego obowiązku, oraz przyczyni się do poprawy i uporządkowania zarządzania środowiskiem na terenie gminy, poprawy jakości życia mieszkańców, poprawy jakości środowiska naturalnego oraz zrównoważonego rozwoju gminy.

Program zawiera ocenę stanu środowiska Gminy Drawsko, ze wskazaniem jego głównych zagrożeń. Opisane komponenty środowiska dotyczą: ochrony klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, ochrony przed polami elektromagnetycznymi, gospodarowania wodami, gospodarki wodno-ściekowej, zasobów geologicznych, gleb i ich zanieczyszczeń, gospodarki odpadami, zasobów przyrodniczych oraz zagrożenia poważnymi awariami.

Ochrona klimatu i jakości powietrza

Gmina Drawsko nie posiada stacji badawczej. Najbliższa znajduje się w Pile i nie zanotowano przekroczeń dopuszczalnych poziomów. Zanieczyszczenia dla gminy Drawsko w największym stopniu mogą być emitowane przez mieszkalnictwo, ponieważ mieszkańcy jako źródło ciepła wykorzystują drewno oraz węgiel. Dodatkowo zły stan techniczny pieców może przyczynić się do zwiększenia emisji. Źródło zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego na omawianym terenie stanowi również emisja spalin samochodowych, zwłaszcza na odcinkach tras o największym na tym terenie natężeniu ruchu pojazdów, czyli drogi wojewódzkiej nr 181,133 i 135. Największym zakładem, który może oddziaływać na jakość powietrza jest Odlewnia Żeliwa DRAWSKI S.A. w Drawskim Młynie.

Zagrożenia hałasem

Gminę Drawsko charakteryzuje ogólnie dobry klimat akustyczny, a mieszkańcy nie są silnie narażeni na uciążliwości związane z hałasem. Na obszarze nie występują punkty pomiarów hałasu ani nie istnieją mapy akustyczne dla gminy Drawsko. Głównymi źródłami wpływającymi na obniżenie komfortu akustycznego jest zakład odlewni żeliwa, oraz drogi wojewódzkie.

Gospodarowanie wodami

Obszar gminy Drawsko położony jest w całości w dorzeczu Odry. Wody powierzchniowe na terenie gminy stanowią przede wszystkim jeziora: Piast – największe jezioro w gminie (16,1 ha), Długie (14,38 ha), Warasz (11,94 ha). Najwięcej jest tu jezior, których powierzchnia wynosi mniej niż 1 ha. Omawiany obszar leży w całości w zlewni rzeki Warty, w jej północno-zachodniej części.

Największe znaczenie na terenie gminy Drawsko ma rzeka Miała, będąca lewobrzeżnym dopływem Noteci i jej wody przecinają Puszcę Notecką. Jej całkowita długość wynosi 62 km.

Powierzchnie gruntów pod wodami wynoszą 176 ha, co daje 1,07% powierzchni całej gminy Drawsko. Na terenie Wielkopolski obserwowany od lat niekorzystny bilans wodny – opady i spływ jednostkowy są poniżej średniej krajowej. Znaczna część województwa jest uboga w wodę, co w większości kwalifikuje obszar regionu do I i II kategorii największych potrzeb w zakresie małej retencji (według *Diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej w województwie wielkopolskim opracowanej* przez Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego).

Na terenie gminy wyróżniono następujące jednolite części wód powierzchniowych:

- Człapia JCWP nr PLRW600017188926,
- Kamiennik JCWP nr PLRW600017188924,
- Miała do Dopływu z Pęckowa JCWP nr PLRW600017188922,
- Miała od Dopływu z Pęckowa do ujścia JCWP nr PLRW600020188929,
- Noteć od Drawy do Rudawy PLRW600021188931,
- Noteć od Kanału Romanowskiego do Bukówki JCWP nr PLRW60002118877,
- Noteć od Bukówki do Drawy JCWP nr PLRW60002118879.

Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) stanowi Jezioro Długie. Natomiast w zakresie jednolitych części wód podziemnych, na terenie Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego wyznaczona została jedna JCWPd oznaczona numerem 34, obejmująca zasięgiem gminę Drawsko. Stan wód na podstawie prowadzonego monitoringu generalnie określa się jako „umiarkowany”.

Na obszarze gminy wyznaczono również obszar szczególnie narażony (OSN), z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do wód powierzchniowych należy ograniczyć – obszar zlewni Noteć od Kanału Romanowskiego do Bukówki o powierzchni 303,86 km² oraz Noteć od Bukówki do Drawy, której obszar wynosi 19,92 km². Wyniki przeprowadzonych badań wody nie wykazały zagrożenia zanieczyszczeniem azotanami pochodzenia rolniczego (2015r.), natomiast monitoring wód podziemnych na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (OSN) w 2016 r. nie obejmował swoim zasięgiem gminy Drawsko.

Gospodarka wodno-ściekowa

Wody na terenie gminy Drawsko eksploatowane są z dwóch zbiorników wód podziemnych: GZWP nr 127 Subzbiornik Złotów-Piła-Strzelce Krajeńskie oraz GZWP nr 138 Pradolina Toruń-

Eberswalde (Notec). Gmina Drawsko nie posiada dużego stopnia zwodociągowania, długość sieci kanalizacyjnej się nie zmieniła, a wodociągowej nieznacznie zwiększyła do 2017 roku.

Istotnym problemem wpływającym na jakość wód jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich i rekreacyjnych. Do kanalizacji podłączonych jest 55,6% ogółu ludności gminy. Długość sieci kanalizacyjnej na koniec 2016 roku wyniosła 32,4 km. Na terenie gminy istnieje jedna oczyszczalnia ścieków w Drawskim Młynie, eksploatowana przez Zakład Kanalizacji i Wodociągów w Drawsku Sp. z o.o..

Zasoby geologiczne

Na terenie gminy istnieje jedno złożo piasków kwarcowych „Drawsko”, które nie jest obecnie eksploatowane. Udokumentowano również pięć złóż kruszywa naturalnego, zawierające piaski o różnej ziarnistości i utwory piaszczysto-żwirowe. Zasoby są wykorzystywane głównie lokalnie. Tereny złóż w obrębie Doliny Noteci planuje się na zmianę przeznaczenia terenów do produkcji masy zielonej. Ze względu na bliskość obszaru chronionego złoża torfów powinny zostać wyłączone z eksploatacji. W granicach gminy brak jest złóż surowców spoistych.

Na terenie gminy wyznaczono obszary zagrożeń osuwiskowych, w tym największy w granicach powiatu w Drawsku o pow. 0,4 ha. Z uwagi na bliską zabudowę zdecydowano się na poddanie tego obszaru szczególnej uwadze na przyszłość oraz konieczność prowadzenia bardziej szczegółowego rozpoznania geologicznego w przypadku planowania inwestycji na tym terenie. Z uwagi na powyższe przewiduje się prowadzenie corocznego monitoringu obserwacyjnego tego obszary i ocenę ewentualnych zagrożeń wynikających głównie z odprowadzenia wody opadowej.

Gleby

Użytki rolne (grunty orne, sady, łąki, pastwiska, grunty rolne zabudowane, grunty pod stawami i rowami) w ogólnej powierzchni gminy Drawsko łącznie zajmują ok. 29% powierzchni całkowitej gminy. Gleby w gminie Drawsko rozmieszczone są strefowo. Na powierzchniach wychodni glin zwałowych występują gleby brunatne zaliczane do III klasy bonitacji i kompleksu pszennego dobrego i IV klasy bonitacji oraz kompleksu żytniego dobrego i bardzo dobrego. Na pozostałym obszarze pokrytym terenami leśnymi są gleby rdzawe, gleby mało korzystne dla rolniczego użytkowania, zaliczane do V i VI klasy bonitacji oraz najsłabszych kompleksów. Największy obszar powierzchni wykorzystywanej rolniczo obejmuje dno Pradoliny Noteci. Wykształciły się tam gleby hydrogeniczne, zaliczane do kompleksów użytków zielonych. W bliskim sąsiedztwie rzeki oraz w miejscach w których przez dłuższy okres roku stagnuje na powierzchni woda występują gleby torfowe. Zalegają tam również mady rzeczne, które przy niskich stanach rzeki mogą być one wykorzystywane jako grunty orne ze względu na klasyfikację do IV klasy bonitacji i kompleksu żytniego dobrego. Nieużytki zajmują powierzchnię 169 ha, stanowiąc ok. 1% powierzchni całej gminy. Gmina Drawsko nie posiada punktów pomiaru monitoringu chemizmu gleb ornych Polski.

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Wielkopolskę podzielono na 10 regionów, w których wyznaczono regionalne i zastępcze instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych. Gmina Drawsko należy do I regionu, od 2010 r. w regionie tym sortownią odpadów selektywnie zbieranych jest Zakład Przerobu Słuczki Szklanej w Pile; sortownią odpadów zmieszanych jest Zakład Usług Komunalnych i Transportowych w Rogoźnie oraz w Kłodzie (gm. Szydłowo). Dzikie wysypiska nie zostały odnotowane dla Drawska.

Zasoby przyrodnicze

Obszar gminy Drawsko odznacza się wyjątkowymi walorami krajobrazowymi, które wynikają m.in. ze zróżnicowanej rzeźby terenu, występowania jezior, obszarów leśnych i łąk z bogatą florą i fauną. Lesistość gminy Drawsko wynosi 63% a administracyjnie lasy należą do Nadleśnictwa Potrzebowice. Na terenie gminy występują różnorodne formy ochrony przyrody, takie jak: Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza Notecka”, pomniki przyrody oraz ochrona gatunkowa. Ponadto znaczna część obszaru gminy wchodzi w skład europejskiego systemu obszarów chronionych – sieci Natura 2000- Puszcza Notecka Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków.

Pola elektromagnetyczne

Na terenie gminy Drawsko źródłami lub urządzeniami, które wytwarzają pola elektromagnetyczne są: stacje i linie elektroenergetyczne (stacje i linie wysokiego napięcia) oraz urządzenia radiokomunikacyjne (anteny stacji bazowych telefonii komórkowej).

Energia elektryczna dla gminy Drawsko dostarczana jest Głównego Punktu Zasilającego Drawski Młyn liniami średnich napięć 15 kV. Ze względu na dużą odległość zabudowy mieszkaniowej od linii wysokiego napięcia oraz wyłączenia obszarów w bliskim sąsiedztwie linii spod zabudowy na terenie gminy Drawsko nie odnotowuje się negatywnych oddziaływań w tym zakresie.

Wykaz linii wysokiego napięcia w gminie Drawsko, dla których istnieje strefa ograniczonego użytkowania: Linia 110 kV Drawski Młyn – Drawsko, Linia 110 kV Drawski Młyn-Dobiegiew, Linia 110kV Drawski Młyn – Wronki.

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, który realizowany jest w sposób określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. nr 221, poz. 1645). Badania na terenie Wielkopolski realizowane były w tych samych punktach pomiarowych, w których pomiary wykonywano w roku 2009 i 2012 i nie wykazują wzrostu poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku mimo zwiększającej się na przestrzeni ostatnich lat liczby obiektów stanowiących źródła pól elektromagnetycznych. Żaden punkt monitoringu nie został zlokalizowany na terenie gminy Drawsko.

Zagrożenia poważnymi awariami

Rejestr potencjalnych sprawców poważnych awarii w województwie wielkopolskim nie zawiera zakładów znajdujących się na terenie gminy Drawsko (stan na dzień 31.12.2016r. dot. *Zakładów o Zwiększonym Ryzyku (ZZR)*).

Potencjalne zagrożenie dla środowiska i zdrowia człowieka na terenie gminy stanowi przewóz substancji niebezpiecznych. Ponadto, zgodnie z Informacją Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej z realizacji przedsięwzięć w zakresie ochrony przeciwpożarowej w 2015 roku odnotowano cztery lekkie wypadki strażaków OSP podczas działań ratowniczo-gaśniczych. W tym samym roku doszło do 43 pożarów.

Na podstawie oceny aktualnego stanu środowiska, w opracowaniu dokonano analizy mocnych i słabych stron ukazujących szanse i zagrożenia dla Gminy (analiza SWOT). Przyjęte w dokumencie cele, kierunki interwencji oraz zadania na lata 2018-2021 oraz lata 2022 – 2025 zostały sformułowane w oparciu o wykonaną ocenę obecnego stanu środowiska na terenie gminy Drawsko, w taki sposób, aby skutecznie przeciwdziałać degradacji środowiska, dążyć do poprawy jego stanu, a tym samym do poprawy jakości życia mieszkańców.

Nadrzędnym celem Programu jest zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy gminy Drawsko z uwzględnieniem ochrony środowiska przyrodniczego. Proponowane kierunki działań i osiągnięcia celów wymagają systematycznego wdrażania w życie i weryfikacji w zależności od potrzeb.

W Programie zawarto także harmonogram rzeczowo-finansowy przedsięwzięć, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia wytyczonych celów. Wskazano jednostki odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań, przedstawiono potencjalne źródła ich finansowania oraz termin realizacji i szacunkowe koszty związane z realizacją zaplanowanych zadań.

Do najistotniejszych źródeł finansowania inwestycji w zakresie ochrony środowiska należą: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, fundusze europejskie tj.: Fundusz Spójności oraz Fundusze Strukturalne, a także fundacje i fundusze wspierające ochronę środowiska.

Na wdrażanie Programu Ochrony Środowiska mogą być przeznaczone: środki własne, kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych, kredyty i pożyczki o oprocentowaniu preferencyjnym udzielane przez instytucje wspierające rozwój gmin i powiatów, obligacje, dotacje z funduszy krajowych i zagranicznych.

Wraz z wdrażaniem Programu zalecane jest bieżące monitorowanie wskaźników stanu środowiska oraz uzyskiwanych efektów wpływających na jego poprawę. Co dwa lata sporządzany będzie raport z wykonania Programu, natomiast w cyklach czteroletnich oceniany będzie stopień realizacji celów ekologicznych, który będzie stanowił bazę do ewentualnej aktualizacji POŚ. Niniejszy dokument jest dokumentem planistycznym i nie stanowi przepisów prawa miejscowego. Nakreśla jedynie kierunek, w jakim powinien podążyć samorząd mając na celu zachowanie i poprawę stanu środowiska przyrodniczego.

3. OCENA STANU ŚRODOWISKA

3.1. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

Warunki klimatyczne gminy

Klimat to zespół zjawisk i procesów atmosferycznych charakterystyczny dla danego obszaru określany na podstawie wieloletnich obserwacji pogody dla danego regionu. Klimat gminy, tak jak całej Wielkopolski charakteryzuje się dominującym wpływem zachodnich mas powietrza, nadciągających z Atlantyku. Według podziału kraju na regiony klimatyczne A. Wosia, gmina Drawsko zaliczana jest do Regionu Dolnej Warty. W podziale R. Gumińskiego obszar ten wchodzi w skład VI bydgoskiej (nadnoteckiej) dzielnicy rolniczo-klimatycznej.

Na miejscowy mikroklimat duży wpływ ma obecność podmokłej Pradoliny. W miesiącach letnich powietrze w obrębie dna doliny jest wilgotniejsze i chłodniejsze. W okresie jesiennym obserwuje się zwiększoną liczbę dni z mgłami. Przestrzenne rozmieszczenie kompleksów leśnych na terenie gminy Drawsko wpływa korzystnie na warunki klimatyczno-sanitarne. Obecność lasu powoduje obniżanie dobowych i miesięcznych amplitud temperatury powietrza. Zwarty kompleks ogranicza także siłę wiatrów, które w sąsiedztwie Pradoliny mogą być bardzo porywiste. Równoleżnikowe ukierunkowanie doliny rzeki Noteci i dominacja wiatrów zachodnich w ciągu roku decyduje o dobrym przewietrzaniu terenu położonego na północ od miejscowości Chelst, Drawsko i Drawski Młyn.

Zanieczyszczenia powietrza

Zanieczyszczenia powietrza to substancje stałe, ciekłe i gazowe zawarte w atmosferze, odbiegające od jego naturalnego składu lub substancje naturalnie występujące w powietrzu, ale obecne w nadmiernych ilościach, które mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia organizmów bądź niekorzystnie wpływać na klimat ziemski.

Zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego można sklasyfikować w różnoraki sposób, jednak najczęściej stosowane są podziały ze względu na:

- rodzaj działalności będącej przyczyną emisji zanieczyszczeń (naturalne, antropogeniczne),
- rodzaj emitora (punktowe, liniowe, powierzchniowe),
- typ emisji zanieczyszczeń (zorganizowana lub niezorganizowana),
- pochodzenie zanieczyszczeń (transgraniczne bądź mające charakter lokalny),
- sposób, w jaki dane zanieczyszczenie znalazło się w atmosferze (pierwotne bądź wtórne).

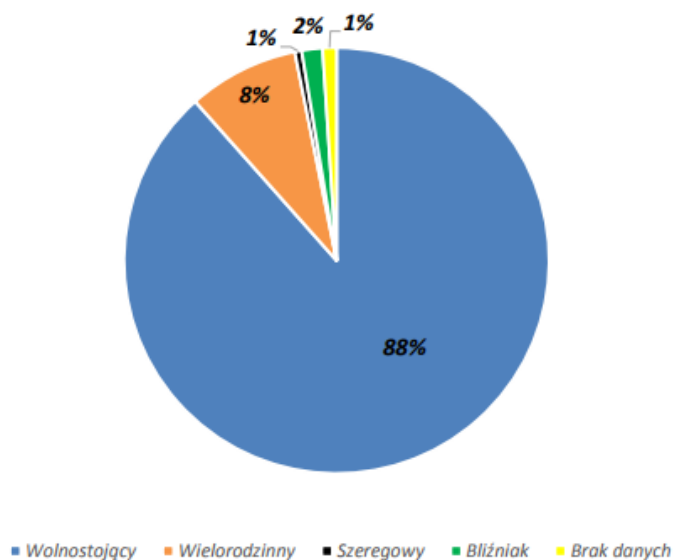
Zanieczyszczenia powietrza wśród wszystkich zanieczyszczeń są najbardziej mobilne i na dużych obszarach mogą wpływać praktycznie na wszystkie komponenty środowiska. W zależności od rodzaju źródła emisji rozróżnia się:

- *emisję punktową*, w której to zanieczyszczenia pochodzą głównie z zakładów przemysłowych, w których następuje spalanie paliw do celów energetycznych, oraz z procesów technologicznych,

- *emisję liniową*, której źródło znajduje się w transporcie drogowym, kolejowym, wodnym i lotniczym,
- *emisję powierzchniową*, rozumie się jako sumę emisji z palenisk domowych, małych kotłowni przydomowych, niewielkich kotłowni dostarczających lokalnie ciepło (tzw. emisja niska).

Grunty zabudowane i zurbanizowane na terenie gminy Drawsko zajmują 456 ha, co wynosi 2,7% powierzchni całej gminy. Zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy Drawsko powodowane są przez lokalne systemy zaopatrzenia w ciepło. Głównym gminnym źródłem zanieczyszczenia powietrza są procesy spalania paliw w paleniskach domowych (niska emisja) i kotłowniach przemysłowych. W mieszkalnictwie dominującym źródłem ciepła jest ogrzewanie centralne. Zgodnie z przeprowadzoną ankietą kilkanaście gospodarstw domowych wyposażonych jest w piece kaflowe oraz domowe kominki. Mieszkańcy gminy wskazali jako główne nośniki ciepła drewno i węgiel. Dodatkowo stosowany jest także miał i eko-groszek. W wielu gospodarstwach domowych stosuje się więcej niż jedno źródło ciepła.

Rys. 2 Procentowy wykaz zabudowy w gminie Drawsko

Źródło: PGN, 2016

W gminie Drawsko występuje zabudowa jednorodzinna, która zajmuje 88%. Budynki wielorodzinne stanowią 8%. Zabudowa szeregowa i bliźniacza stanowi niewielką część. Na terenie gminy Drawsko znajdują się 22 budynki wielorodzinne. Budynki te zaopatrywane są w ciepło z indywidualnych kotłowni zbiorowych.

Na emisję zanieczyszczeń do powietrza wpływa izolacyjność cieplna budynków. Budynki w gminie, które zostały w pełni zmodernizowane, czyli mają ocieplone ściany oraz stropodach stanowią 37% ogółu budynków w gminie. Taką samą ilość stanowią budynki, które nie zostały zmodernizowane tj. 32%. Budynki z ocieplonymi ścianami stanowią 21% ogółu, natomiast te z ocieplonym stropodachem 9%.

Tabela 1 Dane obiektów zarządzanych przez Gminę Drawsko

Typ budynku	Rodzaj kotłowni	Stan termoregulacji
Urząd Gminy Drawsko Budynek z XIX wieku pod ochroną konserwatora zabytków	Ogrzewanie: Pow. ogrzewana 1672 m ² (UG, OPS, Poczta, Bank, ODR, ZKiW i OSP) Kotłownia węglowa o mocy 200 kW; Zużycie węgla 64 Mg/rok; Zużycie energii elektrycznej – 26.260 kWh/rok	Ściany ocieplone; Stropy ocieplone Okna wymienione w 100%. Oświetlenie: żarowe 0 %, jarzeniowe 100 %
Szkoła Podstawowa w Drawsku Budynek z roku 1961	Ogrzewanie: Pow. ogrzewana 340 m ² Ogrzewanie z kotłowni przedszkola Zużycie energii elektrycznej – kWh/rok	Stan termomodernizacji: Ściany ocieplone; Stropy ocieplone; Okna wymienione w nowszej części w 100 % PCV reszta stare drewniane z szybami zespolonymi. Oświetlenie: żarowe 0 %, jarzeniowe 100 %
Szkoła Podstawowa w Drawskim Młynie Budynek z roku 1964, zmodernizowany w 2004 roku	Ogrzewanie: Pow. ogrzewana 992 m ² Kotłownia węglowa o mocy 130 kW; Zużycie węgla Mg/rok; Zużycie energii elektrycznej – kWh/rok	Stan termomodernizacji: Ściany ocieplone; Stropy nieocieplone; Okna wymienione w 100 %. Oświetlenie: żarowe 2 %, jarzeniowe 98 %
Szkoła Podstawowa w Piłce Budynek z roku 1971	Ogrzewanie: Pow. ogrzewana 1.196 m ² ; Kotłownia węglowa o mocy 125 kW; Zużycie węgla Mg/rok; Zużycie energii elektrycznej – kWh/rok	Stan termomodernizacji: Ściany ocieplone; Stropy ocieplone; Okna wymienione w 80 %. Oświetlenie: żarowe 0 %, jarzeniowe 100 %
Szkoła Podstawowa w Pęckowie Budynek z roku 1888 i nowy budynek z roku 1992	Ogrzewanie: Pow. ogrzewana 880 m ² ; Kotłownia węglowa o mocy 150 kW + 130 kW; Zużycie węgla 30 Mg/rok; Zużycie energii elektrycznej – kWh/rok	Stan termomodernizacji: Nowy budynek ocieplony płytami styropianowo-gipsowymi, stary budynek nieocieplony; Stropy nieocieplone; Okna wymienione w 80 % w nowym budynku i 50 % w starym budynku. Oświetlenie: żarowe 2 %, jarzeniowe 98 %
Szkoła Podstawowa w Chelście Budynek z roku 1922	Ogrzewanie: Pow. ogrzewana 2.000 m ² Kotłownia węglowa o mocy 2 x 50 kW; Zużycie węgla 30 Mg/rok oraz 10 m ³ drewna; Zużycie energii elektrycznej – 10.063 kWh/rok	Stan termomodernizacji: Ściany nieocieplone „mur pruski”; Stropy nieocieplone; Okna wymienione w 62 % na PCV. Oświetlenie: żarowe 5 %, jarzeniowe 95 %
Przedszkole w Drawsku – Oddział Drawski Młyn Budynek z roku 1911	Ogrzewanie: Pow. ogrzewana 120,44 m ² Kotłownia węglowa; Zużycie węgla m ³ /rok; Zużycie energii elektrycznej – kWh/rok	Stan termomodernizacji: Budynek nieocieplony, okna w 100% PCV Oświetlenie: żarowe 5 %, jarzeniowe 95 %
Przedszkole w Drawsku – Oddział Piłka Budynek 150-letni	Ogrzewanie: Pow. ogrzewana 97 m ² Kotłownia węglowa; Zużycie węgla m ³ /rok; Zużycie energii elektrycznej – kWh/rok	Stan termomodernizacji: Ściany – nieocieplone; Okna 100 PCV; Oświetlenie: żarowe 0 %, jarzeniowe 100 %
Przedszkole w Drawsku – Oddział Pęckowo Budynek 150-letni	Ogrzewanie: Pow. ogrzewana 111,26 m ² Kotłownia węglowa; Zużycie węgla m ³ /rok; Zużycie energii elektrycznej – kWh/rok	Stan termomodernizacji: Ściany – nieocieplone; Okna 100 PCV; Oświetlenie: żarowe 0 %, jarzeniowe 100 %
Przedszkole w Drawsku – Oddział Kawczyn Budynek 150-letni	Ogrzewanie: Pow. ogrzewana 82 m ² Kotłownia węglowa; Zużycie węgla m ³ /rok; Zużycie energii elektrycznej – kWh/rok	Stan termomodernizacji: Ściany – nieocieplone; Okna 100 PCV; Oświetlenie: żarowe 0 %, jarzeniowe 100 %

Typ budynku	Rodzaj kotłowni	Stan termoregulacji
Przedszkole w Drawsku – Oddział Kamiennik Budynek z końca XIX wieku	Ogrzewanie: Pow. ogrzewana 90,46 m ² Kotłownia węglowa; Zużycie węgla m ³ /rok; Zużycie energii elektrycznej – kWh/rok	Stan termomodernizacji: Ściany – nieocieplone; Okna stare drewniane; Oświetlenie: żarowe 0 %, jarzeniowe 100 %
Przedszkole w Drawsku – Oddział Chełst Budynek z pocz. XX wieku	Ogrzewanie: Pow. ogrzewana 155,63 m ² Kotłownia węglowa; ogrzewa również oddział Gimnazjum Zużycie węgla m ³ /rok; Zużycie energii elektrycznej – kWh/rok	Stan termomodernizacji: Ściany – ocieplone (niedokończone); Okna 100 PCV; Oświetlenie: żarowe 0 %, jarzeniowe 100 %
Gimnazjum w Drawsku Obiekt składa się z czterech budynków: 2 budynki z pocz. XXw, pawilon oraz sala gimnastyczna z roku 1996	Ogrzewanie: Pow. ogrzewana 886 m ² Kotłownia węglowa o mocy 206 kW + 322 kW; Zużycie oleju opałowego 30.000 l/rok; Zużycie energii elektrycznej – 52.361 kWh/rok	Stan termomodernizacji: Ściany: 2 budynki – nieocieplone ściany i stropy, pawilon ocieplony i sala gimnastyczna ocieplona. Okna wymienione w 100% w 2 budynkach dydaktycznych, w pawilonie i Sali gimnastycznej okna stare drewniane. Oświetlenie: żarowe 1 %, jarzeniowe 99 %
Gimnazjum w Drawsku Oddział w Chełście oraz Przedszkole w Chełście Obiekt składa się z dwóch budynków: 2 budynki z pocz. XXw	Ogrzewanie: Pow. ogrzewana 320 m ² Kotłownia węglowa o mocy 2 x 75 kW; Zużycie węgla Mg/rok; Zużycie energii elektrycznej – 52.361 kWh/rok;	Stan termomodernizacji: Ściany i stropy nieocieplone; Okna wymienione w 100% w 2 budynkach dydaktycznych, w pawilonie i Sali gimnastycznej okna stare drewniane.. Oświetlenie: żarowe 1 %, jarzeniowe 99 %
Biblioteka Obiekt z połowy wieku XX	Ogrzewanie: Pow. ogrzewana 778 m ² Kotłownia gazowa o mocy 80 kW; Zużycie gazu ziemnego 34.564 m ³ /rok; Zużycie energii elektrycznej – 16.520 kWh/rok	Stan termomodernizacji: Ściany nieocieplone; Stropy nieocieplone Okna wymienione w 50 %, Dom Kultury w 100%; Oświetlenie: żarowe 0 %, jarzeniowe 100 %

źródło: Założenia do Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Drawsko, 2012

Odlewnia Żeliwa „Drawski” S.A. jest największym zakładem przemysłowy w gminie emitujący substancje niebezpieczne. Emisje zanieczyszczeń w pozostałych jest wiele mniejsza. Usytuowanie wszystkich większych zakładów w północno-wschodniej części gminy, tylko na obszarze miejscowości Drawski Młyn, w wyniku wiatrów zachodnich zanieczyszczenia transportowane są na większość zanieczyszczeń powietrza pochodzących z terenu gminy przenoszonych jest na obszar doliny Noteci oraz na tereny sąsiedniej gminy Wieleń.

Na terenie gminy dominują małe i średnie przedsiębiorstwa o funkcji usługowo-handlowej, jak również swoją działalność prowadzą duże zakłady produkcyjne. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie stale wzrasta w roku 2015 oraz 2016r. zarejestrowano 342 podmiotów gospodarczych.

Do największych podmiotów pod względem emitowanych substancji należą:

1. Odlewnia Żeliwa „Drawski” S A w Drawskim Młynie – zakład zatrudnia około 400 osób, asortyment produkcji to: części zamienne do maszyn rolniczych, do armatury wodnej i kanalizacyjnej, budownictwa oraz do branży motoryzacyjnej.
2. PHU NORIS Waldemar Sopolński w Drawskim Młynie (siedziba Gryfice) – zakład przetwórstwa runa leśnego.
3. NORIS Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. K. (siedziba Drawski Młyn) – zakład przetwórstwa runa leśnego.
4. Zakłady Przerobu Drewna w Chełście oraz w Pęcławie.
5. Piekarnia w Drawsku.
6. Piekarnia w Pęcławie.
7. Masarnia w Drawskim Młynie.
8. „Bacca” Filip Bierbasz przetwórstwo warzyw i owoców Drawski Młyn.

Źródło zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego na terenie gminy stanowi również emisja spalin samochodowych, zwłaszcza na odcinkach tras o największym na tym terenie natężeniu ruchu pojazdów. Do zanieczyszczeń komunikacyjnych zaliczamy głównie: tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły, metale ciężkie.

Ilościowy skład gazów spalinowych silników o ZI i ZS przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 2. Ilościowy skład gazów spalinowych silników o ZI i ZS

Składniki gazów spalinowych	Jednostka miary	Silniki z zapłonem		Ocena toksyczności
		iskrowym	samoczynnym	
Azot	% obj.	74 – 77	76 – 78	obojętny
Tlen	j.w.	0,3 – 8,0	2,0 – 18	j.w.
Para wodna	j.w.	3,0 – 5,5	0,5 – 4,0	j.w.
Dwutlenek węgla	j.w.	5,0 – 12,0	1,0 – 10,0	j.w.
Tlenek węgla	j.w.	5,0 – 10,0	0,01 – 0,5	toksyczny
Tlenki azotu	j.w.	0,0 – 0,8	0,002 – 0,5	toksyczny
Węglowodory	j.w.	0,2 – 3,0	0,009 – 3,0	toksyczny
Aldehydy	j.w.	0,0 – 0,2	0,001 – 0,009	toksyczny
Sadza	g/m ³	0,0 – 0,04	0,01 – 1,1	toksyczny
3,4 benzopiren	g/m ³	do 15,0	Do 10,0	rakotwórczy

Źródło: Merkisz J.: Ekologiczne problemy silników spalinowych Tom I i II, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań 1999.

Sieć komunikacyjną gminy Drawsko stanowią drogi gminne, powiatowe oraz drogi wojewódzkie, zapewniając połączenie z ważnymi ośrodkami gospodarczo-administracyjnymi Poznań – Szczecin. Drogi wojewódzkie mają położenie wzdłuż granic gminy. Największym natężeniem ruchu pojazdów charakteryzuje się droga wojewódzka nr 181 relacji: Drezdenko – Wieleń – Czarnków. Stan techniczny dróg na terenie gminy oceniany jest jako średni. Ubytki w drogach są głównie spowodowane transportem pojazdów ciężkich przez to większość dróg wymaga remontu tj. nowych nakładek oraz częściowej wymiany podbudowy. Drogi powiatowe posiadają nierówności poprzeczne i podłużne, rejestruje się wyłuszczenia kruszywa, a każdorazowo po sezonie zimowym powstają ubytki

w nawierzchni. Sieć dróg gminnych stanowią drogi leśne o nawierzchni gruntowej. Nawierzchnię twardą, nieprzekraczającą 4 m posiada ok. 8 km tych dróg, uniemożliwia to separację ruchu pieszego od kołowego

Gmina Drawsko systematycznie buduje się ścieżki rowerowe. W roku 2011 długość dróg rowerowych wynosiła 9,5 km, natomiast do 2015 roku powstało 11,9 km.

Gmina Drawsko obejmuje jedynie system samochodu osobowego, który wykorzystywany jest na potrzeby pracowników Urzędu Gminy. Na terenie gminy Drawsko organizowany jest dowóz dzieci do Szkoły Podstawowej w Chełście, Oddziału Gimnazjum w Chełście, a także do Gimnazjum w Drawsku i do Szkoły Podstawowej w Piłce. Usługa odbywa się w ramach współpracy z prywatnym przewoźnikiem wg szkolnego harmonogramu. Łącznie dzienna trasa dowozów i odwozów dzieci do ośrodków edukacyjnych wynosi 160 km.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej

Uchwalony *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej* (skr. PGN) dla Gminy Drawsko jest dokumentem strategicznym, określającym rozwiązania przyjęte przez gminę Drawsko w zakresie działań inwestycyjnych i nie inwestycyjnych, w obszarach związanych z użytkowaniem energii w budownictwie, transporcie, energetyce, gospodarce komunalnej.

Po wnikliwej inwentaryzacji emisji dwutlenku węgla na terenie gminy Drawsko w roku 2014, można stwierdzić, że każdy mieszkaniec gminy zużył około 11,98 MWh rocznie, a tym samym wyprodukował około 3,50 t CO₂/rok.

Z danych zawartych w Planie wynika, że obiekty publiczne wykorzystywały najwięcej energii pochodzącej ze spalania węgla kamiennego 1545,59MWh energii, co spowodowało produkcję 527,05t CO₂. Natomiast spalanie oleju opałowego w wysokości 301,42MWh, spowodowało produkcję 83,19t CO₂. Wykorzystanie energii elektrycznej kształtowało się na poziomie 237,32MWh, co spowodowało produkcję 192,7t CO₂. Największe wykorzystanie energii w roku bazowym zanotowano w budynku Urzędu Gminy Drawsko, gdzie wykorzystanie energii było na poziomie 491,60MWh. Równie wysokie wykorzystanie energii występuje w budynku szkoły przy ul. Powstańców Wlkp. 1 w Pęcckowie, gdzie zużycie energii kształtowało się na poziomie 214,0MWh.

Cel strategiczny

Priorytetem gminy Drawsko jest redukcja emisji dwutlenku węgla. Stopień redukcji emisji określany jest w oparciu o prognozę na 2020 rok, która stanowi wariant uwzględniający podejmowanie przez gminę Drawsko działań z zakresu gospodarki niskoemisyjnej i z uwzględnieniem wzrostu gospodarczego, który wpływa na wzrost konsumpcji energii, a tym samym na zwiększenie emisji dwutlenku węgla do atmosfery. Wariant prognozowany określa, zatem możliwą wielkość redukcji emisji w stosunku do roku bazowego. Docelowy poziom emisji (w 2020 roku) powinien wynieść 17.405,48t CO₂/rok, czyli o 16,79% mniej niż prognozowana emisja w 2020r. W stosunku do redukcji zużycia energii, wskaźnik efektywności energetycznej dla wariantu prognozowanego, powinien wynieść 9,45%. Natomiast udziału energii ze źródeł odnawialnych w stosunku do prognozowanego roku 2020 wyniesie 6,63%.

Cele szczegółowe

Celem strategicznym jest redukcja emisji dwutlenku węgla, a jego osiągnięcie jest możliwe poprzez realizację celów szczegółowych. Zdefiniowano następujące cele szczegółowe:

- Wykorzystanie potencjału odnawialnych źródeł energii oraz poprawa efektywności energetycznej obiektów komunalnych
- Modernizacja źródeł ciepła oraz wzrost zastosowania OZE w produkcji energii użytkowej w sektorze mieszkalnym i rolnym
- Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych
- Promocja i edukacja oraz wspieranie idei proekologicznych

Mimo braku przekroczenia jakości poziomów dopuszczalnych stężeń w powietrzu na terenie gminy Drawsko w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej przewidziano działania mające na celu obniżenie emisji z indywidualnych systemów grzewczych w wyniku eliminacji nisko sprawnych urządzeń na paliwa stałe, a także zmniejszenie zapotrzebowania na energię ciepłą poprzez termomodernizację budynków ograniczającą straty ciepła. Z uwagi na brak składowiska odpadów na terenie gminy Drawsko w Planie nie przewidziano działań inwestycyjnych mających na celu zmniejszenie emisji wywołanej gospodarką odpadami.

Elektroenergetyka

Systemem elektroenergetycznym na terenie gminy Drawsko zajmuje się ENEA Operator Sp. z o.o. Ponadto gmina należy do Wałeckiej Grupy Zakupowej, która odpowiedzialna jest za przetargi na dostawę energii elektrycznej do budynków publicznych na terenie gminy Drawsko. Sieć gazownicza nie istnieje na terenie Gminy. Brak również planów rozbudowy sieci gazowej Gminy Drawsko. WSG Sp. z o.o. informuje, że istnieje możliwość zasilania miejscowości Drawsko w gaz ziemny, wiąże się to jednak z budową gazociągu wysokiego ciśnienia od stacji gazowej w miejscowości Drezdenko. W zależności od lokalizacji stacji gazowej w Drawsku jest to odległość ok. 17 do 20 km. WSG Sp. z o.o. rozważa możliwość gazyfikacji Gminy Drawsko w oparciu o technologię LNG (gaz ziemny skroplony) pod warunkiem spełnienia kryteriów opłacalności. W przypadku wyboru takiego rozwiązania niezbędna będzie budowa stacji LNG.

Odnawialne Źródła Energii (OZE)

Zgodnie z ustawą *Prawo Energetyczne* z dnia 10 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 2017 poz. 220 t.j.) odnawialne źródło energii zostało zdefiniowane jako źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub czyszczenia ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych. Odnawialne źródła energii stanowią alternatywę dla tradycyjnych pierwotnych nieodnawialnych nośników energii (paliw kopalnych), a ich wykorzystanie staje się kluczowe w większości dokumentów planistycznych szczebla europejskiego, krajowego czy regionalnego.

Zgodnie z założeniami polityki energetycznej państwa władze gminy powinny systematycznie zwiększać udział źródeł odnawialnych.

Energia ze źródeł odnawialnych na terenie gminy Drawsko obejmuje przede wszystkim energię słońca, wiatru i wody. Wśród właścicieli prywatnych zastosowanie znalazły kolektory słoneczne, które energię słońca wykorzystują do przygotowania ciepłej wody użytkowej. Na obiektach będących w administrowaniu gminy lub jej jednostek nie ma zlokalizowanych instalacji wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych. Ponadto na terenie gminy zlokalizowana jest jedna elektrownia wiatrowa.

Zgodnie z informacją otrzymaną od Urzędu Gminy Drawsko plan kolejnych inwestycji obejmuje budowę elektrowni fotowoltaicznych, wodnych oraz wiatrowych – tabele poniżej.

Tabela 3 Planowane realizacje z zakresu OZE na terenie gminy Drawsko

FOTOWOLTAIKA			
L.p.	Moc elektrowni	Adres	Inwestor
1.	Budowa elektrowni fotowoltaicznej-słonecznej 2 MW	Działka gruntu nr 71 położona w miejscowości Piłka, gmina Drawsko (64-733), powiat Czarnkowsko-Trzcianecki, obręb 0013 Piłka, jednostka ewidencyjna 300203 2 Drawsko	Agrima Polska Sp z o.o, ul. Budowlanych 1b, 78-600 Wałcz
2.	Budowa elektrowni fotowoltaicznej-słonecznej 1,5 MW	Działka gruntu nr 43 położona w miejscowości Piłka gmina Drawsko, powiat Czarnkowsko-Trzcianecki, obręb 0013 Piłka, jednostka ewidencyjna 300203 2 Drawsko	Agrima Polska Sp. z o.o, ul. Budowlanych 1b, 78-600 Wałcz
3.	Budowa elektrowni fotowoltaicznej-słonecznej 2 MW	Działka gruntu nr 627/3 położona w miejscowości Drawski Młyn, gmina Drawsko, powiat Czarnkowsko-Trzcianecki, obręb 0003 Drawsko, jednostka ewidencyjna 300203 2 Drawsko	Ecowlot 7 sp. z o.o. z siedziba w Jaworznie
4.	Budowa elektrowni fotowoltaicznej-słonecznej 2 MW	Działka gruntu nr 71 położona w miejscowości Piłka, gmina Drawsko (64-733), powiat Czarnkowsko-Trzcianecki, obręb 0013 Piłka, jednostka ewidencyjna 300203 2 Drawsko	Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe Agroma Wałcz Sp z o.o, ul. Budowlanych 1b, 78-600 Wałcz
5.	Budowa elektrowni fotowoltaicznej-słonecznej 2 MW	Działka gruntu nr 627/3 położona w miejscowości Drawski Młyn, gmina Drawsko, powiat Czarnkowsko-Trzcianecki, obręb 0003 Drawsko, jednostka ewidencyjna 300203 2 Drawsko	Ecowlot 7 sp. z o.o. z siedziba w Jaworznie
6.	Budowa źródeł fotowoltaicznych 1,5 MW	Działka o numerze ewidencyjnym 631/2, obręb Drawski Młyn	R-Energia Sp z o.o ul. Kanclerska 15, 60-327 Poznań
7.	Budowa farmy fotowoltaicznej Drawsko II 5 MW	Działka o nr ew. 624/1, Obręb Drawsko w rejonie miejscowości Drawsko, Powiat Czarnkowsko-Trzcianecki, gmina Drawsko	Ecowlot 8 Sp. z o.o. ul. F. Zubrzyckiego 25/60, 43-600 Jaworzno
8.	Budowa farmy fotowoltaicznej Drawsko II 10 MW	działce o nr ew. 601/1, 627/4 i w południowej części działki 627/3, obręb 0003 Drawsko w miejscowości Drawski Młyn, powiat Czarnkowsko-Trzcianecki, gmina Drawsko	Ecowlot 8 Sp. z o.o. ul. F. Zubrzyckiego 25/60, 43-600 Jaworzno
ELEKTROWNIE WIATROWE			
1.	2 MW	- średnica wirnika do 90 m, - wysokość zawieszenia rotora do 125 m wraz z drogą dojazdową, łukami, placem manewrowym, zatoką postojową i innymi obiektami infrastruktury technicznej	„WINDBUD” Sp z o.o., ul. Jacewska 32, 88-100 Inowrocław

		-elektrownia wiatrowa zostanie przyłączona za pośrednictwem linii średniego napięcia SN do Głównego Punktu Zasilania (GPZ) położonego w miejscowości Drawski Młyn, Działka o nr ewidencyjnym 166/5, Pęckowo, gmina Drawsko	
2.	2 turbiny wiatrowe o mocy 2,5 MW	- turbiny wraz z infrastrukturą towarzyszącą obejmującą drogi dojazdowe oraz place montażowe, sieci uzbrojenia terenu tj. połączeń kablowych oraz przyłącza do GPZ, działka o nr ewidencyjnym 67/3, obręb geodezyjny Drawsko Nadleśnictwo	„ALTIPLANO” Sp .z o.o. ul. Abrahama 1, 80-307 Gdańsk
3.	2 elektrownie o mocy do 2,5 MW	- wysokość wieży do 120 m n.p.t - średnica rotora do 100 m wraz z infrastrukturą towarzyszącą, która obejmuje drogi dojazdowe oraz place manewrowe przy każdej z elektrowni, a także okablowanie umożliwiające podłączenie elektrowni do sieci energetycznej, Działka o nr ewidencyjnych 150 i 155 Pęckowo, gmina Drawsko	„AVALLON” Sp z o.o. ul. Rubież 46, bud C5/111, 61-612 Poznań
4.	1 MW	Działka nr 166/2, obręb Pęckowo, gmina Drawsko	„RESWIND” Sławomir Wójcik, ul. Rubinowa 87, 64-920 Piła
ELEKTROWNIE WODNE			
1.	Maksymalna moc MEW Drawsko wyniesie 600 kW	Budowa Małej Elektrowni Wodnej wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą zlokalizowaną na rzece Noteć w kilometrze 170+970 przy jazie Drawsko”, Gmina Drawsko, Powiat Czarnkowsko-Trzcianecki, woj. Wielkopolskie” na działce nr 969 obręb Drawsko.	MEW S.A., ul. Woronicza 76 lok 119, 02-640 Warszawa
2.	Moc 160kW	Budowa Elektrowni Wodnej Drawsko Przy Stopniu Wodnym Drawsko na rzece Noteci Dolnej Skanalizowanej w km 170+970 Drogi Wodnej Wisła-Odra, Gmina Drawsko, Powiat Czarnkowsko-Trzcianecki, woj. Wielkopolskie” na działce nr 969 obręb Drawsko”.	Inwestor - ENERGA-HYDRO, ul. Hoffmanna 5, 83-010 Straszyn

Źródło: UG 2017

Ocena jakości powietrza w gminie Drawsko

W roku 2016 dla obszaru województwa wielkopolskiego przeprowadzono roczną ocenę jakości powietrza atmosferycznego dotyczącą roku 2015 („Roczna ocena jakości powietrza w woj. Wlkp. za rok 2016”). Ocenę jakości powietrza na terenie strefy wielkopolskiej monitorowano na stacji automatycznej zlokalizowanej w Piła, ul. Kusocińskiego w zakresie dwutlenku siarki, tlenków azotu, dwutlenku azotu, ozonu. Rok 2015 zestawiono z latami wcześniejszymi przeprowadzonego monitoringu w celu porównawczym.

Tabela 4. Wyniki pomiarów substancji gazowych w latach 2013-2015 na stacji w strefie wielkopolskiej

Nazwa stacji		Mierzone zanieczyszczenia [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]					
		NO ₂ ¹	NO ₂	NO ₂	SO ₂	SO ₂	SO ₂ ²
Okres uśrednienia		1 rok	1 h	1 rok	1 h	24 h	1 rok
Piła	rok 2013		115,5	16	29,4	14,9	-
	rok 2014	-	286	17	44	19	-
	rok 2015	-	101	15	80	16	-

źródło: WIOŚ Poznań, 2015

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że w latach 2013-2015 nie odnotowano przekroczenia norm dla substancji mierzonych metodą automatyczną oraz norm dla liczby dni z przekroczeniem poziomu docelowego dla ozonu w roku kalendarzowym ($120 \mu\text{g}/\text{m}^3$) uśrednionego w latach 2013-2015.

Ocenę jakości powietrza w województwie wielkopolskim dokonuje corocznie Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska zgodnie z zapisem art. 89 ustawy *Prawo ochrony środowiska*. Ocena i wynikające z niej działania odnoszone są do obszarów nazywanych strefami. Zgodnie z obowiązującym podziałem strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy
- pozostały obszar województwa.

Gminę Drawsko, w analizowanych latach zaliczono do *strefy wielkopolskiej*.

Podstawę klasyfikacji stref w oparciu o wyniki rocznej oceny jakości powietrza stanowi:

- dopuszczalny poziom substancji w powietrzu,
- poziom docelowy,
- poziom celu długoterminowego.

Zgodnie z ustawą *Prawo ochrony środowiska* dla obszaru województwa wielkopolskiego wyróżniono następujące poziomy agregacji wyników klasyfikacji stref:

1. *Klasyfikację według parametrów* – dokonywaną oddzielnie dla każdej substancji, z uwzględnieniem różnych czasów uśredniania stężeń;

2. *Wyznaczenie klasy wynikowej* – dokonywane przez przypisanie każdej strefie jednej klasy dla każdej substancji, oddzielnie ze względu na ochronę zdrowia i ze względu na ochronę roślin. Klasa wynikowa strefy dla danej substancji odpowiada najmniej korzystnej spośród uzyskanych z klasyfikacji według parametrów dla tego zanieczyszczenia.

¹ Pomiary pod kątem ochrony roślin

² Pomiary pod kątem ochrony roślin

Klasy stref i wymagane działania wynikające z oceny

Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

1. w klasyfikacji podstawowej:

- **do klasy A** – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych;
- **do klasy C** – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe.

2. w klasyfikacji dodatkowej:

- **do klasy A1** – brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} – dla fazy II tj. $\leq 20 \mu\text{g}/\text{m}^3$;
- **do klasy C1** – przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} – dla fazy II tj. $> 20 \mu\text{g}/\text{m}^3$;
- **do klasy D1** – jeżeli poziom stężenia ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego;
- **do klasy D2** – jeżeli poziom stężenia ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Dodatkową klasyfikację wprowadzono na potrzeby raportowania do Komisji Europejskiej. Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z wymaganiami dotyczącymi działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub na rzecz utrzymania tej jakości.

Wyniki klasyfikacji stref pod kątem ochrony zdrowia

Dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla oraz poziomu docelowego kadmu, arsenu, niklu strefę wielkopolską zaliczono do klasy A. Podobnie jak dla poziomu docelowego dla ozonu. Odnosząc otrzymane wyniki do celu długoterminowego dla ozonu strefę zaliczono do klasy D2. Ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu PM₁₀ strefę wielkopolską zaliczono do klasy C. W okresie, do którego odnosi się przeprowadzana ocena, na stanowiskach pomiarowych pyłu PM₁₀ w sezonie letnim nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnego poziomu substancji. Z przebiegu rocznej serii pomiarów odczytać można wyraźną sezonową zmienność stężeń pyłu. Można zatem przypuszczać, że powodem przekroczeń w sezonie grzewczym jest niska emisja z sektora komunalno-bytowego wpływająca na wyraźne pogorszenie warunków arosanitarnych. Duży wpływ na sytuację arosanitarną ma również położenie geograficzne, rodzaj i charakter zabudowy, jej lokalizacja oraz możliwość przewietrzania obszaru. W przypadku pyłu PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu strefę wielkopolską zaliczono do klasy C.

Tabela 5. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Rok	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy											
	SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	PM _{2,5}	Pb	C ₆ H ₆	CO	Cd	Ni	As	B(a)P	O ₃
2016	A	A	C	C	A	A	A	A	A	A	C	A

źródło: WIOŚ Poznań, 2017 r.

Wyniki klasyfikacji w oparciu o kryteria określone dla ochrony roślin

Pod kątem ochrony roślin strefę wielkopolską – dla ozonu, SO₂ i NO_x – zaliczono do klasy A. Stwierdzono natomiast przekroczenie wartości normatywnej ozonu (6000 µg/m³×h) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego określono na rok 2020.

3.2. ZAGROŻENIA HAŁASEM

W rozumieniu ustawy *Prawo ochrony środowiska*, hałasem określa się dźwięki o częstotliwości od 16 Hz do 16 000 Hz, rozumiane jako drgania rozprzestrzeniające się w powietrzu w postaci fal akustycznych o częstotliwości i natężeniu stwarzającym uciążliwość dla ludzi i środowiska. Wartość poziomu tego dźwięku mierzona jest w decybelach (dB). Ponadto emisję hałasu uznawane jest za zanieczyszczenie, które może być szkodliwe dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

W zależności od źródła powstawania, wyróżnia się trzy główne rodzaje hałasu:

- przemysłowy powodowany przez urządzenia i maszyny w obiektach przemysłowych i usługowych,
- komunikacyjny pochodzący od środków transportu drogowego, kolejowego i lotniczego,
- komunalny (osiedlowy i mieszkaniowy) występujący w budynkach mieszkalnych, szczególnie wielorodzinnych i w obiektach użyteczności publicznej.

Transport drogowy

Gmina Drawsko posiada rozbudowaną sieć dróg, którą tworzą drogi, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Przez gminę przebiegają następujące drogi, będące w administracji:

Drogi wojewódzkie

- droga nr 181 relacji Drezdenko – Wieleń – Czarnków
- droga nr 133 relacji Chelst – Borzysko Młyn – Sieraków – Ryżyn – Chrzypsko Wielkie/droga 186
- droga nr 135 relacji Wieleń – Miały – Piłka – Borzysko Młyn

Drogi powiatowe:

- droga nr 1323P relacji Krzesiwo – Krzyż Wlkp. – Drawsko - Pęckowo
- droga nr 1336P relacji Drawski Młyn – Pęckowo – Piłka.

Drogi gminne:

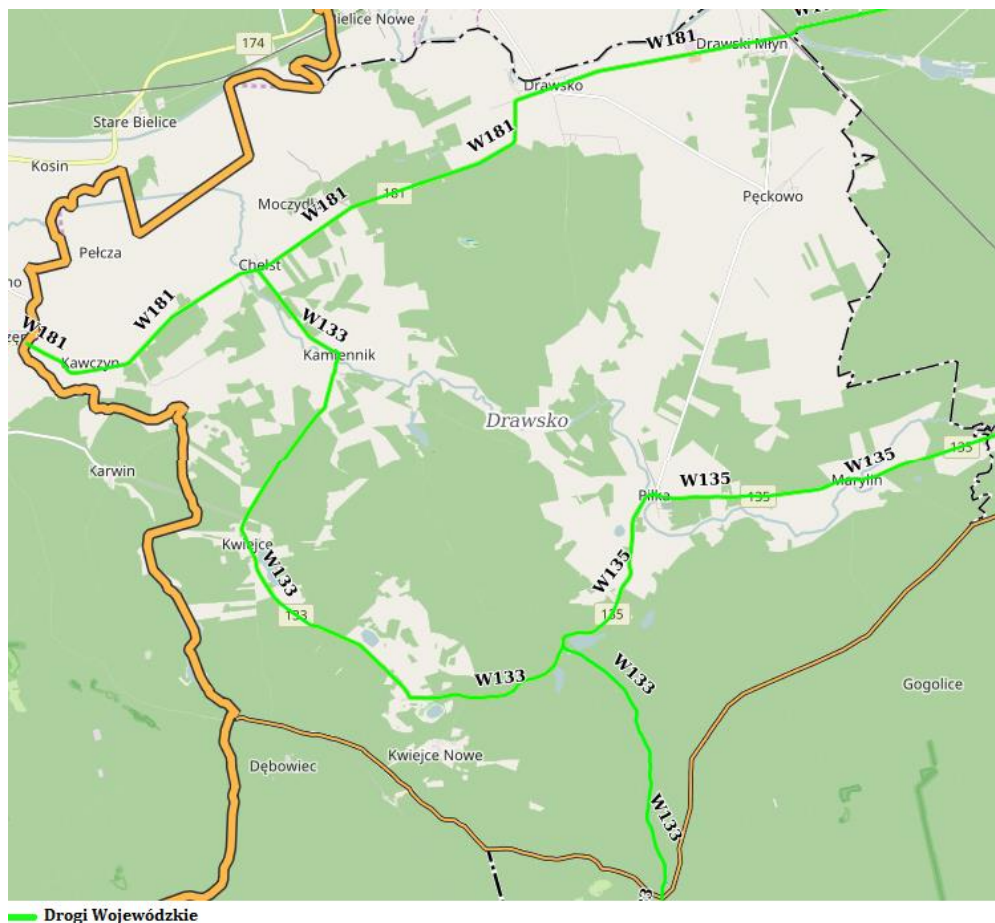
- 1079 Drawsko – Piłka
- 1080 Pęckowo – Zawada
- 1081 Pęckowo – Marylin
- 1082 Marylin – Dębogóra
- 1083 Marylin – Gorlice
- 1084 Piłka – Sieraków
- 1085 Kwiejce Nowe
- 1086 Kwiejce Stare
- 1087 Kamiennik – Piłka
- 1088 Drawsko – Kamiennik
- 1089 Chełst – Kwiejce Stare
- 1090 Kawczyn – Kwiejce Stare
- 1091 Drawsko – Drawsko Gajówka
- 1092 Drawsko – Moczydła
- 1093 Chełst – Moczydła
- 1094 Chełst – Łąki
- 1095 Chełst – Pełcza
- 1096 Kawczyn – Pełcza
- 1097 Drawsko – Drawski Młyn
- 1098 Drawsko – Hydrofornia

Tabela 6. Wykaz dróg na terenie gminy Drawsko

L.p.	Nr drogi	Przebieg	Długość km
1.	181	Drezdenko – Wieleń – Czarnków	b.d.
2.	133	Chełst – Borzysko Młyn – Sieraków – Ryżyn – Chrzypsko Wielkie /Droga 186/	b.d.
3.	1323P	Krzesiwo – Krzyż Wlkp. (ul. Wojska Polskiego, Walki Młodych, Drawska) – Drawsko – Pęckowo	10,258
4.	1336P	Drawski Młyn – Pęckowo – Piłka	8,589
5.	135	Wieleń – Miały – Piłka – Borzysko Młyn	b.d.

b.d. – brak danych

Sieć dróg gminy przedstawiono na Ryc. poniżej.

Rys. 3 Sieć drogowa w gminie Drawsko

źródło: <http://powiatpoznan.vectraportal.pl/>

Generalny pomiar ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich prowadzony jest w odstępach 5-letnich, od 2000 roku. Na etapie opracowywania niniejszego dokumentu najbardziej aktualne dostępne wyniki pomiarów dotyczyły 2015 r. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadziła wtedy badania ruchu na drogach krajowych, w tym na terenie gminy Drawsko na odcinkach od granicy województwa - Chelst do Ciszkowo-Czarnków. Rejestracji podlegały pojazdy silnikowe w podziale na 7 kategorii – tabela poniżej.

Tabela 7. Średni dobowy pomiar ruchu na drodze wojewódzkiej nr 181 i 135 Gmina Drawsko w 2015 r.

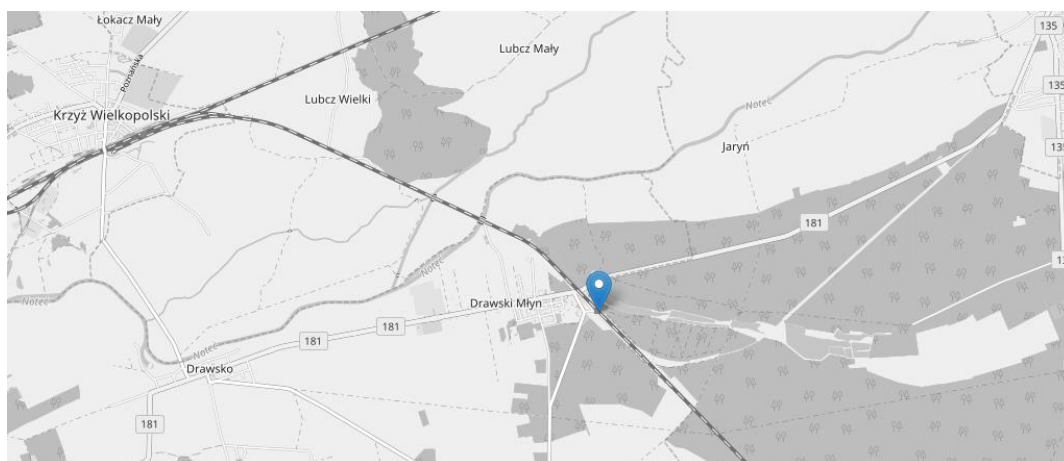
Nr drogi	Długość	Nazwa odcinka	Pojazdy silnikowe ogółem	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów silnikowych						
				Motocykle	Sam. Osobowe minibusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. Ciężarowe bez przyczepy	Samochody ciężarowe z przyczepą	Autobusy	Ciągniki rolnicze
181	4,7	granica województwa-Chelst	2383	79	1862	203	55	155	17	12
181	6,2	Chelst-Drawsko	2318	58	1786	229	60	153	9	23
181	4,3	Drawsko-Drawski-Młyn	2479	40	1993	238	52	131	20	5
181	6,4	Drawski Młyn-Wieleń	2161	37	1694	212	67	136	11	4

Nr drogi	Długość	Nazwa odcinka	Pojazdy silnikowe ogółem	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów silnikowych						
				Motocykle	Sam. Osobowe minibusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. Ciężarowe bez przyczepy	Samochody ciężarowe z przyczepą	Autobusy	Ciągniki rolnicze
181	10,8	Wieleń-Rosko	2603	29	1990	276	104	180	16	8
181	8,8	Rosko-Ciszkowo	2503	30	2031	173	88	118	28	35
181	6,7	Ciszkowo-Czarnków	2785	42	2275	195	81	164	17	11
135	21,1	Wieleń-Borzysko Młyn	646	5	556	54	5	15	10	1

źródło: www.gddkia.gov.pl/

Transport kolejowy

Gmina Drawsko posiada dobre połączenie komunikacyjne m.in. z Piłą, Bydgoszczą, Gorzowem Wielkopolskim, Poznaniem, Szczecinem, a także Warszawą i Berlinem. Dworzec kolejowy znajduje się w sąsiedniej gminie – Krzyż Wielkopolski (oddalonej o 3 km od gminy Drawsko), natomiast na terenie gminy znajduje się stacja kolejowa w miejscowości Drawski Młyn.

Rys. 4 Wykaz stacji kolejowych na terenie gminy Drawsko

źródło: <https://www.bazakolejowa.pl>

Dopuszczalne poziomy hałas

Dopuszczalne poziomy hałas w środowisku określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112). Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób zagospodarowania.

W badaniach wyznacza się wskaźniki hałasu, rozumiane jako parametry hałasu określone poziomem dźwięku A wyrażonym w decybelach (dB). Wyróżnia się dwa rodzaje wskaźników:

1. *Wskaźniki hałasu mające zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem:*

- L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od

godz. 6.00 do godz. 18.00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18.00 do godz. 22.00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00),

– L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00)

2. *Wskaźniki hałasu mające zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby:*

– $L_{Aeq D}$ – równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6.00 do godz. 22.00),

– $L_{Aeq N}$ – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00).

Dopuszczalne poziomy hałasu są zróżnicowane ze względu na rodzaj źródeł hałasu oraz rodzaj terenów, na których obowiązują (tabela poniżej). Obecnie największe zagrożenie stanowi hałas komunikacyjny - samochodowy i lotniczy, a także hałas przemysłowy, szczególnie z dużych zakładów. Hałas komunikacyjny stanowi największe zagrożenie ze względu na zasięg oddziaływania, powszechność występowania oraz liczbę narażonej ludności. Dla hałasów drogowych i kolejowych dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 68 dB, w porze nocnej od 45 do 60 dB. Wartości te są wymagane zarówno w przypadku wskaźników oceny hałasu stosowanych w polityce długoterminowej, jak i w odniesieniu do jednej doby.

Tabela 8. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku

Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
	Drogi lub linie kolejowe ¹		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
a. Strefa ochronna „A” uzdrowiska, b. tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a. tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b. tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c. tereny domów opieki społecznej d. tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
a. tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b. tereny zabudowy zagrodowej c. tereny rekreacyjno- wypoczynkowe ²⁾ d. tereny mieszkaniowo- usługowe	65	56	55	45
tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

¹- wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei liniowych,

²- w przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy,

³- strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców pow. 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 poz. 112)

Należy zaznaczyć, że zachowanie powyższych wymogów nie może zagwarantować pełnego zadowolenia mieszkańców, gdyż odczucie uciążliwości hałasu komunikacyjnego odbierane jest w subiektywnej skali. Wyznaczane normy stanowią pewnego rodzaju kompromis pomiędzy oczekiwaniami a realnymi możliwościami ograniczenia hałasów komunikacyjnych.

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu prowadzi badania hałasów drogowych na terenie Wielkopolski. W ostatnich latach (2012-2014) nie zlokalizowano punktów pomiarowych na terenie gminy Drawsko.

Lokalne źródła hałasu na terenie gminy stanowią także drobne zakłady usługowe, obiekty użyteczności publicznej oraz sezonowo maszyny rolnicze pracujące na polach.

Ponieważ w przypadku hałasów powstających w związku z eksploatacją drogi, linii kolejowej nie przewiduje się wydania decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku (art. 115a, ust. 2 ustawy *Prawo ochrony środowiska*), po stwierdzeniu przekraczania standardów jakości klimatu akustycznego organy inspekcji ochrony środowiska nie wydają decyzji o administracyjnych karach pieniężnych. Wyniki badań, a w szczególności informacje o stwierdzonych przekroczeniach, są przekazywane organom administracji oraz zarządzającym drogami, zobowiązanym do podejmowania działań w tym zakresie. Na podstawie art. 362 ust. 1 ustawy *Prawo ochrony środowiska* organ ochrony środowiska może, w drodze decyzji, nałożyć na zarządzającego obowiązek ograniczenia oddziaływania na środowisko lub przywrócenia środowiska do stanu właściwego. Właściwy wybór podejmowanych działań powinien nastąpić po analizie konkretnych sytuacji.

Dla gminy Drawsko nie została wykonana mapa akustyczna i nie planuje się takiego przedsięwzięcia, gdyż zgodnie z art. 117 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2017 r. poz. 519) mapy akustyczne wykonywane są dla aglomeracji o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy. Zadaniem Gminy jest natomiast stworzenie jasnej wizji obszarów wymagających zapewnienia komfortu akustycznego, oraz właściwego ich oddzielenia od obszarów niewymagających komfortu. Istotne jest również umieszczanie informacji o stanie akustycznym środowiska i standardach akustycznych w opracowaniach ekofizjograficznych, prognozach do planów miejscowych oraz samych planach zagospodarowania przestrzennego.

3.3. GOSPODAROWANIE WODAMI

Gospodarka wodna w Polsce jest prowadzona w oparciu o przepisy ustawy z dnia 18 lipca 2001r. *Prawo wodne* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1121). tzw. Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) oraz tzw. Dyrektywy Powodziowej.

Ustawa *Prawo wodne* reguluje gospodarowanie wodami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności kształtowanie i ochronę zasobów wodnych, korzystanie z wód, oraz zarządzanie zasobami wodnymi. Zgodnie z założeniami ustawy gospodarowanie wodami powinno być prowadzone z zachowaniem zasady racjonalnego i całościowego traktowania zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, z uwzględnieniem ich ilości i jakości. Gospodarowanie wodami powinno być prowadzone w taki sposób, aby działając w zgodzie z interesem publicznym, nie dopuszczać do wystąpienia możliwego do uniknięcia pogorszenia ekologicznych funkcji wód oraz pogorszenia stanu ekosystemów lądowych i terenów podmokłych bezpośrednio zależnych od wód.

Warunki hydrologiczne gminy Drawsko

Głównym elementem sieci hydrograficznej na omawianym terenie jest rzeka Miałą, nazywana również Miałką. Przepływa ona przez centralną część gminy, a jej zlewnia zajmuje niemal całą jej powierzchnię. Drugim większym dopływem Noteci na terenie gminy jest rzeka Rudawa. Płyne ona wzdłuż zachodniej granicy gminy głównie przez obszary leśne. Rzeka Noteć na odcinku Moczydła – Drawski Młyn płynie wzdłuż północnej granicy gminy. Rzeka odgrywa bardzo ważną rolę w kształtowaniu stosunków wodnych w północnej części. W gminie Drawsko znajduje się 13 jezior powyżej 1 ha. Są to jeziora stosunkowo niewielkie o powierzchni najczęściej nieprzekraczającej 10 ha z wyjątkiem jeziora Piast i jeziora Długie, zajmującego powierzchnię w granicach 15 ha. W części północnej znajduje się tylko jedno jezioro Moczydło sąsiadujące z dużym obszarem torfowiskowym oraz zbiornik na rzece Miale w miejscowości Kamiennik (jezioro Kamiennik). Największe zarastanie linii brzegowej obserwuje się na jeziorze Rakówko i Długie. Średnia głębokość większości jezior nie przekracza 5 m. Obecnie zagospodarowywane turystycznie są jezioro Piast, Moczydło w Marylinie, Okoninko oraz jezioro Długie.

Tabela 9. Wykaz jezior (powyżej 1 ha) występujących w gminie Drawsko

Nazwa jeziora	Rzędna (m n.p.m.)	Powierzchnia (ha)		Głębokość (m)	
		ogólna	Lustra wody	Średnia	maksymalna
Moczydło	42,5	3,43	3,43	-	-
Kamiennik	37,1	4,94	2,86	-	-
Piast (Kwiejce)	45,2	16,1	15,46	1,7	3
Zieleniec	47,7	8,87	8,87	-	-
Warasz	49,5	11,94	10,94	-	-
Rakówko	54,4	6,83	3,88	-	-
Workulskie (Zgniłe)	47,4	1,25	1,25	-	-
Zgniłe	49,1	3,22	2,02	-	-
Perskie	51,3	6,59	5,86	-	-
Długie	50,9	14,38	12,92	3,3	9
Mleczne (Orzełek)	50,8	6,01	6,01	-	-
Moczydło (Marylin)	44,9	3	3	-	-
Okuninko (Okoninko)	49,2	5,96	3,19	-	-

Źródło: „Atlas Jezior województwa pilskiego” (Wojewódzkie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych w Pile, Państwowe Gospodarstwo Rybackie w Oleśnicy).

Największa sieć kanałów i rowów znajduje się w dolinie Noteci, w północno-zachodniej części gminy Drawsko między miejscowościami Kawczyn i Drawsko, oraz na północ od Drawskiego Młyna. Mniejsze układy rowów i kanałów znajdują się również w obrębie Łąk Pęcckowskich. Tworzą dwa mniejsze systemy połączeń między jeziorami w południowej części gminy. Pierwszy z nich obejmuje jeziora: Zieleniec, Warasz, Zgniłe, a drugi jeziora: Warkulskie, Rakówek. Niewielki układ rowów znajduje się również na zachód od miejscowości Kamiennik. Zadaniem rowów w obrębie doliny Noteci jest odprowadzanie nadmiaru wody z łąk, szczególnie w okresie wysokich stanów wody w rzece Noteci. Szczególną rolę odgrywają one na zapleczu wału przeciwpowodziowego, gdzie na obszar łąk wpływają rzeki Miała i Człapia. Rowy w południowej części gminy przeznaczone są do utrzymania wysokiego poziomu wód gruntowych w obrębie łąk wykorzystywanych rolniczo, wykorzystywanych również w celu zasilania powierzchniowego i podziemnego istniejących tam jezior.

Funkcję zbiorników retencyjnych z możliwością regulowania poziomu zwierciadła wody pełni zbiornik Kamiennik (zaliczany również do jezior) oraz zbiornik zalewowy na rzece Człapi, wykorzystywany również jako staw rybny. Aby poprawić i uregulować stosunki wodne terenów w rejonie Drawska na kanale biegnącym równoleżnikowo przez grunty rolne na południe od wsi Drawsko zostały wybudowane dwa zbiorniki retencyjne (własność Państwowego Gospodarstwa Leśnego).

Zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. - *Prawo wodne* podstawową jednostką gospodarki wodnej są jednolite części wód. Jednolitą częścią wód powierzchniowych (JCWP) jest oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny, sztuczny zbiornik wodny, struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części, a także morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne. Jednolita część wód podziemnych (JCWPd) to określona objętość wód podziemnych występująca w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych. Na terenie gminy Drawsko wyróżniono następujące jednolite części wód powierzchniowych

- Człapia JCWP nr PLRW600017188926,
- Kamiennik JCWP nr PLRW600017188924,
- Miała do Dopływu z Pęcckowa JCWP nr PLRW600017188922,
- Miała od Dopływu z Pęcckowa do ujścia JCWP nr PLRW600020188929,
- Noteć od Drawy do Rudawy PLRW600021188931,
- Noteć od Kanału Romanowskiego do Bukówki JCWP nr PLRW60002118877,
- Noteć od Bukówki do Drawy JCWP nr PLRW60002118879.

Zgodnie z art. 155a *Prawa wodnego* w celu ochrony stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz uzyskania kompleksowej wiedzy o stanie lub potencjale ekologicznym oraz stanie chemicznym wód, Wielkopolski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu przeprowadził badania wód powierzchniowych w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych oraz chemicznych. Badania na terenie powiatu poznańskiego stanowiły element badań wykonywanych na terenie województwa w oparciu o „*Program Państwowego Monitoringu Środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020*”.

Stan wód określany jest poprzez ocenę stanu lub potencjału ekologicznego oraz ocenę stanu chemicznego. Stan wód ocenia się jako:

- *dobry* - jeżeli stan chemiczny jest dobry przy jednoczesnym zachowaniu bardzo dobrego lub dobrego stanu ekologicznego (w przypadku naturalnych części wód), czy maksymalnego lub dobrego potencjału ekologicznego (w przypadku silnie zmienionych i sztucznych części wód),
- *zły* – w pozostałych przypadkach. Stan/potencjał ekologiczny charakteryzowany jest przy pomocy następujących określeń: bardzo dobry (stan) lub maksymalny (potencjał), dobry, umiarkowany, słaby, zły.

Oceny stanu/potencjału ekologicznego dokonuje się poprzez klasyfikację następujących elementów:

- klasyfikacja elementów biologicznych, prowadzona w zakresie klas I-V,
- klasyfikacja elementów fizykochemicznych:
 - dla rzek w zakresie: klasa I, klasa II lub stan/potencjał poniżej dobrego,
 - dla jezior w zakresie: stan/potencjał dobry lub poniżej dobrego,
- ocena wskaźników jakości wód z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne) w zakresie: klasy I, II lub stanu/ potencjału poniżej dobrego (dla rzek i jezior),
- klasyfikacja elementów hydromorficznych, prowadzona w zakresie klas I lub II.

Oceny stanu chemicznego dokonuje się na podstawie analizy wyników badań wskaźników chemicznych z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego; ocenia się go jako dobry lub poniżej dobrego. Metodyka monitoringu obszarów chronionych JCW obowiązuje do sprawdzenia spełnienia wymagań postawionych dla obszarów chronionych i weryfikacji oceny stanu wód.

Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) – jeziora

Ocenę stanu jednolitych części wód powierzchniowych stojących badanych w roku 2016 wykonano na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1187). Wykonana ocena uwzględnia zasady dziedziczenia ocen z lat 2011-2015.

Realizowany monitoring:

- operacyjny (MO): w zakresie substancji szkodliwych dla środowiska wodnego, dla których odnotowano przekroczenia norm w latach wcześniejszych,
- obszarów chronionych: JCWP na obszarach przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, które zaklasyfikowano jako zagrożone niespełnieniem celów środowiskowych,
- badawczy: z uwagi na odnotowane w latach wcześniejszych wyniki znaczące (wyniki powyżej granicy oznaczalności, mieszczące się w normie stanu dobrego) dla elementów z grupy wskaźników charakteryzujących występowanie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego,
- diagnostyczny.

Dziedziczenie jest procesem aktualizacji oceny (elementów biologicznych, fizykochemicznych, hydromorfologicznych i chemicznych) wykonanej w latach poprzednich, o wyniki uzyskane w kolejnym roku badań. JCW, która była objęta monitoringiem diagnostycznym może dziedziczyć ocenę przez kolejnych 6 lat, JCW, która była objęta monitoringiem operacyjnym – 3 lata. Jeśli JCW była badana co roku w innym zakresie (monitoring diagnostyczny, operacyjny) wówczas oceną końcową jest ocena na podstawie najszerszego zakresu badań, zaktualizowana o najnowsze wyniki. Na terenie gminy Drawsko badania przeprowadzono na jeziorze: Długim. Wyniki zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 10. Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych stojących na terenie gminy Drawsko, 2015r.

Kod JCWP	Nazwa jeziora	Typ abiotyczny wód:	Ocena elementów biologicznych	Ocena elementów chemicznych	Ocena elementów fizykochemicznych
PLLW10675	Długie	3b - jezioro o dużej zawartości wapnia, o dużym wpływie zlewni, niestratyfikowane	Umiarkowany	Potencjał Poniżej dobrego	Stan poniżej dobrego

Źródło: WIOŚ Poznań, 2015r.

Jednolite części wód podziemnych (JCWPd)

W zakresie jednolitych części wód podziemnych, na terenie Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego w gminie Drawsko wyznaczona została jedna JCWPd oznaczona numerem 34 – europejski kod dla gminy PLGW600034. Badania wód podziemnych prowadzonych w sieci krajowej w ramach monitoringu diagnostycznego w 2016 r. nie obejmowały punktów kontrolnych na terenie gm. Drawsko.

W 2014r. na terenie gminy Trzcianka, w miejscowości Straduń wykonano opróbowania wód.

Tabela 11 Ocena jakości wód JCWPd 36 za 2014r.

GMINA	MIEJSCOWOŚĆ	UŻYTK. TERENU	NR JCWPd 161CZĘŚCI	KLASA KOŃCOWA 2014	PRZYCZYNA ZMIANY JAKOŚCI
Trzcianka	Straduń	Lasy	36	II	tylko O2 wskazuje na III klasę jakości (parametr terenowy)
Trzcianka	Straduń	Lasy	36	II	geogeniczne pochodzenie wskaźnika, tylko Fe w III klasie jakości, głębokość otworu 163 m, na głębokości od 114 do 137 m, bezpośrednio nad ujmowanym poziomem, występują ropy z węglem brunatnym, mułowce i mułki z węglem brunatnym
Trzcianka	Straduń	Lasy	36	V	
Trzcianka	Straduń	Lasy	36	II	geogeniczne pochodzenie wskaźnika, tylko Fe w III klasie jakości, głębokość otworu 61 m, w profilu na głębokości od 14 do 22 m występują mułki
Trzcianka	Straduń	Lasy	36	II	geogeniczne pochodzenie wskaźnika, tylko Fe w III klasie jakości, głębokość otworu 61 m, w profilu na

					głębokości od 14 do 22 m występują mułki
Trzcianka	Straduń	Lasy	36	III	

Zródło: ocena jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych w ramach monitoringu operacyjnego stanu chemicznego wód podziemnych w 2014 r. wg badań PIG-1

Stan JCWPd 36 (podział na 161 części) określono stan dobry o niskim stopniu wiarygodności ze względu na: o geogeniczny charakter przekroczenia wartości progowych dobrego stanu chemicznego, lub o brak wiarygodnych dowodów na to, że przekroczenia wartości progowych dobrego stanu chemicznego są wynikiem presji antropogenicznej (pobór lub zmiana warunków krążenia wód).

Wody podziemne- układ i miąższość warstw wodonośnych na terenie gminy uzależnione są od stanu wód powierzchniowych, wielkości opadów atmosferycznych, morfologii i budowy geologicznej. Rozpoznanie hydrogeologiczne JCWPd 34 wykazało, że stanowi ona wielopoziomowy system wodonośny. Jest to złożony system wodonośny, w obrębie którego wyróżniono trzy poziomy wodonośne.

Pierwszy poziom obejmuje obszar terasy zalewowej ograniczonej załomem wyższej terasy na północ od miejscowości Chelst, Drawsko i Drawski Młyn, gdzie woda gruntowa stabilizuje się na głębokości od 0 do 2 m ppt. Głębokość zalegania tego poziomu uzależniona jest od wielkości i rozkładu opadów atmosferycznych. W rejonie tym zaznacza się wyraźne wiosenne podwyższenie stanów zwierciadła wody wykazujące związek z wahaniami poziomu wody w rzece Noteci. Stosunkowo płytko wody gruntowe występują również w sąsiedztwie krawędzi doliny, co widoczne jest szczególnie latem podczas niskich stanów wody w rzece. Ma to związek z wypływami wód gruntowych z głębszych warstw wodonośnych terenów wyżej położonych. Na podobnej głębokości 1,0 - 2,0 m ppt występują wody gruntowe w obrębie terasy nadzalewowej w dnach jezior i silnie rozgałęzionych dolin rzecznych. Wahania stanów wody gruntowej w tych miejscach są wynikiem przede wszystkim zmian w przepływach rzeki Człapi i Miały, natomiast w mniejszym stopniu oddziaływania opadów atmosferycznych i spływu wód powierzchniowych z wyższych powierzchni. Wody gruntowe występują płytko również w obrębie dużych obszarowo zagłębień o ograniczonym odpływie, szczególnie przy niskich stanach wody. Należą do nich tereny podmokłe między miejscowościami Kawczyn i Kamiennik oraz Łąki Pęcowskie pomiędzy miejscowościami Piłka i Pęcowo.

Drugi poziom wodonośny występuje w obrębie terasy nadzalewowej (środkowej). Poziom jego zalegania jest zróżnicowany i kształtuje się na zmiennej głębokości od 2,5 do 8,0 m ppt. Różnice te wynikają z budowy geologicznej (ułożenia utworów przepuszczalnych) oraz wielkości i rozkładu opadów atmosferycznych. Wahania roczne poziomu zwierciadła wody w tej strefie mogą wynosić do 2 m.

Trzeci poziom wodonośny występuje w obrębie terasy wysokiej zajmującej południową część gminy, na południe od miejscowości, Piłka i Marylin, gdzie występują liczne ciągi wydymowe. Głębokość zalegania zwierciadła wody jest zmienna i zależy przede wszystkim od konfiguracji terenu, natomiast w mniejszym stopniu od wielkości opadów. W granicach kulminacji wałów wydymowych

wody podziemne występują na głębokości ponad 20 m ppt. W obniżeniach międzywymowych zwierciadło wody wypłyca się do głębokości 5 m ppt., a nawet 3 m ppt. (na południe od miejscowości Kwiejce Nowe). Wody trzeciorzędowe występują na głębokości od 65 - 146 m ppt. Warstwę wodonośną tworzą miocenijskie piaski kwarcowe z niewielkim udziałem żwiru. Wody te mogą być zanieczyszczone pyłem węgla brunatnego.

Na terenie gminy znajdują się fragmenty dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. W północno-zachodniej części gminy, na południe od miejscowości Kawczyn, Chelst aż do Drawska, biegnie południowa granica zbiornika wód czwartorzędowych „Pradolina Toruń - Eberswalde (Noteć). Wzdłuż krawędzi Pradoliny biegnie południowa granica trzeciorzędowego subzbiornika „Złotów - Piła - Strzelce Krajeńskie”.

Tabela 12. Główne Zbiorniki i Wód Podziemnych (GZWP) na terenie gminy Drawsko

GZWP	Nazwa zbiornika	Wiek utworów	Typ zbiornika	Średnia głębokość [m]	Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [tys. m ³ /d]
127	Subzbiornik Złotów-Piła-Strzelce Krajeńskie	Tr	Porowy	100	186
138	Pradolina Toruń-Eberswalde (Noteć)	Qp	porowy	30	400

Źródło: WIOŚ, Poznań 2014

Cele środowiskowe

Cele środowiskowe

Miała do Dopływu z Pęckowa JCWP nr PLRW600017188922

Charakterystyka	nazwa	Miała do Dopływu z Pęckowa
	kod	RW600017188922
	typ	potok nizinny piaszczysty na utworach starogłajalnych (17)
	ostateczny status hydromorfologiczny z uzasadnieniem	silnie zmieniona część wód (SZCW) ocena ekspercka
Wykaz wód powierzchniowych przeznaczonych:	do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	nie
	do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	nie
Cel środowiskowy	stan/potencjał ekologiczny	dobry potencjał ekologiczny
	stan chemiczny	dobry stan chemiczny
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	monitoring	monitorowana
	aktualny stan JCWP	dobry
	ryzyko nieosiągnięcia celu środowisk.	zagrożona
	odstępstwo	tak
Przedłużenie terminu osiągnięcia celu/ustalenie celów mniej rygorystycznych dla JCWP	odstępstwo, z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych
	termin osiągnięcia dobrego stanu	2027
	uzasadnienie odstępstwa	Brak możliwości technicznych. Nie zidentyfikowano presji mających wpływ na obniżoną ocenę stanu chemicznego. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Wdrożenie działań będzie mogło nastąpić dopiero po ich rozpoznanie. W programie działań zaplanowano: przeprowadzenie weryfikacji Programu ochrony środowiska dla gminy w zakresie ograniczania emisji do atmosfery wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych
Realizacja inwestycji wymagającej odstępstwa z art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	odstępstwo	tak
	nazwa inwestycji	Budowa zbiornika wodnego Piłka

Kamiennik JCWP nr PLRW600017188924

Charakterystyka	nazwa	Kamiennik
	kod	RW600017188924
	typ	potok nizinny piaszczysty na utworach starogłajalnych (17)
	ostateczny status hydromorfologiczny z uzasadnieniem	naturalna część wód (NAT) nd
Wykaz wód powierzchniowych przeznaczonych:	do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	nie
	do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	nie
Cel środowiskowy	stan/potencjał ekologiczny	dobry stan ekologiczny
	stan chemiczny	dobry stan chemiczny
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	monitoring	niemonitorowana
	aktualny stan JCWP	dobry
	ryzyko nieosiągnięcia celu środowisk.	niezagrożona
	odstępstwo	nie
Przedłużenie terminu osiągnięcia celu/ustalenie celów mniej rygorystycznych dla JCWP	odstępstwo, z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	nie dotyczy
	termin osiągnięcia dobrego stanu	2015
	uzasadnienie odstępstwa	nie dotyczy
Realizacja inwestycji wymagającej odstępstwa z art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	odstępstwo	nie
	nazwa inwestycji	-

Człapia JCWP nr PLRW600017188926

Charakterystyka	nazwa	Człapia
	kod	RW600017188926
	typ	potok nizinny piaszczysty na utworach staroglacjalnych (17)
	ostateczny status hydromorfologiczny z uzasadnieniem	naturalna część wód (NAT)
Wykaz wód powierzchniowych przeznaczonych:	do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	nie
	do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	nie
Cel środowiskowy	stan/potencjał ekologiczny	dobry stan ekologiczny
	stan chemiczny	dobry stan chemiczny
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	monitoring	niemonitorowana
	aktualny stan JCWP	dobry
	ryzyko nieosiągnięcia celu środowisk.	niezagrożona
	odstępstwo	nie
Przedłużenie terminu osiągnięcia celu/ustalenie celów mniej rygorystycznych dla JCWP	odstępstwo, z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	nie dotyczy
	termin osiągnięcia dobrego stanu	2015
	uzasadnienie odstępstwa	nie dotyczy
	odstępstwo	nie
Realizacja inwestycji wymagającej odstępstwa z art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	odstępstwo	nie
	nazwa inwestycji	-

Miała od Dopływu z Pęcowa do ujścia JCWP nr PLRW600020188929

Charakterystyka	nazwa	Miała od Dopływu z Pęcowa do ujścia
	kod	RW600020188929
	typ	rzeka nizinna żwirowa (20)
	ostateczny status hydromorfologiczny z uzasadnieniem	silnie zmieniona część wód (SZCW) przekroczenie wskaźników: m2, m4
Wykaz wód powierzchniowych przeznaczonych:	do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	nie
	do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	nie
Cel środowiskowy	stan/potencjał ekologiczny	dobry potencjał ekologiczny
	stan chemiczny	dobry stan chemiczny
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	monitoring	monitorowana
	aktualny stan JCWP	dobry
	ryzyko nieosiągnięcia celu środowisk.	niezagrożona
	odstępstwo	nie
Przedłużenie terminu osiągnięcia celu/ustalenie celów mniej rygorystycznych dla JCWP	odstępstwo, z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	nie dotyczy
	termin osiągnięcia dobrego stanu	2015
	uzasadnienie odstępstwa	nie dotyczy
	odstępstwo	nie
Realizacja inwestycji wymagającej odstępstwa z art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	odstępstwo	nie
	nazwa inwestycji	-

Noteć od Bukówki do Drawy JCWP nr PLRW60002118879

Charakterystyka	nazwa	Noteć od Bukówki do Drawy
	kod	RW60002118879
	typ	wielka rzeka nizinna (21)
	ostateczny status hydromorfologiczny z uzasadnieniem	silnie zmieniona część wód (SZCW) przekroczenie wskaźników: i1, m2, m3, m4
Wykaz wód powierzchniowych przeznaczonych:	do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	nie
	do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	nie
Cel środowiskowy	stan/potencjał ekologiczny	dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekłu istotnego - Noteć w obrębie JCWP
	stan chemiczny	dobry stan chemiczny
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	monitoring	monitorowana
	aktualny stan JCWP	zły
	ryzyko nieosiągnięcia celu środowisk.	zagrożona
Przedłużenie terminu osiągnięcia celu/ustalenie celów mniej rygorystycznych dla JCWP	odstępstwo	tak
	odstępstwo, z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych
	termin osiągnięcia dobrego stanu	2021
	uzasadnienie odstępstwa	W zlewni JCWP nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczna jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym; Utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych. Przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych. Opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz Opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.
Realizacja inwestycji wymagającej odstępstwa z art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	odstępstwo	tak
	nazwa inwestycji	Rewitalizacja szlaku żeglownego Kanalu Bydgoskiego i Noteci dolnej skanalizowanej (od km 14.8 do km 176.2) do parametrów drogi wodnej II klasy

Noteć od Drawy do Rudawy PLRW600021188931

Charakterystyka	nazwa	Noteć od Drawy do Rudawy
	kod	RW600021188931
	typ	wielka rzeka nizinna (21)
	ostateczny status hydromorfologiczny z uzasadnieniem	silnie zmieniona część wod (SZCW) przekroczenie wskaźnika: m4
Wykaz wód powierzchniowych przeznaczonych:	do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	nie
	do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	nie
Cel środowiskowy	stan/potencjał ekologiczny	dobry potencjał ekologiczny: możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekła istotnego - Noteć w obrębie JCWP
	stan chemiczny	dobry stan chemiczny
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	monitoring	monitorowana
	aktualny stan JCWP	zły
	ryzyko nieosiągnięcia celu środowisk.	zagrożona
Przedłużenie terminu osiągnięcia celu/ustalenie celów mniej rygorystycznych dla JCWP	odstępstwo	tak
	odstępstwo, z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: brak możliwości technicznych
	termin osiągnięcia dobrego stanu	2027
	uzasadnienie odstępstwa	Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występują presje: nierozpoznana presja, presja komunalna. W programie działań zaplanowano działania obejmujące przegląd pozwoleń wodnoprawnych na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi przez użytkowników w zlewni JCWP z uwagi na zagrożenie osiągnięcia celów środowiskowych, zgodnie z art. 136 ust. 3 ustawy Prawo wodne, mające na celu szczegółowe rozpoznanie i w rezultacie ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia tego działania, następnie konkretnych działań naprawczych, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymierne efekty, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.
Realizacja inwestycji wymagającej odstępstwa z art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	odstępstwo	nie
	nazwa inwestycji	-

Noteć od Kanalu Romanowskiego do Bukówki JCWP nr PLRW60002118877,

Charakterystyka	nazwa	Noteć od Kanalu Romanowskiego do Bukówki
	kod	RWGD002118877
	typ	wielka rzeka nizinna (21)
	ostateczny status hydromorfologiczny z uzasadnieniem:	silnie zmieniona część wód (57CW) przekroczenie wskaźników: m1, m2, m3, m4
Wykaz wód powierzchniowych przeznaczonych:	do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	nie
	do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	nie
Cel środowiskowy	stan/potencjał ekologiczny	dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istotnego - Noteć w obrębie JCWP
	stan chemiczny	dobry stan chemiczny
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	monitoring	monitorowana
	aktualny stan JCWP	zły
	ryzyko nieosiągnięcia celu środowisk.	niezagrożona
	odstępstwo	nie
Przedłużenie terminu osiągnięcia celu/ustalenie celów mniej rygorystycznych dla JCWP	odstępstwo, z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	nie dotyczy
	termin osiągnięcia dobrego stanu	2015
	uzasadnienie odstępstwa	nie dotyczy
Realizacja inwestycji wymagającej odstępstwa z art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	odstępstwo	tak / nie
	nazwa inwestycji	Rewitalizacja szlaku żeglownego Kanalu Bydgoskiego i Noteci dolnej skanalizowanej (od km 14,0 do km 17,6,2) do parametrów drogi wodnej II klasy; Odbudowa Kanalu Mejskiego.

W zakresie jednolitych części wód podziemnych, JCWPd oznaczona numerem 34 –PLGW600034.

Charakterystyka	kod	GW600034
Wykaz wód podziemnych przeznaczonych	do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	tak
Cel środowiskowy	stan chemiczny	dobry stan chemiczny
	stan ilościowy	dobry stan ilościowy
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	monitoring	monitorowana
	stan chemiczny	słaby
	stan ilościowy	dobry
	ryzyko nieosiągnięcia celu środowisk.	zagrożona
Przedłużenie terminu osiągnięcia celu/ustalenie celów mniej rygorystycznych dla JCWPd	odstępstwo	tak
	odstępstwo, z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych
	termin osiągnięcia dobrego stanu	2027
	uzasadnienie odstępstwa	Brak możliwości technicznych. Ze względu na zmiany chemizmu wód związane są z niedostatecznie oczyszczonymi ściekami komunalnymi, zbyt mały stopniem skanalizowania, szczególnie terenów wiejskich, składowiskami nieodpowiadającymi wymaganiom ochrony środowiska. W programie działań ukierunkowanym na presję, dla JCWPd zaplanowano wszystkie możliwe działania ograniczające dopływ zanieczyszczeń komunalnych do wód. Niemniej jednak ze względu na warunki hydrogeologiczne okres 6 lat jest zbyt krótki aby mogła nastąpić poprawa stanu wód.
Realizacja inwestycji wymagającej odstępstwa z art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	odstępstwo	nie
	nazwa inwestycji	-

Monitoring wód podziemnych na OSN

Rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie określenia w regionie wodnym Warty wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć (DZ. Urz. Woj. z 2017 r. poz. 1638) zweryfikowano wykaz wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych w regionie Warty.

Na podstawie ww. Rozporządzenia w gminie Drawsko do jednolitych części wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych zaliczono:

- JCW Noteć od Kanału Romanowskiego do Bukówki
- JCW Noteć od Bukówki do Drawy

Cały obszar o którym mowa w ww. rozporządzeniu, należy do obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do wód powierzchniowych należy ograniczyć.

Całkowite powierzchnie tych zlewni wynoszą 19,92 km² (Noteć od Bukówki do Drawy) oraz 303,86km² (Noteć od Kanału Romanowskiego do Bukówki).

Wyniki przeprowadzonych badań wody nie wykazały zagrożenia zanieczyszczeniem azotanami pochodzenia rolniczego (2015r.), natomiast monitoring wód podziemnych na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (OSN) w 2016 r. nie obejmował swoim zasięgiem gminy Drawsko.

Stan ekologiczny jednolitych części wód płynących (JCW)

W roku 2016 monitoring wód płynących w gminie Drawsko prowadzono w trzech jednolitych częściach wód płynących (JCW), w punktach kontrolno-pomiarowych na rzekach:

- Noteć - w miejscowości Drawsko, w km 49,9 (JCW: Noteć od Bukówki do Drawy)
- Noteć - w miejscowości Drawski Młyn, w km 55,4 (JCW: Noteć od Kanału Romanowskiego do Bukówki),
- Miała – w miejscowości Marylin, w km 30,0 (JCW: Miała do Dopływu z Pęckowa).

Monitoring operacyjny prowadzony jest w celu ustalenia stanu JCW uznanych za zagrożone niespełnieniem określonych celów środowiskowych oraz w celu dokonania oceny zmiany stanu JCW, wynikającego z przyjętych działań dla poprawy ich jakości. Wyniki badań jakości wód płynących w punktach pomiarowo-kontrolnych wyznaczonych na terenie Gminy Drawsko w roku 2015r. przedstawia tabela poniżej.

Tabela 13. Ocena stanu wód płynących na terenie gminy Drawsko za rok 2017, w wyznaczonych punktach pomiarowo-kontrolnych.

Nazwa JCW / Wskaźnik jakości wody	Noteć od Kanału Romanowskiego do Bukówki	Noteć od Bukówki do Drawy	Miała do Dopływu z Pęckowa
Kod JCW	PLRW60002118877	PLRW60002118879	PLRW600017188922
"Typ JCW	21	21	17
Nazwa rzeki - PPK	Noteć - Drawski Młyn	Noteć powyżej Drawska	Miała - Marylin
km	55,4	49,9	30
Program monitoringu	MO, MOC	MO, MOC, monitoring badawczy	MD, MO, MOC,
Silnie zmieniona lub sztuczna JCW	TAK	TAK	TAK
Klasa elementów biologicznych	II	II	V
Klasa elementów hydromorfologicznych ²	II	II	II
Klasa elementów fizykochemicznych ²	potencjał poniżej dobrego	potencjał poniżej dobrego	potencjał poniżej dobrego
Klasa elementów chemicznych	DOBRY	DOBRY	stan poniżej dobrego
Stan/potencjał ekologiczny w PPK monitoringu obszarów chronionych	DOBRY	SŁABY	ZŁY
Stan chemiczny w PPK monitoringu obszarów chronionych	-	DOBRY	DOBRY
Stan w PPK monitoringu obszarów chronionych	-	ZŁY	ZŁY

źródło: WIOŚ, 2017

W badanych JCW w ramach monitoringu obszarów chronionych dla rzeki Miały w miejscowości Marylin stwierdzono niespełnienie wymagań dla nich postawionych. Niespełnienie

wymagań dla obszarów chronionych obniża ocenę z bardzo dobrego stanu ekologicznego, maksymalnego potencjału ekologicznego lub dobrego stanu/potencjału ekologicznego do umiarkowanego stanu/potencjału, a tym samym do złego stanu wód.

W JCW Noteć od Bukówki do Drawy dla obszarów chronionych stwierdzono słaby potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny, czyli zły stan wód.

W JCW Noteć od Kanału Romanowskiego do Bukówki stwierdzono także dobry potencjał ekologiczny obszarów chronionych wód chemicznych. Nie określono stanu chemicznego, a tym samym ogólnego stanu wód tej JCW. Każda z ww. JCW jest silnie zmieniona.

3.4. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

Gospodarka wodno-ściekowa jest jednym z priorytetów we Wspólnocie Europejskiej. Wynika to z ograniczonych zasobów wodnych oraz nieproporcjonalnego, nadmiernego zużycia wody i emisji ścieków. Gospodarka wodno-ściekowa obejmuje obszary, których ramy określa *Prawo wodne* oraz ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i odprowadzeniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1121).

Zaopatrzenie w wodę mieszkańców gminy Drawsko

Głównymi źródłami zaopatrzenia w wodę gminy Drawsko są czwartorzędowe zasoby wód podziemnych, czerpane z ujęć w Drawsku, Drawsku-Abisynia oraz zasoby wód czwartorzędowych pobierane z ujęcia Chelst – tabela poniżej.

Tabela 14. Ujęcia wód na terenie gminy Drawsko

Miejsce ujęcia wody	l. studni	wydajność ujęcia wody m ³ /h	Ujęcia wód nr decyzji	Czy ujęcie posiada stację uzdatniania – miejscowość	Miejscowość-ci obsługiwane przez wodociąg	pobór wody na koniec 2015 r. tys.m ³	pobór wody na koniec 2016 r. tys. m ³
SUW Drawsko - Abisynia	2	48	OŚ.6341.86./2011.MF z dnia 30.12.2011, zmiana OS.6341.115.2016.MF z dnia 13.02.2017	TAK-Drawsko	Drawski Młyn, Drawsko, Peckowo, Piłka, Marylin	159 843	164080
SUW Chelst	2	50	OS.6341.87.2011.MF z dnia 30.12.2011 zmiana OS.6341.114.2016.MF z dnia 23.02.2017	TAK- Chelst	Chelst, Kamiennik, Kwiejce Nowe, Kwiejce, Moczydła, Pełcza, Kawczyn	54500	43151

Źródło: UG Drawsko

Na przestrzeni lat w gminie nastąpił spadek liczby ludności. Jednak obserwuje się wzrost zużycia wody na tym terenie. Zgodnie z danymi GUS w roku 2013 z terenu gminy pobrano łącznie 113,6 dm³ wody pitnej, natomiast w 2015 r. –124,0 dm³. Średnie roczne zużycie wody z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca kształtuje się na poziomie 110-115 m³. Jednak z roku 2013 na 2014 zużycie wody wynosiło 79,8 m³. Są to zmiany kształtujące się na poziomie 30 m³. Zważając na spadek liczby ludności różnica ta jest istotna. Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem systematycznie choć w niewielkim stopniu rośnie, co ma związek z rozwojem gospodarczym gminy.

Tabela 15. Roczne zużycie wody w gminie Drawsko

Parametr	Jednostka	2013	2014	2015
Eksploatacja sieci wodociągowej - gospodarstwa domowe	dm ³	113,6	116,0	124,0
Zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³	78,9	110,3	114,0
Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem	%	0,0	2,6	4,7

źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS 2013-2015

Istotnym problemem wpływającym na jakość wód jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich i rekreacyjnych. Do kanalizacji podłączonych jest aż 55,6% ogółu ludności gminy. Długość sieci kanalizacyjnej na koniec 2015 roku wyniosła 32,5 km (tabela poniżej). Na obszarze nieobjętym siecią kanalizacyjną eksploatowane są zbiorniki bezodpływowe, a ich zawartość wywożona jest pojazdami asenizacyjnymi do oczyszczalni ścieków.

Tabela 16. Wodociągi i kanalizacja w gminie Drawsko

Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej w 2015 r. [km]	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w 2015 r. [km]	% ogółu ludności korzystający z instalacji wodociągowej w 2015 r.	% ogółu ludności korzystający z instalacji kanalizacyjnej w 2015 r.
155,6	32,5	93,7	55,6

Źródło: Opracowano na podstawie danych z BDL GUS (stan na 31.12.2015 r.).

Tabela 17. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w gminie Drawsko

Rok	Długość sieci wodociągowej [km]	Liczba mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej	Zużycie wody [dm ³]	Długość sieci kanalizacyjnej [km]
2015	155,52	5812	145 275,1	32,4
2016	155,52	5848	142 521,0	32,4
2017	155,73	5864	54 582,80	32,4

Źródło: UG Drawsko, 2017

Tabela 18. Przyłącza kanalizacji w gminie Drawsko

Rok	Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej	Ilość odprowadzonych ścieków do oczyszczalni gminnych w skali roku
2015	816	71 595
2016	865	62 986
2017	868	28 759 (stan na koniec maja)

Źródło: UG, 2017

Tabela 19. Wyniki badań ścieków gminnych w gminie Drawsko

Rok	BzT5 [mg/l]	ChZT [mg/l]	Zawiesina ogólna [mg/l]
2015	40,6	115,3	54,6
2016	9,6	73,1	19,7
2017 (stan do maja)	6,5	69,5	14,7

Źródło: UG, 2017

Firmy, które odbierają nieczystości płynne na terenie gminy: Firma Handlowo-Usługowa Grzegorz Jeżewski oraz Zakład Kanalizacji i Wodociągów w Drawsku Sp. z o.o. Na terenie gminy istnieje jedna

oczyszczalnia ścieków: oczyszczalnia w Drawskim Młynie, eksploatowana przez Zakład Kanalizacji i Wodociągów w Drawsku Sp. z o.o., która obsługuje miejscowości: Drawsko, Drawski Młyn i Pęckowo. Ścieki o oczyszczeniu trafiają zamkniętym kolektorem do rzeki Noteć. Dopuszczalna przepustowość wspomnianej oczyszczalni wynosi 600 m³/dobę, natomiast rzeczywista ilość ścieków oczyszczonych wynosi 170 m³/d, wskaźnik RLM (rzeczywistej liczby mieszkańców) wynosi 4000. Na terenie pozostałych miejscowości do celów magazynowania nieczystości ciekłe stosowane są szczelne zbiorniki bezodpływowe.

Na podstawie danych uzyskanych z 2015 r. z Głównego Urzędu Statystycznego do kanalizacji trafiały ścieki od 735 zbiorników bezodpływowych podłączonych do Zakładu Kanalizacji i Wodociągów w Drawsku oraz z 21 oczyszczalni przydomowych. Porównując te dane z danymi z roku 2010, liczba odbiorców zmalała o 93. Wnioskuje się na tej podstawie, że zbiorniki bezodpływowe zostały zlikwidowane przez mieszkańców na rzecz podłączenia gospodarstw do sieci kanalizacyjnej. Warto zauważyć, że istotnym problemem we wsiach nieposiadających kanalizacji pozostaje nadal nieodpowiednie zagospodarowanie ścieków polegające na niekontrolowanym wprowadzaniu ich do gruntów czy cieków.

Na podstawie danych zawartych w *Informacji o Stanie Środowiska i Działalności Kontrolnej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Powiecie Czarnkowsko-Trzcianeckim w roku 2014* do oczyszczalni w Drawskim Młynie w 2014r. trafiło 62 999m³ ścieków.

Właściciele nieruchomości na terenie gminy Drawsko oprócz prawa państwowego obowiązują również zapisy prawa miejscowego. Jednym z podstawowych aktów prawa lokalnego w zakresie zagadnień ochrony środowiska jest regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy. Nakłada on na właścicieli i zarządców nieruchomości szereg obowiązków związanych z gospodarką odpadami oraz nakłada obowiązki związane z gospodarką nieczystościami ciekłymi. Na analizowanym obszarze obowiązuje „Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Drawsko” zatwierdzony uchwałą Rady Gminy Nr XXL/139/2016 z dnia 22 czerwca 2016 r. (Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Poz. 4159). Dokument określa obowiązki mieszkańców w zakresie pozbywania się nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości. Nakłada na mieszkańców obowiązek gromadzenia nieczystości w zbiornikach bezodpływowych lub oczyszczalniach przydomowych lub jeśli jest taka możliwość podłączenia nieruchomości do sieci kanalizacyjnej. Ponadto w Regulaminie zawarte są zapisy dotyczące: konieczności zawarcia umowy na wywóz nieczystości ciekłych jednostką posiadającą odpowiednie zezwolenie na tego typu działalność, opróżniania osadów ściekowych zgromadzonych w przydomowych oczyszczalniach ścieków, systematycznego opróżniania zbiorników do gromadzenia nieczystości ciekłych, wynikającego z prawidłowej eksploatacji.

Wywozem nieczystości ciekłych na terenie gminy Drawsko zajmują się przedsiębiorcy, którzy w myśl przepisów jw. uzyskali w drodze decyzji Wójta Gminy Drawsko pozwolenie na świadczenie usług wywozowych oraz spełniają warunki techniczne określone prawnie oraz inne wymagania do prowadzenia tego typu usług. Przedsiębiorcy są zobowiązani następnie do przekazywania nieczystości ciekłych do oczyszczalni ścieków zarządzanej przez Zakład Kanalizacji i Wodociągów w Drawsku

Sp. z o.o. Ewidencja i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz umów osiadanych przez mieszkańców na wywóz nieczystości ciekłych prowadzona jest na bieżąco przez Urząd Gminy.

3.5. ZASOBY GEOLOGICZNE

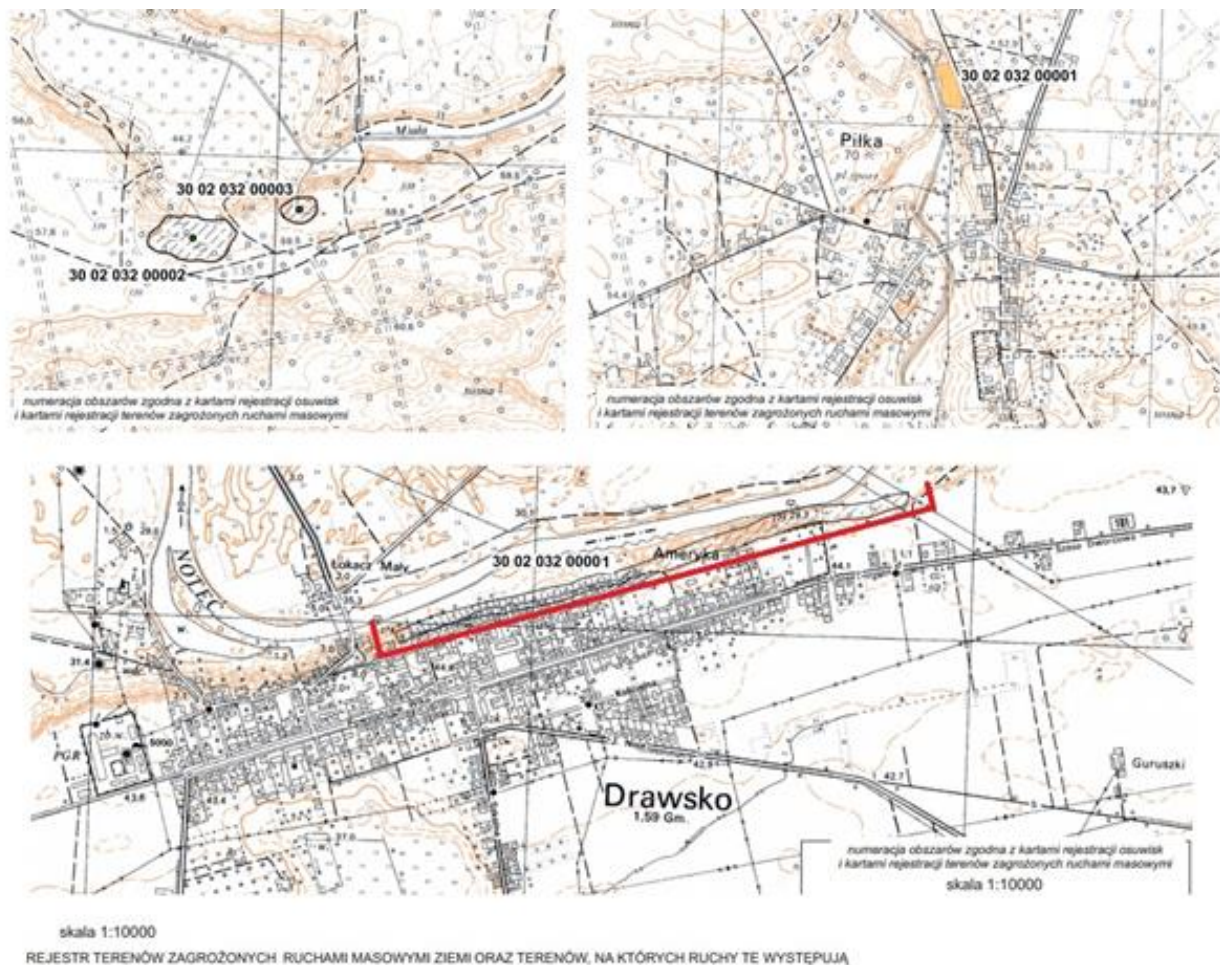
Surowce naturalne

Na terenie gminy istnieje jedno złożo piasków kwarcowych „Drawsko”, które nie jest obecnie eksploatowane.. Poza nim udokumentowano pięć złóż kruszywa naturalnego: „Drawsko”, „Drawski Młyn II”, „Chełst-Zachód”, Chełst-Zachód” II, „Kawczyn”, „Kawczyn I” (na podstawie *Bilans Zasobów Złóż Kopalin w Polsce* stan na 2017r.). Występują w nich piaski o różnej ziarnistości i utwory piaszczysto-żwirowe. Charakter zalegania i wielkość zasobów sugeruje lokalny charakter ich gospodarczego wykorzystania. Obecnie eksploatowane jest złożo „Kawczyn I” o powierzchni 1,98 ha położone w m. Kawczyn, w granicach działki o nr ew. 2010/4 oraz w granicach utworzonego obszaru górniczego o powierzchni 3,0895 ha. Na zachód od miejscowości Drawsko zostały nawiercone poziomy gliny i piasków gliniastych. Ze względu na właściwości chemiczne i fizyczne nie są one przydatne dla przemysłu. Udokumentowane złoża torfu i kredy na terenie gminy znajdują się w złożu o nazwie Kwiejce - Zbiornik D. Tereny złóż w obrębie Doliny Noteci planuje się na zmianę przeznaczenia terenów do produkcji masy zielonej. Ze względu na bliskość obszaru chronionego złoża torfów powinny zostać wyłączone z eksploatacji. W granicach gminy brak jest złóż surowców spoistych. W południowo-zachodniej części Gminy częściowo zalega złożo Grotów - gazy ziemne, ropy naftowe.

Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi

Zgodnie z opracowaniem pt. „Rejestr terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których ruchy te występują dla Powiatu Czarnkowsko – Trzcianeckiego” (Bydgoszcz, październik 2016) na terenie gminy Drawsko udokumentowano 1 osuwisko KRO i 3 tereny zagrożone ruchami masowymi KRTZRM – rys. poniżej.

Rys. 5 Rejestr osuwisk na terenie gminy Drawsko

Źródło: Rejestr terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których ruchy te występują dla Powiatu Czarnkowsko – Trzcianeckiego” (Bydgoszcz, październik 2016)

Teren zagrożony ruchami masowymi położony w Drawsku obejmuje 4,0 ha (KRTZRM 30 02 032 00001) i jest to największy obszar udokumentowany na terenie powiatu. W jego wschodniej części rzeźba terenu, duże nachylenie stoków oraz obecność utworów spoistych wskazuje, że może tu dochodzić do ruchów masowych, szczególnie po obfitych opadach oraz stanach powodziowych na Noteci. Część zachodnia obszaru została w dużej mierze przekształcona antropogenicznie, niemniej posiada takie same uwarunkowania i płynące z tego zagrożenia co część wschodnia. Tym samym z uwagi na bliską zabudowę zdecydowano się na poddanie tego obszaru szczególnej uwadze na przyszłość oraz konieczność prowadzenia bardziej szczegółowego rozpoznania geologicznego w przypadku planowania inwestycji na tym terenie.

Zalecenia dla ewentualnego wykorzystania terenów zagrożonych ruchami masowymi do wykorzystania jako strefy zabudowy:

1. Należy wyeliminować na omawianych odcinkach działalność mogącą prowadzić do zmiany ukształtowania terenu (podcinanie stoków, wypłaszczanie wzniesień, humusowanie, zasypywanie cieków) mogącą w następstwie sprzyjać rozwojowi ruchów masowych, chyba że planowany sposób przekształcenia będzie posiadał stosowną dokumentację geologiczno - techniczną.

2. Strefy aktywne lub aktywne okresowo należy bezwarunkowo wyłączyć z możliwości zabudowy.
3. Każdy obiekt budowlany planowany w obrębie stref zagrożonych lub nieaktywnych wymaga opracowania pełnej dokumentacji geologiczno - inżynierskiej wraz z oznaczeniem stateczności zbocza na podstawie przeprowadzonych szczegółowych wierceń i badań laboratoryjnych lub "in situ". Badania powinny obejmować pełną charakterystykę warstw geologicznych określającą każdy parametr fizyczno - wytrzymałościowy na podstawie badania bezpośredniego danej cechy (a nie zależności korelacyjnej).

3.6. GLEBY

Gleby w gminie Drawsko rozmieszczone są strefowo. Na powierzchniach wychodni glin zwałowych występują gleby brunatne zaliczane do III klasy bonitacji i kompleksu psennego dobrego. W ich sąsiedztwie w miejscach przykrycia glin przez piaski terasowe, zaliczane do III i IV klasy bonitacji oraz kompleksu żytniego dobrego i bardzo dobrego. Na pozostałym obszarze pokrytym terasowymi piaskami luźnymi i gliniastymi wykształcone są gleby rdzawe. Najczęściej są to gleby mało korzystne dla rolniczego użytkowania, zaliczane do V i VI klasy bonitacji oraz najsłabszych kompleksów. W granicach gminy większość tych gleb pokrywają tereny leśne, w którym dominują siedliska borów świeżych i wilgotnych. Powierzchnie wydymowe pokrywają gleby bielicowe i bielice oraz gleby rdzawe wykształcone z piasków luźnych, które posiadają przekształcone przypowierzchniowe poziomy (gleby ogłowione). Na stokach oraz w sąsiedztwie obniżen wydym można spotkać gleby bielicowe i bielice. Zajmują one duże powierzchnie i związane są z ubogimi siedliskami borów suchych. Największy obszar powierzchni wykorzystywanej rolniczo obejmuje dno Pradoliny Noteci. Wykształciły się tam gleby hydrogeniczne, zaliczane do kompleksów użytków zielonych. Gleby hydrogeniczne występują również wzdłuż doliny rzeki Człapi i Miały oraz w sąsiedztwie jezior. W bliskim sąsiedztwie rzeki oraz w miejscach w których przez dłuższy okres roku stagnuje na powierzchni woda występują gleby torfowe. Ten sam obszar pokrywają niewielkie powierzchnie mad rzecznych zbudowanych z piasków oraz mułków osadzających się przy wysokich poziomach wody w rzece. Przy niskich stanach rzeki mogą być one wykorzystywane jako grunty orne ze względu na klasyfikację do IV klasy bonitacji i kompleksu żytniego dobrego. Obniżanie się poziomu wód gruntowych w ostatnich kilku latach powoduje wzrost udziału gleb murszastych powstających z wietrzenia gleb torfowych. Na terenach wyżej położonych, w sąsiedztwie załomu terasy nadzalewowej oraz na zapleczu wału przeciwpowodziowego oprócz gleb torfowych występują małe powierzchnie gleb murszastych, powstających z wietrzenia torfów przy niskich stanach wód gruntowych

Gmina Drawsko nie posiada punktów pomiaru monitoringu chemizmu gleb ornych wyznaczonych dla terenu Polski.

Nieużytki zajmują powierzchnię 169 ha. Obejmują tereny podtapiane przez rzeki oraz tereny o utrudnionym odpływie wód powierzchniowych będące pozostałością po dawnych jeziorach oraz tereny o podłożu mineralnym niezdatne do rolniczego użytkowania. Największa powierzchnia nieużytków wodnych znajduje się w sąsiedztwie rzeki Noteci oraz jezior gminy. Największy obszar

nieużytków na gruntach mineralnych znajduje się w miejscowości Drawski Młyn, między zabudową mieszkaniową a krawędzią doliny rzeki Noteci.

3.7. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

System gospodarowania odpadami komunalnymi

Obecny system gospodarki odpadami reguluje głównie ustawa z dnia 14 grudnia 2012r. *o odpadach* (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 1987 ze zm.) oraz ustawa z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (t.j. Dz.U. z 2016r. poz. 250). W systemie tym, na szczeblu lokalnym wyróżnia się następujące obszary odpowiedzialności:

GMINA → MIESZKANIEC → PRZEDSIĘBIORCA

Gmina jest zobowiązana m.in. do:

- objęcia wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi;
- ustanowienia selektywnego zbierania odpadów co najmniej takich jak: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło, opakowania wielomateriałowe oraz odpadów komunalnych ulegających biodegradacji;
- zapewnienia budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych;
- utworzenia co najmniej jednego stacjonarnego punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- zapewnienia warunków funkcjonowania systemu gospodarki odpadami, aby możliwe było osiągnięcie odpowiednich poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Właściciel nieruchomości (mieszkaniec) jest zobowiązany m.in. do:

- zbierania powstałych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych, zgodnie z wymaganiami określonymi w gminnym regulaminie utrzymania czystości i porządku;
- zawarcia umowy z podmiotem posiadającym zezwolenie na odbiór odpadów komunalnych (dotyczy właścicieli nieruchomości, którzy nie są zobowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy).

Przedsiębiorca świadczący usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych jest zobowiązany m.in. do:

- posiadania wyposażenia oraz specjalistycznego sprzętu umożliwiającego wykonanie usługi w zakresie i częstotliwości określonej w gminnym regulaminie utrzymania czystości i porządku;
- odbierania selektywnie zebranych odpadów komunalnych i przekazywania ich w postaci jakiej zostały zebrane do odpowiednich podmiotów zajmujących się przetwarzaniem odpadów;

- osiągnięcia odpowiednich poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Do osiągnięcia celów założonych w Polityce ekologicznej państwa i wdrażania hierarchii postępowania z odpadami opracowuje się krajowy plan gospodarki odpadami oraz wojewódzkie plany gospodarki odpadami.

Na terenie województwa wielkopolskiego obowiązuje „Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2022 wraz z planem inwestycyjnym”, w którym Wielkopolskę podzielono na 10 regionów, w których wyznaczono regionalne i zastępcze instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych. Region gospodarki odpadami komunalnymi to określony w wojewódzkim planie gospodarki odpadami obszar zamieszkiwany co najmniej przez 150 000 mieszkańców. Regionem gospodarki odpadami komunalnymi może być też gmina licząca powyżej 500 000 mieszkańców. Regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) to zakład zagospodarowania odpadów o mocy przerobowej wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez co najmniej 120 000 mieszkańców, spełniający wymagania najlepszej dostępnej techniki lub technologii.

Gmina Drawsko należy do I regionu, od 2010 r. w regionie tym sortownią odpadów selektywnie zbieranych jest Zakład Przerobu Słuczki Szklanej w Pile; sortownią odpadów zmieszanych jest Zakład Usług Komunalnych i Transportowych w Rogoźnie oraz w Kłodzie (gm. Szydłowo). Znajdują się dwie kompostownie przyzłozowane w miejscowości Zofiowo (gm. Czarnków) oraz Piła. Gmina Drawsko nie posiada punktów zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, RIPOK oraz PSZOK.

Tabela 20. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na terenie gminy Drawsko w latach 2014-2016

Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku	Jednostka	2013	2014	2015
Ogółem	t	823,10	1 298,70	1 379,60
Ogółem na 1 mieszkańca	kg	137,7	217,9	231,0
Z gospodarstw domowych	t	682,00	1 161,10	1 247,10

Źródło: UG, GUS

Gmina Drawsko należy do następujących związków międzygminnych realizujących zadania z zakresu ochrony środowiska:

Tabela 21. Związki międzygminne, do których należy gmina Drawsko

Nazwa związku międzygminnego	Zadania
Związek Międzygminny „Piłski Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi” z siedzibą w Pile	Rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów

Źródło: UG, 2017

Wyroby zawierające azbest

W gminie Drawsko wytworzono największą ilość wyrobów azbestowych w budynkach mieszkalnych na terenie całego Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego. Zgodnie z danymi z inwentaryzacji azbestu (*Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Powiatu Czarnkowsko – Trzcianeckiego*, 2009) stwierdza się, że na terenie gminy Drawsko znajduje się ok. 919,10 Mg (70700,12 m²). Największe ilości wyrobów zawierających azbest występują we wsi Drawsko ok. 178,85 Mg (13757,68 m²) oraz wsi Pęckowo ok. 143,03 Mg (11002 m²). Po uwzględnieniu danych uzyskanych z inwentaryzacji oraz ustaleniu, że podane wartości stanowią 40% faktycznej ilości wyrobów azbestowych zinwentaryzowanych w gminie Drawsko należy przyjąć, iż na terenie gminy znajduje się ok. 2297,75 Mg (176750,30 m²).

„Dziki wysypiska śmieci”

Dziki wysypiska odpadów stanowią potencjalne niebezpieczeństwo dla środowiska, ponieważ w wyniku rozkładu odpadów, powstać mogą niebezpieczne związki stanowiące źródło skażenia zarówno wód, jak i gleby. Brak danych w GUSie o dzikich wysypiskach dla gm. Drawsko.

3.8. ZASOBY PRZYRODNICZE

3.8.1. Zasoby przyrodnicze

Ukształtowanie terenu gminy Drawsko jest niezbyt zróżnicowane, to teren równinny, jednakże dzięki dużemu udziałowi lasów w ogólnej powierzchni gminy, występowaniu jezior oraz bogatej florze i faunie jej obszar jest ważny pod względem przyrodniczym. Według danych w 2015r. powierzchnia lasów ogółem wynosiła 10037,42 ha. Dało to 61,6% pokrycia powierzchni gminy Drawsko. Jest to największy procent lesistości w całym województwie wielkopolskim (*Urząd Statystyczny w Poznaniu, Statystyczne Vademecum Samorządowca 2016*).

Ponad pięćdziesiąt procent regionu stanowią obszary chronione, będące w większości częścią Puszczy Noteckiej, a na południe od doliny Miały występują wydmy o kształcie parabolicznym z ramionami skierowanymi ku zachodowi.

3.8.2. Obszar chronionego krajobrazu - Puszcza Notecka

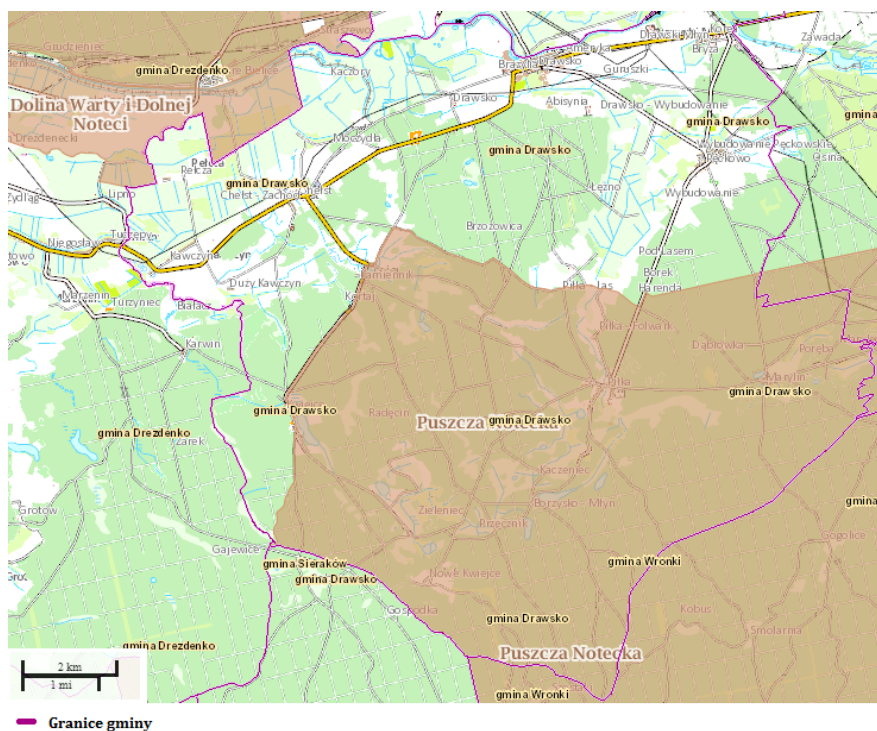
Są to tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach oraz tereny wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Przeważnie są to tereny użytkowane gospodarczo. Dodatkowo stanowią ważne obszary migracji organizmów żywych, w szczególności zwierząt.

Na terenie gminy Drawsko obszar chronionego krajobrazu stanowi fragment Pojezierza Poznańskiego i Kotliny Gorzowskiej, w skład którego wchodzi znaczna powierzchnia krajobrazu Puszczy Noteckiej o powierzchni 8294.0 ha ustanowionego na podstawie Obwieszczenia Wojewody Wielkopolskiego z dnia 24.03.1999r. w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego obowiązujących na terenie województwa wielkopolskiego.

Na terenie Puszczy Noteckiej ochronie podlega fragment olbrzymiego kompleksu leśnego obejmujący jeziora w zagłębieniach bezodpływowych, obszary torfowiskowe oraz pola wydumowe w południowej części gminy.

Ochronę środowiska obszaru chronionego krajobrazu dokonywać można poprzez:

- ograniczanie do minimum zmian użytkowania terenów leśnych na nieleśne,
- zalesianie terenów nie przydatnych dla rolnictwa i zagrożonych erozją,
- utrzymanie i wprowadzenie nowych zadrzewień szpalerowych wzdłuż dróg,
- ograniczenie stosowania środków chemicznych przy produkcji rolnej,
- ograniczenie poszerzania sieci osadniczej poza tereny już zainwestowane,
- wyznaczenie terenów dla lokalizacji wypoczynku pobytowego i budownictwa letniskowego,
- dostosowanie do aktualnych terenów objętych ochroną szlaków turystycznych i miejsc dozwolonego pobytu,
- ograniczenie wydobycia kopalin do niezbędnych wielkości,
- rekultywację odsłonięć.

Rys. Mapa obszarów chronionego krajobrazu dla gminy Drawsko

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://drawsko.e-mapa.net/>

3.8.3. Pomniki przyrody

Usytuowane w gminie Drawsko Pomniki Przyrody to pojedyncze komponenty przyrody żywej i nieożywionej. W większości przypadków są to glazy narzutowe. Łącznie znajduje się tu 8 pomników przyrody. Ich wykaz przedstawia poniższa tabela.

populacji dziko występujących ptaków jednego lub wielu gatunków, w którego granicach ptaki mają korzystne warunki bytowania w ciągu całego życia, w dowolnym jego okresie albo stadium rozwoju.

Najistotniejszymi gatunkami ptaków chronionych w gminie Drawsko, zawartych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej są:

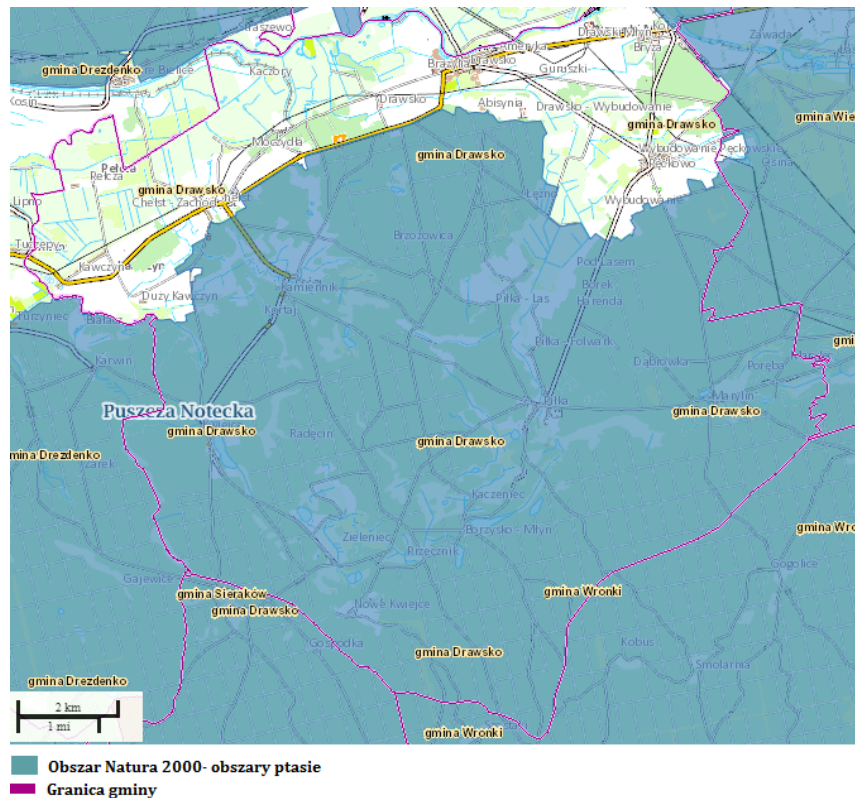
- bielik (*Haliaeetus albicilla*)
- kania czarna (*Milvus migrans*)
- kania ruda (*Milvus milvus*)
- bąk (*Botaurus stellaris*)
- podgorzałka (*Aythya nyroca*)
- puchacz (*Bubo bubo*)
- rybołów (*Pandion haliaetus*)
- trzmielojad (*Pernis apivorus*)
- bocian czarny (*Ciconia nigra*)
- błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*)
- żuraw (*Grus grus*)

Obszar stanowi zwarty, jednolity kompleks leśny w międzyczeczu Noteci i Warty, środkowej części Pradoliny Eberswaldsko-Toruńskiej. Jest to równina akumulacyjna w znacznym stopniu przekształcona przez wiatry, który usypały tu, największy w Polsce, zespół wydym śródlądowych, o wysokości 20-30 m, a maksymalnie dochodzący do 98 m npm.

Występują tu wały o przebiegu południkowym, leżące w odległości 500-600 m od siebie. W południowej części gminy pojawiają się wydmy pokryte monotonnym, jednowiekowym lasem, głównie sosnowym. W zagłębieniach terenu lub na brzegach jezior utrzymują się torfowiska, na ogół w pewnym stopniu przekształcone.

Zachowaniu i utrzymaniu siedlisk cennych gatunków ptaków sprzyja naturalny charakter odcinka tej części Kotliny Gorzowskiej, na której leży gmina Drawsko, oraz obecność towarzyszących kotlinie kompleksów leśnych, jak również urozmaicony krajobraz.

Narastająca presja turystyczna, zabudowywanie terenów otwartych gminy składają się na największe zagrożenia dla awifauny tej części puszczy. Obszary specjalnej ochrony powstają we wszystkich państwach członkowskich tworząc Europejską Sieć Ekologiczną Natura 2000.

Rys. Mapa obszaru specjalnej ochrony ptaków (Natura 2000) dla gminy Drawsko.

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://drawsko.e-mapa.net/>

Ochrona gatunkowa

Ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i zachowanie właściwego stanu ochrony dziko występujących w Polsce i Unii Europejskiej, rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk i ostoi. Celem tej ochrony jest także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej. Zadania polegające na ochronie ostoi i stanowisk roślin lub grzybów albo ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt mogą być realizowane przez tworzenie stref ochrony. Lista gatunków roślin, grzybów, porostów oraz zwierząt podlegających ochronie ścisłej na terenie Nadleśnictwa Potrzebowice znajduje się w dokumencie pn. „Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Potrzebowice na okres od 1 stycznia 2014r. do 31 grudnia 2023 r. Program Ochrony Przyrody”.

Korytarze

Korytarze ekologiczne, według Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, to obszary mało przekształcone przez człowieka, głównie lasy i doliny rzeczne, będące szlakami komunikacyjnymi dla zwierząt, a w większym przedziale czasowym – również dla roślin lub grzybów. Ich najistotniejszym zadaniem jest zintegrowanie ważnych przyrodniczo obszarów (w tym obszarów proponowanych do sieci NATURA 2000) w jeden kompleks ekologiczny, a także ograniczenie odosobnienia subpopulacji rzadkich gatunków flory i fauny.

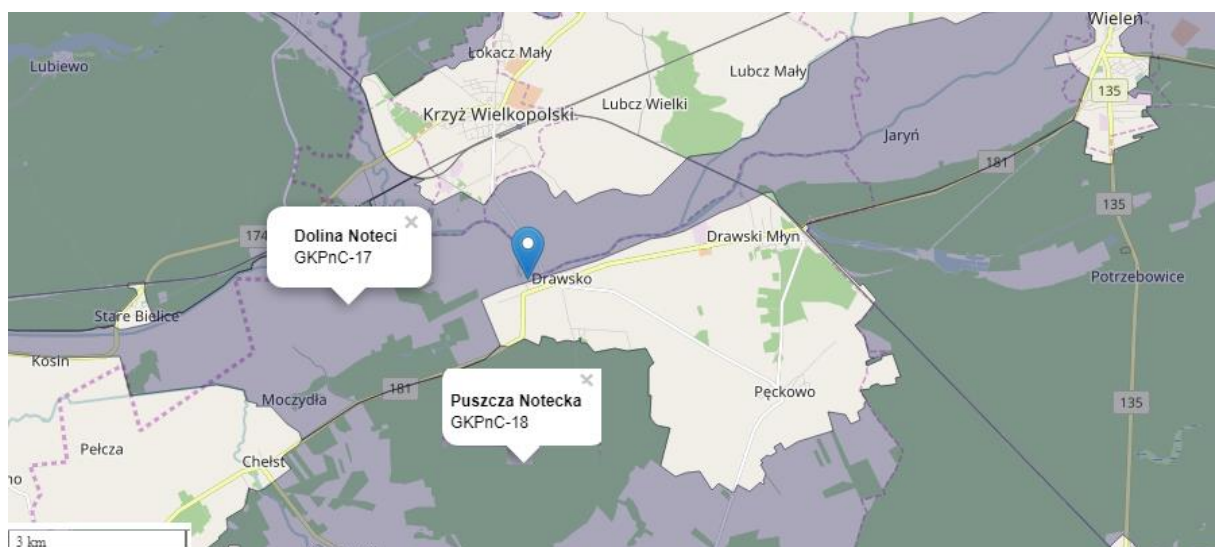
Ze względu na rangę funkcjonalną korytarza w strukturze środowiska naturalnego i jego zasięg przestrzenny, korytarze ekologiczne dzieli się:

- ponadregionalne – zapewniające łączność przestrzenną przyrodniczych struktur europejskich, krajowych i sąsiadujących regionów fizyczno - geograficznych,
- regionalne – zapewniające łączność przestrzenną przyrodniczych struktur w obrębie makroregionów i mezoregionów fizyczno – geograficznych oraz zapewniające łączność pomiędzy strukturami ponadregionalnymi,
- subregionalne - zapewniające łączność przestrzenną przyrodniczych struktur w obrębie mezoregionów oraz zapewniające łączność pomiędzy strukturami korytarzy regionalnych i ponadregionalnych.

Każdy z wyżej wymienionych typów korytarzy jest łącznikiem przestrzennym między dużymi płatami ekologicznymi oraz obszarami objętymi prawną ochroną przyrody.

Gmina Drawsko znajduje się w obszarze Korytarza Północno-Centralnego, łączącego Puszcze Białowieską z Parkiem Narodowym Ujście Warty, zlokalizowanym w zachodniej części Polski. Korytarz ten ma znaczenie krajowe. Rozpoczyna się w Puszczy Białowieskiej, przechodzi przez Lasy Mielnickie, dolinę Bugu, Puszcze Białą, gdzie rozdziela się na dwa główne odgałęzienia – jedno prowadzi do Lasów Włocławskich poprzez Puszcze Kurpiowską i Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy, a drugie dochodzi do Lasów Włocławskich poprzez Puszcze Kampinoską i dolinę Wisły, skąd przez Puszcze Bydgoską, Lasy Sarbskie, Puszcze Notecką i Lasy Lubuskie dochodzi do Parku Narodowego Ujście Warty.

Do głównych zagrożeń korytarzy ekologicznych zalicza się rozwijającą się sieć transportową, budowę wszelkiego rodzaju obiektów przemysłowych, magazynów, centrów logistycznych, handlowych, warsztatów itp. wzdłuż tej sieci. Kolejnym z zagrożeń jest niezorganizowana zabudowa obszarów wiejskich, budownictwo rekreacyjne oraz bezpośrednia ich bliskość w stosunku do cieków wodnych. Wynikiem powyższych działań jest powstawanie wielokilometrowej bariery z przylegających do siebie posesji, degradacja brzegów, regulacja cieków wodnych, a nawet rozwój hałaśliwych form rekreacji (np. jazda motorami crossowymi po drogach leśnych i szlakach).

Rys. 6 Korytarze ekologiczne przebiegające przez teren gminy Drawsko

Źródło: <http://mapa.korytarze.pl/>

3.9. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Intensywność oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na żywe komórki zależy od jego mocy (im większa moc, tym silniejsze promieniowanie) i odległości od źródła (wraz z odległością natężenie emitowanego pola słabnie). Głównymi źródłami sztucznego promieniowania elektromagnetycznego, które oddziałują na ludzi w największym stopniu są:

- przesyłowe linie energetyczne o napięciu 110 i 220 kV,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- nadajniki radiowe i telewizyjne,
- cywilne i wojskowe urządzenia radiolokacyjne,
- instalacje i urządzenia elektryczne w zakładach przemysłowych, gospodarstwach domowych oraz wykorzystywane do celów medycznych.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2017 r. poz. 519, 785, 898, 1089) pole elektromagnetyczne podlegające analizie i monitoringowi to pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz. Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Poza ww. ustawą, zagadnienie pól elektromagnetycznych normują następujące akty prawne:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w *sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów*;

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w *sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku*.

Zakres prowadzenia badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku obejmuje pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz, w punktach pomiarowych i z określoną częstotliwością. Pomiary dokonywane są na terenie każdego województwa w punktach pomiarowych, w trzyletnim cyklu pomiarowym, dla trzech typów terenów dostępnych dla ludności (w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys., w pozostałych miastach i na terenach wiejskich).

Zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi określa dział VI ustawy *Prawo ochrony środowiska*. Ochrona ta polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych, co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Ponadto nie powinno się sytuować miejsc stałego pobytu ludzi bezpośrednio pod napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi lub w odległości liczonej w poziomie od skrajnych przewodów mniejszej niż:

- 15 m – dla linii WN 110 kV,
- 5,0 m – dla linii SN 15 kV,
- 3,0 m – dla linii NN.

Energia elektryczna dla gminy Drawsko dostarczana jest liniami średnich napięć 15 kV z kierunku GPZ Drawski Młyn. Do odbiorców trafia ze stacji transformatorowych 15/0,4kV i sieci linii niskich napięć. O negatywnym wpływie zmiennego pola PEM o częstotliwości 50 Hz mówi się wówczas, gdy w danym miejscu jego natężenie jest bardzo duże, a więc w pobliżu stacji transformatorowych i sieci przesyłowych o bardzo wysokich napięciach (220 kV, 400 kV). Ze względu na dużą odległość zabudowy mieszkaniowej od linii wysokiego napięcia oraz wyłączenia obszarów w bliskim sąsiedztwie linii spod zabudowy na terenie gminy Drawsko nie odnotowuje się negatywnych oddziaływań w tym zakresie.

Wykaz linii wysokiego napięcia w gminie Drawsko, dla których istnieje strefa ograniczonego użytkowania:

- Linia 110 kV Drawski Młyn – Drawsko
- Linia 110 kV Drawski Młyn-Dobiegiew
- Linia 110kV Drawski Młyn – Wronki

Na terenie gminy Drawsko znajdują się 2 stacje sieci komórkowej wg danych z 09.07.2017r. BTSearch.

Monitoring pól elektromagnetycznych

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, który realizowany jest w sposób określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. nr 221, poz. 1645). Badania na terenie Wielkopolski realizowane były w tych samych punktach pomiarowych, w których pomiary wykonywano w roku 2009 i 2012 i nie wykazują wzrostu poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku mimo zwiększającej się na przestrzeni ostatnich lat liczby obiektów stanowiących źródła pól elektromagnetycznych.

Żaden punkt monitoringu nie został zlokalizowany na terenie gminy Drawsko.

3.10. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

Poważną awarią w rozumieniu art. 3 pkt 23 ustawy Prawo ochrony środowiska jest zdarzenie, które powstało w wyniku niekontrolowanego przebiegu jakiejkolwiek działalności z udziałem substancji niebezpiecznych (np. emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu), prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi, środowiska lub powstanie takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, w zależności od rodzaju, kategorii i ilości znajdujących się w nich substancji niebezpiecznych dzieli się na zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR) i zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR).

Powyższą kwalifikację przeprowadza się na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 29 stycznia 2016 w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. 2016 poz.138).

Postępowanie związane z awariami przemysłowymi należy do podmiotu prowadzącego zakład o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii, do organów Państwowej Straży Pożarnej oraz do Wojewody. Szczegółowy opis obowiązków określa ustawa *Prawo ochrony środowiska*.

Do poważnych awarii może dojść na skutek awarii urządzeń technicznych w zakładach przemysłowych, w przypadku wystąpienia wypadku samochodowego lub kolejowego podczas transportu materiałów niebezpiecznych, a także na skutek rozszczelnienia cystern wypełnionych niebezpiecznymi substancjami, które spowoduje wyciek chemikaliów do gruntu. Zagrożenia spowodowane transportem substancji niebezpiecznych zwiększyły się w ostatnich latach w związku z intensywnym rozwojem przewozu paliw płynnych autocysternami. Metodyka w przypadku wystąpienia awarii określona została w ustawie *Prawo ochrony środowiska*.

Podmioty, na terenie których istnieje największe niebezpieczeństwo wystąpienia awarii przemysłowych zostały zewidencjonowane w Rejestrze prowadzonym przez Wydział Inspekcji Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu.

Na terenie gminy Drawsko nie występują przedsięwzięcia kwalifikujące się do zakładów o zwiększonym ryzyku i zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii. Potencjalne zagrożenie dla środowiska i zdrowia człowieka na terenie gminy stanowi przewóz substancji niebezpiecznych. W przypadku, gdy wymagają tego względy ochrony środowiska na skutek zdarzeń wypadku (drogowego, kolejowego) Starosta w drodze decyzji może nałożyć na sprawcę wypadku z udziałem odpadów, obowiązki dotyczące gospodarowania odpadami z wypadków.

W przypadku poważnych awarii, ważne jest opracowanie programu informowania społeczeństwa o wystąpieniu awarii oraz edukacja na temat sposobu postępowania w takich sytuacjach.

4. PODSUMOWANIE STANU OBECNEGO – ANALIZA SWOT

W celu uporządkowania informacji zebranych w wyniku dokonanej analizy aktualnego stanu środowiska naturalnego gminy Drawsko oraz innych zebranych w trakcie prac danych i informacji posłużono się analizą SWOT.

Analiza SWOT jest narzędziem, dzięki któremu można zanalizować i rozpoznać silne i słabe strony, a także istniejące i potencjalne szanse oraz zagrożenia płynące z szerokiej gamy czynników. Analiza ta prezentuje zidentyfikowane czynniki wewnętrzne: silne strony (S – *strenghts*), słabe strony (W – *weaknesses*) oraz czynniki zewnętrzne: szanse (O – *opportunities*) i zagrożenia (T – *threats*), płynące z szerokiej gamy czynników. W poniższej tabeli przedstawiono strategiczne czynniki, istotnie wpływające w dalszych rozdziałach Programu na formułowanie celów, kierunków i zadań zmierzających do poprawy stanu środowiska gminy Drawsko. W wyniku analizy określono mocne i słabe strony gminy (uwarunkowania wewnętrzne), a na tej podstawie wyznaczono szanse i zagrożenia (uwarunkowania zewnętrzne).

W ramach uwarunkowań wewnętrznych analizowano następujące obszary:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza,
- Zagrożenia hałasem,
- Gospodarowanie wodami,
- Gospodarka wodno – ściekowa,
- Zasoby geologiczne,
- Gleby,
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- Zasoby przyrodnicze,
- Pola elektromagnetyczne,
- Zagrożenia poważnymi awariami.

Tabela 23. Analiza SWOT dla gminy Drawsko– aspekt środowiskowy

OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- wdrażanie zapisów Planu Gospodarki Niskoemisyjnej - korzystne warunki dla rozwoju energii odnawialnej	- nieekologiczne systemy grzewcze (tzw. niska emisja) - emisja z transportu drogowego - zła jakość nawierzchni dróg - niewykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych
SZANSE	ZAGROŻENIA
- rozwój nowoczesnych, niskoemisyjnych technologii wytwarzania energii oraz wdrożenie dyrektywy w sprawie emisji przemysłowych (tzw. Dyrektywa IED) przez zakłady przemysłowe - ograniczanie niskiej emisji - rozwój OZE	- wysoki koszt wdrożenia OZE - małe zainteresowanie alternatywnymi źródłami pozyskania energii z uwagi na ich koszt oraz długie procedury administracyjne - wzrost liczby pojazdów i ruchu samochodowego - pogarszający się stan techniczny dróg niższej klasy - stosowanie paliw niskiej jakości,

<ul style="list-style-type: none"> - dostęp do funduszy z programów pomocowych (środki finansowe zewnętrzne) - rozwój systemu transportu zbiorowego oraz wspieranie ekologicznych form transportu - sukcesywna poprawa stanu technicznego dróg - zwiększanie terenów zieleni w otoczeniu dróg - odpowiednia lokalizacja zabudowy mieszkaniowej 	<ul style="list-style-type: none"> - spalanie odpadów w piecach domowych - wzrost liczby zakładów produkcyjnych stwarzających zagrożenie dla powietrza - duża mobilność zanieczyszczeń powietrza
---	---

ZAGROŻENIA HAŁASEM

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - brak wielkoformatowych inwestycji emitujących hałas do otoczenia 	<ul style="list-style-type: none"> - uciążliwość ze strony hałasu komunikacyjnego - brak gminnego rejestru obszarów zagrożonych ponadnormatywnym poziomem hałasu (mapa akustyczna, program ochrony przed hałasem)
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - rozwój systemu transportu zbiorowego oraz wspieranie ekologicznych form transportu - poprawa stanu technicznego dróg poprzez modernizację - działania prewencyjne na etapie planowania przestrzennego (wnoszenie odpowiednich zapisów do dokumentów strategicznych) - dynamiczny rozwój technologii – rozwiązania wpływające na ograniczenie emisji hałasu 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby pojazdów oraz ruchu samochodowego - pogarszający się stan techniczny dróg niższej klasy - wzrost liczby mieszkańców (lokalizowanie zabudowy wzdłuż ciągów komunikacyjnych, w sąsiedztwie zakładów produkcyjno- usługowych) - wzrost natężenia ruchu związanego z transportem (dowóz/odbiór materiałów/surowców) w otoczeniu zakładów produkcyjno- magazynowych

GOSPODAROWANIE WODAMI

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - wysoki stopień zwodociągowania - zidentyfikowane tereny zagrożone powodzią 	<ul style="list-style-type: none"> - średnia jakość wód powierzchniowych, - pogarszanie się jakości wód powierzchniowych- eutrofizacja wód - zanieczyszczenia obszarowe pochodzenia rolniczego
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - racjonalne gospodarowanie wodą - właściwe zabiegi agrotechniczne i melioracyjne 	<ul style="list-style-type: none"> - zmiany klimatu, susza, wzrost częstości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych - intensyfikacja produkcji rolniczej - zwiększanie się powierzchni zabudowanej/utwardzonej - zagrożenie powodziowe - zwiększenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych - zmiany stosunków wodnych

GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - ewidencja zbiorników bezodpływowych na ścieki, oraz przydomowych oczyszczalni ścieków - kontrola opróżniania zbiorników bezodpływowych (weryfikacja umów na odbiór ścieków) 	<ul style="list-style-type: none"> - niedostateczny stopień skanalizowania obszaru gminy - dysproporcja pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz kanalizacji deszczowej - dostępność funduszy zewnętrznych na realizację inwestycji z zakresu gospodarki wodno- ściekowej 	<ul style="list-style-type: none"> - zanieczyszczanie ściekami komunalnymi jezior i rzek - niewłaściwa eksploatacja indywidualnych systemów gromadzenia i oczyszczania ścieków - rozwój zabudowy rozproszonej - postępująca zabudowa rekreacyjna w bezpośredniej zlewni jezior
ZASOBY GEOLOGICZNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - potencjalne złoża kruszywa, torfu 	<ul style="list-style-type: none"> - niewielkie pokłady surowców mineralnych - niekorzystne warunki dla eksploatacji złóż geologicznych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - racjonalna gospodarka złożami, minimalizacja strat zasobów - wydobywanie metodami innymi niż odkrywkowe 	<ul style="list-style-type: none"> - nielegalna eksploatacja surowców mineralnych,
GLEBY	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - wysoka kultura rolna - systematyczna konserwacja rowów melioracyjnych - budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieskanalizowanych - wytyczone obszary osuwiskowe 	<ul style="list-style-type: none"> - obszary glebowe zagrożone erozją - zróżnicowany stan techniczny istniejących systemów melioracyjnych - rozdrobnienie indywidualnych gospodarstw rolnych - stosowanie środków ochrony roślin i intensywne nawożenie w rolnictwie - słaba i bardzo słaba jakość gleb
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - rozwój rolnictwa ekologicznego 	<ul style="list-style-type: none"> - intensyfikacja produkcji rolnej prowadząca do wzrostu nawożenia, stosowania pestycydów
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych - zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców - wzrost udziału odpadów selektywnie zebranych w stosunku do ilości odpadów komunalnych 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczający monitoring stanu środowiska - znaczna ilość wyrobów zawierających azbest występujących na terenie gminy - duża ilość odpadów poddawanych składowaniu
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - rozwój systemu gospodarki odpadami - zagospodarowanie odpadów na cele energetyczne 	<ul style="list-style-type: none"> - skażenie środowiska odpadami, trafiającymi do niego w sposób niekontrolowany - nieosiągnięcie przez gminę wymaganych przepisami prawa poziomów recyklingu, odzysku oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania

ZASOBY PRZYRODNICZE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - duża powierzchnia lasów i obszarów prawnie chronionych - stosunkowo bogata sieć hydrograficzna - dobra i tradycyjna gospodarka leśna - duża powierzchnia i liczba obszarów chronionych - atrakcyjne położenie gminy w obszarze Noteci - gatunki chronione roślin i zwierząt - mało przekształcone środowisko naturalne i wysokie walory przyrodnicze regionu 	<ul style="list-style-type: none"> - utrudniony rozwój niektórych rodzajów działalności gospodarczej ze względu na występowanie na terenie gminy licznych form ochrony przyrody - niedostateczny stopień świadomości ekologicznej społeczeństwa
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - zachowanie istniejących walorów przyrodniczych, na bazie których możliwy jest rozwój turystyki i innych usług 	<ul style="list-style-type: none"> - dewastacja i degradacja istniejących form ochrony przyrody - rosnąca presja turystyczna na obszarach o najcenniejszych walorach przyrodniczych

POŁA ELEKTROMAGNETYCZNE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - brak przekroczeń wartości dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku 	<ul style="list-style-type: none"> - koncentracja źródeł pól elektromagnetycznych (telefonii komórkowej) w bliskim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - działania prewencyjne na etapie planowania przestrzennego 	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój telefonii komórkowej - wzrost zapotrzebowanie społeczeństwa na media (radio, telewizja, Internet) - wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną (konieczność powstania nowych przyłączy elektrycznych) - pojawienie się nowych technologii będących źródłem emisji

ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - stosunkowo niewielki udział transportu substancji niebezpiecznych przez teren gminy - ewidencja zakładów stwarzających duże lub zwiększone ryzyko wystąpienia poważnych awarii przemysłowych (ZZR, ZDR) 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost natężenia transportu paliw na drogach
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - rozwój systemów powiadamiania o zagrożeniach i ekstremalnych zjawiskach pogodowych 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost zagrożenia związanego z transportem towarów niebezpiecznych (wzrost natężenia przewozów, zły stan techniczny dróg oraz taboru ciężarowego) - ekstremalne zjawiska pogodowe

Przytoczone w tabeli główne obszary tematyczne mocnych i słabych stron, a także szans i zagrożeń oddziałujących na środowisko gminy są istotą wypracowanej w dyskusji listy szans i problemów. Rezultat analizy SWOT pozwolił wypracować cele i działania *Programu Ochrony Środowiska*. Gmina dysponuje wieloma atutami, od których racjonalnego wykorzystania zależy powodzenie podejmowanych działań w ramach określonych celów strategicznych i zadań. Wykonana analiza SWOT umożliwiła rozpoznanie i ocenę oraz ukazała potencjalne zagrożenia i kierunki ochrony środowiska.

5. KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYJĘTE W DOKUMENTACJI NADRZĘDNEJ

Jako założenia wyjściowe do Programu przyjęto uwarunkowania zewnętrzne, wynikające z obowiązujących aktów prawnych, programów wyższego rzędu oraz dokumentów planistycznych uwzględniających problematykę ochrony środowiska, a także uwarunkowania wewnętrzne. Aktualny stan środowiska i przewidywane jego zmiany w aspekcie planowanego dalszego rozwoju gminy, wymuszają konieczność realizacji przedsięwzięć proekologicznych. Zadania i cele w zakresie ochrony środowiska wyznaczone w Programie pozostają w ścisłej korelacji z zadaniami wyznaczonymi w programach ochrony środowiska na szczeblu wyższym.

5.1. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

Cele i zadania w zakresie wszystkich komponentów środowiska będą zmierzały do wypełnienia założeń określonych w dokumentach strategicznych kraju (stanowiących w dużej mierze implementację dokumentów Unii Europejskiej), województwa i powiatu.

Główne uwarunkowania zewnętrzne dla gminy Drawsko w zakresie ochrony środowiska wynikają m.in. z następujących dokumentów:

1. *Strategia Europa 2020*,
2. *Siódmy unijny program działań w zakresie środowiska naturalnego do roku 2020 „Dobrze żyć w granicach naszej planety”*,
3. *Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności* (M.P. 2013, poz. 121),
4. *Strategia Rozwoju Kraju 2020* (M.P. 2012, poz. 882),
5. *Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.* (M.P. 2014, poz. 469),
6. *Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku* (M.P. 2010 nr 2 poz. 11),
7. *Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030*,
8. *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*,
9. *Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020*,
10. *Krajowy planu gospodarki odpadami 2022*,
11. *Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych*,
12. *Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032*,

13. *Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2016-2020,*

14. *Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2022 wraz z planem inwestycyjnym,*

15. *Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku):*

(Cel: Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego)

16. *Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych – AKPOŚK 2017*

(Cel: Wyposażenie aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych gwarantujące blisko 100% poziom obsługi)

17. *Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Czarnkowsko Trzcianeckiego na lata 2013-2016.*

Główne założenia niniejszych dokumentów, a także wynikające z nich priorytetowe działania powiązane z Programem, opisane zostały poniżej.

Strategia Europa 2020

Strategia „Europa 2020” stanowi dziesięcioletnią strategią Unii Europejskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Jej celem jest stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego, dzięki którym będzie on bardziej służył zrównoważonemu i sprzyjającemu włączeniu społecznemu wzrostowi. Ustalono pięć nadrzędnych celów, które UE ma osiągnąć do 2020 roku. Obejmują one m.in. klimat i energię. Strategia zawiera również siedem tzw. inicjatyw przewodnich, w oparciu o które Unia Europejska i władze państw członkowskich będą nawzajem uzupełniać swoje działania w kluczowych dla strategii obszarach, takich jak: oszczędne gospodarowanie zasobami.

Siódmy unijny program działań w zakresie środowiska naturalnego do roku 2020 „Dobrze żyć w granicach naszej planety”

Program, określa strategiczne plany kształtowania polityki w zakresie środowiska z dziewięcioma priorytetowymi celami, które mają zostać osiągnięte do 2020:

- ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii,
- przekształcenie Unii w zasobooszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną,
- ochrona obywateli Unii przed związanymi ze środowiskiem obciążeniami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrostanu,
- maksymalizacja korzyści płynących z prawodawstwa Unii w zakresie ochrony środowiska,
- poprawa dowodów stanowiących podstawę polityki ochrony środowiska,
- zabezpieczenie inwestycji na rzecz polityki ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianie klimatu oraz urealnieniu cen,
- poprawa uwzględniania aspektu ochrony środowiska i zwiększeniu spójności polityki,
- wspieranie zrównoważonego charakteru miast Unii,
- zwiększenie efektywności Unii w przeciwdziałaniu regionalnym i globalnym wyzwaniom w zakresie ochrony środowiska.

Ponadto niniejszy Program w pełni odzwierciedla tendencje europejskiej polityki ekologicznej, której główne cele to:

- zasada zrównoważonego rozwoju,

- zasada równego dostępu do środowiska postrzegana w kategoriach: sprawiedliwości międzypokoleniowej, sprawiedliwości międzyregionalnej i międzygrupowej oraz równoważenia szans między człowiekiem i przyrodą,
- zasada przezorności,
- zasada uspołecznienia i subsydiarności,
- zasada prewencji,
- zasada „zanieczyszczający” płaci,
- zasada skuteczności efektywności ekologicznej i ekonomicznej.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

1. *Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska*

- Kierunek interwencji – Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne;
- Kierunek interwencji – Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych;
- Kierunek interwencji – Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce;
- Kierunek interwencji – Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii;
- Kierunek interwencji – Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki;
- Kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska;

2. *Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych*

- Kierunek interwencji – Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach;
- Kierunek interwencji – Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta;
- Kierunek interwencji – Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich;
- Kierunek interwencji – Wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast;

3. *Cel 9 – Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski*

- Kierunek interwencji – Udroźnienie obszarów miejskich i metropolitarnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

1. *Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo*

Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem

- Priorytetowy kierunek interwencji I.1.5. Zapewnienie ład przestrzennego;

Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela

- Priorytetowy kierunek interwencji I.3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela;

2. Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka

Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki

- Priorytetowy kierunek interwencji II.2.3. Zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno-spożywczego;

Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych

- Priorytetowy kierunek interwencji II.5.2. Upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych;

Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko

- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami;
- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej;
- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.3. Zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii;
- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.4. Poprawa stanu środowiska;
- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.5. Adaptacja do zmian klimatu;

Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu

- Priorytetowy kierunek interwencji II.7.1. Zwiększenie efektywności zarządzania w sektorze transportowym;
- Priorytetowy kierunek interwencji II.7.2. Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych;
- Priorytetowy kierunek interwencji II.7.3. Udrożnienie obszarów miejskich;

3. Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna

Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych

- Priorytetowy kierunek interwencji III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych;

Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych

- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.1. Tworzenie warunków instytucjonalnych, prawnych i finansowych dla realizacji działań rozwojowych w regionach;
- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.2. Wzmacnianie ośrodków wojewódzkich;
- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmocnienia potencjału obszarów wiejskich;
- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.4. Zwiększenie spójności terytorialnej.

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r. (BEiŚ)

Podstawowe zadanie Strategii BEiŚ polega na zintegrowaniu polityki środowiskowej z polityką energetyczną tam, gdzie aspekty te przenikają się w dostrzegalny sposób, jak również wytyczenie kierunków, w jakich powinna rozwijać się branża energetyczna, oraz wskazanie priorytetów w ochronie środowiska.

Cel główny Strategii BEiŚ realizowany będzie przez cele szczegółowe i kierunki interwencji:

Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

- Kierunek interwencji 1.1. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin;
- Kierunek interwencji 1.2. Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody;
- Kierunek interwencji 1.3. Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna;
- Kierunek interwencji 1.4. Uporządkowanie zarządzania przestrzenią;

Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię

- Kierunek interwencji 2.1. Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii;
- Kierunek interwencji 2.2. Poprawa efektywności energetycznej;
- Kierunek interwencji 2.6. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii;
- Kierunek interwencji 2.7. Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich;
- Kierunek interwencji 2.8. Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne;

Cel 3. Poprawa stanu środowiska

- Kierunek interwencji 3.1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki;
- Kierunek interwencji 3.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne;
- Kierunek interwencji 3.3. Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki;
- Kierunek interwencji 3.4. Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych;
- Kierunek interwencji 3.5. Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.

Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku

Kierunek – poprawa efektywności energetycznej

- Cel główny – dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną;
- Cel główny – konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE15;

Kierunek – wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii

- Cel główny – racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- Cel główny – zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego;

Kierunek – wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła

- Cel główny – zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii;

Kierunek – rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw

- Cel główny – wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii, co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych;
- Cel główny – osiągnięcie w 2020 roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji;
- Cel główny – ochrona lasów przed nadmiernym eksploatowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak, aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną;
- Cel główny – wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa;
- Cel główny – zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach;

Kierunek – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko

- Cel główny – ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego;
- Cel główny – ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych;
- Cel główny – ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych;
- Cel główny – minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce;
- Cel główny – zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Dokument został opracowany przez Ministerstwo Środowiska w 2013 r. na podstawie analiz wykonanych przez Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy w ramach projektu pn. „Opracowanie i wdrożenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu – KLIMADA”, realizowanego w latach 2011 – 2013. Celem głównym Strategii jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Będzie on realizowanym poprzez cele szczegółowe i kierunki interwencji przedstawione poniżej (wybrane ze względu na specyfikę Miasta i Gminy Kórnik):

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska

Kierunek działań 1.1 – dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu

Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu

Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu

Kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie

Kierunek działań 1.6 – zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

Kierunek działań 2.1 – stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami

Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu

Kierunek działań 3.1 – wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu

Kierunek działań 3.2 – zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu

Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu

Kierunek działań 4.2 – miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu

Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunek działań 5.1 – promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunek działań 5.2 – budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu

Kierunek działań 6.2 – ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030), przyjęta przez rząd w grudniu 2011 r., jest najważniejszym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. W dokumencie:

- przedstawiono wizję zagospodarowania przestrzennego kraju do 2030 roku,
- określono cele i kierunki polityki przestrzennego zagospodarowania kraju,
- wskazano zasady, według których działalność człowieka powinna być realizowana w przestrzeni.

W KPZK 2030 rozwój kraju traktowany jest w sposób kompleksowy. Oznacza to, że zadaniem zagospodarowania przestrzennego jest godzenie interesów różnych użytkowników przestrzeni (mieszkańców, przedsiębiorców inwestorów, państwa). Powinno być spójne z decyzjami podejmowanymi w innych obszarach dotyczących np. inwestycji infrastrukturalnych, potrzeby rozwoju miast i terenów wiejskich, ochrony terenów zielonych. KPZK wskazuje najpilniejsze problemy zagospodarowania polskiej przestrzeni i konkretne działania naprawcze dotyczące m.in. kształtowanie struktur przestrzennych wspierających wysoką jakość środowiska przyrodniczego i krajobrazowego oraz poszanowania środowiska naturalnego i walorów krajobrazowych, a także kulturowych.

Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020

Celem obowiązującego od 1 października 2015 r. Krajowego Programu Ochrony Powietrza (opracowanego przez Departament Ochrony Powietrza Ministerstwa Środowiska) jest poprawa jakości powietrza na terenie całej Polski. Dotyczy to w szczególności obszarów o najwyższych stężeniach zanieczyszczeń powietrza oraz obszarów, na których występują duże skupiska ludności. Poprawa jakości powietrza powinna nastąpić co najmniej do stanu niezagrażającego zdrowiu ludzi, zgodnie z wymogami prawodawstwa Unii Europejskiej, transponowanego do polskiego porządku prawnego, a w perspektywie do roku 2030 do celów wyznaczonych przez Światową Organizację Zdrowia. Celami szczegółowymi Krajowego Programu Ochrony Powietrza są:

- osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na 15 tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu drobnego PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia,
- osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.

Krajowy planu gospodarki odpadami 2022

11 sierpnia 2016 r. została opublikowana uchwała nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2022, który obowiązywał będzie do 2022 r. Dokument obejmuje zakres działań niezbędnych dla zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju. W Kpgo, oprócz kontynuacji dotychczasowych zadań, ujęto nowe cele i zadania, które dotyczą 6 kolejnych lat, a perspektywicznie okresu do 2030 r. Głównym celem dokumentu jest określenie polityki gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, wpisującej się w działania gospodarki o obiegu zamkniętym. Zgodnie z założeniami Kpgo, przede wszystkim należy zapewnić realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami – a więc zapobiegać ich wytwarzaniu oraz stworzyć niezbędną infrastrukturę do selektywnego zbierania odpadów u źródła, tak aby zapewnić ich efektywny recykling i osiągnąć założone cele.

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Program ten jest podstawowym instrumentem wdrożenia postanowień dyrektywy 91/271/EWG (dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych). Jego celem jest identyfikacja faktycznych potrzeb w zakresie uporządkowania gospodarki ściekowej oraz uszeregowanie ich realizacji w taki sposób, aby Polska mogła wypełnić zobowiązania traktatowe. 21 kwietnia 2016 r. Rada Ministrów przyjęła aktualizację Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych 2015 (IV AKPOŚK). Przyjęta przez rząd aktualizacja zawiera listę zadań zaplanowanych przez samorzady do realizacji w latach 2015 – 2021. AKPOŚK 2015 dotyczy 1502 aglomeracji, w których zlokalizowanych jest 1643 oczyszczalni ścieków komunalnych. Aglomeracje ujęte w aktualizacji zostały podzielone na priorytety według znaczenia inwestycji oraz pilności zapewnienia środków. Z przedstawionych przez aglomeracje zamierzeń inwestycyjnych wynika, że w ramach tej aktualizacji planowane jest wybudowanie 119 nowych oczyszczalni ścieków oraz przeprowadzenie innych inwestycji na 985 oczyszczalniach. Ponadto, należy przeprowadzić dodatkowe prace wynikające ze zmian prawnych obejmujące 187 oczyszczalni w 157 aglomeracjach. Planowane jest również wybudowanie 21.780,8km nowej sieci kanalizacyjnej oraz zmodernizowanie 4.193,6 km sieci. Po zakończeniu wszystkich 16 inwestycji RLM korzystających z sieci kanalizacyjnej będzie wynosiło 36.454 505, co stanowi 95,9% całego RLM. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032 Cytowany Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032 utrzymuje cele przyjętego przez Radę Ministrów 14 maja 2002 r. Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski:

- 1) usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- 2) minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju,
- 3) likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Określa on także nowe zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu w okresie 24 lat, wynikające ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły m.in. w związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Wsparcie finansowe ze środków budżetowych pozostających w gestii Ministra Gospodarki ukierunkowane jest głównie na wzmocnienie procesu inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest przez dofinansowanie opracowywania gminnych, powiatowych i wojewódzkich planów usuwania wyrobów zawierających azbest. Jest również przeznaczane na prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych, w tym szkoleń dla administracji publicznej oraz szkoleń lokalnych, dzięki którym zostanie wzmocniony proces usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm. Szacuje się, że na terenie kraju nadal użytkowane jest ok. 14,5 mln ton wyrobów zawierających azbest (w latach 2003 – 2008 usunięto ok. 1 mln ton). Całkowity koszt realizacji Programu w latach 2009 – 2032 szacowany jest na kwotę ok. 40,4 mld zł, na którą składają się środki własne właścicieli nieruchomości, środki inwestorów, środki z budżetu państwa oraz środki jednostek samorządu terytorialnego.

Krajowy program zwiększania lesistości

Krajowy program zwiększania lesistości jest instrumentem polityki leśnej w zakresie kształtowania przestrzeni przyrodniczej kraju, którego głównym założeniem jest zwiększenie powierzchni

zalesionych, przy założeniu, że szczególną funkcją zalesień będzie odpowiednie kształtowanie struktur przestrzennych zasobów przyrodniczych, zwiększenie ich biologicznej aktywności i bioróżnorodności, a także estetycznych walorów krajobrazu. Ważnym zadaniem programu jest także ochrona i wzmacnianie oraz łączenie we wspólny system najcenniejszych 17 obszarów przyrodniczych. Zakładane zwiększenia lesistości Polski określono na poziomie 30% w 2020 r. oraz 33% w 2050 r.

Program Ochrony Środowiska Województwa dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2016-2020

1. *ochrona klimatu i jakości powietrza – cele:* dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm - osiągnięcie poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń powietrza: pyłu PM10, pyłu PM2,5; osiągnięcie poziomu docelowego benzo(a)pirenu; osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu; ograniczenie emisji gazów cieplarnianych;

2. *zagrożenie hałasem – cele:* dobry stan klimatu akustycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm poziomu hałasu; zmniejszenie liczby osób narażonych na ponadnormatywny hałas;

3. *pola elektromagnetyczne – cel:* utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości;

4. *gospodarowanie wodami – cele:* zwiększenie retencji wodnej województwa; ograniczenie wodochłonności gospodarki; osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód;

5. *gospodarka wodno-ściekowa, - cele:* poprawa jakości wody; wyrównanie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania na terenach wiejskich;

6. *zasoby geologiczne – cele:* ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalni; rekultywacja terenów poeksploatacyjnych;

7. *gleby – cele:* dobra jakość gleb; rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych;

8. *gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów – cele:* ograniczenie ilości odpadów komunalnych przekazywanych do składowania; ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko;

9. *zasoby przyrodnicze – cel:* zwiększenie lesistości województwa; zachowanie różnorodności biologicznej;

10. *zagrożenie poważnymi awariami – cel:* utrzymanie stanu bez incydentów o znamionach poważnej awarii.

Poza głównymi obszarami interwencji w strategii ochrony środowiska uwzględniono również zagadnienia horyzontalne takie, jak działania edukacyjne, czy monitoring środowiska:

11. *edukacja – cel:* świadome ekologicznie społeczeństwo;

12. *monitoring środowiska – cel:* zapewnienie wiarygodnych informacji o stanie środowiska.

Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2022 wraz z planem inwestycyjnym

Dokument został przyjęty Uchwałą Nr 3310/2017 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 lutego 2017 roku w sprawie przyjęcia projektu „Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2022 wraz z planem inwestycyjnym”, po uwzględnieniu uwag Ministra

Środowiska. W zależności od rodzaju odpadów przyjęto określone cele. W przypadku odpadów komunalnych do głównych założeń programu należą:

zmniejszenie ilości powstających odpadów;

- zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji;
- doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami;
- zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie);
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r.;
- zaprzestanie nielegalnego składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych oraz zbieranych nieselektywnie, które nie mogą być składowane od dnia 1 stycznia 2016 r. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach (Dz.U. z 2015 r., poz. 1277);
- zaprzestanie nielegalnego składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia, które nie mogą być składowane od dnia 1 stycznia 2016 r. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach (Dz.U. z 2015 r., poz. 1277).;
- zmniejszenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych;
- wdrażanie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi;
- monitorowanie i kontrola zgodnie z istniejącymi instrumentami prawnymi postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania;
- bilansowanie zgodnie z istniejącymi instrumentami prawnymi funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych (w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m.) od 1 stycznia 2016 r. W przypadku innych grup odpadów tj. odpadów powstających z produktów, odpadów niebezpiecznych oraz pozostałych odpadów cele te są następujące:
- wzrost świadomości społeczeństwa oraz przedsiębiorców na temat prawidłowego sposobu postępowania z odpadami,
- utrzymanie poziomu odzysku na poziomie właściwym dla odpowiedniej grupy odpadów lub ograniczenie powstawania odpadów,
- ograniczenie ilości odpadów innych niż niebezpieczne w strumieniu odpadów niebezpiecznych.

Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2016 – 2022 wraz z Planem Inwestycyjnym podejmuje działania mające na celu: zapobieganie powstawaniu odpadów, ograniczanie ilości odpadów oraz ich negatywnego oddziaływania na środowisko, wspomagając prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania.

Uwarunkowania wynikające z Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego na lata 2013-2016

Na podstawie diagnozy oraz określonych głównych zagrożeń dla jakości i stanu środowiska, a także Polityki ekologicznej Państwa w *Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego* wyznaczono listę celów środowiskowych.

a) gospodarka ściekowa i ochrona wód ,

Cele szczegółowe:

- przeciwdziałanie zanieczyszczeniu wód powierzchniowych i podziemnych,
- zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska wodnego,
- wspieranie działań podmiotów gospodarczych w zakresie ograniczania ilości odprowadzanych ścieków

Priorytetowe kierunki działań

- wyeliminowanie odprowadzania nieoczyszczonych lub niewystarczająco oczyszczonych ścieków (komunalnych i przemysłowych) do wód i do ziemi, poprzez:

- budowę, modernizację i rozbudowę oczyszczalni ścieków;
- realizację sieci kanalizacji sanitarnej oraz egzekwowanie przyłączenia się do realizowanych i istniejących sieci kanalizacyjnych;
- wprowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i systemu kontroli ich opróżniania;
- inspirowanie programów mających na celu ograniczenie spływu azotu z terenów rolniczych;
- wspieranie budowy zbiorników retencyjnych dla gnojówki lub gnojowicy, zapewniających ich przetrzymanie na 4 miesiące;
- wspieranie budowy płyt pod obornik posiadających instalację odprowadzającą wyciek do szczelnych zbiorników bezodpływowych.

- Wspieranie rozbudowy infrastruktury gospodarki wodno – ściekowej w zakładach przemysłowych.

b) gospodarka wodna

Cele szczegółowe

- zmniejszenie zużycia wody do celów socjalnych i przemysłowych,
- przeciwdziałanie zanieczyszczaniu wód podziemnych,
- poprawa zaopatrzenia mieszkańców w wodę,

Priorytetowe kierunki działań

- wspieranie działań podmiotów gospodarczych w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą,
- rozbudowa sieci wodociągowej oraz budowa stacji uzdatniania wody,

- kontrola eksploatacji ujęć wody i likwidacja studni nieużytkowanych,
- rozpoznanie potrzeby ustanowienia stref ochronnych ujęć wody i ewentualne wdrożenie ograniczeń przewidzianych dla ochrony wód,

Ochrona powietrza

Cele szczegółowe;

- ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł niskiej emisji,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych,

Kierunki działań

- stymulowanie działań mających na celu ograniczenie niskiej emisji,
- propagowanie wykorzystania ekologicznych źródeł energii w tym ze źródeł odnawialnych,
- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej,
- wspieranie modernizacji układów technologicznych i ciepłych w zakładach,
- propagowanie zintegrowanej gospodarki energetycznej,
- wspieranie i udział w kontroli przestrzegania poziomów emisji,
- inicjowanie i prowadzenie inwestycji drogowych poprawiających stan nawierzchni,
- inicjowanie zmian w organizacji ruchu drogowego mających na celu ograniczeni nadmiernej emisji w centrach miast i terenach rekreacyjnych,

Ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami.

Główne cele strategiczne ochrony powierzchni ziemi

- ochrona i racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi oraz rekultywacja terenów zdegradowanych,
- zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin oraz ochrona środowiska w trakcie ich eksploatacji,

Kierunki działań

- przestrzeganie zasad dobrej praktyki rolniczej (KDPR) w zakresie ochrony gleb użytkowanych rolniczo,
- wdrażanie programów rolnośrodowiskowych uwzględniających działania prewencyjne w zakresie ochrony gleb, w tym erozji gleb,
- wspieranie i rozwijanie rolnictwa ekologicznego,
- ochrona gruntów ornych (przeciwdziałanie przeznaczaniu gruntów ornych na cele nierolnicze),
- eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin,
- ochrona złóż kopalin przed zabudową infrastrukturalną m.in. poprzez uwzględnianie złóż kopalin w opracowaniach planistycznych,
- sukcesywna rekultywacja i zagospodarowanie terenów po eksploatacji kopalin

Najważniejsze cele strategiczne w zakresie gospodarki odpadami to:

- gospodarowanie odpadami w oparciu o ponadgminne zakłady zagospodarowania odpadów,
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów
- zamknięcie wszystkich składowisk odpadów niespełniających przepisów prawa,

Kierunki działania

- informowanie społeczeństwa o stanie wdrażania gospodarowania odpadami w instalacjach regionalnych,
- informowanie i współpraca ze służbami ochrony środowiska w zakresie prawidłowego składowania odpadów oraz wyeliminowaniem niewłaściwej gospodarki odpadami niebezpiecznymi,
- informowanie społeczeństwa o zagrożeniu zdrowia ludzi przy samodzielnym usuwaniu wyrobów zawierających azbest,
- zapewnienie finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest przez fundusze ochrony środowiska,
- wspieranie inicjatyw zmierzających do usuwania wyrobów budowlanych zawierających azbest,

Oddziaływanie hałasu

Cel strategiczny:

- zmniejszenie narażenia mieszkańców na nadmierny, ponadnormatywny poziom hałasu, przede wszystkim hałasu emitowanego przez środki transportu mającego największy zasięg przestrzenny,
- niedopuszczenie do pogarszania się klimatu akustycznego na obszarach, gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna

Promieniowane elektromagnetyczne

Minimalizacja oddziaływania promieniowania oraz bieżąca kontrola źródeł emisji.

Kierunki działań

- wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi,
- edukacja ekologiczna społeczeństwa wskazując rzeczywista skalę zagrożeń emisją pól elektromagnetycznych,
- propagowanie wiedzy na temat wyników aktualnych pomiarów i kierunku zmian obserwowanych w tych badaniach.

Poważne awarie

Zapobieganie poważnym awariom oraz minimalizacja skutków awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska.

Kierunki działań

- wykreowanie właściwych zachowań ludności w sytuacji wystąpienia zagrożenia
- udział w wyznaczaniu dróg transportu materiałów niebezpiecznych,
- wyznaczenie miejsc unieszkodliwiania odpadów powstałych w czasie usuwania awarii,

- wsparcie jednostek straży pożarnej w zakresie wyposażenia do prowadzenia działań ratowniczych,
- organizacja szkoleń i ćwiczeń mających na celu współdziałanie służb ratowniczych i ludności

Przyroda

- zachowanie różnorodności biologicznej i jej racjonalne użytkowanie
- zwiększenie lesistości oraz zrównoważony rozwój lasów

Kierunki działań

- inspirowanie prac badawczych na obszarach o dużej różnorodności biologicznej w celu objęcia ich ochroną prawną,
- wzmacnianie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej w planowaniu przestrzennym,
- intensyfikacja wdrażania i promocji programów rolno środowiskowych,
- utrzymanie i rozwój terenów zielonych,
- prowadzenie zalesień gruntów porolnych,
- tworzenie spójnych kompleksów leśnych szczególnie w obrębie korytarzy ekologicznych i wododziałów,
- zmiana struktury wiekowej i składu gatunkowego drzewostanów,
- wdrażanie programów małej retencji na terenach leśnych,
- ochrona bioróżnorodności w lasach prywatnych.

Strategia Rozwoju Gminy Drawsko

W Strategii Rozwoju Gminy Drawsko na lata 2016-2024 wyznaczono trzy strategiczne cele, które wyznaczają główne kierunki rozwoju:

Cel strategiczny 1. Zapewnienie dogodnych warunków życia i wypoczynku na terenie Gminy

Pełne wyposażenie gminy w infrastrukturę techniczną to obecnie nie tylko jeden z podstawowych wymogów cywilizacyjnych, ale także kluczowy warunek rozwoju gospodarczego. Należy także podkreślić, że inwestycje w dziedzinie infrastruktury technicznej oznaczają poprawę stanu środowiska naturalnego, a więc życie w bardziej przyjaznym i zdrowym otoczeniu, co w oczywisty sposób wpływa na zwiększenie atrakcyjności danego terenu dla potencjalnych, nowych mieszkańców.

Cel strategiczny 2. Zapewnienie dobrych warunków rozwoju turystyki i innych dziedzin działalności gospodarczej

Rozwój gospodarczy Gminy jest podstawowym warunkiem zmniejszania się rozmiarów bezrobocia na jej terenie, jak również źródłem wzrostu zamożności i podniesienia poziomu życia mieszkańców. Dzięki wpływom z podatków rosną dochody budżetu samorządowego oraz maleją wydatki, przeznaczane na pomoc społeczną.

Cel strategiczny 3. Zapewnienie wysokiego poziomu infrastruktury i usług społecznych.

5.2. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

Uwarunkowania wewnętrzne Programu wynikają z potencjału i aktualnego stanu środowiska przyrodniczego gminy oraz z dotychczasowego zagospodarowania i stanu infrastruktury. Szczegółowy opis tych elementów zawarto w poprzedzających rozdziałach opracowania (rozdział 3). Syntetyczną ich analizę, na potrzeby sformułowania celów i kierunków działań, przeprowadzono w analizie SWOT (rozdział 4).

6. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE

Ochrona środowiska w rozwoju Gminy Drawsko stanowi priorytet, a zagadnienia z nią związane od wielu lat stanowią nieodłączny element jej strategicznych programów i planów. Poniżej przedstawione **cele, kierunki działań i zadania** stanowią w znacznej mierze kontynuację i rozwinięcie dotychczasowych kierunków działań realizowanych na terenie gminy w latach ubiegłych, a także celów dokumentów strategicznych wyższego szczebla.

Po dokonaniu analizy stanu środowiska na terenie gminy Drawsko oraz po uwzględnieniu obowiązujących przepisów i nowych wymagań prawnych, dokonano wyboru najważniejszych zagadnień, których rozwiązanie przyczyni się do poprawy obecnego stanu środowiska i rozwiązania najistotniejszych kwestii jego ochrony. Cele i zadania odnoszą się do różnych dziedzin środowiska i zgodnie z „Wytocznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” (2015) zostały przedstawione w podziale na następujące obszary interwencji:

1. *Ochrona klimatu i jakości powietrza,*
2. *Zagrożenia hałasem,*
3. *Gospodarowanie wodami,*
4. *Gospodarka wodno – ściekowa,*
5. *Zasoby geologiczne,*
6. *Gleby,*
7. *Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,*
8. *Zasoby przyrodnicze,*
9. *Pola elektromagnetyczne,*
10. *Zagrożenia poważnymi awariami.*

Zaproponowane w niniejszym Programie cele i działania będą przede wszystkim przyczyniać się do utrzymania i zachowania stanu środowiska oraz do stopniowej poprawy jego poszczególnych komponentów.

Nadrzędny cel Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawsko sformułowano następująco:

**ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY GMINY Z UWZGLĘDNIENIEM
OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO**

Rzeczowo – finansowy harmonogram zadań własnych oraz zadań monitorowanych na lata 2018-2021 oraz lata 2022 - 2025 zakłada realizację niżej wymienionych celów oraz działań w zakresie ochrony środowiska.

Możliwości inwestycyjne zależą od stanu budżetu poszczególnych beneficjentów oraz od wsparcia zewnętrznego inwestycji poprawiających stan środowiska, dlatego też istotne znaczenie będzie miało wykorzystanie możliwości pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych.

Tabela 24. Cele, kierunki interwencji oraz zadania

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyko ³
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji	Zmniejszenie energochłonności budynków będących w zasobach gminy poprzez ich termomodernizację	Termomodernizacja	Gmina	Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych, przedłużający się termin budowy
		Kształtowanie postawy proekologicznej mieszkańców gminy	Informacja i promocja działań Gminy w zakresie gospodarki niskoemisyjnej.		Przyzwyczajenie mieszkańców do tradycyjnych systemów grzewczych
	Poprawa jakości powietrza oraz obniżenie poziomu substancji szkodliwych w powietrzu	Kontrola systemu grzewczego istniejących zakładów	Kładzenie nacisku na modernizację instalacji	WIOŚ, Gmina	Brak źródeł finansowania, brak możliwości technologicznych
	Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Wskazywanie możliwości w zakresie oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii	Montaż pomp ciepła, instalacji fotowoltaicznych, solarnych na budynkach mieszkalnych oraz obiektach użyteczności publicznej	Właściciele nieruchomości, Gmina	Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych
			Wymiana instalacji na kotły zgodnie z obowiązującymi normami dla instalacji grzewczej.	Gmina	Brak źródeł finansowania, brak możliwości technologicznych
		Kształtowanie postawy proekologicznej mieszkańców gminy	Promocja i wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Marszałek Woj., Wojewoda, Gmina, Prywatni inwestorzy, organizacje pozarządowe	Przyzwyczajenie mieszkańców do obecnie stosowanych źródeł energii
Zagrożenie przed hałasem	Zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego odczuwalnego dla mieszkańców gminy	Ograniczenie uciążliwości akustycznej głównych ciągów komunikacyjnych	Przebudowa/modernizacja dróg gminnych	Gmina	Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych, przedłużający się termin projektowania i budowy

³ Zidentyfikowanie głównego zagrożenia na każdym etapie realizacji planowanych zadań.

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyko ³
Zagrożenie przed hałasem			Nowe nasadzenia i utrzymanie istniejących pasów zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych	WZDW/ZDP	Brak miejsca w pasie drogowym na lokalizację zadrzewień i zakrzewień
	Zmniejszenie uciążliwości hałasu produkcyjnego istniejących i planowanych zakładów	Ograniczenie uciążliwości akustycznej w otoczeniu zakładów	Kontrola w celu weryfikacji spełnienia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku	WIOS	Brak możliwości technologicznych rozwiązania problemu, zwarta zabudowa mieszkaniowa w otoczeniu istniejących zakładów
			Kontrola prawidłowości przebiegu procedur w sprawie ocen oddziaływania na środowisko na etapie ustalania warunków zabudowy	Gmina, RDOŚ	Brak szczegółowych danych na temat inwestycji
		Weryfikacja lokalizacji zakładów pod kątem zachowania norm akustycznych	Wprowadzanie zapisów do dokumentów strategicznych rozwoju gminy	Gmina	Różny stopień rozwoju zakładów uniemożliwiający przeprowadzenie miarodajnej prognozy ruchu drogowego
			Kontrola prawidłowości przebiegu procedur w sprawie ocen oddziaływania na środowisko na etapie ustalania warunków zabudowy	Gmina	Brak szczegółowych danych na temat inwestycji
	Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa	Kształtowanie postawy proekologicznej mieszkańców gminy	Prowadzenie edukacji ekologicznej oraz promowanie komunikacji zbiorowej i transportu rowerowego	Gmina	Zbyt mały udział transportu zbiorowego w całkowitym transporcie na terenie gminy
Gospodarowanie wodami	Poprawa, jakości wód powierzchniowych i ochrona zasobów i jakości wód podziemnych. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa	Ochrona zasobów i jakości wód podziemnych i powierzchniowych	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych	WIOŚ, Państwowy Instytut Geologiczny, RZGiW	Brak ujęcia w programie monitorującym istotnych dla rozwoju gminy wód podziemnych i powierzchniowych
		Konserwacja systemu melioracyjnego na terenie gminy	Bieżąca konserwacja systemu melioracyjnego	właściciele gruntów, Starosta	Ograniczone możliwości finansowe

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyko ³
		Ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód	Edukacja w zakresie ograniczania nawożenia i odpowiedniego zbilansowania dawek nawozowych w celu zmniejszenia dopływu zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł rolniczych	ODR, właściciele gruntów	Niewłaściwe stosowane praktyki rolnicze
		Kształtowanie postawy proekologicznej mieszkańców gminy	Edukacja oraz propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody	Organizacje pozarządowe, Gmina, szkoły, przedszkola, zainteresowane podmioty	Przyzwyczajenie do stosowania obecnych praktyk przyczyniających się do zwiększonego zużycia wody
Gospodarka wodno-ściekowa	Rozwój systemów wodociągowych i kanalizacyjnych oraz ochrona zasobów wód podziemnych	Rozwój oraz modernizacja systemów wodociągowych. Zapewnienie mieszkańcom Gminy wody pitnej o odpowiedniej jakości	Budowa i modernizacja wodociągu	Zarządca wodociągów, Gmina	Nieotrzymanie dofinansowania ze środków zewnętrznych, przedłużający się termin budowy
		Rozwój oraz modernizacja systemów kanalizacyjnych	Budowa i modernizacja kanalizacji		
	Ochrona zasobów wód podziemnych	Ograniczenie ilości ścieków nieoczyszczonych odprowadzanych do wody lub ziemi	Inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, wydawanie decyzji w zakresie obowiązku podłączenia się do kanalizacji	Gmina	Brak możliwości sprawdzenia stanu technicznego instalacji
			Kontrola prawidłowego pozbywania się nieczystości ciekłych przez mieszkańców	Gmina	
		Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków lub zbiorników bezodpływowych na terenach nieskanalizowanych	Właściciele nieruchomości	Brak środków finansowych, brak możliwości technicznych	
Zasoby geologiczne	Ochrona zasobów złóż niezagospodarowanych (nieeksploatowanych) i	Zminimalizowanie niekorzystnych skutków eksploatacji zasobów oraz	Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	Właściciele obiektów	Brak środków finansowych

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyko ³
	racjonalne wykorzystanie złóż surowców	eliminacja nielegalnego wydobycia	Eliminacja nielegalnych eksploatacji kopalni, rekultywacja terenu	Właściciele gruntów	Brak możliwości ustalenia jednostki odpowiedzialnej za nielegalną eksploatację
Gleby i użytkowanie gruntów	Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją rolniczą	Monitoring gleby	Monitoring jakości gleby, zawartości makroelementów oraz weryfikowanie przydatności rolniczej gleb	Właściciele gruntów	Brak środków finansowych
	Zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych i ochrona gleb	Właściwie wykorzystanie gleb	Zachowanie śródpolnych i przydrożnych zadrzewień, zakrzewień, kompleksów leśnych, oczek wodnych i bagien	Gmina, właściciele gruntów	Nielegalna wycinka drzew, zasypywanie oczek wodnych
			Stosowanie tzw. dobrej praktyki rolniczej (m.in. realizowanie programów rolno-środowiskowych, „zazielenienie”)	Właściciele gruntów	Brak wiedzy, ograniczenia techniczne i technologiczne
	Rozwój rolnictwa ekologicznego	Ograniczenie stosowania środków ochrony roślin stwarzających zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi	Edukacja w zakresie stosowania zasad dobrej praktyki rolniczej oraz wspierania i promowanie rolnictwa ekologicznego	PODR, właściciele gruntów	Brak środków finansowych
	Monitoring obszarów osuwiskowych	Zminimalizowanie niekorzystnych skutków długotrwałych opadów	Wyłączenie obszarów spod zabudowy	Gmina	Uaktywnienie istniejących osuwisk
Spełnienie celów wyznaczonych w ustawach, Krajowym Planie Gospodarki Odpadami oraz Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego	Spełnienie celów wyznaczonych w ustawach, Krajowym Planie Gospodarki Odpadami, oraz Planie Gospodarki Odpadami dla	Osiągnięcie wymaganych poziomów: recyklingu i odzysku odpadów oraz ograniczenia składowania odpadów ulegających biodegradacji	Osiągnięcie określonych w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	Gmina, Związek międzygminny	Nieodpowiednia segregacja odpadów przez mieszkańców
		Osiągnięcie wymaganych poziomów: recyklingu i odzysku odpadów oraz ograniczenia składowania odpadów ulegających biodegradacji	Osiągnięcie określonych w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych	Gmina, Związek międzygminny	Nieodpowiednia segregacja odpadów przez mieszkańców

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyko ³
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Województwa Wielkopolskiego		niżej niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych		
			Osiągnięcie określonych w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania		
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Racjonalne gospodarowanie odpadami	Prowadzenie prawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy	Prowadzenie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów dla zapewnienia skutecznego egzekwowania prawa	Gmina, WIOŚ	Nieodpowiednia segregacja odpadów przez mieszkańców
		Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi	Prowadzenie edukacji ekologicznej promującej właściwe postępowanie z odpadami	Gmina, Związek międzygminny	Niewystarczająca świadomość mieszkańców
		Monitoring obszaru gminy pod kątem występowania dzikich składowisk	Bieżąca likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów (tzw. dzikich wysypisk)	Gmina / właściciele odpadów	Brak środków finansowych na usunięcie odpadów, brak informacji na temat lokalizacji dzikich wysypisk
	Racjonalne gospodarowanie odpadami	Kontynuowanie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy	Systematyczne usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy	Gmina	Brak środków finansowych
		Prowadzenie akcji informacyjnej nt. postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, sposobu ich usuwania, wpływu azbestu na organizm ludzki i jego zdrowie		Gmina	Brak środków finansowych

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyko ³
		Odbiór odpadów problemowych (zbiórka przeterminowanych lekarstw, opon od rolników itp.)	Prowadzenie systematycznej zbiórki odpadów problemowych	Gmina, Związek międzygminny	
Zasoby przyrodnicze	Promowanie walorów przyrodniczych Gminy	Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych	Dofinansowanie nagród w konkursach promujących walory przyrodnicze Gminy organizowanych przez szkoły i inne placówki	Gmina	Brak środków finansowych
		Wykorzystanie walorów i potencjału przyrodniczo-krajobrazowego dla zwiększenia atrakcyjności gminy	Organizacja wycieczek, rajdów rowerowych promujących walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy.		
	Zachowanie i wzbogacanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych	Utrzymanie i tworzenie nowych terenów zieleni urządzonej, oraz nieurządzonej	Dokonywanie regularnych nasadzeń zieleni na terenach gminnych	Gmina	Brak środków finansowych
			Ochrona i pielęgnacja pomników przyrody	Gmina, właściciele nieruchomości	
			Kontrola wydawania pozwoleń na wycinkę drzew i krzewów	Gmina	Nielegalna wycinka drzew na terenie nieruchomości
	Zachowanie obszarów cennych przyrodniczo	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo	Ochrona bierna i czynna obszarowych form ochrony przyrody	RDOŚ, Marszałek Woj., Gmina	Rosnąca presja turystyczna
Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot. ochrony przyrody		Uwzględnienie w treści studium i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wskazań zawartych w planach ochrony obszaru chronionego krajobrazu Puszcza Notecka oraz w planach zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000	Gmina	-	

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyko ³
Pola elektromagnetyczne	Pogłębienie informacji nt. pól elektromagnetycznych	Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy	Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa o źródłach i stopniu oddziaływania pól elektromagnetycznych	WIOŚ, Wojewoda, Marszałek Woj., Gmina	Szybki rozwój i swobodny dostęp do wielu nowoczesnych technologii
Zagrożenia poważnymi awariami /zagrożenia naturalne	Wskazywanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska	Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy	Informowanie społeczeństwa o możliwości wystąpienia zagrożenia i sposobach zachowań w przypadku wystąpienia zagrożenia	Gmina, Straż Pożarna, Policja, WIOŚ	Brak środków (technicznych, finansowych itd.) umożliwiających dotarcie do szerokiego grona odbiorców
			Wspieranie działań jednostek reagowania kryzysowego	Gmina	
			Aktualizacja tras optymalnego przewozu substancji niebezpiecznych i kontrola ładunków przez Policję	Zarządy Dróg,, firmy transportowe, PKP	Brak tras alternatywnych

Tabela 25. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Obszar interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (zł)			Źródło finansowania
			Lata 2018-2021	Lata 2022-2025	Łącznie	
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Termomodernizacje budynków gminnych ⁴	Gmina	b.d.			Budżet Gminy
	Wymiana instalacji na kotły zgodne z obowiązującymi normami dla instalacji grzewczych.	Gmina	b.d.			Budżet Gminy
	Wymiana oświetlenia wewnętrznego, sprzętu RTV, ITC i AGD	Gmina	Zadanie ciągłe			Budżet Gminy
	Rozbudowa oświetlenia ulicznego	Gmina	Zadanie ciągłe			Budżet Gminy
	Kontrola gospodarstw domowych w zakresie spalania odpadów	Gmina	Zadanie ciągłe			Zadanie nieinwestycyjne
	Prowadzenie akcji informacyjnej nt. dofinansowań, kredytów na preferencyjnych warunkach np. z WFOŚiGW, Banku Ochrony Środowiska SA – na termomodernizację budynków i modernizację kotłowni i palenisk domowych	Gmina	Zadanie ciągłe			Zadanie nieinwestycyjne
	Informacja i promocja działań Gminy w zakresie gospodarki niskoemisyjnej. Promowanie proekologicznych źródeł energii – oraz paliw pochodzących ze źródeł odnawialnych	Gmina	Zadanie ciągłe			Zadanie nieinwestycyjne
	Wsparcie dla projektów budowy obiektów i instalacji związanych z wykorzystywaniem energii odnawialnej (Budowa elektrowni fotowoltaicznych).	Gmina	b.d.			Budżet Gminy, środki zewnętrzne

⁴ Zgodnie z art. 52 ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2016 poz. 2134 ze zm.), w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk i ostoi. W związku powyższym przed wykonaniem prac związanych m.in. z termomodernizacją budynków, należy przeprowadzić ich inwentaryzację pod kątem występowania ptaków, w szczególności jerzyka (*Apus apus*) i wróbla (*Passer domesticus*); w razie stwierdzenia występowania ww. gatunków, termin i sposób wykonania prac należy dostosować do ich okresów lęgowych).

Obszar interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (zł)			Źródło finansowania
			Lata 2018-2021	Lata 2022-2025	Łącznie	
Zagrożenie przed hałasem	Wprowadzenie do m.p.z.p. zapisów ograniczeń zagrożenia hałasem (rozgraniczanie terenów o zróżnicowanej funkcji)	Gmina	Zadanie ciągłe			Zadanie nieinwestycyjne
	Współpraca z Województwem Wielkopolskim w zakresie inwestycji drogowych – modernizacja ciągów wojewódzkich na terenie Gminy	Gmina, WZDW	Zadanie ciągłe			Zadanie nieinwestycyjne
	Współpraca z Powiatem w zakresie inwestycji drogowych – modernizacja dróg powiatowych na terenie Gminy Drawsko	Gmina, ZDP	Zadanie ciągłe			Zadanie nieinwestycyjne
	Remont, przebudowa dróg gminnych	Gmina	Zadanie ciągłe (brak danych dot. kosztów realizacji)			Własne środki finansowe, środki zewnętrzne w tym środki UE
	Bieżące utrzymanie dróg gminnych (w tym profilowanie i utwardzanie dróg gruntowych, remonty dróg, montaż i napraw znaków)	Gmina	Zadanie ciągłe (brak danych dot. kosztów realizacji)			Własne środki finansowe, środki zewnętrzne w tym środki UE
Gospodarowanie wodami	Edukacja oraz propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody	Organizacje pozarządowe, Gmina, szkoły, przedszkola, zainteresowane podmioty	Zadanie ciągłe			Zadanie nieinwestycyjne
	Pogłębianie Kanału Moczydła	WZMiUW	brak danych dot. kosztów realizacji			Fundusze UE i Fundusze Ochrony Środowiska
	Inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, wydawanie decyzji w zakresie obowiązku podłączenia się do kanalizacji	Gmina	Zadanie ciągłe			Zadanie nieinwestycyjne

Obszar interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (zł)			Źródło finansowania
			Lata 2018-2021	Lata 2022-2025	Łącznie	
Gospodarka wodno-ściekowa	Kontrola prawidłowego pozbywania się nieczystości ciekłych przez mieszkańców	Gmina	Zadanie ciągłe			Zadanie nieinwestycyjne
	Przebudowa, rozbudowa oczyszczalni ścieków w Drawskim Młynie	Gmina	4.734.509	b.d.	b.d.	Budżet Gminy, WRPO
	Bieżąca kontrola jakości wód ujmowanych na cele komunalne	Zarządca wodociągów	Zadanie ciągłe			Zadanie nieinwestycyjne
	Wprowadzenie zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego chroniących obszary szczególnie wrażliwe przed zainwestowaniem z punktu widzenia ochrony wód	Gmina	Zadanie ciągłe			Zadanie nieinwestycyjne
	Bieżąca konserwacja i czyszczenie rowów melioracyjnych	Gmina	1 500			Własne środki finansowe
Gleby i użytkowanie gruntów	Monitoring jakości gleby, zawartości makroelementów oraz weryfikowanie przydatności rolniczej gleb	Właściciele gruntów	Zadanie ciągłe			Środki własne użytkowników gruntów
	Monitorowanie obszarów osuwisk	Gmina, właściciele gruntów	Zadanie ciągłe			Zadanie nieinwestycyjne
	Zachowanie śródpolnych i przydrożnych zadrzewień, zakrzewień, kompleksów leśnych, oczek wodnych i bagien	Gmina, właściciele gruntów	Zadanie ciągłe			Zadanie nieinwestycyjne
	Promowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej	Gmina, ODR	Brak danych kosztowych			Budżet Gminy, Środki własne ODR

Obszar interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (zł)			Źródło finansowania
			Lata 2018-2021	Lata 2022-2025	Łącznie	
	Wspieranie i promowanie rolnictwa ekologicznego	Gmina, ODR, Starostwo Powiatowe	Brak danych kosztowych			Środki własne ODR Gminy, Starostwa Powiatowego, Dotacje
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Osiągnięcie określonych w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	Gmina, Związek międzygminny	Zadanie ciągłe			Budżet Gminy, Budżet Związku międzygminnego
	Osiągnięcie określonych w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych	Gmina, Związek międzygminny	Zadanie ciągłe			Budżet Gminy, Budżet Związku międzygminnego
	Osiągnięcie określonych w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania	Gmina, Związek międzygminny	Zadanie ciągłe			Budżet Gminy, Budżet Związku międzygminnego
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Systematyczne usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy	Właściciele nieruchomości	Brak danych kosztowych			Środki własne właścicieli nieruchomości, środki zewnętrzne (środki NFOŚiGW, WFOŚiGW)
	Prowadzenie akcji informacyjnej nt. postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, sposobu ich usuwania, wpływu azbestu na organizm ludzki i jego zdrowie	Gmina	Brak danych kosztowych			Budżet Gminy, Środki UE
	Prowadzenie edukacji ekologicznej promującej właściwe postępowanie z odpadami	Gmina, Związek międzygminny	Zadanie ciągłe			Budżet Gminy

Obszar interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (zł)			Źródło finansowania
			Lata 2018-2021	Lata 2022-2025	Łącznie	
	Odbiór odpadów problemowych (zbiórka przeterminowanych lekarstw, opon od rolników itp.)	Gmina, Związek międzygminny	Zadanie ciągłe			Budżet Gminy, Budżet Związku międzygminnego, NFOŚiGW
	Bieżąca likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów (tzw. dzikich wysypisk)	Właściciel nieruchomości	Zadanie ciągłe			Środki własne właścicieli nieruchomości
	Utrzymanie czystości na terenie gminy	Gmina	Zadanie ciągłe			Własne środki finansowe
Zasoby przyrodnicze	Utrzymanie i tworzenie nowych terenów zieleni urządzonej	Gmina	Zadanie ciągłe			Własne środki finansowe
	Kontrola wydawania pozwoleń na wycinkę drzew i krzewów	Gmina	Zadanie ciągłe			Zadanie nieinwestycyjne
	Ochrona i pielęgnacja pomników przyrody	Gmina, właściciele nieruchomości	Zadanie ciągłe			Własne środki finansowe jednostek realizujących zadanie
	Dofinansowanie nagród w konkursach promujących walory przyrodnicze Gminy organizowanych przez szkoły i inne placówki	Gmina	Zadanie ciągłe			Własne środki finansowe
	Organizacja wycieczek, rajdów rowerowych promujących walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy.	Gmina	Zadanie ciągłe			Własne środki finansowe
	Uwzględnienie w treści studium i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wskazań zawartych w planach ochrony obszaru chronionego krajobrazu Puszcza Notecka oraz w planach zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000	Gmina	Zadanie ciągłe			Zadanie nieinwestycyjne

Obszar interwencji	Zadanie	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (zł)			Źródło finansowania
			Lata 2018-2021	Lata 2022-2025	Łącznie	
	Informowanie mieszkańców o stanie środowiska w Gminie	Gmina	Zadanie ciągłe			Zadanie nieinwestycyjne
Pola elektromagnetyczne	Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa na temat źródeł i stopnia oddziaływania pól elektromagnetycznych	WIOŚ, Wojewoda, Marszałek Województwa Wielkopolskiego, Gmina	Zadanie ciągłe			Zadanie nieinwestycyjne
	Przeciwdziałanie kumulowania się źródeł promieniowania niejonizującego (wnikliwa analiza poprzez procedurę ocen oddziaływania na środowisko)	Gmina	Zadanie ciągłe			Zadanie nieinwestycyjne
Zagrożenia poważnymi awariami /zagrożenia naturalne	Informowanie społeczeństwa o możliwości wystąpienia zagrożenia i sposobach zachowań w przypadku wystąpienia zagrożenia	Gmina, Straż Pożarna, Policja, WIOŚ	Zadanie ciągłe			Własne środki finansowe jednostek realizujących zadanie
	Wpieranie działań jednostek reagowania kryzysowego	Gmina	Zadanie ciągłe			Własne środki finansowe jednostek realizujących zadanie, środki zewnętrzne, w tym UE
	Aktualizacja tras optymalnego przewozu substancji niebezpiecznych i kontrola ładunków przez Policję	Zarząd dróg, firmy transportowe, PKP	Zadanie ciągłe			Zadanie nieinwestycyjne

Tabela 26. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Źródła finansowania
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Montaż pomp ciepła, instalacji fotowoltaicznych, solarnych na budynkach mieszkalnych	Właściciele nieruchomości	Własne środki finansowe właścicieli nieruchomości, fundusze zewnętrzne w tym środki UE
	Promocja i wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Marszałek Woj., Wojewoda, Gmina, Prywatni inwestorzy, Organizacje pozarządowe	Własne środki finansowe jednostek realizujących zadanie, Fundusze unijne, Środki z Funduszy Ochrony Środowiska
	Wymiana instalacji na kotły zgodne z obowiązującymi normami dla instalacji grzewczej	Gmina	Własne środki finansowe jednostek realizujących zadanie, Fundusze unijne, Środki z Funduszy Ochrony Środowiska
Zagrożenie przed hałasem	Modernizacja dróg przez jednostkę inną niż Gmina	Zarząd Dróg Powiatowych, Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich, GDDKiA	Własne środki finansowe jednostek realizujących zadanie
Gospodarowanie wodami	Edukacja w zakresie ograniczania nawożenia i odpowiedniego zbilansowania dawek nawozowych w celu zmniejszenia dopływu zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł rolniczych	ODR, właściciele gruntów	Własne środki finansowe jednostek realizujących zadanie, środki zewnętrzne w tym środki UE
	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych	WIOŚ, Państwowy Instytut Geologiczny, RZGiW	
	Bieżąca konserwacja systemu melioracyjnego	Właściciele gruntów, Starosta	Własne środki finansowe jednostek realizujących zadanie, budżet Gminy
	Edukacja oraz propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody	Organizacje pozarządowe, Gmina, szkoły, przedszkola, zainteresowane podmioty	Własne środki finansowe jednostek realizujących zadanie, budżet Gminy
	Budowa szczelnych zbiorników na gnojowicę/gnojówkę oraz płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych	Właściciele nieruchomości	Własne środki finansowe jednostek realizujących zadanie, środki UE

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Źródła finansowania
Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków lub zbiorników bezodpływowych na terenach nieskanalizowanych	Właściciele nieruchomości	Własne środki finansowe jednostek realizujących zadanie, środki UE
Zasoby geologiczne	Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	Właściciele obiektów	Środki własne właścicieli obiektów
	Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin	Właściciele gruntów	Środki własne właścicieli gruntów oraz jednostek realizujących zadanie
Gleby i użytkowanie gruntów	Edukacja w zakresie stosowania zasad dobrej praktyki rolniczej oraz wpieranie i promowanie rolnictwa ekologicznego	PODR, właściciele gruntów	Własne środki finansowe jednostek realizujących zadanie
	Stosowanie tzw. dobrej praktyki rolniczej (m.in. realizowanie programów rolno-środowiskowych, „zazielenienie”)	Właściciele gruntów	Środki własne właścicieli gruntów
	Monitoring jakości gleby, zawartości makroelementów oraz weryfikowanie przydatności rolniczej gleb	Właściciele gruntów	Środki własne użytkowników gruntów
	Monitoring obszarów osuwiskowych	Gmina, właściciele gruntów	Środki własne
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Prowadzenie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów dla zapewnienia skutecznego egzekwowania prawa	WIOŚ, Gmina	Własne środki finansowe jednostek realizujących zadanie
	Systematyczne usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy	Właściciele nieruchomości	Środki własne właścicieli nieruchomości, środki zewnętrzne (środki NFOŚiGW, WFOŚiGW)
Zasoby przyrodnicze	Ochrona bierna i czynna obszarowych form ochrony przyrody	RDOŚ, Marszałek Woj.	Własne środki finansowe jednostek realizujących zadanie

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+jednostki włączone)	Źródła finansowania
	Organizacja wycieczek, rajdów rowerowych i spływów kajakowych promujących walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy	Gmina, zainteresowane podmioty	
Pola elektromagnetyczne	Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa o źródłach i stopniu oddziaływania pól elektromagnetycznych	WIOŚ, Wojewoda, Marszałek Woj., Gmina	Własne środki finansowe jednostek realizujących zadanie, środki zewnętrzne w tym środki UE
Zagrożenia poważnymi awariami /zagrożenia naturalne	Aktualizacja tras optymalnego przewozu substancji niebezpiecznych i kontrola ładunków przez Policję	Zarządcy dróg, powiatowych, wojewódzkich, firmy transportowe	Własne środki finansowe jednostek realizujących zadanie
	Informowanie społeczeństwa o możliwości wystąpienia zagrożenia i sposobach zachowań w przypadku wystąpienia zagrożenia	Gmina, Straż Pożarna, Policja, WIOŚ, mieszkańcy, PKP	

7. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

7.1. INSTRUMENTY I NARZĘDZIA REALIZACJI PROGRAMU

Instrumenty realizacji programu ochrony środowiska wynikają z zapisów ustawowych i można podzielić je na cztery grupy: prawne, finansowe, społeczne i strukturalne. Z punktu widzenia realizacji polityki ekologicznej na poziomie gminy najważniejsze z nich to instrumenty omówione poniżej.

7.1.1. Instrumenty prawne

Obowiązujące akty prawne określają narzędzia wykorzystywane dla realizacji zadań w dziedzinie ochrony środowiska, jak również nakładają na organy administracji samorządowej obowiązki w tym zakresie.

Podstawowymi instrumentami ochrony środowiska na szczeblu gminnym są:

- *miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego* – będące podstawowym i prewencyjnym instrumentem ochrony środowiska w gminie, a jako akt prawa miejscowego uwzględnia potrzeby ochrony środowiska w myśl zasady zrównoważonego rozwoju;
- *akty prawa miejscowego* – uchwały gminne dotyczące np. powoływania niektórych form indywidualnej ochrony przyrody;
- *decyzje administracyjne o charakterze prewencyjnym, finansowym i restrykcyjnym*, z których najważniejsze to: decyzje ustalające lokalizację inwestycji celu publicznego lub warunków zabudowy, zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów, zezwolenie na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych, opłaty i kary pieniężne, nakaz unieruchomienia maszyny lub urządzenia technicznego ze względu na uciążliwość dla środowiska.

Za szczególny instrument prawny uważa się monitoring stanu środowiska. Przeprowadza się go zarówno jako badania jakości środowiska, jak też w odniesieniu do ilości zasobów środowiskowych. Obowiązek prowadzenia monitoringu środowiska należy do organów Inspekcji Ochrony Środowiska.

Wójt może wystąpić do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji przekazując dokumentację sprawy, jeżeli w wyniku kontroli stwierdził naruszenie przez kontrolowany podmiot przepisów o ochronie środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić.

Wójt w drodze decyzji może, nakazać osobie fizycznej, której działalność negatywnie oddziałuje na środowisko, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko. Ponadto, wójt jest uprawniony do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom o ochronie środowiska.

7.1.2. Instrumenty finansowe

Do elementów systemu finansowania ochrony środowiska zaliczamy:

- opłaty za korzystanie ze środowiska (np. za emisje zanieczyszczeń do powietrza, za pobór wody powierzchniowej i podziemnej, za odprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, za składowanie odpadów, za powierzchnie, z której odprowadzane są ścieki),
- opłaty produktowe i depozytowe, będące świadczeniami za wprowadzanie do obrotu lub korzystanie z produktów, które powodują zanieczyszczenie środowiska w fazie produkcji, konsumpcji lub utylizacji,
- administracyjne kary pieniężne (np. za usuwanie drzew i krzewów bez zezwolenia, niewypełnianie obowiązków sprawozdawczych, za przekroczenie ilości lub rodzaju gazów i pyłów wprowadzanych do powietrza),
- opłaty administracyjne będące płatnościami za czynności administracyjne (np. za przygotowanie i wydanie decyzji, zezwolenia, itp.),
- fundusze celowe – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska,
- kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska.

7.1.3. Instrumenty społeczne

Należą do nich:

- dostęp do informacji o środowisku,
- komunikacja społeczna oraz udział społeczeństwa w sprawach związanych z ochroną środowiska: systemy konsultacji i debat publicznych,
- edukacja ekologiczna społeczeństwa,
- współpraca i budowanie partnerstwa pomiędzy samorządem a społeczeństwem oraz pomiędzy powiatowymi i gminnymi służbami ochrony środowiska, instytucjami naukowymi, organizacjami społecznymi,
- nacisk społeczny czyli petycje, demonstracje, akcje zbierania podpisów.

7.1.4. Instrumenty strukturalne

Należą do nich: programy strategiczne, programy wdrożeniowe oraz systemy zarządzania środowiskowego, np. *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Drawsko*, jak również *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Drawsko (Drawsko, wrzesień 2015r.)*. Dokumenty te określają główne cele i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego i ochrony środowiska.

7.2. UCZESTNICY REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja programu jest możliwa dzięki czterem głównym jego uczestnikom. Z uwagi na pełnioną rolę są to:

1. podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu programem,
2. podmioty realizujące zadania programu,
3. podmioty kontrolujące przebieg realizacji i efekty programu,

4. społeczność gminy, jako główny podmiot odbierający wyniki działań programu.

Włączanie szerokiego grona uczestników (podmiotów) do procesu realizacji zrównoważonego rozwoju gminy bierze się z jego akceptacją i przyjmowaniem odpowiedzialności za sukcesy, jak i porażki. Stąd bardzo istotne jest uspołecznienie procesu planowania i podejmowania decyzji oraz przejrzystość procedur umożliwiających włączanie i współpracę z szerokim gronem podmiotów. Dla realizacji programu ważny jest rozwój partnerstwa z lokalnymi, krajowymi i międzynarodowymi podmiotami. Zapewnienie maksymalnej synergii pomiędzy realizowanymi przez nich programami, planami jest kluczowe do osiągnięcia wytyczonych celów, jak również skupienia zasobów technicznych i finansowych.

7.3. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA

W Polsce zarządzanie środowiskiem organizowane jest na czterech niezależnych szczeblach: centralnym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Strukturę zarządzania tworzą odrębne i niezależne od siebie organy zarówno rządowe, jak i samorządowe. Dany szczebel administracji realizuje te zadania, które nie mogą być skutecznie realizowane na szczeblu niższym. W analizowanej gminie zarządzanie polega na realizowaniu działań własnych, w tym także działań jednostek organizacyjnych.

Działania władz Gminy Drawsko w zakresie zarządzania realizacją Programu polegać będą na:

- koordynowaniu działań z zakresu ochrony środowiska prowadzonych na terenie gminy, w tym kreowaniu i wspieraniu działań ukierunkowanych na poprawę środowiska, które prowadzone są z udziałem partnerów – podmiotów zewnętrznych,
- stanowieniu prawa lokalnego – w formie podejmowania uchwał oraz wydawania decyzji administracyjnych związanych z zawartością Programu,
- wykonywaniu zadań wyznaczonych w Programie oraz innych, wynikających z odpowiednich przepisów prawnych,
- pełnieniu funkcji kontrolnej dla podejmowanych zadań związanych ze środowiskiem.

7.4. MONITORING PROGRAMU

Podstawą oceny efektywności wdrażania programu ochrony środowiska jest wynik prowadzonego monitoringu. Monitoring dostarcza informacje, na podstawie których, można ocenić, czy stan środowiska ulega poprawie czy pogorszeniu. Celem monitoringu jest zwiększenie efektywności polityki środowiskowej poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących jakości środowiska i zachodzących w nim zmian.

Monitoring jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza on informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska.

Monitoring ochrony środowiska polegał będzie głównie na działaniach organizacyjno – kontrolnych i będzie obejmował: określenie stopnia wykonania działań, określenie stopnia realizacji przyjętych

celów, ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem oraz analizę przyczyn tych rozbieżności.

W celu nadzoru nad realizacją opracowanego Programu wybrano wskaźniki, które będą pomocne w przedstawianiu stopnia realizacji założonych zadań. Analiza tych wskaźników będzie podstawą do korekty i weryfikacji przedsięwzięć w przyszłych aktualizacjach Programu ochrony środowiska. Wskaźniki monitorowania Programu zaproponowano wzorując się na wskaźnikach określonych na poziomie powiatowym.

Tabela 27. Wskaźniki monitorowania stanu środowiska w Gminie Drawsko

Wskaźnik monitorowania stanu środowiska	Jednostka miary	Wartość wskaźnika – stan wyjściowy 2015 rok	Oczekiwany kierunek
Długość czynnej sieci wodociągowej	km	155,73	rosnący
Liczba przyłączy wodociągowych na terenie gminy	szt.	5864	rosnący
Liczba SUW na terenie gminy	szt.	2	rosnący
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	32,4	rosnący
Liczba mieszkańców korzystająca z sieci kanalizacyjnej	szt. lub %	3578	rosnący
Liczba przyłączy kanalizacyjnych na terenie gminy	szt.	868	rosnący
Liczba zbiorników bezodpływowych	szt.	735	malejący
Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.	21	rosnący
Ilość ścieków komunalnych dostarczonych do oczyszczalni (ogółem)	dam ³	62 968	rosnący
Pow. gruntów leśnych	ha	43,43	stały
Obszary prawem chronione (ogółem)	ha	8 224	stały
Masa zebranych odpadów komunalnych – ogółem w ciągu roku	Mg	9 040,145	rosnący
Udział terenów objętych ochroną prawną w powierzchni gminy	%	33,7	stały
Liczba pomników przyrody	szt.	8	stały
Nasadzenia drzew	szt.	9	rosnący
Nasadzenia krzewów	szt.	162	rosnący

Wskaźniki monitorowania stanu środowiska zostały wytyczone w oparciu o dostępne dane, dzięki temu monitoring wdrażania POŚ będzie wiarygodny. Dane monitoringowe, zebrane w postaci rocznych wykazów analitycznych powinny posłużyć do przygotowania raportu z realizacji Programu.

7.5. OKRESOWA SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Zgodnie z ustawą *Prawo ochrony środowiska*, Wójt Gminy Drawsko jest zobowiązany do sporządzania, co 2 lata raportu z wykonania Programu, który przedstawia Radzie Gminy Drawsko, a następnie przekaże do Zarządu Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego.

Wyniki dwuletniej oceny będą stanowiły podstawę do aktualizacji listy przedsięwzięć przyjętych w opracowaniu oraz wyznaczania w przyszłości nowych celów proekologicznych i kierunków działań. Dzięki raportowi istnieje możliwość przyspieszenia w następnych latach działań w taki sposób by osiągnąć zamierzone cele.

Bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań objętych programem ochrony środowiska będzie ciągły monitoring oraz kontrola podejmowanych działań.

W cyklach czteroletnich oceniany jest stopień realizacji celów ekologicznych. Ocena ta stanowi bazę dla ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji przez aktualizację POŚ.

8. ŹRÓDŁA DANYCH

1. *Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności* (M.P. 2013, poz. 121);
2. *Strategia Rozwoju Kraju 2020* (M.P. 2012, poz. 882);
3. *Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.* (M.P. 2014, poz. 469);
4. *Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku* (M.P. 2010 nr 2 poz. 11);
5. *Krajowy Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych wraz z Aktualizacją Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych* (AKPOŚK 2009 i AKPOŚK 2010);
6. Strona www Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego;
7. *Plan gospodarki odpadami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2012 – 2017* zmieniony uchwałą Nr XLIII-836-14 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 31 marca 2014 r.;
8. *Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Drawsko*, Drawsko, wrzesień 2015 r.;
9. *Strategia Rozwoju Gminy Drawsko na lata 2016-2024*;
10. Bank Danych Lokalnych, GUS, stat.gov.pl/bdl;
11. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na dzień 31.XII.2014 r., Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2015;
12. *Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Województwa Wielkopolskiego*, UMWW, Poznań 2015;
13. *Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2016*, WIOŚ w Poznaniu, Poznań kwiecień 2017;
14. *Ocena jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej w ramach monitoringu diagnostycznego stanu chemicznego wód podziemnych w roku 2016* (wg badań PIG)

15. *Wyniki monitoringu wód podziemnych na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (OSN) w 2016 r.*
16. <http://gminadrawsko.pl/>
17. <http://poznan.wios.gov.pl/>
18. <http://natura2000.gdos.gov.pl/>
19. <https://www.umww.pl/>
20. <http://poznan.stat.gov.pl/>

WYKAZ SKRÓTÓW

Gmina/gmina – w rozumieniu Gmina Drawsko
GDDKiA - Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GUS – Główny Urząd Statystyczny
IUNG - Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
UG - Urząd Gminy w Drawsku
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
BZT5 – Biochemiczne Zapotrzebowanie Tlenowe (pięciodniowy okres analizy)
ChZT – Chemiczne Zapotrzebowanie Tlenowe
GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych
JST – Jednostki samorządu terytorialnego
KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
ODR - Ośrodek Doradztwa Rolniczego
ONO – Obszar najwyższej ochrony
OSO – Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000
OWO – Obszar wysokiej ochrony
OUG - Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu
OZE – Odnawialne Źródła Energii
PEM - Promieniowanie Elektromagnetyczne
PGN - Plan Gospodarki Niskoemisyjnej
POŚ – Program Ochrony Środowiska
PSZOK – Punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
RIPOK – Regionalna Instalacja do Przetwarzania Odpadów Komunalnych
RLM – Równoważna liczba mieszkańców
SOO – Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk Natura 2000
SUW – Stacja uzdatniania wody
UE – Unia Europejska
WZDW - Wielopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich
ZKiW - Zakład Kanalizacji i Wodociągów w Drawsku Sp. z o.o.

GMINA DRAWSKO

Urząd Gminy Drawsko
ul. Powstańców Wlkp. 121
64-733 Drawsko
tel.(67) 256 91 28 fax (67) 25 691 35
e-mail: pctdrawsko@poczta.onet.pl

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY DRAWSKO NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2022-2025

Drawsko, 2017

Wykonawca:

Ecoekspertyzy

Ul. Słoneczna 1/20

62-004 Czerwonak

www.ecoekspertyzy.pl

Email: biuro@ecoekspertyzy.pl

Tel. +48 883275636

Autorzy opracowania:

mgr Iwona Sławek

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.....	5
1.1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGNOZY	5
1.2. ZAKRES PROGNOZY	5
1.3. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI	7
1.4. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	23
1.5. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	23
2. OCENA STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI POŚ.....	24
3. DIAGNOZA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	25
1.1. ZAGROŻENIA HAŁASEM	31
1.2. GOSPODAROWANIE WODAMI.....	32
1.3. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA.....	37
1.4. ZASOBY GEOLOGICZNE	40
1.5. GLEBY	41
1.6. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	42
1.7. ZASOBY PRZYRODNICZE	44
1.8. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	51
1.9. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	52
4. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI POŚ, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIECZNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY.....	53
5. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ZIDENTYFIKOWANE W GMINIE DRAWSKO	54
6. IDENTYFIKACJA, ANALIZA I OCENA ODDZIAŁYWAŃ GENEROWANYCH ZAPISAMI POŚ NA JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH ORAZ ANALIZA MOŻLIWOŚCI NIEOSIĄGNIĘCIA CELÓW ŚRODOWISKOWYCH ZAWARTYCH W PLANIE GOSPODAROWANIA WODAMI NA OBSZARZE DORZECZA ODRY.....	54
7. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I	

DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO	61
8. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE REALIZACJI PROGRAMU NA ŚRODOWISKO	81
9. ZAPOBIEGANIE/ KOMPENSACJA NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	82
10. ANALIZA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAPROPONOWANYCH W POŚ	84
11. ZANIECHANIE REALIZACJI ZAŁOŻEŃ PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	84
12. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	85

SPIS TABEL

TABELA 1 PLANOWANE REALIZACJE Z ZAKRESU OZE NA TERENIE GMINY DRAWSKO	28
TABELA 2. WYNIKOWE KLASY STREFY WIELKOPOLSKIEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ZDROWIA	31
TABELA 3. OCENA STANU JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH STOJĄCYCH NA TERENIE GMINY DRAWSKO, 2015R.	34
TABELA 4. GŁÓWNE ZBIORNIK I WÓD PODZIEMNYCH (GZWP) NA TERENIE GMINY DRAWSKO.....	36
TABELA 5. OCENA STANU WÓD PŁYNĄCYCH NA TERENIE GMINY DRAWSKO ZA ROK 2017, W WYZNACZONYCH PUNKTACH POMIAROWO- KONTROLNYCH	37
TABELA 6. UJĘCIA WÓD NA TERENIE GMINY DRAWSKO	38
TABELA 7. ROCZNE ZUŻYCIE WODY W GMINIE DRAWSKO	38
TABELA 8. WODOCIĄGI I KANALIZACJA W GMINIE DRAWSKO	39
TABELA 9. SIEĆ WODOCIĄGOWA I KANALIZACYJNA W GMINIE DRAWSKO	39
TABELA 10. PRZYŁĄCZA KANALIZACJI W GMINIE DRAWSKO.....	39
TABELA 11. WYNIKI BADAŃ ŚCIEKÓW GMINNYCH W GMINIE DRAWSKO	39
TABELA 12. ZMIESZANE ODPADY ZEBRANE W CIĄGU ROKU NA TERENIE GMINY DRAWSKO W LATACH 2014-2016	44
TABELA 13. ZWIĄZKI MIĘDZYGMINNE, DO KTÓRYCH NALEŻY GMINA DRAWSKO	44
TABELA 14. LISTA POMNIKÓW PRZYRODY NA OBSZARZE GMINY DRAWSKO NA ROK 2017.....	46
TABELA 15. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA	54
TABELA 16 MATRYCA WPŁYWU NA ŚRODOWISKO CELÓW POLITYKI EKOLOGICZNEJ ORAZ ZADAŃ INWESTYCYJNYCH DLA GMINY DRAWSKO.....	63
TABELA 17. OCENA POTENCJALNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE ZADAŃ INWESTYCYJNYCH	69
TABELA 18. ANALIZA ZADAŃ POD KĄTEM MOŻLIWOŚCI NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO I OBSZARY NATURA 2000	72
TABELA 19. PODSUMOWANIE ANALIZY POTENCJALNEGO ODDZIAŁYWANIA ŚRODOWISKO ZADAŃ UJĘTYCH W PROGRAMIE	75

1. WSTĘP

1.1. Podstawa prawna opracowania prognozy

Przedmiotem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko (dalej: Prognozy) jest *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Drawsko na lata 2018-2021* (dalej: Program). Konieczność opracowania Prognozy wynika z faktu, że w Programie przewidziano do realizacji przedsięwzięcia, które zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 71) zaliczane do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. W związku z powyższym, zgodnie z art. 46 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405), stwierdzono konieczność opracowania niniejszej Prognozy.

Dokument ten jest dokumentem strategicznym, w którym wyznaczono cele, wynikające m.in. z dokumentów: Strategia „Europa 2020”, Strategia Unii Europejskiej w zakresie przystosowania się do zmian klimatu, Dyrektywa 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (CAFE – Clean Air For Europe), VII Program Środowiskowy, Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Strategia Rozwoju Kraju 2020, Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, Polityka Energetyczna Polski do 2030r., Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku, Programem Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego.

Podlegający ocenie dokument w swoim założeniu ma charakter ogólny, chociaż definiuje nie tylko priorytety i ich cele, które wyznaczają kierunki działań związanych z ochroną środowiska na terenie gminy, ale także określa terminy ich osiągnięcia i wielkość przewidywanych środków finansowych (środki własne, budżet gminy, fundusze UE). Ocena oddziaływania na środowisko może mieć w tej sytuacji jedynie charakter jakościowy.

1.2. Zakres prognozy

Zakres Prognozy wynika z art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko i został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym.

Zakres prognozy:

1. zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzeniu prognozy,

- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia,
- informacje o transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,

2. określa, analizuje, ocenia:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istotne problemy z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy,

3. przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensacje przyrodniczą, negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Zgromadzono dane dotyczące planowanych działań z zakresu ochrony środowiska oraz odniesiono do stanu środowiska na terenie gminy. Na tej podstawie identyfikowano możliwe skutki oddziaływania na środowisko realizacji założeń Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawsko.

Prognozę sporządzono przy zastosowaniu metod opisowych dotyczących charakterystyki zasobów środowiska poddanych oddziaływaniu, analiz jakościowych opartych na dostępnych danych państwowego monitoringu środowiska oraz identyfikacji i wartościowaniu skutków przewidywanych zmian w środowisku.

1.3. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

Program określa:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki niezbędne do osiągnięcia celów,
- mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

W dokumencie scharakteryzowano gminę oraz przedstawiono aktualny stan środowiska oraz zasobów naturalnych. Opisano w nim ocenę stanu środowiska z uwzględnieniem następujących obszarów interwencji:

- ochrona klimatu i jakości powietrza,
- zagrożenia hałasem,
- pola elektromagnetyczne,
- gospodarowanie wodami,
- gospodarka wodno – ściekowa,
- zasoby geologiczne,
- gleby,
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zasoby przyrodnicze,
- zagrożenia poważnymi awariami,
- cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie,
- system realizacji programu ochrony środowiska.

W oparciu o istniejący stan środowiska przedstawione zostały standardy jakości środowiska, tendencje przeobrażeń środowiska i podstawowe kierunki i zakres działań w ochronie środowiska, w tym cele ekologiczne na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025 r., polegające przede wszystkim na:

- zachowaniu różnorodności biologicznej,
- ochronie i zrównoważonym rozwoju obszarów leśnych,
- ochronie gleby,
- ochronie wód,
- ochronie powierzchni ziemi i gospodarowaniu zasobami geologicznymi,
- ochronie powietrza,

- ochronie przed hałasem,
- ochronie przed promieniowaniem elektromagnetycznym,
- gospodarce odpadami.

W harmonogramie rzeczowo-finansowym wyznaczono kierunki działań - realizacja zadań własnych wraz z ich finansowaniem, będące odzwierciedleniem polityki ekologicznej gminy.

Niniejszy dokument spójny jest z celami oraz kierunkami interwencji ujętych m. in. w następujących dokumentach strategicznych:

1. *Strategia Europa 2020,*
2. *Siódmy unijny program działań w zakresie środowiska naturalnego do roku 2020 „Dobrze żyć w granicach naszej planety”,*
3. *Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności (M.P. 2013, poz. 121),*
4. *Strategia Rozwoju Kraju 2020 (M.P. 2012, poz. 882),*
5. *Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r. (M.P. 2014, poz. 469),*
6. *Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku (M.P. 2010 nr 2 poz. 11),*
7. *Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,*
8. *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,*
9. *Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020,*
10. *Krajowy planu gospodarki odpadami 2022,*
11. *Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych,*
12. *Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032,*
13. *Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2016-2020,*
14. *Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2022 wraz z planem inwestycyjnym,*
15. *Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku):*

(Cel: Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego)

16. *Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych – AKPOŚK 2017*

(Cel: Wyposażenie aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych gwarantujące blisko 100% poziom obsługi)

17. *Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Czarnkowsko Trzcianeckiego na lata 2013-2016.*

Główne założenia niniejszych dokumentów, a także wynikające z nich priorytetowe działania powiązane z Programem, opisane zostały poniżej.

Strategia Europa 2020

Strategia „Europa 2020” stanowi dziesięcioletnią strategią Unii Europejskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Jej celem jest stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego, dzięki którym będzie on bardziej służył zrównoważonemu i sprzyjającemu włączeniu społecznemu wzrostowi. Ustalono pięć nadrzędnych celów, które UE ma osiągnąć do 2020 roku. Obejmują one m.in. klimat i energię. Strategia zawiera również siedem tzw. inicjatyw przewodnich, w oparciu o które Unia Europejska i władze państw członkowskich będą nawzajem uzupełniać swoje działania w kluczowych dla strategii obszarach, takich jak: oszczędne gospodarowanie zasobami.

Siódmy unijny program działań w zakresie środowiska naturalnego do roku 2020 „Dobrze żyć w granicach naszej planety”

Program, określa strategiczne plany kształtowania polityki w zakresie środowiska z dziewięcioma priorytetowymi celami, które mają zostać osiągnięte do 2020:

- ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii,
- przekształcenie Unii w zasobooszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną,
- ochrona obywateli Unii przed związanymi ze środowiskiem obciążeniami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrostanu,
- maksymalizacja korzyści płynących z prawodawstwa Unii w zakresie ochrony środowiska,
- poprawa dowodów stanowiących podstawę polityki ochrony środowiska,
- zabezpieczenie inwestycji na rzecz polityki ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianie klimatu oraz urealnieniu cen,
- poprawa uwzględniania aspektu ochrony środowiska i zwiększeniu spójności polityki,
- wspieranie zrównoważonego charakteru miast Unii,
- zwiększenie efektywności Unii w przeciwdziałaniu regionalnym i globalnym wyzwaniom w zakresie ochrony środowiska.

Ponadto niniejszy Program w pełni odzwierciedla tendencje europejskiej polityki ekologicznej, której główne cele to:

- zasada zrównoważonego rozwoju,
- zasada równego dostępu do środowiska postrzegana w kategoriach: sprawiedliwości międzypokoleniowej, sprawiedliwości międzyregionalnej i międzygrupowej oraz równoważenia szans między człowiekiem i przyrodą,
- zasada przezorności,
- zasada uspołecznienia i subsydiarności,
- zasada prewencji,
- zasada „zanieczyszczający” płaci,
- zasada skuteczności efektywności ekologicznej i ekonomicznej.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

1. *Cel 7 – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska*
 - Kierunek interwencji – Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne;
 - Kierunek interwencji – Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych;
 - Kierunek interwencji – Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce;
 - Kierunek interwencji – Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii;
 - Kierunek interwencji – Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki;
 - Kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska;
2. *Cel 8 – Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych*
 - Kierunek interwencji – Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach;
 - Kierunek interwencji – Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta;
 - Kierunek interwencji – Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich;
 - Kierunek interwencji – Wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast;
3. *Cel 9 – Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski*
 - Kierunek interwencji – Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitarnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

Strategia Rozwoju Kraju 2020

1. Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo**Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem**

- Priorytetowy kierunek interwencji I.1.5. Zapewnienie ładu przestrzennego;

Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela

- Priorytetowy kierunek interwencji I.3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela;

2. Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka**Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki**

- Priorytetowy kierunek interwencji II.2.3. Zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno-spożywczego;

Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych

- Priorytetowy kierunek interwencji II.5.2. Upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych;

Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko

- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami;
- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej;
- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.3. Zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii;
- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.4. Poprawa stanu środowiska;
- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.5. Adaptacja do zmian klimatu;

Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu

- Priorytetowy kierunek interwencji II.7.1. Zwiększenie efektywności zarządzania w sektorze transportowym;
- Priorytetowy kierunek interwencji II.7.2. Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych;
- Priorytetowy kierunek interwencji II.7.3. Udrożnienie obszarów miejskich;

3. Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna

Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych

- Priorytetowy kierunek interwencji III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych;

Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych

- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.1. Tworzenie warunków instytucjonalnych, prawnych i finansowych dla realizacji działań rozwojowych w regionach;
- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.2. Wzmacnianie ośrodków wojewódzkich;
- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich;
- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.4. Zwiększenie spójności terytorialnej.

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r. (BEiŚ)

Podstawowe zadanie Strategii BEiŚ polega na zintegrowaniu polityki środowiskowej z polityką energetyczną tam, gdzie aspekty te przenikają się w dostrzegalny sposób, jak również wytyczenie kierunków, w jakich powinna rozwijać się branża energetyczna, oraz wskazanie priorytetów w ochronie środowiska.

Cel główny Strategii BEiŚ realizowany będzie przez cele szczegółowe i kierunki interwencji:

Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

- Kierunek interwencji 1.1. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin;
- Kierunek interwencji 1.2. Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody;

- Kierunek interwencji 1.3. Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna;
- Kierunek interwencji 1.4. Uporządkowanie zarządzania przestrzenią;

Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię

- Kierunek interwencji 2.1. Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii;
- Kierunek interwencji 2.2. Poprawa efektywności energetycznej;
- Kierunek interwencji 2.6. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii;
- Kierunek interwencji 2.7. Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich;
- Kierunek interwencji 2.8. Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne;

Cel 3. Poprawa stanu środowiska

- Kierunek interwencji 3.1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki;
- Kierunek interwencji 3.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne;
- Kierunek interwencji 3.3. Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki;
- Kierunek interwencji 3.4. Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych;
- Kierunek interwencji 3.5. Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.

Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku

Kierunek – poprawa efektywności energetycznej

- Cel główny – dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną;
- Cel główny – konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE15;

Kierunek – wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii

- Cel główny – racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- Cel główny – zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego;

Kierunek – wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła

- Cel główny – zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii;

Kierunek – rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw

- Cel główny – wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii, co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych;
- Cel główny – osiągnięcie w 2020 roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji;
- Cel główny – ochrona lasów przed nadmiernym eksploatowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak, aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną;
- Cel główny – wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa;
- Cel główny – zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach;

Kierunek – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko

- Cel główny – ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego;
- Cel główny – ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych;
- Cel główny – ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych;
- Cel główny – minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce;
- Cel główny – zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Dokument został opracowany przez Ministerstwo Środowiska w 2013 r. na podstawie analiz wykonanych przez Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy w ramach projektu pn. „Opracowanie i wdrożenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu – KLIMADA”, realizowanego w latach 2011 – 2013. Celem głównym Strategii jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Będzie on realizowanym poprzez cele szczegółowe i kierunki interwencji przedstawione poniżej (wybrane ze względu na specyfikę gminy Drawsko):

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska

Kierunek działań 1.1 – dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu

Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu

Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu

Kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie

Kierunek działań 1.6 – zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

Kierunek działań 2.1 – stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami

Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu

Kierunek działań 3.1 – wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu

Kierunek działań 3.2 – zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu

Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu

Kierunek działań 4.2 – miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu

Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunek działań 5.1 – promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunek działań 5.2 – budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu

Kierunek działań 6.2 – ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030), przyjęta przez rząd w grudniu 2011 r., jest najważniejszym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. W dokumencie:

- przedstawiono wizję zagospodarowania przestrzennego kraju do 2030 roku,
- określono cele i kierunki polityki przestrzennego zagospodarowania kraju,
- wskazano zasady, według których działalność człowieka powinna być realizowana w przestrzeni.

W KPZK 2030 rozwój kraju traktowany jest w sposób kompleksowy. Oznacza to, że zadaniem zagospodarowania przestrzennego jest godzenie interesów różnych użytkowników przestrzeni (mieszkańców, przedsiębiorców inwestorów, państwa). Powinno być spójne z decyzjami podejmowanymi w innych obszarach dotyczących np. inwestycji infrastrukturalnych, potrzeby rozwoju miast i terenów wiejskich, ochrony terenów zielonych. KPZK wskazuje najpilniejsze problemy zagospodarowania polskiej przestrzeni i konkretne działania naprawcze dotyczące m.in. kształtowanie struktur przestrzennych wspierających wysoką jakość środowiska przyrodniczego i krajobrazowego oraz poszanowania środowiska naturalnego i walorów krajobrazowych, a także kulturowych.

Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020

Celem obowiązującego od 1 października 2015 r. Krajowego Programu Ochrony Powietrza (opracowanego przez Departament Ochrony Powietrza Ministerstwa Środowiska) jest poprawa jakości powietrza na terenie całej Polski. Dotyczy to w szczególności obszarów o najwyższych stężeniach zanieczyszczeń powietrza oraz obszarów, na których występują duże skupiska ludności. Poprawa jakości powietrza powinna nastąpić co najmniej do stanu niezagrażającego zdrowiu ludzi, zgodnie z wymogami prawodawstwa Unii Europejskiej, transponowanego do polskiego porządku prawnego, a w perspektywie do roku 2030 do celów wyznaczonych przez Światową Organizację Zdrowia. Celami szczegółowymi Krajowego Programu Ochrony Powietrza są:

- osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na 15 tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu drobnego PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narazenia,
- osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.

Krajowy planu gospodarki odpadami 2022

11 sierpnia 2016 r. została opublikowana uchwała nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2022, który obowiązywał będzie do 2022 r. Dokument obejmuje zakres działań niezbędnych dla zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju. W Kpgo, oprócz kontynuacji dotychczasowych zadań, ujęto nowe cele i zadania, które dotyczą 6 kolejnych lat, a perspektywicznie okresu do 2030 r. Głównym celem dokumentu jest określenie polityki gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, wpisującej się w działania gospodarki o obiegu zamkniętym. Zgodnie z założeniami Kpgo, przede wszystkim należy zapewnić realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami

– a więc zapobiegać ich wytwarzaniu oraz stworzyć niezbędną infrastrukturę do selektywnego zbierania odpadów u źródła, tak aby zapewnić ich efektywny recykling i osiągnąć założone cele.

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Program ten jest podstawowym instrumentem wdrożenia postanowień dyrektywy 91/271/EWG (dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych). Jego celem jest identyfikacja faktycznych potrzeb w zakresie uporządkowania gospodarki ściekowej oraz uszeregowanie ich realizacji w taki sposób, aby Polska mogła wypełnić zobowiązania traktatowe. 21 kwietnia 2016 r. Rada Ministrów przyjęła aktualizację Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych 2015 (IV AKPOŚK). Przyjęta przez rząd aktualizacja zawiera listę zadań zaplanowanych przez samorzady do realizacji w latach 2015 – 2021. AKPOŚK 2015 dotyczy 1502 aglomeracji, w których zlokalizowanych jest 1643 oczyszczalni ścieków komunalnych. Aglomeracje ujęte w aktualizacji zostały podzielone na priorytety według znaczenia inwestycji oraz pilności zapewnienia środków. Z przedstawionych przez aglomeracje zamierzeń inwestycyjnych wynika, że w ramach tej aktualizacji planowane jest wybudowanie 119 nowych oczyszczalni ścieków oraz przeprowadzenie innych inwestycji na 985 oczyszczalniach. Ponadto, należy przeprowadzić dodatkowe prace wynikające ze zmian prawnych obejmujące 187 oczyszczalni w 157 aglomeracjach. Planowane jest również wybudowanie 21.780,8km nowej sieci kanalizacyjnej oraz zmodernizowanie 4.193,6 km sieci. Po zakończeniu wszystkich 16 inwestycji RLM korzystających z sieci kanalizacyjnej będzie wynosiło 36.454 505, co stanowi 95,9% całego RLM. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032 Cytowany Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032 utrzymuje cele przyjętego przez Radę Ministrów 14 maja 2002 r. Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski:

- 1) usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- 2) minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju,
- 3) likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Określa on także nowe zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu w okresie 24 lat, wynikające ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły m.in. w związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Wsparcie finansowe ze środków budżetowych pozostających w gestii Ministra Gospodarki ukierunkowane jest głównie na wzmocnienie procesu inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest przez dofinansowanie opracowywania gminnych, powiatowych i wojewódzkich planów usuwania wyrobów zawierających azbest. Jest również przeznaczane na prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych, w tym szkoleń dla administracji publicznej oraz szkoleń lokalnych, dzięki którym zostanie wzmocniony proces usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm. Szacuje się, że na terenie kraju nadal użytkowane jest ok. 14,5 mln ton wyrobów zawierających azbest (w latach 2003 – 2008 usunięto ok. 1 mln ton). Całkowity koszt realizacji Programu w latach 2009 – 2032 szacowany jest na kwotę ok. 40,4

mld zł, na którą składają się środki własne właścicieli nieruchomości, środki inwestorów, środki z budżetu państwa oraz środki jednostek samorządu terytorialnego.

Krajowy program zwiększania lesistości

Krajowy program zwiększania lesistości jest instrumentem polityki leśnej w zakresie kształtowania przestrzeni przyrodniczej kraju, którego głównym założeniem jest zwiększenie powierzchni zalesionych, przy założeniu, że szczególną funkcją zalesień będzie odpowiednie kształtowanie struktur przestrzennych zasobów przyrodniczych, zwiększenie ich biologicznej aktywności i bioróżnorodności, a także estetycznych walorów krajobrazu. Ważnym zadaniem programu jest także ochrona i wzmocnienie oraz łączenie we wspólny system najcenniejszych 17 obszarów przyrodniczych. Zakładane zwiększenia lesistości Polski określono na poziomie 30% w 2020 r. oraz 33% w 2050 r.

Program Ochrony Środowiska Województwa dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2016-2020

1. *ochrona klimatu i jakości powietrza – cele:* dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm - osiągnięcie poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń powietrza: pyłu PM10, pyłu PM2,5; osiągnięcie poziomu docelowego benzo(a)pirenu; osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu; ograniczenie emisji gazów cieplarnianych;

2. *zagrożenie hałasem – cele:* dobry stan klimatu akustycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm poziomu hałasu; zmniejszenie liczby osób narażonych na ponadnormatywny hałas;

3. *pola elektromagnetyczne – cel:* utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości;

4. *gospodarowanie wodami – cele:* zwiększenie retencji wodnej województwa; ograniczenie wodochłonności gospodarki; osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód;

5. *gospodarka wodno-ściekowa, - cele:* poprawa jakości wody; wyrównanie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania na terenach wiejskich;

6. *zasoby geologiczne – cele:* ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalni; rekultywacja terenów poeksploatacyjnych;

7. *gleby – cele:* dobra jakość gleb; rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych;

8. *gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów – cele:* ograniczenie ilości odpadów komunalnych przekazywanych do składowania; ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko;

9. *zasoby przyrodnicze – cel:* zwiększenie lesistości województwa; zachowanie różnorodności biologicznej;

10. *zagrożenie poważnymi awariami – cel:* utrzymanie stanu bez incydentów o znamionach poważnej awarii.

Poza głównymi obszarami interwencji w strategii ochrony środowiska uwzględniono również zagadnienia horyzontalne takie, jak działania edukacyjne, czy monitoring środowiska:

11.edukacja – cel: świadome ekologicznie społeczeństwo;

12.monitoring środowiska – cel: zapewnienie wiarygodnych informacji o stanie środowiska.

Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2022 wraz z planem inwestycyjnym

Dokument został przyjęty Uchwałą Nr 3310/2017 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 lutego 2017 roku w sprawie przyjęcia projektu „Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2022 wraz z planem inwestycyjnym”, po uwzględnieniu uwag Ministra Środowiska. W zależności od rodzaju odpadów przyjęto określone cele. W przypadku odpadów komunalnych do głównych założeń programu należą:

zmniejszenie ilości powstających odpadów;

- zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji;
- doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami;
- zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie);
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r.;
- zaprzestanie nielegalnego składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych oraz zbieranych nieselektywnie, które nie mogą być składowane od dnia 1 stycznia 2016 r. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach (Dz.U. z 2015 r., poz. 1277);
- zaprzestanie nielegalnego składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia, które nie mogą być składowane od dnia 1 stycznia 2016 r. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach (Dz.U. z 2015 r., poz. 1277).;
- zmniejszenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych;
- wdrażanie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi;
- monitorowanie i kontrola zgodnie z istniejącymi instrumentami prawnymi postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania;
- bilansowanie zgodnie z istniejącymi instrumentami prawnymi funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania

określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych (w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m.) od 1 stycznia 2016 r. W przypadku innych grup odpadów tj. odpadów powstających z produktów, odpadów niebezpiecznych oraz pozostałych odpadów cele te są następujące:

- wzrost świadomości społeczeństwa oraz przedsiębiorców na temat prawidłowego sposobu postępowania z odpadami,
- utrzymanie poziomu odzysku na poziomie właściwym dla odpowiedniej grupy odpadów lub ograniczenie powstawania odpadów,
- -ograniczenie ilości odpadów innych niż niebezpieczne w strumieniu odpadów niebezpiecznych.

Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2016 – 2022 wraz z Planem Inwestycyjnym podejmuje działania mające na celu: zapobieganie powstawaniu odpadów, ograniczanie ilości odpadów oraz ich negatywnego oddziaływania na środowisko, wspomagając prawidłowe postępowanie z odpadami w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania.

Uwarunkowania wynikające z Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego na lata 2013-2016

Na podstawie diagnozy oraz określonych głównych zagrożeń dla jakości i stanu środowiska, a także Polityki ekologicznej Państwa w *Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego* wyznaczono listę celów środowiskowych.

a) gospodarka ściekowa i ochrona wód ,

Cele szczegółowe:

- przeciwdziałanie zanieczyszczeniu wód powierzchniowych i podziemnych,
- zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska wodnego,
- wspieranie działań podmiotów gospodarczych w zakresie ograniczania ilości odprowadzanych ścieków

Priorytetowe kierunki działań

- wyeliminowanie odprowadzania nieoczyszczonych lub niewystarczająco oczyszczonych ścieków (komunalnych i przemysłowych) do wód i do ziemi, poprzez:

- budowę, modernizację i rozbudowę oczyszczalni ścieków;
- realizację sieci kanalizacji sanitarnej oraz egzekwowanie przyłączenia się do realizowanych i istniejących sieci kanalizacyjnych;
- wprowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i systemu kontroli ich opróżniania;
- inspirowanie programów mających na celu ograniczenie spływu azotu z terenów rolniczych;
- wspieranie budowy zbiorników retencyjnych dla gnojówki lub gnojowicy, zapewniających ich przetrzymanie na 4 miesiące;

- wspieranie budowy płyt pod obornik posiadających instalację odprowadzającą wyciek do szczelnych zbiorników bezodpływowych.
- Wspieranie rozbudowy infrastruktury gospodarki wodno – ściekowej w zakładach przemysłowych.

b) gospodarka wodna

Cele szczegółowe

- zmniejszenie zużycia wody do celów socjalnych i przemysłowych,
- przeciwdziałanie zanieczyszczeniu wód podziemnych,
- poprawa zaopatrzenia mieszkańców w wodę,

Priorytetowe kierunki działań

- wspieranie działań podmiotów gospodarczych w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą,
- rozbudowa sieci wodociągowej oraz budowa stacji uzdatniania wody,
- kontrola eksploatacji ujęć wody i likwidacja studni nieużytkowanych,
- rozpoznanie potrzeby ustanowienia stref ochronnych ujęć wody i ewentualne wdrożenie ograniczeń przewidzianych dla ochrony wód,

Ochrona powietrza

Cele szczegółowe;

- ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł niskiej emisji,
- ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych,

Kierunki działań

- stymulowanie działań mających na celu ograniczenie niskiej emisji,
- propagowanie wykorzystania ekologicznych źródeł energii w tym ze źródeł odnawialnych,
- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej,
- wspieranie modernizacji układów technologicznych i ciepłych w zakładach,
- propagowanie zintegrowanej gospodarki energetycznej,
- wspieranie i udział w kontroli przestrzegania poziomów emisji,
- inicjowanie i prowadzenie inwestycji drogowych poprawiających stan nawierzchni,
- inicjowanie zmian w organizacji ruchu drogowego mających na celu ograniczeni nadmiernej emisji w centrach miast i terenach rekreacyjnych,

Ochrona powierzchni ziemi i gospodarka odpadami.

Główne cele strategiczne ochrony powierzchni ziemi

- ochrona i racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi oraz rekultywacja terenów zdegradowanych,
- zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin oraz ochrona środowiska w trakcie ich eksploatacji,

Kierunki działań

- przestrzeganie zasad dobrej praktyki rolniczej (KDPR) w zakresie ochrony gleb użytkowanych rolniczo,
- wdrażanie programów rolnośrodowiskowych uwzględniających działania prewencyjne w zakresie ochrony gleb, w tym erozji gleb,
- wspieranie i rozwijanie rolnictwa ekologicznego,
- ochrona gruntów ornych (przeciwdziałanie przeznaczaniu gruntów ornych na cele nierolnicze),
- eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalni,
- ochrona złóż kopalni przed zabudową infrastrukturalną m.in. poprzez uwzględnianie złóż kopalni w opracowaniach planistycznych,
- sukcesywna rekultywacja i zagospodarowanie terenów po eksploatacji kopalni

Najważniejsze cele strategiczne w zakresie gospodarki odpadami to:

- gospodarowanie odpadami w oparciu o ponadgminne zakłady zagospodarowania odpadów,
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów
- zamknięcie wszystkich składowisk odpadów niespełniających przepisów prawa,

Kierunki działania

- informowanie społeczeństwa o stanie wdrażania gospodarowania odpadami w instalacjach regionalnych,
- informowanie i współpraca ze służbami ochrony środowiska w zakresie prawidłowego składowania odpadów oraz wyeliminowaniem niewłaściwej gospodarki odpadami niebezpiecznymi,
- informowanie społeczeństwa o zagrożeniu zdrowia ludzi przy samodzielnym usuwaniu wyrobów zawierających azbest,
- zapewnienie finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest przez fundusze ochrony środowiska,
- wspieranie inicjatyw zmierzających do usuwania wyrobów budowlanych zawierających azbest,

Oddziaływanie hałasu**Cel strategiczny:**

- zmniejszenie narażenia mieszkańców na nadmierny, ponadnormatywny poziom hałasu, przede wszystkim hałasu emitowanego przez środki transportu mającego największy zasięg przestrzenny,
- niedopuszczenie do pogarszania się klimatu akustycznego na obszarach, gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna

Promieniowane elektromagnetyczne

Minimalizacja oddziaływania promieniowania oraz bieżąca kontrola źródeł emisji.

Kierunki działań

- wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi,
- edukacja ekologiczna społeczeństwa wskazując rzeczywistą skalę zagrożeń emisją pól elektromagnetycznych,
- propagowanie wiedzy na temat wyników aktualnych pomiarów i kierunku zmian obserwowanych w tych badaniach.

Poważne awarie

Zapobieganie poważnym awariom oraz minimalizacja skutków awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska.

Kierunki działań

- wykreowanie właściwych zachowań ludności w sytuacji wystąpienia zagrożenia
- udział w wyznaczaniu dróg transportu materiałów niebezpiecznych,
- wyznaczenie miejsc unieszkodliwiania odpadów powstałych w czasie usuwania awarii,
- wsparcie jednostek straży pożarnej w zakresie wyposażenia do prowadzenia działań ratowniczych,
- organizacja szkoleń i ćwiczeń mających na celu współdziałanie służb ratowniczych i ludności

Przyroda

- zachowanie różnorodności biologicznej i jej racjonalne użytkowanie
- zwiększenie lesistości oraz zrównoważony rozwój lasów

Kierunki działań

- inspirowanie prac badawczych na obszarach o dużej różnorodności biologicznej w celu objęcia ich ochroną prawną,
- wzmacnianie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej w planowaniu przestrzennym,
- intensyfikacja wdrażania i promocji programów rolno środowiskowych,
- utrzymanie i rozwój terenów zielonych,
- prowadzenie zalesień gruntów porolnych,
- tworzenie spójnych kompleksów leśnych szczególnie w obrębie korytarzy ekologicznych i wododziałów,
- zmiana struktury wiekowej i składu gatunkowego drzewostanów,
- wdrażanie programów małej retencji na terenach leśnych,
- ochrona bioróżnorodności w lasach prywatnych.

Strategia Rozwoju Gminy Drawsko

W Strategii Rozwoju Gminy Drawsko na lata 2016-2024 wyznaczono trzy strategiczne cele, które wyznaczają główne kierunki rozwoju:

Cel strategiczny 1. Zapewnienie dogodnych warunków życia i wypoczynku na terenie Gminy

Pełne wyposażenie gminy w infrastrukturę techniczną to obecnie nie tylko jeden z podstawowych wymogów cywilizacyjnych, ale także kluczowy warunek rozwoju gospodarczego. Należy także podkreślić, że inwestycje w dziedzinie infrastruktury technicznej oznaczają poprawę stanu środowiska naturalnego, a więc życie w bardziej przyjaznym i zdrowym otoczeniu, co w oczywisty sposób wpływa na zwiększenie atrakcyjności danego terenu dla potencjalnych, nowych mieszkańców.

Cel strategiczny 2. Zapewnienie dobrych warunków rozwoju turystyki i innych dziedzin działalności gospodarczej

Rozwój gospodarczy Gminy jest podstawowym warunkiem zmniejszania się rozmiarów bezrobocia na jej terenie, jak również źródłem wzrostu zamożności i podniesienia poziomu życia mieszkańców. Dzięki wpływom z podatków rosną dochody budżetu samorządowego oraz maleją wydatki, przeznaczone na pomoc społeczną.

Cel strategiczny 3. Zapewnienie wysokiego poziomu infrastruktury i usług społecznych.

Działania zaplanowane w Programie ochrony środowiska dla Gminy Drawsko uwzględniają powyższe postulaty w każdym aspekcie.

Po przeprowadzonej analizie zgodności stwierdza się, że POŚ dla Gminy Drawsko jest zgodny z celami i kierunkami działań dokumentów wyższego rzędu.

1.4. Metody zastosowane przy sporządzaniu Prognozy

Procedura tworzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko była sporządzana równoległe do realizacji dokumentu podstawowego - Programu Ochrony Środowiska.

Prognozę wykonano w oparciu o przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 roku *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.*

Dokonano w niej analizy oddziaływań na środowisko przewidzianych do realizacji w programie ochrony środowiska zadań w oparciu o dane literaturowe oraz ustalenia własne, które zestawiono z lokalnymi uwarunkowaniami środowiskowymi. Wyniki analizy, w podziale na poszczególne komponenty środowiska, zostały zestawione w tabeli, zawierającej informacje (wraz z uzasadnieniem) o przewidywanym sposobie oddziaływania planowanych przedsięwzięć na środowisko.

1.5. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Aby realizacja zadań zawartych w Programie przebiegała zgodnie z założonym harmonogramem, niezbędne jest prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji ich wykonania.

Celem monitoringu jest ocena realizacji wskazanych w Programie zadań, w tym:

- określenie stopnia realizacji przyjętych celów;
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem;
- analizę przyczyn rozbieżności.

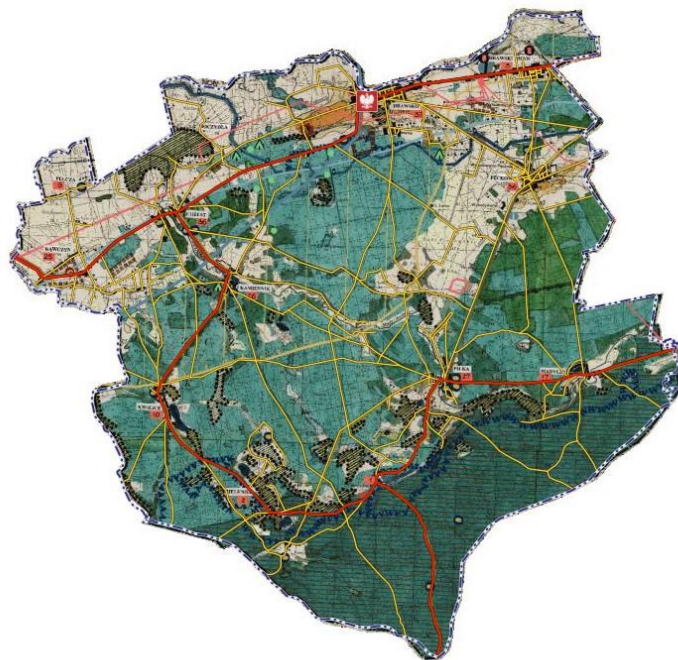
Monitoring skutków realizacji zadań będzie prowadzony w oparciu o wskaźniki obrazujące zmianę stanu środowiska na terenie gminy (tabela nr 27 w Programie) oraz dane dotyczące stanu realizacji zadań ujętych w Programie. Jeżeli w wyniku analizy okaże się, że istnieją rozbieżności pomiędzy stopniem realizacji programu, a jego założeniami, zostaną podjęte czynności mające na celu wyjaśnienie przyczyn rozbieżności oraz określenie działań korygujących.

2. Ocena stanu środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji POŚ

W Prognozie zwrócono szczególną uwagę na te elementy uwarunkowań przyrodniczych, które rzutować powinny na konstrukcję zasad, kierunków i planowanych rozwiązań w sferze ochrony środowiska na obszarze gminy.

Gmina Drawsko położona jest w północno-zachodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim. Od zachodu graniczy z gminą Drezdenko (powiat strzelecko-drezdenecki, woj. lubuskie), od południa z gminami: Sieraków (powiat międzychodzki) i Wronki (powiat szamotulski), od wschodu z gminą Wieleń, natomiast od północy z gminą Krzyż Wielkopolski (rys.1.). Powierzchnia gminy Drawsko wynosi 162,95 km² –rys. poniżej.

Rys. 1 Gmina Drawsko

Źródło: <http://drawsko.e-mapa.net/>

3. Diagnoza stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Warunki klimatyczne gminy

Według podziału kraju na regiony klimatyczne A. Wosia, gmina Drawsko zaliczana jest do Regionu Dolnej Warty. W podziale R. Gumińskiego obszar ten wchodzi w skład VI bydgoskiej (nadnoteckiej) dzielnicy rolniczo-klimatycznej. Na miejscowy mikroklimat duży wpływ ma obecność podmokłej Pradoliny. W miesiącach letnich powietrze w obrębie dna doliny jest wilgotniejsze i chłodniejsze. W okresie jesiennym obserwuje się zwiększoną liczbę dni z mgłami. Przestrzenne rozmieszczenie kompleksów leśnych na terenie gminy Drawsko wpływa korzystnie na warunki klimatyczno-sanitarne. Obecność lasu powoduje obniżanie dobowych i miesięcznych amplitud temperatury powietrza. Zwarty kompleks ogranicza także siłę wiatrów, które w sąsiedztwie Pradoliny mogą być bardzo porywiste. Równoleżnikowe ukierunkowanie doliny rzeki Noteci i dominacja wiatrów zachodnich w ciągu roku decyduje o dobrym przewietrzaniu terenu położonego na północ od miejscowości Chełst, Drawsko i Drawski Młyn.

Zanieczyszczenia powietrza

Zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy Drawsko powodowane są przez lokalne systemy zaopatrzenia w ciepło. Głównym gminnym źródłem zanieczyszczenia powietrza są procesy spalania paliw w paleniskach domowych (niska emisja) i kotłowniach przemysłowych. W mieszkalnictwie dominującym źródłem ciepła jest ogrzewanie centralne. Zgodnie z przeprowadzoną ankietą kilkanaście gospodarstw domowych wyposażonych jest w piece kaflowe oraz domowe kominki. Mieszkańcy gminy wskazali jako główne nośniki ciepła drewno i węgiel. Dodatkowo stosowany jest także miał i ekogroszek. W wielu gospodarstwach domowych stosuje się więcej niż jedno źródło ciepła.

Na emisję zanieczyszczeń do powietrza wpływa izolacyjność cieplna budynków. Budynki w gminie, które zostały w pełni zmodernizowane, czyli mają ocieplone ściany oraz stropodach stanowią 37% ogółu budynków w gminie. Taką samą ilość stanowią budynki, które nie zostały zmodernizowane tj. 32%. Budynki z ocieplonymi ścianami stanowią 21% ogółu, natomiast te z ocieplonym stropodachem 9%.

Odlewnia Żeliwa „Drawski” S.A. jest największym zakładem przemysłowym w gminie emitujący substancje niebezpieczne. Emisje zanieczyszczeń w pozostałych jest wiele mniejsza. Usytuowanie wszystkich większych zakładów w północno-wschodniej części gminy, tylko na obszarze miejscowości Drawski Młyn, w wyniku wiatrów zachodnich zanieczyszczenia transportowane są na większość zanieczyszczeń powietrza pochodzących z terenu gminy przenoszonych jest na obszar doliny Noteci oraz na tereny sąsiedniej gminy Wieleń.

Na terenie gminy dominują małe i średnie przedsiębiorstwa o funkcji usługowo-handlowej, jak również swoją działalność prowadzą duże zakłady produkcyjne. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie stale wzrasta w roku 2015 oraz 2016r. zarejestrowano 342 podmiotów gospodarczych.

Do największych podmiotów pod względem emitowanych substancji należą:

1. Odlewnia Żeliwa „Drawski” S A w Drawskim Młynie – zakład zatrudnia około 400 osób, asortyment produkcji to: części zamienne do maszyn rolniczych, do armatury wodnej i kanalizacyjnej, budownictwa oraz do branży motoryzacyjnej.
2. PHU NORIS Waldemar Sopolński w Drawskim Młynie (siedziba Gryfice) – zakład przetwórstwa runa leśnego.
3. NORIS Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. K. (siedziba Drawski Młyn) – zakład przetwórstwa runa leśnego.
4. Zakłady Przerobu Drewna w Chełście oraz w Pęcławie
5. Piekarnia w Drawsku.
6. Piekarnia w Pęcławie.
7. Masarnia w Drawskim Młynie.
8. „Bacca” Filip Bierbasz przetwórstwo warzyw i owoców Drawski Młyn.

Źródło zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego na terenie gminy stanowi również emisja spalin samochodowych, zwłaszcza na odcinkach tras o największym na tym terenie natężeniu ruchu pojazdów.

Sieć komunikacyjną gminy Drawsko stanowią drogi gminne, powiatowe oraz drogi wojewódzkie, zapewniając połączenie z ważnymi ośrodkami gospodarczo-administracyjnymi Poznań – Szczecin. Drogi wojewódzkie mają położenie wzdłuż granic gminy. Największym natężeniem ruchu pojazdów charakteryzuje się droga wojewódzka nr 181 relacji: Drezdenko – Wieleń – Czarnków. Stan techniczny dróg na terenie gminy oceniany jest jako średni. Ubytki w drogach są głównie spowodowane transportem pojazdów ciężkich przez to większość dróg wymaga remontu tj. nowych nakładek oraz częściowej wymiany podbudowy. Drogi powiatowe posiadają nierówności poprzeczne i podłużne, rejestruje się wyłuszczenia kruszywa, a każdorazowo po sezonie zimowym powstają ubytki w nawierzchni. Sieć dróg gminnych stanowią drogi leśne o nawierzchni gruntowej. Nawierzchnię twardą, nieprzekraczającą 4 m posiada ok. 8 km tych dróg, uniemożliwia to separację ruchu pieszego od kołowego

Gmina Drawsko systematycznie buduje się ścieżki rowerowe. W roku 2011 długość dróg rowerowych wynosiła 9,5 km, natomiast do 2015 roku powstało 11,9 km.

Gmina Drawsko obejmuje jedynie system samochodu osobowego, który wykorzystywany jest na potrzeby pracowników Urzędu Gminy. Na terenie gminy Drawsko organizowany jest dowóz dzieci do Szkoły Podstawowej w Chełście, Oddziału Gimnazjum w Chełście, a także do Gimnazjum w Drawsku i do Szkoły Podstawowej w Piłce. Usługa odbywa się w ramach współpracy z prywatnym przewoźnikiem wg szkolnego harmonogramu. Łącznie dzienna trasa dowozów i odwozów dzieci do ośrodków edukacyjnych wynosi 160 km.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej

Uchwalony *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej* (skr. PGN) dla Gminy Drawsko jest dokumentem strategicznym, określającym rozwiązania przyjęte przez gminę Drawsko w zakresie działań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych, w obszarach związanych z użytkowaniem energii w budownictwie, transporcie, energetyce, gospodarce komunalnej.

Po wnikliwej inwentaryzacji emisji dwutlenku węgla na terenie gminy Drawsko w roku 2014, można stwierdzić, że każdy mieszkaniec gminy zużył około 11,98 MWh rocznie, a tym samym wyprodukował około 3,50 t CO²/rok.

Z danych zawartych w Planie wynika, że obiekty publiczne wykorzystwały najwięcej energii pochodzącej ze spalania węgla kamiennego 1 545,59 MWh energii, co spowodowało produkcję 527,05 t CO₂. Natomiast spalanie oleju opałowego w wysokości 301,42 MWh, spowodowało produkcję 83,19 t CO₂. Wykorzystanie energii elektrycznej kształtowało się na poziomie 237,32 MWh, co spowodowało produkcję 192,7 t CO₂. Największe wykorzystanie energii w roku bazowym zanotowano w budynku Urzędu Gminy Drawsko, gdzie wykorzystanie energii było na poziomie 491,60 MWh. Równie wysokie wykorzystanie energii występuje w budynku szkoły przy ul. Powstańców Wlkp. 1 w Pęcokowie, gdzie zużycie energii kształtowało się na poziomie 214,0 MWh.

Cel strategiczny

Priorytetem gminy Drawsko jest redukcja emisji dwutlenku węgla. Stopień redukcji emisji określany jest w oparciu o prognozę na 2020 rok, która stanowi wariant uwzględniający podejmowanie przez gminę Drawsko działań z zakresu gospodarki niskoemisyjnej i z uwzględnieniem wzrostu gospodarczego, który wpływa na wzrost konsumpcji energii, a tym samym na zwiększenie emisji dwutlenku węgla do atmosfery. Wariant prognozowany określa, zatem możliwą wielkość redukcji emisji w stosunku do roku bazowego. Docelowy poziom emisji (w 2020 roku) powinien wynieść 17 405,48 t CO₂/rok, czyli o 16,79% mniej niż prognozowana emisja w 2020 roku. W stosunku do redukcji zużycia energii, wskaźnik efektywności energetycznej dla wariantu prognozowanego, powinien wynieść 9,45%. Natomiast udziału energii ze źródeł odnawialnych w stosunku do prognozowanego roku 2020 wyniesie 6,63%.

Cele szczegółowe

Celem strategicznym jest redukcja emisji dwutlenku węgla, a jego osiągnięcie jest możliwe poprzez realizację celów szczegółowych. Zdefiniowano następujące cele szczegółowe:

- Wykorzystanie potencjału odnawialnych źródeł energii oraz poprawa efektywności energetycznej obiektów komunalnych
- Modernizacja źródeł ciepła oraz wzrost zastosowania OZE w produkcji energii użytkowej w sektorze mieszkalnym i rolnym
- Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych
- Promocja i edukacja oraz wspieranie idei proekologicznych

Mimo braku przekroczenia jakości poziomów dopuszczalnych stężeń w powietrzu na terenie gminy Drawsko w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej przewidziano działania mające na celu obniżenie emisji z indywidualnych systemów grzewczych w wyniku eliminacji nisko sprawnych urządzeń na paliwa stałe, a także zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną poprzez termomodernizację budynków ograniczającą straty ciepła. Z uwagi na brak składowiska odpadów na terenie gminy Drawsko w Planie nie przewidziano działań inwestycyjnych mających na celu zmniejszenie emisji wywołanej gospodarką odpadami.

Elektroenergetyka

Systemem elektroenergetycznym na terenie gminy Drawsko zajmuje się ENEA Operator Sp. z o.o. Ponadto gmina należy do Wałeckiej Grupy Zakupowej, która odpowiedzialna jest za przetargi na dostawę energii elektrycznej do budynków publicznych na terenie gminy Drawsko. Sieć gazownicza nie istnieje na terenie Gminy. Brak również planów rozbudowy sieci gazowej Gminy Drawsko. WSG Sp. z o.o. informuje, że istnieje możliwość zasilania miejscowości Drawsko w gaz ziemny, wiąże się to jednak z budową gazociągu wysokiego ciśnienia od stacji gazowej w miejscowości Drezdenko. W zależności od lokalizacji stacji gazowej w Drawsku jest to odległość ok. 17 do 20 km. WSG Sp. z o.o. rozważa możliwość gazyfikacji Gminy Drawsko w oparciu o technologię LNG (gaz ziemny skroplony) pod warunkiem spełnienia kryteriów opłacalności. W przypadku wyboru takiego rozwiązania niezbędna będzie budowa stacji LNG.

Odnawialne Źródła Energii (OZE)

Energia ze źródeł odnawialnych na terenie gminy Drawsko obejmuje przede wszystkim energię słońca, wiatru i wody. Wśród właścicieli prywatnych zastosowanie znalazły kolektory słoneczne, które energię słońca wykorzystują do przygotowania ciepłej wody użytkowej. Na obiektach będących w administrowaniu gminy lub jej jednostek nie ma zlokalizowanych instalacji wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych. Ponadto na terenie gminy zlokalizowana jest jedna elektrownia wiatrowa.

Zgodnie z informacją otrzymaną od Urzędu Gminy Drawsko plan inwestycji obejmuje budowę elektrowni fotowoltaicznych, wodnych oraz wiatrowych – tabele poniżej.

Tabela 1 Planowane realizacje z zakresu OZE na terenie gminy Drawsko

FOTOWOLTAIKA			
L.p.	Moc elektrowni	Adres	Inwestor
1.	Budowa elektrowni fotowoltaicznej-słonecznej 2 MW	Działka gruntu nr 71 położona w miejscowości Piłka, gmina Drawsko (64-733), powiat Czarnkowsko-Trzcianecki, obręb 0013 Piłka, jednostka ewidencyjna 300203 2 Drawsko	Agrima Polska Sp z o.o, ul. Budowlanych 1b, 78-600 Wałcz
2.	Budowa elektrowni fotowoltaicznej-słonecznej 1,5 MW	Działka gruntu nr 43 położona w miejscowości Piłka gmina Drawsko, powiat Czarnkowsko-Trzcianecki, obręb 0013 Piłka, jednostka ewidencyjna 300203 2 Drawsko	Agrima Polska Sp. z o.o, ul. Budowlanych 1b, 78-600 Wałcz

3.	Budowa elektrowni fotowoltaicznej-słonecznej 2 MW	Działka gruntu nr 627/3 położona w miejscowości Drawski Młyn, gmina Drawsko, powiat Czarnkowsko-Trzcianecki, obręb 0003 Drawsko, jednostka ewidencyjna 300203 2 Drawsko	Ecowlot 7 sp. z o.o. z siedziba w Jaworznie
4.	Budowa elektrowni fotowoltaicznej-słonecznej 2 MW	Działka gruntu nr 71 położona w miejscowości Piłka, gmina Drawsko (64-733), powiat Czarnkowsko-Trzcianecki, obręb 0013 Piłka, jednostka ewidencyjna 300203 2 Drawsko	Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe Agroma Wałcz Sp z o.o, ul. Budowlanych 1b, 78-600 Wałcz
5.	Budowa elektrowni fotowoltaicznej-słonecznej 2 MW	Działka gruntu nr 627/3 położona w miejscowości Drawski Młyn, gmina Drawsko, powiat Czarnkowsko-Trzcianecki, obręb 0003 Drawsko, jednostka ewidencyjna 300203 2 Drawsko	Ecowlot 7 sp. z o.o. z siedziba w Jaworznie
6.	Budowa źródeł fotowoltaicznych 1,5 MW	Działka o numerze ewidencyjnym 631/2, obręb Drawski Młyn	R-Energia Sp z o.o ul. Kanclerska 15, 60-327 Poznań
7.	Budowa farmy fotowoltaicznej Drawsko II 5 MW	Działka o nr ew. 624/1, Obręb Drawsko w rejonie miejscowości Drawsko, Powiat czarnkowsko-trzcianecki, gmina Drawsko	Ecowlot 8 Sp. z o.o. ul. F. Zubrzyckiego 25/60, 43-600 Jaworzno
8.	Budowa farmy fotowoltaicznej Drawsko II 10 MW	działka o nr ew. 601/1,627/4 i w południowej części działki 627/3, obręb 0003 Drawsko w miejscowości Drawski Młyn, powiat czarnkowsko-trzcianecki, gmina Drawsko	Ecowlot 8 Sp. z o.o. ul. F. Zubrzyckiego 25/60, 43-600 Jaworzno
ELEKTROWNIE WIATROWE			
1.	2 MW	- średnica wirnika do 90 m, - wysokość zawieszenia rotora do 125 m wraz z drogą dojazdową, łukami, placem manewrowym, zatoką postojową i innymi obiektami infrastruktury technicznej - elektrownia wiatrowa zostanie przyłączona za pośrednictwem linii średniego napięcia SN do Głównego Punktu Zasilania (GPZ) położonego w miejscowości Drawski Młyn, Działka o nr ewidencyjnym 166/5, Pęckowo, gmina Drawsko	„WINDBUD” Sp z o.o., ul. Jacewska 32, 88-100 Inowrocław
2.	2 turbiny wiatrowe o mocy 2,5 MW	- turbiny wraz z infrastrukturą towarzyszącą obejmującą drogi dojazdowe oraz place montażowe, sieci uzbrojenia terenu tj. połączeń kablowych oraz przyłącza do GPZ, działka o nr ewidencyjnym 67/3, obręb geodezyjny Drawsko Nadleśnictwo	„ALTIPLANO” Sp .z o.o. ul. Abrahama 1, 80-307 Gdańsk
3.	2 elektrownie o mocy do 2,5 MW	- wysokość wieży do 120 m n.p.t - średnica rotora do 100 m wraz z infrastrukturą towarzyszącą, która obejmuje drogi dojazdowe oraz place manewrowe przy każdej z elektrowni, a także okablowanie umożliwiające podłączenie elektrowni do sieci energetycznej, Działka o nr ewidencyjnych 150 i 155 Pęckowo, gmina Drawsko	„AVALLON” Sp z o.o. ul. Rubież 46, bud C5/111, 61-612 Poznań
4.	1 MW	Działka nr 166/2, obręb Pęckowo, gmina Drawsko	„RESWIND” Sławomir Wójcik, ul. Rubinowa 87, 64-920 Piła
ELEKTROWNIE WODNE			
1.	Maksymalna moc MEW Drawsko wyniesie 600 kW	Budowa Małej Elektrowni Wodnej wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą zlokalizowaną na rzece Noteć w kilometrze 170+970 przy jazie Drawsko”, Gmina Drawsko, Powiat Czarnkowsko-Trzcianecki,	MEW S.A., ul. Woronicza 76 lok

		woj. Wielkopolskie” na działce nr 969 obręb Drawsko.	119, 02-640 Warszawa
2.	Moc 160kW	1. Budowa Elektrowni Wodnej Drawsko Przy Stopniu Wodnym Drawsko na rzece Noteci Dolnej Skanalizowanej w km 170+970 Drogi Wodnej Wisła-Odra, Gmina Drawsko, Powiat Czarnkowsko-Trzcianecki, woj. Wielkopolskie” na działce nr 969 obręb Drawsko”.	Inwestor - ENERGA-HYDRO, ul. Hoffmanna 5, 83-010 Straszyn

Źródło: UG 2017

Ocena jakości powietrza w gminie Drawsko

W roku 2016 dla obszaru województwa wielkopolskiego przeprowadzono roczną ocenę jakości powietrza atmosferycznego dotyczącą roku 2015 („Roczna ocena jakości powietrza w woj. Wlkp. za rok 2016”). Ocenę jakości powietrza na terenie strefy wielkopolskiej monitorowano na stacji automatycznej zlokalizowanej w Piła, ul. Kusocińskiego w zakresie dwutlenku siarki, tlenków azotu, dwutlenku azotu, ozonu. Rok 2015 zestawiono z latami wcześniejszymi przeprowadzonego monitoringu w celu porównawczym.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że w latach 2013-2015 nie odnotowano przekroczenia norm dla substancji mierzonych metodą automatyczną oraz norm dla liczby dni z przekroczeniem poziomu docelowego dla ozonu w roku kalendarzowym ($120 \mu\text{g}/\text{m}^3$) uśrednionego w latach 2013-2015.

Ocenę jakości powietrza w województwie wielkopolskim dokonuje corocznie Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska zgodnie z zapisem art. 89 ustawy *Prawo ochrony środowiska*. Ocena i wynikające z niej działania odnoszone są do obszarów nazywanych strefami. Zgodnie z obowiązującym podziałem strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy
- pozostały obszar województwa.

Gminę Drawsko, w analizowanych latach zaliczono do *strefy wielkopolskiej*.

Wyniki klasyfikacji stref pod kątem ochrony zdrowia

Dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla oraz poziomu docelowego kadmu, arsenu, niklu strefę wielkopolską zaliczono do klasy A. Podobnie jak dla poziomu docelowego dla ozonu. Odnosząc otrzymane wyniki do celu długoterminowego dla ozonu strefę zaliczono do klasy D2. Ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu PM10 strefę wielkopolską zaliczono do klasy C. W okresie, do którego odnosi się przeprowadzana ocena, na stanowiskach pomiarowych pyłu PM10 w sezonie letnim nie odnotowano przekroczeń

dopuszczalnego poziomu substancji. Z przebiegu rocznej serii pomiarów odczytać można wyraźną sezonową zmienność stężeń pyłu. Można zatem przypuszczać, że powodem przekroczeń w sezonie grzewczym jest niska emisja z sektora komunalno-bytowego wpływająca na wyraźne pogorszenie warunków aerosanitarnych. Duży wpływ na sytuację aerosanitarną ma również położenie geograficzne, rodzaj i charakter zabudowy, jej lokalizacja oraz możliwość przewietrzania obszaru. W przypadku pyłu PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu strefę wielkopolską zaliczono do klasy C.

Tabela 2. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Rok	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy											
	SO ₂	NO ₂	PM10	PM2,5	Pb	C ₆ H ₆	CO	Cd	Ni	As	B(a)P	O ₃
2016	A	A	C	C	A	A	A	A	A	A	C	A

źródło: WIOŚ Poznań, 2017 r.

Wyniki klasyfikacji w oparciu o kryteria określone dla ochrony roślin

Pod kątem ochrony roślin strefę wielkopolską – dla ozonu, SO₂ i NO_x – zaliczono do klasy A. Stwierdzono natomiast przekroczenie wartości normatywnej ozonu (6000 µg/m³×h) wyznaczonej jako poziom celu długoterminowego. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego określono na rok 2020.

1.1. ZAGROŻENIA HAŁASEM

Gmina Drawsko posiada rozbudowaną sieć dróg, którą tworzą drogi, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Generalny pomiar ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich prowadzony jest w odstępach 5-letnich, od 2000 roku. Na etapie opracowywania niniejszego dokumentu najbardziej aktualne dostępne wyniki pomiarów dotyczyły 2015 r. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadziła wtedy badania ruchu na drogach krajowych, w tym na terenie gminy Drawsko na odcinkach od granicy województwa -Chelst do Ciszkowo-Czarnków. Rejestracji podlegały pojazdy silnikowe w podziale na 7 kategorii. Najliczniejsze okazały się samochody osobowe/minibusy – średnią dobową ich ilość szacowano na ok.2500sztu. Na terenie gminy znajduje się stacja kolejowa w miejscowości Drawski Młyn.

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu prowadzi badania hałasów drogowych –kolejowych na terenie Wielkopolski. W ostatnich latach (2012-2014) nie zlokalizowano punktów pomiarowych na terenie gminy Drawsko.

Dla gminy Drawsko nie została wykonana mapa akustyczna i nie planuje się takiego przedsięwzięcia.

Lokalne źródła hałasu na terenie gminy stanowią także drobne zakłady usługowe, obiekty użyteczności publicznej oraz sezonowo maszyny rolnicze pracujące na polach.

1.2. GOSPODAROWANIE WODAMI

Gospodarka wodna w Polsce jest prowadzona w oparciu o przepisy ustawy z dnia 18 lipca 2001r. *Prawo wodne* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1121) tzw. Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) oraz tzw. Dyrektywy Powodziowej.

Ustawa *Prawo wodne* reguluje gospodarowanie wodami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności kształtowanie i ochronę zasobów wodnych, korzystanie z wód oraz zarządzanie zasobami wodnymi. Zgodnie z założeniami ustawy gospodarowanie wodami powinno być prowadzone z zachowaniem zasady racjonalnego i całościowego traktowania zasobów wód powierzchniowych i podziemnych, z uwzględnieniem ich ilości i jakości. Gospodarowanie wodami powinno być prowadzone w taki sposób, aby działając w zgodzie z interesem publicznym, nie dopuszczać do wystąpienia możliwego do uniknięcia pogorszenia ekologicznych funkcji wód oraz pogorszenia stanu ekosystemów lądowych i terenów podmokłych bezpośrednio zależnych od wód.

Warunki hydrologiczne gminy Drawsko

Głównym elementem sieci hydrograficznej na omawianym terenie jest rzeka Miałą, nazywana również Miałką. Przepływa ona przez centralną część gminy, a jej zlewnia zajmuje niemal całą jej powierzchnię. Drugim większym dopływem Noteci na terenie gminy jest rzeka Rudawa. Płyne ona wzdłuż zachodniej granicy gminy głównie przez obszary leśne. Rzeka Noteć na odcinku Moczydła – Drawski Młyn płynie wzdłuż północnej granicy gminy. Rzeka odgrywa bardzo ważną rolę w kształtowaniu stosunków wodnych w północnej części. W gminie Drawsko znajduje się 13 jezior powyżej 1 ha. Są to jeziora stosunkowo niewielkie o powierzchni najczęściej nieprzekraczającej 10 ha z wyjątkiem jeziora Piast i jeziora Długie, zajmującego powierzchnie w granicach 15 ha. W części północnej znajduje się tylko jedno jezioro Moczydło sąsiadujące z dużym obszarem torfowiskowym oraz zbiornik na rzece Miałe w miejscowości Kamiennik (jezioro Kamiennik). Największe zarastanie linii brzegowej obserwuje się na jeziorze Rakówko i Długie. Średnia głębokość większości jezior nie przekracza 5 m. Obecnie zagospodarowywane turystycznie są jezioro Piast, Moczydło w Marylinie, Okoninko oraz jezioro Długie.

Największa sieć kanałów i rowów znajduje się w dolinie Noteci, w północno-zachodniej części gminy Drawsko między miejscowościami Kawczyn i Drawsko oraz na północ od Drawskiego Młyna. Mniejsze układy rowów i kanałów znajdują się również w obrębie Łąk Pęcowskich. Tworzą dwa mniejsze systemy połączeń między jeziorami w południowej części gminy. Pierwszy z nich obejmuje jeziora: Zieleniec, Warasz, Zgniłe, a drugi jeziora: Warkulskie, Rakówek. Niewielki układ rowów znajduje się również na zachód od miejscowości Kamiennik. Zadaniem rowów w obrębie doliny Noteci jest odprowadzanie nadmiaru wody z łąk, szczególnie w okresie wysokich stanów wody w rzece Noteci. Szczególną rolę odgrywają one na zapleczu wału przeciwpowodziowego, gdzie na obszar łąk wpływają rzeki Miałą i Człapia. Rowy w południowej części gminy przeznaczone są do utrzymania wysokiego poziomu wód gruntowych w obrębie łąk wykorzystywanych rolniczo, wykorzystywanych również w

celu zasilania powierzchniowego i podziemnego istniejących tam jezior.

Funkcję zbiorników retencyjnych z możliwością regulowania poziomu zwierciadła wody pełni zbiornik Kamiennik (zaliczany również do jezior) oraz zbiornik zalewowy na rzece Człapi, wykorzystywany również jako staw rybny. Aby poprawić i uregulować stosunki wodne terenów w rejonie Drawska na kanale biegnącym równoleżnikowo przez grunty rolne na południe od wsi Drawsko zostały wybudowane dwa zbiorniki retencyjne (własność Państwowego Gospodarstwa Leśnego).

Zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. - *Prawo wodne* podstawową jednostką gospodarki wodnej są jednolite części wód. Jednolitą częścią wód powierzchniowych (JCWP) jest oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny, sztuczny zbiornik wodny, struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części, a także morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne. Jednolita część wód podziemnych (JCWPd) to określona objętość wód podziemnych występująca w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych. Na terenie gminy Drawsko wyróżniono następujące jednolite części wód powierzchniowych

- Człapia JCWP nr PLRW600017188926,
- Kamiennik JCWP nr PLRW600017188924,
- Miała do Dopływu z Pęckowa JCWP nr PLRW600017188922,
- Miała od Dopływu z Pęckowa do ujścia JCWP nr PLRW600020188929,
- Noteć od Drawy do Rudawy PLRW600021188931,
- Noteć od Kanału Romanowskiego do Bukówki JCWP nr PLRW60002118877,
- Noteć od Bukówki do Drawy JCWP nr PLRW60002118879.

Zgodnie z art. 155a *Prawa wodnego* w celu ochrony stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz uzyskania kompleksowej wiedzy o stanie lub potencjale ekologicznym oraz stanie chemicznym wód, Wielkopolski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu przeprowadził badania wód powierzchniowych w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych oraz chemicznych. Badania na terenie powiatu poznańskiego stanowiły element badań wykonywanych na terenie województwa w oparciu o „*Program Państwowego Monitoringu Środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2016-2020*”.

Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) – jeziora

Ocenę stanu jednolitych części wód powierzchniowych stojących badanych w roku 2016 wykonano na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1187). Wykonana ocena uwzględnia zasady dziedziczenia ocen z lat 2011-2015.

Realizowany monitoring:

- operacyjny (MO): w zakresie substancji szkodliwych dla środowiska wodnego, dla których odnotowano przekroczenia norm w latach wcześniejszych,
- obszarów chronionych: JCWP na obszarach przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, które zaklasyfikowano jako zagrożone niespełnieniem celów środowiskowych,
- badawczy: z uwagi na odnotowane w latach wcześniejszych wyniki znaczące (wyniki powyżej granicy oznaczalności, mieszczące się w normie stanu dobrego) dla elementów z grupy wskaźników charakteryzujących występowanie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego,
- diagnostyczny.

Dziedziczenie jest procesem aktualizacji oceny (elementów biologicznych, fizykochemicznych, hydromorfologicznych i chemicznych) wykonanej w latach poprzednich, o wyniki uzyskane w kolejnym roku badań. JCW, która była objęta monitoringiem diagnostycznym może dziedziczyć ocenę przez kolejnych 6 lat, JCW, która była objęta monitoringiem operacyjnym – 3 lata. Jeśli JCW była badana co roku w innym zakresie (monitoring diagnostyczny, operacyjny) wówczas oceną końcową jest ocena na podstawie najszerszego zakresu badań, zaktualizowana o najnowsze wyniki. Na terenie gminy Drawsko badania przeprowadzono na jeziorze: Długim. Wyniki zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 3. Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych stojących na terenie gminy Drawsko, 2015r.

Kod JCWP	Nazwa jeziora	Typ abiotyczny wód:	Ocena elementów biologicznych	Ocena elementów chemicznych	Ocena elementów fizykochemicznych
PLLW10675	Długie	3b - jezioro o dużej zawartości wapnia, o dużym wpływie zlewni, niestratyfikowane	Umiarkowany	Potencjał Poniżej dobrego	Stan poniżej dobrego

Źródło: WIOŚ Poznań, 2015r.

Jednolite części wód podziemnych (JCWPd)

W zakresie jednolitych części wód podziemnych, na terenie Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego w gminie Drawsko wyznaczona została jedna JCWPd oznaczona numerem 34 – europejski kod dla gminy PLGW600034.

Badania wód podziemnych prowadzonych w sieci krajowej w ramach monitoringu diagnostycznego w 2016 r. nie obejmowały punktów kontrolnych na terenie gm. Drawsko. Stan JCWPd 36 (podział na 161 części) określono stan dobry o niskim stopniu wiarygodności ze względu na: o geogeniczny charakter przekroczenia wartości progowych dobrego stanu chemicznego, lub o brak wiarygodnych dowodów na to, że przekroczenia wartości progowych dobrego stanu chemicznego są wynikiem presji antropogenicznej (pobór lub zmiana warunków krążenia wód).

Wody podziemne- układ i miąższość warstw wodonośnych na terenie gminy uzależnione są od stanu wód powierzchniowych, wielkości opadów atmosferycznych, morfologii i budowy geologicznej.

Rozpoznanie hydrogeologiczne JCWPd 34 wykazało, że stanowi ona wielopoziomowy system wodonośny. Jest to złożony system wodonośny, w obrębie którego wyróżniono trzy poziomy wodonośne.

Pierwszy poziom obejmuje obszar terasy zalewowej ograniczonej załomem wyższej terasy na północ od miejscowości Chełst, Drawsko i Drawski Młyn, gdzie woda gruntowa stabilizuje się na głębokości od 0 do 2 m ppt. Głębokość zalegania tego poziomu uzależniona jest od wielkości i rozkładu opadów atmosferycznych. W rejonie tym zaznacza się wyraźne wiosenne podwyższenie stanów zwierciadła wody wykazujące związek z wahaniami poziomu wody w rzece Noteci. Stosunkowo płytko wody gruntowe występują również w sąsiedztwie krawędzi doliny, co widoczne jest szczególnie latem podczas niskich stanów wody w rzece. Ma to związek z wypływami wód gruntowych z głębszych warstw wodonośnych terenów wyżej położonych. Na podobnej głębokości 1,0 - 2,0 m ppt występują wody gruntowe w obrębie terasy nadzalewowej w dnach jezior i silnie rozgałęzionych dolin rzecznych. Wahania stanów wody gruntowej w tych miejscach są wynikiem przede wszystkim zmian w przepływach rzeki Człapi i Miały, natomiast w mniejszym stopniu oddziaływania opadów atmosferycznych i spływu wód powierzchniowych z wyższych powierzchni. Wody gruntowe występują płytko również w obrębie dużych obszarowo zagłębień o ograniczonym odpływie, szczególnie przy niskich stanach wody.

Należą do nich tereny podmokłe między miejscowościami Kawczyn i Kamiennik oraz Łąki Pęcowskie pomiędzy miejscowościami Piłka i Pęcowo.

Drugi poziom wodonośny występuje w obrębie terasy nadzalewowej (środkowej). Poziom jego zalegania jest zróżnicowany i kształtuje się na zmiennej głębokości od 2,5 do 8,0 m ppt. Różnice te wynikają z budowy geologicznej (ułożenia utworów przepuszczalnych) oraz wielkości i rozkładu opadów atmosferycznych. Wahania roczne poziomu zwierciadła wody w tej strefie mogą wynosić do 2 m.

Trzeci poziom wodonośny występuje w obrębie terasy wysokiej zajmującej południową część gminy, na południe od miejscowości, Piłka i Marylin, gdzie występują liczne ciągi wydymowe. Głębokość zalegania zwierciadła wody jest zmienna i zależy przede wszystkim od konfiguracji terenu, natomiast w mniejszym stopniu od wielkości opadów. W granicach kulminacji wałów wydymowych wody podziemne występują na głębokości ponad 20 m ppt. W obniżeniach międzywydymowych zwierciadło wody wypłyca się do głębokości 5 m ppt., a nawet 3 m ppt. (na południe od miejscowości Kwiejce Nowe). Wody trzeciorzędowe występują na głębokości od 65 - 146 m ppt. Warstwę wodonośną tworzą miocenne piaski kwarcowe z niewielkim udziałem żwiru. Wody te mogą być zanieczyszczone pyłem węgla brunatnego.

Na terenie gminy znajdują się fragmenty dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. W północno-zachodniej części gminy, na południe od miejscowości Kawczyn, Chełst aż do Drawska, biegnie południowa granica zbiornika wód czwartorzędowych „Pradolina Toruń - Eberswalde (Notec).

Wzdłuż krawędzi Pradoliny biegnie południowa granica trzeciorzędowego subzbiornika „Złotów - Piła - Strzelce Krajeńskie”.

Tabela 4. Główne Zbiorniki i Wód Podziemnych (GZWP) na terenie gminy Drawsko

GZWP	Nazwa zbiornika	Wiek utworów	Typ zbiornika	Średnia głębokość [m]	Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [tys. m ³ /d]
127	Subzbiornik Złotów-Piła-Strzelce Krajeńskie	Tr	Porowy	100	186
138	Pradolina Toruń-Eberswalde (Noteć)	Qp	porowy	30	400

Źródło: WIOŚ, Poznań 2017

Monitoring wód podziemnych na OSN

Rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie określenia w regionie wodnym Warty wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć (DZ. Urz. Woj. z 2017 r. poz. 1638) zweryfikowano wykaz wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych w regionie Warty.

Na podstawie ww. Rozporządzenia w gminie Drawsko do jednolitych części wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych zaliczono:

- JCW Noteć od Kanału Romanowskiego do Bukówki
- JCW Noteć od Bukówki do Drawy

Cały obszar o którym mowa w ww. rozporządzeniu, należy do obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do wód powierzchniowych należy ograniczyć.

Całkowite powierzchnie tych zlewni wynoszą 19,92 km² (Noteć od Bukówki do Drawy) oraz 303,86km² (Noteć od Kanału Romanowskiego do Bukówki).

Wyniki przeprowadzonych badań wody nie wykazały zagrożenia zanieczyszczeniem azotanami pochodzenia rolniczego (2015r.), natomiast monitoring wód podziemnych na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (OSN) w 2016 r. nie obejmował swoim zasięgiem gminy Drawsko

Stan ekologiczny jednolitych części wód płynących (JCW)

W roku 2016 monitoring wód płynących w gminie Drawsko prowadzono w trzech jednolitych częściach wód płynących (JCW), w punktach kontrolno-pomiarowych na rzekach:

- Noteć - w miejscowości Drawsko, w km 49,9 (JCW: Noteć od Bukówki do Drawy)
- Noteć - w miejscowości Drawski Młyn, w km 55,4 (JCW: Noteć od Kanału Romanowskiego do Bukówki),
- Miała – w miejscowości Marylin, w km 30,0 (JCW: Miała do Dopływu z Pęckowa).

Monitoring operacyjny prowadzony jest w celu ustalenia stanu JCW uznanych za zagrożone niespełnieniem określonych celów środowiskowych oraz w celu dokonania oceny zmiany stanu JCW, wynikającego z przyjętych działań dla poprawy ich jakości. Wyniki badań jakości wód płynących w punktach pomiarowo-kontrolnych wyznaczonych na terenie Gminy Drawsko w roku 2015r. przedstawia tabela poniżej.

Tabela 5. Ocena stanu wód płynących na terenie gminy Drawsko za rok 2017, w wyznaczonych punktach pomiarowo-kontrolnych.

Nazwa JCW / Wskaźnik jakości wody	Noteć od Kanału Romanowskiego do Bukówki	Noteć od Bukówki do Drawy	Miała do Dopływu z Pęckowa
Kod JCW	PLRW60002118877	PLRW60002118879	PLRW600017188922
"Typ JCW	21	21	17
Nazwa rzeki - PPK	Noteć - Drawski Młyn	Noteć powyżej Drawska	Miała - Marylin
km	55,4	49,9	30
Program monitoringu	MO, MOC	MO, MOC, monitoring badawczy	MD, MO, MOC,
Silnie zmieniona lub sztuczna JCW	TAK	TAK	TAK
Klasa elementów biologicznych	II	II	V
Klasa elementów hydromorfologicznych ²	II	II	II
Klasa elementów fizykochemicznych ²	potencjał poniżej dobrego	potencjał poniżej dobrego	potencjał poniżej dobrego
Klasa elementów chemicznych	DOBRY	DOBRY	stan poniżej dobrego
Stan/potencjał ekologiczny w PPK monitoringu obszarów chronionych	DOBRY	SŁABY	ZŁY
Stan chemiczny w PPK monitoringu obszarów chronionych	-	DOBRY	DOBRY
Stan w PPK monitoringu obszarów chronionych	-	ZŁY	ZŁY

źródło: WIOS, 2017

W badanych JCW w ramach monitoringu obszarów chronionych dla rzeki Miały w miejscowości Marylin stwierdzono niespełnienie wymagań dla nich postawionych. Niespełnienie wymagań dla obszarów chronionych obniża ocenę z bardzo dobrego stanu ekologicznego, maksymalnego potencjału ekologicznego lub dobrego stanu/potencjału ekologicznego do umiarkowanego stanu/potencjału, a tym samym do złego stanu wód.

W JCW Noteć od Bukówki do Drawy dla obszarów chronionych stwierdzono słaby potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny, czyli zły stan wód.

W JCW Noteć od Kanału Romanowskiego do Bukówki stwierdzono także dobry potencjał ekologiczny obszarów chronionych wód chemicznych. Niestety nie określono stanu chemicznego, a tym samym ogólnego stanu wód tej JCW. Każda z ww. JCW jest silnie zmieniona.

1.3. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

Gospodarka wodno-ściekowa jest jednym z priorytetów we Wspólnocie Europejskiej. Wynika to z ograniczonych zasobów wodnych oraz nieproporcjonalnego, nadmiernego zużycia wody i emisji ścieków. Gospodarka wodno-ściekowa obejmuje obszary, których ramy określa *Prawo wodne* oraz ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i odprowadzeniu ścieków* (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1121).

Zaopatrzenie w wodę mieszkańców gminy Drawsko

Głównymi źródłami zaopatrzenia w wodę gminy Drawsko są czwartorzędowe zasoby wód podziemnych, czerpane z ujęć w Drawsku, Drawsku-Abisynia oraz zasoby wód czwartorzędowych pobierane z ujęcia Chelst – tabela poniżej.

Tabela 6. Ujęcia wód na terenie gminy Drawsko

Miejsce ujęcia wody	l. studni	wydajność ujęcia wody m ³ /h	Ujęcia wód nr decyzji	Czy ujęcie posiada stację uzdatniania – miejscowość	Miejscowość-ci obsługiwane przez wodociąg	pobór wody na koniec 2015 r. tys.m ³	pobór wody na koniec 2016 r. tys. m ³
SUW Drawsko - Abisynia	2	48	OŚ.6341.86./2011.MF z dnia 30.12.2011, zmiana OS.6341.115.2016.MF z dnia 13.02.2017	TAK-Drawsko	Drawski Młyn, Drawsko, Peckowo, Piłka, Marylin	159843	164080
SUW Chelst	2	50	OS.6341.87.2011.MF z dnia 30.12.2011 zmiana OS.6341.114.2016.MF z dnia 23.02.2017	TAK-Chelst	Chelst, Kamiennik, Kwiejce Nowe, Kwiejce, Moczydła, Pełcza, Kawczyn	54500	43151

Źródło: UG Drawsko

Na przestrzeni lat w gminie nastąpił spadek liczby ludności. Jednak obserwuje się wzrost zużycia wody na tym terenie. Zgodnie z danymi GUS w roku 2013 z terenu gminy pobrano łącznie 113,6 dm³ wody pitnej, natomiast w 2015 r. –124,0 dm³. Średnie roczne zużycie wody z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca kształtuje się na poziomie 110-115 m³. Jednak z roku 2013 na 2014 zużycie wody wynosiło 79,8 m³. Są to zmiany kształtujące się na poziomie 30 m³. Zważając na spadek liczby ludności różnica ta jest istotna. Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem systematycznie choć w niewielkim stopniu rośnie, co ma związek z rozwojem gospodarczym gminy.

Tabela 7. Roczne zużycie wody w gminie Drawsko

Parametr	Jednostka	2013	2014	2015
Eksploatacja sieci wodociągowej - gospodarstwa domowe	dm ³	113,6	116,0	124,0
Zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³	78,9	110,3	114,0
Udział przemysłu w zużyciu wody ogółem	%	0,0	2,6	4,7

źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS 2013-2015

Istotnym problemem wpływającym na jakość wód jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich i rekreacyjnych. Do kanalizacji podłączonych jest aż 55,6% ogółu ludności gminy. Długość sieci kanalizacyjnej na koniec 2015 roku wyniosła 32,5 km (tabela poniżej). Na obszarze nieobjętym siecią kanalizacyjną eksploatowane są zbiorniki bezodpływowe, a ich zawartość wywożona jest pojazdami asenizacyjnymi do oczyszczalni ścieków.

Tabela 8. Wodociągi i kanalizacja w gminie Drawsko

Długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej w 2015 r. [km]	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w 2015 r. [km]	% ogółu ludności korzystający z instalacji wodociągowej w 2015 r.	% ogółu ludności korzystający z instalacji kanalizacyjnej w 2015 r.
155,6	32,5	93,7	55,6

Źródło: Opracowano na podstawie danych z BDL GUS (stan na 31.12.2015 r.).

Tabela 9. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna w gminie Drawsko

Rok	Długość sieci wodociągowej [km]	Liczba mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej	Zużycie wody [dm ³]	Długość sieci kanalizacyjnej [km]
2015	155,52	5812	145 275,1	32,4
2016	155,52	5848	142 521,0	32,4
2017	155,73	5864	54 582,80	32,4

Źródło: UG Drawsko, 2017

Tabela 10. Przyłącza kanalizacji w gminie Drawsko

Rok	Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej	Ilość odprowadzonych ścieków do oczyszczalni gminnych w skali roku
2015	816	71 595
2016	865	62 986
2017	868	28 759 (stan na koniec maja)

Źródło: UG, 2017

Tabela 11. Wyniki badań ścieków gminnych w gminie Drawsko

Rok	BzT5 [mg/l]	ChZT [mg/l]	Zawiesina ogólna [mg/l]
2015	40,6	115,3	54,6
2016	9,6	73,1	19,7
2017 (stan do maja)	6,5	69,5	14,7

Źródło: UG, 2017

Firmy, które odbierają nieczystości płynne na terenie gminy: Firma Handlowo-Usługowa Grzegorz Jeżewski oraz Zakład Kanalizacji i Wodociągów w Drawsku Sp. z o.o. Na terenie gminy istnieje jedna oczyszczalnia ścieków: oczyszczalnia w Drawskim Młynie, eksploatowana przez Zakład Kanalizacji i Wodociągów w Drawsku Sp. z o.o., która obsługuje miejscowości: Drawsko, Drawski Młyn i Pęckowo. Ścieki o oczyszczeniu trafiają zamkniętym kolektorem do rzeki Noteć. Dopuszczalna przepustowość wspomnianej oczyszczalni wynosi 600 m³/dobę, natomiast rzeczywista ilość ścieków oczyszczonych wynosi 170 m³/d, wskaźnik RLM (rzeczywistej liczby mieszkańców) wynosi 4000. Na terenie pozostałych miejscowości do celów magazynowania nieczystości ciekłe stosowane są szczelne zbiorniki bezodpływowe.

Na podstawie danych uzyskanych z 2015 r. z Głównego Urzędu Statystycznego do kanalizacji trafiały ścieki od 735 zbiorników bezodpływowych podłączonych do Zakładu Kanalizacji i Wodociągów w Drawsku oraz z 21 oczyszczalni przydomowych. Porównując te dane z danymi z roku 2010, liczba odbiorców zmalała o 93. Wnioskuje się na tej podstawie, że zbiorniki bezodpływowe zostały zlikwidowane przez mieszkańców na rzecz podłączenia gospodarstw do sieci kanalizacyjnej.

Na podstawie danych zawartych w *Informacji o Stanie Środowiska i Działalności Kontrolnej Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Powiecie Czarnkowsko-Trzcianeckim w roku 2014* do oczyszczalni w Drawskim Młynie w 2014r. trafiło 62 999m³ ścieków.

Właściciele nieruchomości na terenie gminy Drawsko oprócz prawa państwowego obowiązują również zapisy prawa miejscowego. Jednym z podstawowych aktów prawa lokalnego w zakresie zagadnień ochrony środowiska jest „Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Drawsko” zatwierdzony uchwałą Rady Gminy Nr XXL/139/2016 z dnia 22 czerwca 2016 r. (Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Poz. 4159).

Wywozem nieczystości ciekłych na terenie gminy Drawsko zajmują się przedsiębiorcy, którzy w myśl przepisów jw. uzyskali w drodze decyzji Wójta Gminy Drawsko pozwolenie na świadczenie usług wywozowych oraz spełniają warunki techniczne określone prawnie oraz inne wymagania do prowadzenia tego typu usług. Przedsiębiorcy są zobowiązani następnie do przekazywania nieczystości ciekłych do oczyszczalni ścieków zarządzanej przez Zakład Kanalizacji i Wodociągów w Drawsku Sp. z o.o.. Ewidencja i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz umów osiadanych przez mieszkańców na wywóz nieczystości ciekłych prowadzona jest na bieżąco przez Urząd Gminy.

1.4. ZASOBY GEOLOGICZNE

Surowce naturalne

Na terenie gminy istnieje jedno złożo piasków kwarcowych „Drawsko”, które nie jest obecnie eksploatowane.. Poza nim udokumentowano pięć złóż kruszywa naturalnego: „Drawsko”, „Drawski Młyn II”, „Chełst-Zachód”, „Chełst Zachód II”, „Kawczyn”, „Kawczyn I”. Występują w nich piaski o różnej ziarnistości i utwory piaszczysto-żwirowe. Charakter zalegania i wielkość zasobów sugeruje lokalny charakter ich gospodarczego wykorzystania. Obecnie eksploatowane jest złożo „Kawczyn I” o powierzchni 1,98 ha położone w m. Kawczyn, w granicach działki o nr ew. 2010/4 oraz w granicach utworzonego obszaru górniczego o powierzchni 3,0895 ha. Na zachód od miejscowości Drawsko zostały nawiercone poziomy gliny i piasków gliniastych. Ze względu na właściwości chemiczne i fizyczne nie są one przydatne dla przemysłu. Udokumentowane złożo torfu i kredy na terenie gminy znajdują się w złożu o nazwie Kwiejce - Zbiornik D. Tereny złóż w obrębie Doliny Noteci planuje się na zmianę przeznaczenia terenów do produkcji masy zielonej. Ze względu na bliskość obszaru chronionego złożo torfów powinny zostać wyłączone z eksploatacji. W granicach gminy brak jest złóż

surowców spoistych. W południowo-zachodniej części Gminy częściowo zalega złoża Grotów - gazy ziemne, ropy naftowe.

Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi

Zgodnie z opracowaniem pt. „Rejestr terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których ruchy te występują dla Powiatu Czarnkowsko – Trzcianeckiego”(Bydgoszcz, październik 2016) na terenie gminy Drawsko udokumentowano 1 osuwisko KRO i 3 tereny zagrożone ruchami masowymi KRTZRM.

Teren zagrożony ruchami masowymi położony w Drawsku obejmuje 4,0 ha (KRTZRM 30 02 032 00001) i jest to największy obszar udokumentowany na terenie powiatu. W jego wschodniej części rzeźba terenu, duże nachylenie stoków oraz obecność utworów spoistych wskazuje, że może tu dochodzić do ruchów masowych, szczególnie po obfitych opadach oraz stanach powodziowych na Noteci. Część zachodnia obszaru została w dużej mierze przekształcona antropogenicznie, niemniej posiada takie same uwarunkowania i płynące z tego zagrożenia co część wschodnia. Tym samym z uwagi na bliską zabudowę zdecydowano się na poddanie tego obszaru szczególnej uwadze na przyszłość oraz konieczność prowadzenia bardziej szczegółowego rozpoznania geologicznego w przypadku planowania inwestycji na tym terenie.

1.5. GLEBY

Gleby w gminie Drawsko rozmieszczone są strefowo. Na powierzchniach wychodni glin zwałowych występują gleby brunatne zaliczane do III klasy bonitacji i kompleksu pszennego dobrego. W ich sąsiedztwie w miejscach przykrycia glin przez piaski terasowe, zaliczane do III i IV klasy bonitacji oraz kompleksu żytniego dobrego i bardzo dobrego. Na pozostałym obszarze pokrytym terasowymi piaskami luźnymi i gliniastymi wykształcone są gleby rdzawe. Najczęściej są to gleby mało korzystne dla rolniczego użytkowania, zaliczane do V i VI klasy bonitacji oraz najslabszych kompleksów. W granicach gminy większość tych gleb pokrywają tereny leśne, w którym dominują siedliska borów świeżych i wilgotnych. Powierzchnie wydymowe pokrywają gleby bielcowe i bielice oraz gleby rdzawe wykształcone z piasków luźnych, które posiadają przekształcone przypowierzchniowe poziomy (gleby ogłowione). Na stokach oraz w sąsiedztwie obniżeń wydym można spotkać gleby bielcowe i bielice. Zajmują one duże powierzchnie i związane są z ubogimi siedliskami borów suchych. Największy obszar powierzchni wykorzystywanej rolniczo obejmuje dno Pradoliny Noteci. Wykształciły się tam gleby hydrogeniczne, zaliczane do kompleksów użytków zielonych. Gleby hydrogeniczne występują również wzdłuż doliny rzeki Człapi i Miały oraz w sąsiedztwie jezior. W bliskim sąsiedztwie rzeki oraz w miejscach, w których przez dłuższy okres roku stagnuje na powierzchni woda występują gleby torfowe. Ten sam obszar pokrywają niewielkie powierzchnie mad rzecznych zbudowanych z piasków oraz mułków osadzających się przy wysokich poziomach wody w rzece. Przy niskich stanach rzeki mogą być one wykorzystywane jako grunty orne

ze względu na klasyfikację do IV klasy bonitacji i kompleksu żytiego dobrego. Obniżanie się poziomu wód gruntowych w ostatnich kilku latach powoduje wzrost udziału gleb murszastych powstających z wietrzenia gleb torfowych. Na terenach wyżej położonych, w sąsiedztwie załomu terasy nadzalewowej oraz na zapleczu wału przeciwpowodziowego oprócz gleb torfowych występują małe powierzchnie gleb murszastych, powstających z wietrzenia torfów przy niskich stanach wód gruntowych

Gmina Drawsko nie posiada punktów pomiaru monitoringu chemizmu gleb ornych wyznaczonych dla terenu Polski.

Nieżytki zajmują powierzchnię 169 ha. Obejmują tereny podtapiane przez rzeki oraz tereny o utrudnionym odpływie wód powierzchniowych będące pozostałością po dawnych jeziorach oraz tereny o podłożu mineralnym niezdatne do rolniczego użytkowania. Największa powierzchnia nieużytków wodnych znajduje się w sąsiedztwie rzeki Noteci oraz jezior gminy. Największy obszar nieużytków na gruntach mineralnych znajduje się w miejscowości Drawski Młyn, między zabudową mieszkaniową, a krawędzią doliny rzeki Noteci.

1.6. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

System gospodarowania odpadami komunalnymi

Zgodnie z obowiązującym od dnia 1 lipca 2017 roku, na terenie całego kraju Wspólnym Systemem Segregacji Odpadów Komunalnych, Gmina Drawsko ma obowiązek zapewnić mieszkańcom oraz na terenach przeznaczonych do użytku publicznego, możliwość selektywnej zbiórki odpadów w podziale na cztery główne frakcje (papier, metale i tworzywa sztuczne, szkło, odpady ulegające biodegradacji) i odpady zmieszane.

Obecnie coraz większą rolę przypisuje się zagadnieniu gospodarki odpadami w obiegu zamkniętym. Jest to koncepcja gospodarczą, w której produkty, materiały oraz surowce powinny pozostawać w gospodarce tak długo, jak jest to możliwe, a wytwarzanie odpadów powinno być jak najbardziej zminimalizowane. Idea ta uwzględnia wszystkie etapy cyklu życia produktu, zaczynając od jego projektowania, poprzez produkcję, konsumpcję, zbieranie odpadów, aż do ich zagospodarowania.

W systemie tym, na szczeblu lokalnym wyróżnia się następujące obszary odpowiedzialności:

GMINA → MIESZKANIEC → PRZEDSIĘBIORCA

Gmina jest zobowiązana m.in. do:

- objęcia wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi;
- ustanowienia selektywnego zbierania odpadów co najmniej takich jak: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło, opakowania wielomateriałowe oraz odpadów komunalnych ulegających biodegradacji;
- zapewnienia budowy, utrzymania i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych;

- utworzenia co najmniej jednego stacjonarnego punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- zapewnienia warunków funkcjonowania systemu gospodarki odpadami, aby możliwe było osiągnięcie odpowiednich poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Właściciel nieruchomości (mieszkaniec) jest zobowiązany m.in. do:

- zbierania powstałych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych, zgodnie z wymaganiami określonymi w gminnym regulaminie utrzymania czystości i porządku;
- zawarcia umowy z podmiotem posiadającym zezwolenie na odbiór odpadów komunalnych (dotyczy właścicieli nieruchomości, którzy nie są zobowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy).

Przedsiębiorca świadczący usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych jest zobowiązany m.in. do:

- posiadania wyposażenia oraz specjalistycznego sprzętu umożliwiającego wykonanie usługi w zakresie i częstotliwości określonej w gminnym regulaminie utrzymania czystości i porządku;
- odbierania selektywnie zebranych odpadów komunalnych i przekazywania ich w postaci jakiej zostały zebrane do odpowiednich podmiotów zajmujących się przetwarzaniem odpadów;
- osiągnięcia odpowiednich poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

Do osiągnięcia celów założonych w Polityce ekologicznej państwa i wdrażania hierarchii postępowania z odpadami opracowuje się krajowy plan gospodarki odpadami oraz wojewódzkie plany gospodarki odpadami.

Na terenie województwa wielkopolskiego obowiązuje „*Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016-2022 wraz z planem inwestycyjnym*”, w którym Wielkopolskę podzielono na 10 regionów, w których wyznaczono regionalne i zastępcze instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych. Region gospodarki odpadami komunalnymi to określony w wojewódzkim planie gospodarki odpadami obszar zamieszkiwany co najmniej przez 150 000 mieszkańców. Regionem gospodarki odpadami komunalnymi może być też gmina licząca powyżej 500 000 mieszkańców. Regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) to zakład zagospodarowania odpadów o mocy przerobowej wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez co najmniej 120 000 mieszkańców, spełniający wymagania najlepszej dostępnej techniki lub technologii.

Gmina Drawsko należy do I regionu, od 2010 r. w regionie tym sortownią odpadów selektywnie zbieranych jest Zakład Przerobu Słuczki Szklanej w Pile; sortownią odpadów zmieszanych jest Zakład Usług Komunalnych i Transportowych w Rogoźnie oraz w Kłodzie (gm. Szydłowo). Znajdują się dwie kompostownie przyzłocalizowane w miejscowości Zofiowo (gm. Czarnków) oraz Piła. Gmina

Drawsko nie posiada punktów zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, RIPOK oraz PSZOK.

Tabela 12. Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku na terenie gminy Drawsko w latach 2014-2016

Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku	Jednostka	2013	2014	2015
Ogółem	t	823,10	1 298,70	1 379,60
Ogółem na 1 mieszkańca	kg	137,7	217,9	231,0
Z gospodarstw domowych	t	682,00	1 161,10	1 247,10

Gmina Drawsko należy do następujących związków międzygminnych realizujących zadania z zakresu ochrony środowiska:

Tabela 13. Związki międzygminne, do których należy gmina Drawsko

Nazwa związku międzygminnego	Zadania
Związek Międzygminny „Piłski Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi” z siedzibą w Pile	Rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów

Źródło: UG, 2017

Wyroby zawierające azbest

W gminie Drawsko wytworzono największą ilość wyrobów azbestowych w budynkach mieszkalnych na terenie całego powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego. Zgodnie z danymi z inwentaryzacji azbestu (*Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Powiatu Czarnkowsko – Trzcianeckiego*, 2009) stwierdza się, że na terenie gminy Drawsko znajduje się ok. 919,10 Mg (70700,12 m²). Największe ilości wyrobów zawierających azbest występują we wsi Drawsko ok. 178,85 Mg (13757,68 m²) oraz wsi Pęckowo ok. 143,03 Mg (11002 m²). Po uwzględnieniu danych uzyskanych z inwentaryzacji oraz ustaleniu, że podane wartości stanowią 40% faktycznej ilości wyrobów azbestowych zinwentaryzowanych w gminie Drawsko należy przyjąć, iż na terenie gminy znajduje się ok. 2297,75 Mg (176750,30 m²).

„Dziki wysypiska śmieci”

Dziki wysypiska odpadów stanowią potencjalne niebezpieczeństwo dla środowiska, ponieważ w wyniku rozkładu odpadów, powstać mogą niebezpieczne związki stanowiące źródło skażenia zarówno wód, jak i gleby. Brak danych w GUSie o dzikich wysypiskach dla gm. Drawsko.

1.7. ZASOBY PRZYRODNICZE

1.7.1. Zasoby przyrodnicze

Ukształtowanie terenu gminy Drawsko jest niezbyt zróżnicowane, to teren równinny, jednakże dzięki dużemu udziałowi lasów w ogólnej powierzchni gminy, występowaniu jezior oraz bogatej florze i faunie jej obszar jest ważny pod względem przyrodniczym. Według danych w 2015r. powierzchnia

lasów ogółem wynosiła 10037,42 ha. Dało to 61,6% pokrycia powierzchni gminy Drawsko. Jest to największy procent lesistości w całym województwie wielkopolskim (*Urząd Statystyczny w Poznaniu, Statystyczne Vademecum Samorządowca 2016*).

Ponad pięćdziesiąt procent regionu stanowią obszary chronione, będące w większości częścią Puszczy Noteckiej, a na południe od doliny Miały występują wydmy o kształcie parabolicznym z ramionami skierowanymi ku zachodowi.

1.7.2. Formy Ochrony Przyrody

Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt, wynika z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, z późn. zm.), której celem jest zapewnienie przetrwania i właściwego stanu okazów gatunków oraz ich siedlisk i ostoi. Wymagane jest przestrzeganie zapisów ww. ustawy, dotyczących zakazów oraz odstępstw od zakazów w odniesieniu do ww. gatunków oraz wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych, zwłaszcza:

- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. *w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. *w sprawie ochrony gatunkowej roślin* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. *w sprawie ochrony gatunkowej grzybów* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408).

1.7.3. Obszar chronionego krajobrazu - Puszcza Notecka

Są to tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach oraz tereny wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. Przeważnie są to tereny użytkowane gospodarczo. Dodatkowo stanowią ważne obszary migracji organizmów żywych, w szczególności zwierząt.

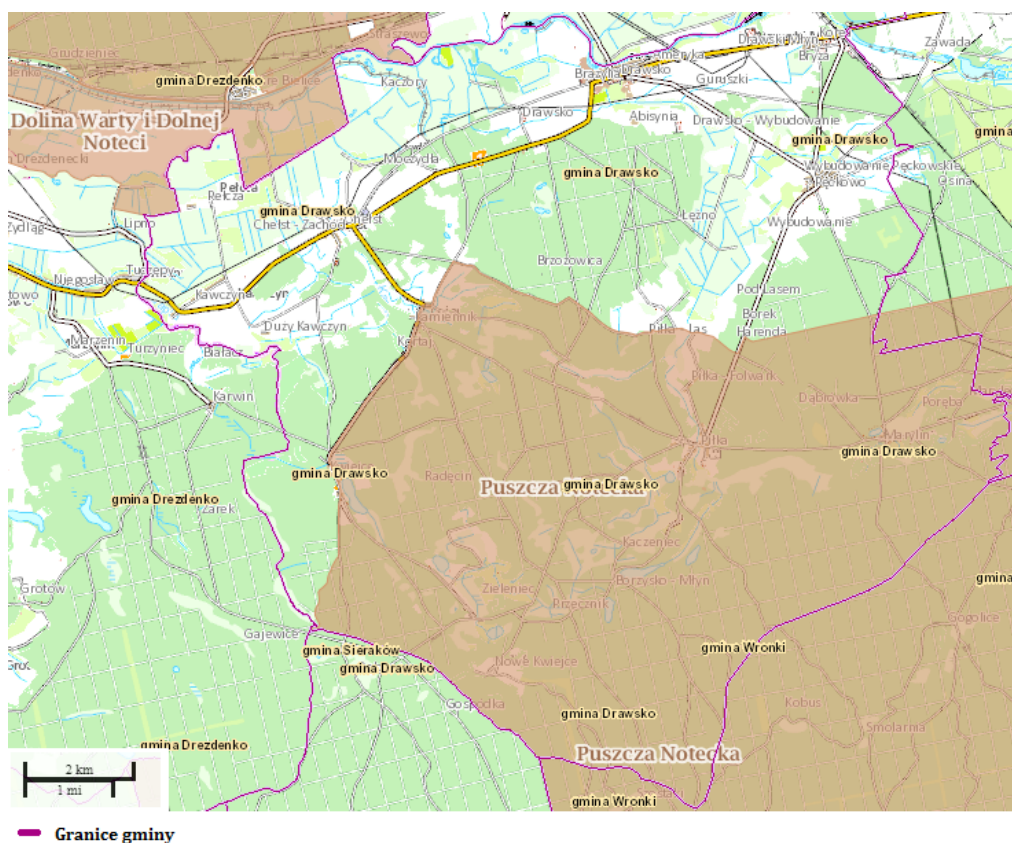
Na terenie gminy Drawsko obszar chronionego krajobrazu stanowi fragment Pojezierza Poznańskiego i Kotliny Gorzowskiej, w skład którego wchodzi znaczna powierzchnia krajobrazu Puszczy Noteckiej o powierzchni 8294.0 ha ustanowionej na podstawie Obwieszczenia Wojewody Wielkopolskiego z dnia 24.03.1999r. w sprawie wykazu aktów prawa miejscowego obowiązujących na terenie województwa wielkopolskiego.

Na terenie Puszczy Noteckiej ochronie podlega fragment olbrzymiego kompleksu leśnego obejmujący jeziora w zagłębieniach bezodpływowych, obszary torfowiskowe oraz pola wydymowe w południowej części gminy.

Ochronę środowiska obszaru chronionego krajobrazu dokonywać można poprzez:

- ograniczanie do minimum zmian użytkowania terenów leśnych na nieleśne,
- zalesianie terenów nie przydatnych dla rolnictwa i zagrożonych erozją,
- utrzymanie i wprowadzenie nowych zadrzewień szpalerowych wzdłuż dróg,

- ograniczenie stosowania środków chemicznych przy produkcji rolnej,
- ograniczenie poszerzania sieci osadniczej poza tereny już zainwestowane,
- wyznaczenie terenów dla lokalizacji wypoczynku pobytowego i budownictwa letniskowego,
- dostosowanie do aktualnych terenów objętych ochroną szlaków turystycznych i miejsc dozwolonego pobytu,
- ograniczenie wydobycia kopalin do niezbędnych wielkości,
- rekultywację odsłonięć.

Rys. Mapa obszarów chronionego krajobrazu dla gminy Drawsko

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://drawsko.e-mapa.net/>

1.7.4. Pomniki przyrody

Usytuowane w gminie Drawsko Pomniki Przyrody to pojedyncze komponenty przyrody żywej i nieożywionej. W większości przypadków są to głazy narzutowe. Łącznie znajduje się tu 8 pomników przyrody. Ich wykaz przedstawia poniższa tabela.

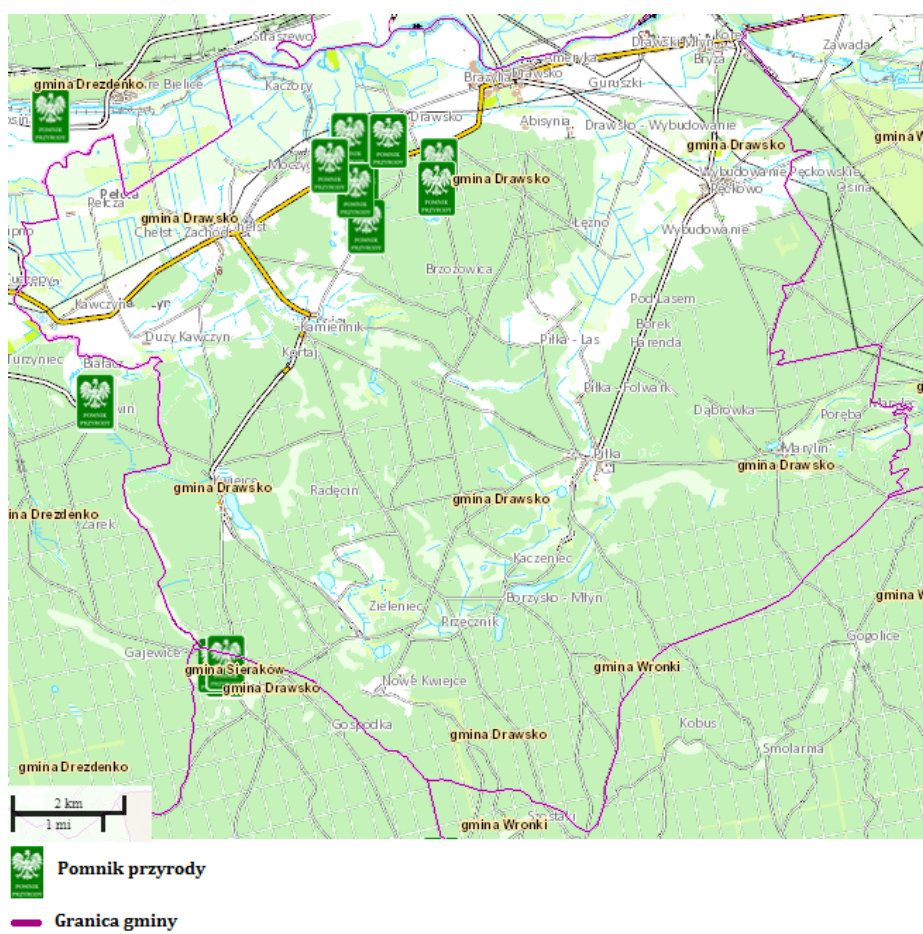
Tabela 14. Lista pomników przyrody na obszarze gminy Drawsko na rok 2017

Lp.	Pomnik przyrody	Opis
1	głaz narzutowy	obw.1200cm, dł.350cm, szer.145cm, wys.175cm
2	głaz narzutowy	obw.780cm, dł.370cm, szer.150cm, wys.70cm
3	głaz narzutowy	obw.680cm, dł.340cm, szer.95cm, wys.60cm
4	głaz narzutowy	obw.5200cm, dł.200cm, szer.165cm, wys.54cm

Lp.	Pomnik przyrody	Opis
5	głaz narzutowy	obw.700cm, dł.250cm, szer.200cm, wys.60cm
6	głaz narzutowy	obw.540cm, dł.230cm, szer.115cm, wys.75cm
7	grupa drzew (3 dęby bezszypułkowe)	obw.220,345,530cm, wys. do 24cm, szer. kor. 20m
8	drzewo (buk zwyczajny)	obw.305cm, wys.60cm, szer. kor. 22m.

Źródło: GDOS, 2017

Pozostałe drzewa będące Pomnikami Przyrody w gminie Drawsko także znajdują się w Nadleśnictwie Potrzebowice. Godny uwagi jest dąb o nazwie „Patriarcha” o wysokości 24m i rozpiętości korony 20 m.

Rys. Mapa pomników przyrody dla gminy Drawsko

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://drawsko.e-mapa.net/>

1.7.5. Obszar Natura 2000 PLB300015

Gmina Drawsko stanowi część obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015 o powierzchni 11974.0 ha. Obejmuje obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO), który został wyznaczony do ochrony populacji dziko występujących ptaków jednego lub wielu gatunków, w którego granicach ptaki mają korzystne warunki bytowania w ciągu całego życia, w dowolnym jego okresie albo stadium rozwoju.

Najistotniejszymi gatunkami ptaków chronionych w gminie Drawsko, zawartych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej są:

- bielik (*Haliaeetus albicilla*)
- kania czarna (*Milvus migrans*)
- kania ruda (*Milvus milvus*)
- bąk (*Botaurus stellaris*)
- podgorzałka (*Aythya nyroca*)
- puchacz (*Bubo bubo*)
- rybołów (*Pandion haliaetus*)
- trzmielojad (*Pernis apivorus*)
- bocian czarny (*Ciconia nigra*)
- błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*)
- żuraw (*Grus grus*)

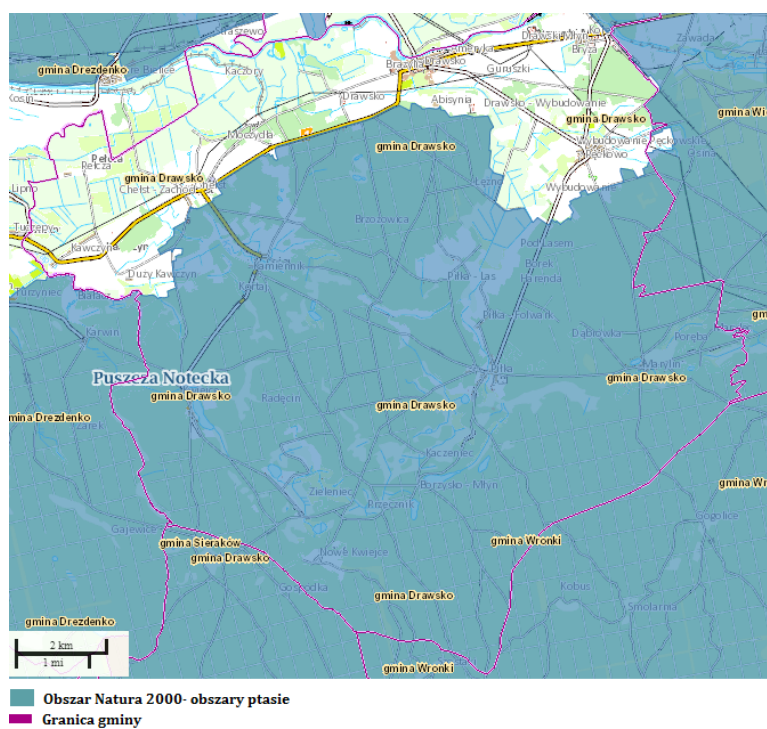
Obszar stanowi zwarty, jednolity kompleks leśny w międzyrzeczu Noteci i Warty, środkowej części Pradoliny Eberswaldsko-Toruńskiej. Jest to równina akumulacyjna w znacznym stopniu przekształcona przez wiatry, który usypały tu, największy w Polsce, zespół wydm śródlądowych, o wysokości 20-30 m, a maksymalnie dochodzący do 98 m npm.

Występują tu wały o przebiegu południkowym, leżące w odległości 500-600 m od siebie. W południowej części gminy pojawiają się wydmy pokryte monotonnym, jednowiekowym lasem, głównie sosnowym. W zagłębieniach terenu lub na brzegach jezior utrzymują się torfowiska, na ogół w pewnym stopniu przekształcone.

Zachowaniu i utrzymaniu siedlisk cennych gatunków ptaków sprzyja naturalny charakter odcinka tej części Kotliny Gorzowskiej, na której leży gmina Drawsko, oraz obecność towarzyszących kotlinie kompleksów leśnych, jak również urozmaicony krajobraz.

Narastająca presja turystyczna, zabudowywanie terenów otwartych gminy składają się na największe zagrożenia dla awiflory tej części puszczy.

Obszary specjalnej ochrony powstają we wszystkich państwach członkowskich tworząc Europejską Sieć Ekologiczną Natura 2000.

Rys. Mapa obszaru specjalnej ochrony ptaków (Natura 2000) dla gminy Drawsko.

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://drawsko.e-mapa.net/>

Ochrona gatunkowa

Ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i zachowanie właściwego stanu ochrony dziko występujących w Polsce i Unii Europejskiej, rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk i ostoi. Celem tej ochrony jest także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej. Zadania polegające na ochronie ostoi i stanowisk roślin lub grzybów albo ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt mogą być realizowane przez tworzenie stref ochrony. Lista gatunków roślin, grzybów, porostów oraz zwierząt podlegających ochronie ścisłej na terenie Nadleśnictwa Potrzebowice znajduje się w dokumencie pn. „Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Potrzebowice na okres od 1 stycznia 2014r. do 31 grudnia 2023 r. Program Ochrony Przyrody”.

Korytarze

Korytarze ekologiczne, według Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*, to obszary mało przekształcone przez człowieka, głównie lasy i doliny rzeczne, będące szlakami komunikacyjnymi dla zwierząt, a w większym przedziale czasowym – również dla roślin lub grzybów. Ich najistotniejszym zadaniem jest zintegrowanie ważnych przyrodniczo obszarów (w tym obszarów proponowanych do sieci NATURA 2000) w jeden kompleks ekologiczny, a także ograniczenie odosobnienia subpopulacji rzadkich gatunków flory i fauny.

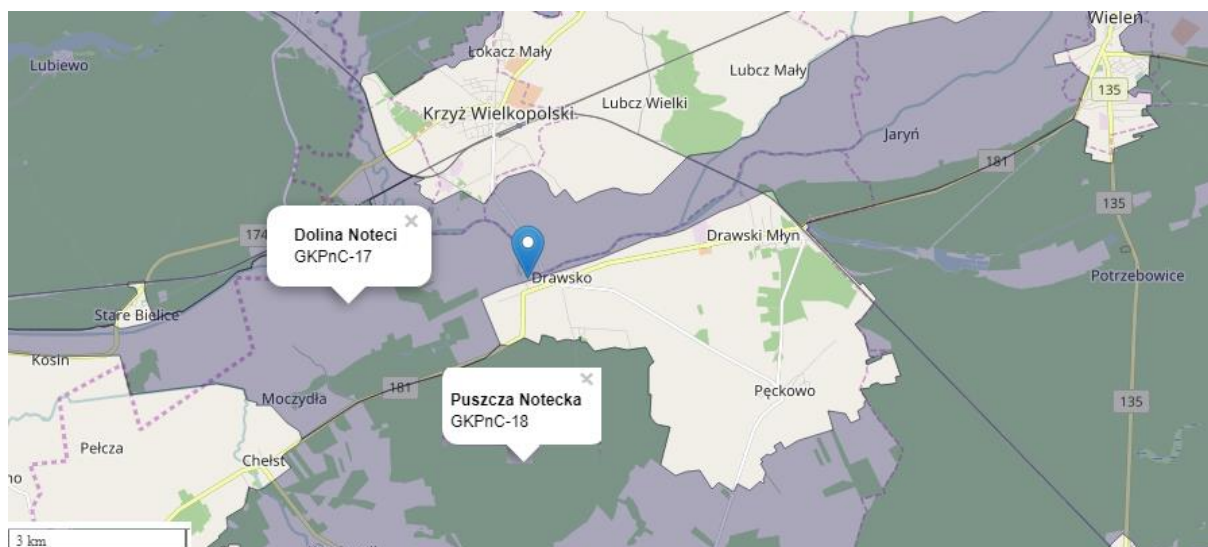
Ze względu na rangę funkcjonalną korytarza w strukturze środowiska naturalnego i jego zasięg przestrzenny, korytarze ekologiczne dzieli się:

- ponadregionalne – zapewniające łączność przestrzenną przyrodniczych struktur europejskich, krajowych i sąsiadujących regionów fizyczno - geograficznych,
- regionalne – zapewniające łączność przestrzenną przyrodniczych struktur w obrębie makroregionów i mezoregionów fizyczno – geograficznych oraz zapewniające łączność pomiędzy strukturami ponadregionalnymi,
- subregionalne - zapewniające łączność przestrzenną przyrodniczych struktur w obrębie mezoregionów oraz zapewniające łączność pomiędzy strukturami korytarzy regionalnych i ponadregionalnych.

Każdy z wyżej wymienionych typów korytarzy jest łącznikiem przestrzennym między dużymi płatami ekologicznymi oraz obszarami objętymi prawną ochroną przyrody.

Gmina Drawsko znajduje się w obszarze Korytarza Północno-Centralnego, łączącego Puszcze Białowieską z Parkiem Narodowym Ujście Warty, zlokalizowanym w zachodniej części Polski. Korytarz ten ma znaczenie krajowe. Rozpoczyna się w Puszczy Białowieskiej, przechodzi przez Lasy Mielnickie, dolinę Bugu, Puszcze Białą, gdzie rozdziela się na dwa główne odgałęzienia – jedno prowadzi do Lasów Włocławskich poprzez Puszcze Kurpiowską i Górznieńsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy, a drugie dochodzi do Lasów Włocławskich poprzez Puszcze Kampinoską i dolinę Wisły, skąd przez Puszcze Bydgoską, Lasy Sarbskie, Puszcze Notecką i Lasy Lubuskie dochodzi do Parku Narodowego Ujście Warty.

Do głównych zagrożeń korytarzy ekologicznych zalicza się rozwijającą się sieć transportową, budowę wszelkiego rodzaju obiektów przemysłowych, magazynów, centrów logistycznych, handlowych, warsztatów itp. wzdłuż tej sieci. Kolejnym z zagrożeń jest niezorganizowana zabudowa obszarów wiejskich, budownictwo rekreacyjne oraz bezpośrednia ich bliskość w stosunku do cieków wodnych. Wynikiem powyższych działań jest powstawanie wielokilometrowej bariery z przylegających do siebie posesji, degradacja brzegów, regulacja cieków wodnych, a nawet rozwój hałaśliwych form rekreacji (np. jazda motorami crossowymi po drogach leśnych i szlakach).

Rys. 2 Korytarze ekologiczne przebiegające przez teren gminy Drawsko

Źródło: <http://mapa.korytarze.pl/>

1.8. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Intensywność oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na żywe komórki zależy od jego mocy (im większa moc, tym silniejsze promieniowanie) i odległości od źródła (wraz z odległością natężenie emitowanego pola słabnie). Głównymi źródłami sztucznego promieniowania elektromagnetycznego, które oddziałują na ludzi w największym stopniu są:

- przesyłowe linie energetyczne o napięciu 110 i 220 kV,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- nadajniki radiowe i telewizyjne,
- cywilne i wojskowe urządzenia radiolokacyjne,
- instalacje i urządzenia elektryczne w zakładach przemysłowych, gospodarstwach domowych oraz wykorzystywane do celów medycznych.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2017 r. poz. 519, 785, 898, 1089) pole elektromagnetyczne podlegające analizie i monitoringowi to pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz. Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Poza ww. ustawą, zagadnienie pól elektromagnetycznych normują następujące akty prawne:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w *sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów*;

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w *sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku*.

Zakres prowadzenia badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku obejmuje pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz, w punktach pomiarowych i z określoną częstotliwością. Pomiary dokonywane są na terenie każdego województwa w punktach pomiarowych, w trzyletnim cyklu pomiarowym, dla trzech typów terenów dostępnych dla ludności (w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys., w pozostałych miastach i na terenach wiejskich).

Zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi określa dział VI ustawy *Prawo ochrony środowiska*. Ochrona ta polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach,

- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych, co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Ponadto nie powinno się sytuować miejsc stałego pobytu ludzi bezpośrednio pod napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi lub w odległości liczonej w poziomie od skrajnych przewodów mniejszej niż:

- 15 m – dla linii WN 110 kV,
- 5,0 m – dla linii SN 15 kV,
- 3,0 m – dla linii NN.

Energia elektryczna dla gminy Drawsko dostarczana jest liniami średnich napięć 15 kV z kierunku GPZ Drawski Młyn. Do odbiorców trafia ze stacji transformatorowych 15/0,4kV i sieci linii niskich napięć. O negatywnym wpływie zmiennego pola PEM o częstotliwości 50 Hz mówi się wówczas, gdy w danym miejscu jego natężenie jest bardzo duże, a więc w pobliżu stacji transformatorowych i sieci przesyłowych o bardzo wysokich napięciach (220 kV, 400 kV). Ze względu na dużą odległość zabudowy mieszkaniowej od linii wysokiego napięcia oraz wyłączenia obszarów w bliskim sąsiedztwie linii spod zabudowy na terenie gminy Drawsko nie odnotowuje się negatywnych oddziaływań w tym zakresie.

Wykaz linii wysokiego napięcia w gminie Drawsko, dla których istnieje strefa ograniczonego użytkowania:

- Linia 110 kV Drawski Młyn – Drawsko
- Linia 110 kV Drawski Młyn-Dobiegiew
- Linia 110kV Drawski Młyn – Wronki

Na terenie gminy Drawsko znajdują się 2 stacje sieci komórkowej wg danych z 09.07.2017r BTSearch.

Monitoring pól elektromagnetycznych

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, który realizowany jest w sposób określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. nr 221, poz. 1645). Badania na terenie Wielkopolski realizowane były w tych samych punktach pomiarowych, w których pomiary wykonywano w roku 2009 i 2012 i nie wykazują wzrostu poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku mimo zwiększającej się na przestrzeni ostatnich lat liczby obiektów stanowiących źródła pól elektromagnetycznych.

Żaden punkt monitoringu nie został zlokalizowany na terenie gminy Drawsko.

1.9. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

Na terenie gminy Drawsko nie występują przedsięwzięcia kwalifikujące się do zakładów o zwiększonym ryzyku i zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii. Do poważnych awarii może dojść na skutek awarii urządzeń technicznych w zakładach przemysłowych, w przypadku wystąpienia wypadku samochodowego lub kolejowego podczas transportu materiałów niebezpiecznych, a także na skutek rozszczelnienia cystern wypełnionych niebezpiecznymi substancjami, które spowoduje wyciek chemikaliów do gruntu. Zagrożenia spowodowane transportem substancji niebezpiecznych zwiększyły się w ostatnich latach w związku z intensywnym rozwojem przewozu paliw płynnych autocysternami. Metodyka w przypadku wystąpienia awarii określona została w ustawie *Prawo ochrony środowiska*. Potencjalne zagrożenie dla środowiska i zdrowia człowieka na terenie gminy stanowi przewóz substancji niebezpiecznych. W przypadku, gdy wymagają tego względy ochrony środowiska na skutek zdarzeń wypadku (drogowego, kolejowego) Starosta w drodze decyzji może nałożyć na sprawcę wypadku z udziałem odpadów, obowiązki dotyczące gospodarowania odpadami z wypadków.

W przypadku poważnych awarii, ważne jest opracowanie programu informowania społeczeństwa o wystąpieniu awarii oraz edukacja na temat sposobu postępowania w takich sytuacjach.

4. Identyfikacja problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji POŚ, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Zgodnie z polityką ekologiczną państwa do najistotniejszych zagrożeń ochrony środowiska (szczególnie dotyczących obszarów objętych ochroną) w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego należą:

- pomijanie wymagań ochrony przyrody lub niedostateczne ich uwzględnianie w strategiach rozwoju poszczególnych sektorów gospodarki i w planach rozwoju regionalnego i lokalnego,
- realizacja inwestycji (punktowych i liniowych) bez uwzględniania potrzeb ochrony siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt,
- brak właściwego egzekwowania przepisów ochrony przyrody,
- rozwój budownictwa mieszkaniowego i rekreacyjnego na obszarach o wysokich walorach przyrodniczych,
- wspieranie takich kierunków rozwoju rolnictwa, które negatywnie oddziałują na poziom różnorodności gatunkowej i krajobrazowej.

Najważniejsze problemy Gminy Drawsko w zakresie ochrony środowiska to:

- niepełne skanalizowanie gminy,
- niedostateczna jakość powietrza (szczególnie w sezonie grzewczym).

5. Problemy ochrony środowiska zidentyfikowane w Gminie Drawsko

Zdefiniowanie problemy w dziedzinie ochrony środowiska przyrodniczego Gminy Drawsko przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 15. Problemy ochrony środowiska

Element środowiska	Zidentyfikowany problem
Wody powierzchniowe i podziemne	- średnia jakość wód powierzchniowych, - pogarszanie się jakości wód powierzchniowych- eutrofizacja wód - zanieczyszczenia obszarowe pochodzenia rolniczego - niedostateczny stopień skanalizowania obszaru gminy - dysproporcja pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania
Powietrze atmosferyczne	- nieekologiczne systemy grzewcze (tzw. niska emisja) - emisja z transportu drogowego - zła jakość nawierzchni dróg - niewykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych
Gleby	- obszary glebowe zagrożone erozją - zróżnicowany stan techniczny istniejących systemów melioracyjnych - rozdrobnienie indywidualnych gospodarstw rolnych - stosowanie środków ochrony roślin i intensywne nawożenie w rolnictwie - słaba i bardzo słaba jakość gleb - niewystarczający monitoring stanu środowiska
Przyroda	- utrudniony rozwój niektórych rodzajów działalności gospodarczej ze względu na występowanie na terenie gminy licznych form ochrony przyrody - niedostateczny stopień świadomości ekologicznej społeczeństwa
Hałas	- uciążliwość ze strony hałasu komunikacyjnego - brak gminnego rejestru obszarów zagrożonych ponadnormatywnym poziomem hałasu (mapa akustyczna, program ochrony przed hałasem)

6. Identyfikacja, analiza i ocena oddziaływań generowanych zapisami POŚ na jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych oraz analiza możliwości nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Zgodnie z art. 38d. (Dz.U.2017.0.1121) Prawa Wodnego:

- Celem środowiskowym dla jednolitych części wód powierzchniowych niewyznaczonych jako sztuczne lub silnie zmienione jest ochrona, poprawa oraz przywracanie stanu jednolitych części wód powierzchniowych, tak aby osiągnąć dobry stan tych wód, a także zapobieganie pogorszeniu ich stanu.
- Celem środowiskowym dla sztucznych i silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych jest ochrona tych wód oraz poprawa ich potencjału ekologicznego i stanu chemicznego, tak aby osiągnąć dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny wód powierzchniowych, a także zapobieganie pogorszeniu ich potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego.

Zgodnie z art. 38e. Prawa Wodnego:

Celem środowiskowym dla jednolitych części wód podziemnych jest:

1. - zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń;

2. - zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu;
3. - ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Gmina Drawsko zlokalizowana jest:

- w obszarze jednolitej części wód powierzchniowych:

- Człapia JCWP nr PLRW600017188926,
- Kamiennik JCWP nr PLRW600017188924,
- Miała do Dopływu z Pęckowa JCWP nr PLRW600017188922,
- Miała od Dopływu z Pęckowa do ujścia JCWP nr PLRW600020188929,
- Noteć od Drawy do Rudawy PLRW600021188931,
- Noteć od Kanału Romanowskiego do Bukówki JCWP nr PLRW60002118877,
- Noteć od Bukówki do Drawy JCWP nr PLRW60002118879.

Cele środowiskowe

Miała do Dopływu z Pęckowa JCWP nr PLRW600017188922

Charakterystyka	nazwa	Miała do Dopływu z Pęckowa
	kod	RW600017188922
	typ	potok nizinny piaszczysty na utworach starogłajczańskich (17)
	ostateczny status hydromorfologiczny z uzasadnieniem	silnie zmieniona część wód (SZCW)
		ocena ekspercka
Wykaz wód powierzchniowych przeznaczonych:	do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	nie
	do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	nie
Cele środowiskowe	stan/potencjał ekologiczny	dobry potencjał ekologiczny
	stan chemiczny	dobry stan chemiczny
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	monitoring	monitorowana
	aktualny stan JCWP	dobry
	ryzyko nieosiągnięcia celu środowisk.	zagrożona
Przedłużenie terminu osiągnięcia celu/ustalenie celów mniej rygorystycznych dla JCWP	odstępstwo	tak
	odstępstwo, z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych
	termin osiągnięcia dobrego stanu	2027
Realizacja inwestycji wymagającej odstępstwa z art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	uzasadnienie odstępstwa	Brak możliwości technicznych. Nie zidentyfikowano presji mających wpływ na obniżoną ocenę stanu chemicznego. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Wdrożenie działań będzie mogło nastąpić dopiero po ich rozpoznanie. W programie działań zaplanowano: przeprowadzenie weryfikacji Programu ochrony środowiska dla gminy w zakresie ograniczania emisji do atmosfery wielopierścieniowych węglowodórów aromatycznych
	odstępstwo	tak
	nazwa inwestycji	Budowa zbiornika wodnego Piłka

Kamiennik JCWP nr PLRW600017188924

Charakterystyka	nazwa	Kamiennik
	kod	RW600017188924
	typ	potok nizinny piaszczysty na utworach staroglacjalnych (17)
	ostateczny status hydromorfologiczny z uzasadnieniem	naturalna część wód (NAT) nd
Wykaz wód powierzchniowych przeznaczonych:	do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	nie
	do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	nie
Cel środowiskowy	stan/potencjał ekologiczny	dobry stan ekologiczny
	stan chemiczny	dobry stan chemiczny
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	monitoring	niemonitorowana
	aktualny stan JCWP	dobry
	ryzyko nieosiągnięcia celu środowisk.	niezagrożona
	odstępstwo	nie
Przedłużenie terminu osiągnięcia celu/uстановienie celów mniej rygorystycznych dla JCWP	odstępstwo, z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	nie dotyczy
	termin osiągnięcia dobrego stanu	2015
	uzasadnienie odstępstwa	nie dotyczy
	odstępstwo	nie
Realizacja inwestycji wymagającej odstępstwa z art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	odstępstwo	nie
	nazwa inwestycji	-

Człapia JCWP nr PLRW600017188926

Charakterystyka	nazwa	Człapia
	kod	RW600017188926
	typ	potok nizinny piaszczysty na utworach staroglacjalnych (17)
	ostateczny status hydromorfologiczny z uzasadnieniem	naturalna część wód (NAT) nd
Wykaz wód powierzchniowych przeznaczonych:	do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	nie
	do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	nie
Cel środowiskowy	stan/potencjał ekologiczny	dobry stan ekologiczny
	stan chemiczny	dobry stan chemiczny
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	monitoring	niemonitorowana
	aktualny stan JCWP	dobry
	ryzyko nieosiągnięcia celu środowisk.	niezagrożona
	odstępstwo	nie
Przedłużenie terminu osiągnięcia celu/uстановienie celów mniej rygorystycznych dla JCWP	odstępstwo, z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	nie dotyczy
	termin osiągnięcia dobrego stanu	2015
	uzasadnienie odstępstwa	nie dotyczy
	odstępstwo	nie
Realizacja inwestycji wymagającej odstępstwa z art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	odstępstwo	nie
	nazwa inwestycji	-

Noteć od Bukówki do Drawy JCWP nr PLRW60002118879

Charakterystyka	nazwa	Notec od Bukówki do Drawy
	kod	RW60002118879
	typ	wielka rzeka nizinna (21)
	ostateczny status hydromorfologiczny z uzasadnieniem	silnie zmieniona część wód (SZCW) przekroczenie wskaźników: I1, m2, m3, m4
Wykaz wód powierzchniowych przeznaczonych:	do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	nie
	do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	nie
Cel środowiskowy	stan/potencjał ekologiczny	dobry potencjał ekologiczny: możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekła istotnego - Notec w obrębie JCWP
	stan chemiczny	dobry stan chemiczny
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	monitoring	monitorowana
	aktualny stan JCWP	zły
	ryzyko nieosiągnięcia celu środowisk.	zagrożona
Przedłużenie terminu osiągnięcia celu/ustalenie celów mniej rygorystycznych dla JCWP	odstępstwo	tak
	odstępstwo, z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych
	termin osiągnięcia dobrego stanu	2021
	uzasadnienie odstępstwa	W zlewni JCWP nie zidentyfikowano przysięgi mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym: Utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych. Przeprowadzenie pogłębianej analizy przysięgi pod kątem zmian hydromorfologicznych, Opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz Opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych.
Realizacja inwestycji wymagającej odstępstwa z art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	odstępstwo	tak
	nazwa inwestycji	Rewitalizacja szlaku żeglownego Kanału Bydgoskiego i Noteci dolnej skanalizowanej (od km 14,8 do km 176,2) do parametrów drogi wodnej II klasy

Miała od Dopływu z Pęcowa do ujścia JCWP nr PLRW600020188929

Charakterystyka	nazwa	Miała od Dopływu z Pęcowa do ujścia
	kod	RW600020188929
	typ	rzeka nizinna żwirowa (20)
	ostateczny status hydromorfologiczny z uzasadnieniem	silnie zmieniona część wód (SZCW) przekroczenie wskaźników: m2, m4
Wykaz wód powierzchniowych przeznaczonych:	do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	nie
	do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	nie
Cel środowiskowy	stan/potencjał ekologiczny	dobry potencjał ekologiczny
	stan chemiczny	dobry stan chemiczny
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	monitoring	monitorowana
	aktualny stan JCWP	dobry
	ryzyko nieosiągnięcia celu środowisk.	niezagrożona
Przedłużenie terminu osiągnięcia celu/ustalenie celów mniej rygorystycznych dla JCWP	odstępstwo	nie
	odstępstwo, z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	nie dotyczy
	termin osiągnięcia dobrego stanu	2015
	uzasadnienie odstępstwa	nie dotyczy
Realizacja inwestycji wymagającej odstępstwa z art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	odstępstwo	nie
	nazwa inwestycji	-

Notec od Drawy do Rudawy PLRW600021188931

Charakterystyka	nazwa	Noteć od Drawy do Rudawy
	kod	RW60002118831
	typ	wielka rzeka nizinna (21)
	ostateczny status hydromorfologiczny z uzasadnieniem	silnie zmieniona część wod (SZCW) przekroczenie wskaźnika: m4
Wykaz wód powierzchniowych przeznaczonych:	do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	nie
	do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	nie
Cel środowiskowy	stan/potencjał ekologiczny	dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku ciekła istotnego - Noteć w obrębie JCWP
	stan chemiczny	dobry stan chemiczny
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	monitoring	monitorowana
	aktualny stan JCWP	zły
	ryzyko nieosiągnięcia celu środowisk.	zagrożona
Przedłużenie terminu osiągnięcia celu/ustalenie celów mniej rygorystycznych dla JCWP	odstępstwo	tak
	odstępstwo, z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: brak możliwości technicznych
	termin osiągnięcia dobrego stanu	2027
	uzasadnienie odstępstwa	Brak możliwości technicznych. W zlewni JCWP występują presje: niezrozpoznana presja, presja komunalna. W programie działań zaplanowano działanie obejmujące przegląd pozwoleń wodnoprawnych na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi przez użytkowników w zlewni JCWP z uwagi na zagrożenie osiągnięcia celów środowiskowych, zgodnie z art. 136 ust. 3 ustawy Prawo wodne, mające na celu szczegółowe rozpoznanie i w rezultacie ograniczenie tej presji tak, aby możliwe było osiągnięcie wskaźników zgodnych z wartościami dobrego stanu. Z uwagi jednak na czas niezbędny dla wdrożenia tego działania, następnie konkretnych działań naprawczych, a także okres niezbędny aby wdrożone działania przyniosły wymiarny efekt, dobry stan będzie mógł być osiągnięty do roku 2027.
Realizacja inwestycji wymagającej odstępstwa z art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	odstępstwo	nie
	nazwa inwestycji	-

Noteć od Kanalu Romanowskiego do Bukówki JCWP nr PLRW60002118877

Charakterystyka	nazwa	Noteć od Kanalu Romanowskiego do Bukówki
	kod	RWGD002118877
	typ	wielka rzeka nizinna (21)
Wykaz wód powierzchniowych przeznaczonych:	ostateczny status hydromorfologiczny z uzasadnieniem	silnie zmieniona część wód (S7C.W)
	do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	nie
Cel środowiskowy	do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	nie
	stan/potencjał ekologiczny	dobry potencjał ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieków istniejących - Noteć w obrębie JCWP
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	stan chemiczny	dobry stan chemiczny
	monitoring	monitorowana
	aktualny stan JCWP	zły
Przedłużenie terminu osiągnięcia celu/ustalenie celów mniej rygorystycznych dla JCWP	ryzyko nieosiągnięcia celu środowisk.	niezagrożona
	odstępstwo	nie
	odstępstwo, z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	nie dotyczy
	termin osiągnięcia dobrego stanu	2015
Realizacja inwestycji wymagającej odstępstwa z art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	uzasadnienie odstępstwa	nie dotyczy
	odstępstwo	tak / nie
	nazwa inwestycji	Rewitalizacja szlaku żeglownego Kanalu Bydgoskiego i Noteci dolnej skanalizowanej (od km 14,0 do km 17,6,2) do parametrów drogi wodnej II klasy; Odbudowa Kanalu Mełgosz.

W zakresie jednolitych części wód podziemnych, na terenie Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego w gminie Drawsko wyznaczona została jedna JCWPd oznaczona numerem 34 – europejski kod dla gminy PLGW600034.

Cel środowiskowy

Charakterystyka	kod	GW600034
Wykaz wód podziemnych przeznaczonych	do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	tak
Cel środowiskowy	stan chemiczny	dobry stan chemiczny
	stan ilościowy	dobry stan ilościowy
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	monitoring	monitorowana
	stan chemiczny	słaby
	stan ilościowy	dobry
	ryzyko nieosiągnięcia celu środowisk.	zagrożona
Przedłużenie terminu osiągnięcia celu/ustalenie celów mniej rygorystycznych dla JCWPd	odstępstwo	tak
	odstępstwo, z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw	przedłużenie terminu osiągnięcia celu: - brak możliwości technicznych
	termin osiągnięcia dobrego stanu	2027
	uzasadnienie odstępstwa	Brak możliwości technicznych. Ze względu na zmiany chemizmu wód związane są z niedostatecznie oczyszczonymi ściekami komunalnymi, zbyt mały stopniem skanalizowania, szczególnie terenów wiejskich, składowiskami nieodpowiadającymi wymaganiom ochrony środowiska. W programie działań ukierunkowanym na presję, dla JCWPd zaplanowano wszystkie możliwe działania ograniczające dopływ zanieczyszczeń komunalnych do wód. Niemniej jednak ze względu na warunki hydrogeologiczne okres 6 lat jest zbyt krótki aby mogła nastąpić poprawa stanu wód.
Realizacja inwestycji wymagającej odstępstwa z art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne	odstępstwo	nie
	nazwa inwestycji	-

Wpływ na jednolite części wód mają zjawiska naturalne oraz antropogeniczne (zarówno rolnicze, jak i przemysłowe) z całego regionu. Realizacja założeń Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawsko nie będzie miała wpływu na możliwości nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.

Głównym zagrożeniem dla wód powierzchniowych i podziemnych na obszarze gminy są ścieki komunalne oraz spływy obszarowe z pól uprawnych. Zagrożenie stanowi dysproporcja pomiędzy rozwojem sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Największe zagrożenie stanowią ścieki odprowadzane bezpośrednio do wód lub do gruntu. Rozwiązanie tego problemu będzie możliwe poprzez rozbudowę zbiorczych systemów kanalizacji. Przyczyni się to do poprawy stanu sanitarnego w poszczególnych miejscowościach oraz ochrony zasobów i jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Jest to niezmiernie ważne, w przypadku wykorzystywania wód podziemnych do celów zaopatrzenia ludności.

Inwestycje w zakresie modernizacji sieci wodociągowej przyczynią się do poprawy jakości wody pitnej, zapobiegania stratom wody oraz do podniesienia standardu życia mieszkańców.

Program ustala szereg działań w celu ochrony wód na terenie gminy, m.in.: bieżące utrzymanie drożności kanałów melioracyjnych, koryt rzek, budowa oczyszczalni przydomowych, likwidacja

nieszczelnych zbiorników bezodpływowych, racjonalne zużycie środków ochrony roślin i nawozów, właściwe nawożenie gleb za pomocą płynnych nawozów naturalnych i inne.

W czasie realizacji inwestycji należy liczyć się z naruszeniem powierzchniowego kompleksu warstw, co może ułatwić ewentualną infiltrację wód i zanieczyszczeń z powierzchni ziemi. Zachowanie szczególnej ostrożności w trakcie wykonywania prac budowlanych całkowicie wyeliminuje ewentualne zagrożenie zanieczyszczeniem wód i gruntu. Przy właściwie zaprojektowanych zabezpieczeniach zagrożenia bezpośrednie dla wód podziemnych poziomów użytkowych będą zminimalizowane. Generalnie realizacja tych zadań i inwestycji przyniesie jednak pozytywny wpływ na środowisko m.in. poprzez zmniejszenie ilości odprowadzanych do środowiska ścieków nieoczyszczonych.

Zaniechanie realizacji działań przewidzianych do realizacji w POŚ może przyczynić się do nieosiągnięcia celów środowiskowych dla JCW poprzez pogorszenie stanu jakości wód w rzekach oraz jeziorach na terenie gminy, a w konsekwencji w przyszłości na pogorszenie jakości wód podziemnych.

7. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

Niniejszą prognozę oddziaływania na środowisko charakteryzuje duży poziom ogólności, co wiąże się ze strategicznym charakterem analizowanego dokumentu. Ponadto w ramach prognozy strategicznej analizie w głównej mierze podlegają założenia programu oraz korzyści i zagrożenia związane z jego realizacją.

Pod pojęciem znaczących oddziaływań na środowisko rozumieć należy takie oddziaływania, które mogą w istotny sposób zmienić cechy zasobów naturalnych oraz wytworzonych przez człowieka.

W celu zobrazowania oraz przedstawienia możliwych oddziaływań posłużono się jakościową analizą macierzy, w której zawarto:

- zadania inwestycyjne oraz pozainwestycyjne w ramach Programu,
- przewidywane oddziaływania wynikające z realizacji tych zadań (bezpośrednie, pośrednie, pozytywne, negatywne, brak oddziaływania),
- poszczególne elementy środowiska, na które może mieć wpływ realizacja zadań (różnorodność biologiczna, ludzie, zwierzęta, rośliny, woda, powietrze i klimat, powierzchnia ziemi, krajobraz, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne Natura 2000).

Ocenę w tabeli dokonano pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji, w perspektywie długoterminowej, zakładając że uciążliwości występujące w fazie budowy (fazie realizacji) mają charakter przejściowy.

Dla zadań o charakterze inwestycyjnym przedstawiono potencjalne oddziaływania na etapie ich realizacji – tabela poniżej.

W tabeli zastosowano następujące oznaczenia:

+ oddziaływanie pozytywne,

- oddziaływanie negatywne,

0 brak oddziaływania

Tabela 16 Matryca wpływu na środowisko celów polityki ekologicznej oraz zadań inwestycyjnych dla gminy Drawsko

Działania	Różnorodność biologiczna,	Obszary prawnie chronione	Zwierzęta, rośliny, grzyby	Wody	Powietrze atmosferyczne i klimat	Powierzchnia ziemi i	Krajobraz	Zasoby naturalne	Ludzie	Zabytki i dobra materialne
Obszar interwencji: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA										
Cel: Poprawa jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji										
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	+	+	+	+	+	+	0	+	+	+
Informacja i promocja działań Gminy w zakresie gospodarki niskoemisyjnej	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel: Poprawa jakości powietrza oraz obniżenie poziomu substancji szkodliwych w powietrzu										
Kładzenie nacisku na modernizację instalacji	+	+	+	+	+	+	0	+	+	+
Cel: Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii										
Promocja i wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Montaż pomp ciepła, instalacji fotowoltaicznych, solarnych na budynkach mieszkalnych oraz obiektach użyteczności publicznej	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wymiana instalacji na kotły zgodnie z obowiązującymi normami dla instalacji grzewczej.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Działania	Różnorodność biologiczna,	Obszary prawnie chronione	Zwierzęta, rośliny, grzyby	Wody	Powietrze atmosferyczne i klimat	Powierzchnia ziemi i	Krajobraz	Zasoby naturalne	Ludzie	Zabytki i dobra materialne
Obszar interwencji: ZAGROŻENIE HAŁASEM										
Cel: Zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego odczuwalnego dla mieszkańców gminy										
Przebudowa/modernizacja dróg gminnych	0	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	+	+/-	0
Cel: Zmniejszenie uciążliwości hałasu produkcyjnego istniejących i planowanych zakładów										
Kontrola prawidłowości przebiegu procedur w sprawie ocen oddziaływania na środowisko na etapie ustalania warunków zabudowy	+	+	+	+	+	+	0	+	+	+
Wprowadzanie zapisów do dokumentów strategicznych rozwoju gminy	+	+	+	+	+	+	0	+	+	+
Cel: Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa										
Prowadzenie edukacji ekologicznej oraz promowanie komunikacji zbiorowej i transportu rowerowego	+	+	+	+	+	+	0	+	+	+
Obszar interwencji: GOSPODAROWANIE WODAMI										
Cel: Poprawa, jakości wód powierzchniowych i ochrona zasobów i jakości wód podziemnych. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa										
Edukacja oraz propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody	+	+	+	+	+	+	0	+	+	+
Obszar interwencji: GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA										
Cel: Rozwój systemów wodociągowych i kanalizacyjnych oraz ochrona zasobów wód podziemnych										
Kontynuacja rozbudowy, budowy i modernizacji sieci wodociągowej	0	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	+	+/-	0

Działania	Różnorodność biologiczna,	Obszary prawnie chronione	Zwierzęta, rośliny, grzyby	Wody	Powietrze atmosferyczne i klimat	Powierzchnia ziemi i	Krajobraz	Zasoby naturalne	Ludzie	Zabytki i dobra materialne
Kontynuacja rozbudowy, budowy i modernizacji sieci kanalizacyjnej	0	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	0	+	+/-	0
Cel: Ochrona zasobów wód podziemnych										
Inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków, wydawanie decyzji w zakresie obowiązku podłączenia się do kanalizacji	+	+	+	+	+	+	0	+	+	+
Kontrola prawidłowego pozbywania się nieczystości ciekłych przez mieszkańców	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Obszar interwencji: ZASOBY GEOLOGICZNE										
Cel: Ochrona zasobów złóż niezagospodarowanych (nieeksploatowanych) i racjonalne wykorzystanie złóż surowców										
Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Obszar interwencji: GLEBY I UŻYTKOWANIE GRUNTÓW										
Cel: Monitoring obszarów osuwiskowych										
Wyłączenie obszarów spod zabudowy	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel: Zachowanie wysokich walorów ekologicznych obszarów rolniczych i ochrona gleb										
Zachowanie śródpolnych i przydrożnych zadrzewień, zakrzewień, kompleksów leśnych, oczek wodnych i bagien	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Obszar interwencji: GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW										
Cel: Spełnienie celów wyznaczonych w ustawach, Krajowym Planie Gospodarki Odpadami oraz Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego										
Osiągnięcie określonych w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach poziomów recyklingu i	+	+	+	+	+	+	0	+	+	0

Działania	Różnorodność biologiczna,	Obszary prawnie chronione	Zwierzęta, rośliny, grzyby	Wody	Powietrze atmosferyczne i klimat	Powierzchnia ziemi i	Krajobraz	Zasoby naturalne	Ludzie	Zabytki i dobra materialne
przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła										
Osiągnięcie określonych w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych	+	+	+	+	+	+	0	+	+	0
Osiągnięcie określonych w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania	+	+	+	+	+	+	0	+	+	0
Cel: Racjonalne gospodarowanie odpadami										
Prowadzenie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów dla zapewnienia skutecznego egzekwowania prawa	+	+	+	+	+	+	0	+	+	0
Prowadzenie edukacji ekologicznej promującej właściwe postępowanie z odpadami	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bieżąca likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów (tzw. dzikich wysypisk)	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Systematyczne usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Działania	Różnorodność biologiczna,	Obszary prawnie chronione	Zwierzęta, rośliny, grzyby	Wody	Powietrze atmosferyczne i klimat	Powierzchnia ziemi i	Krajobraz	Zasoby naturalne	Ludzie	Zabytki i dobra materialne
Prowadzenie systematycznej zbiórki odpadów problemowych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Obszar interwencji: ZASOBY PRZYRODNICZE										
Cel: Promowanie walorów przyrodniczych Gminy										
Dofinansowanie nagród w konkursach promujących walory przyrodnicze Gminy organizowanych przez szkoły i inne placówki	+	+	+	+	+	+	0	+	+	0
Organizacja wycieczek, rajdów rowerowych promujących walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy.	+	+	+	+	+	+	0	+	+	0
Cel: Zachowanie i wzbogacanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych										
Dokonywanie regularnych nasadzeń zieleni na terenach gminnych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ochrona i pielęgnacja pomników przyrody	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel: Zachowanie obszarów cennych przyrodniczo										
Ochrona bierna i czynna obszarowych form ochrony przyrody	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Uwzględnienie w treści studium i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wskazań zawartych w planach ochrony obszaru chronionego krajobrazu Puszcza Notecka oraz w planach zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Działania	Różnorodność biologiczna,	Obszary prawnie chronione	Zwierzęta, rośliny, grzyby	Wody	Powietrze atmosferyczne i klimat	Powierzchnia ziemi i	Krajobraz	Zasoby naturalne	Ludzie	Zabytki i dobra materialne
Obszar interwencji: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE										
Cel: Minimalizacja oddziaływania źródeł pól elektromagnetycznych na zdrowie człowieka										
Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa o źródłach i stopniu oddziaływania pól elektromagnetycznych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Obszar interwencji: ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI /ZAGROŻENIA NATURALNE										
Informowanie społeczeństwa o możliwości wystąpienia zagrożenia i sposobach zachowań w przypadku wystąpienia zagrożenia	0	+	+	+	+	+	0	+	+	0
Wspieranie działań jednostek reagowania kryzysowego	0	+	+	+	+	+	0	+	+	0

UWAGA:

* analizie poddano cele służące ochronie i kształtowaniu środowiska oraz zdrowego stylu życia zapisane w Programu

* w przypadku przedsięwzięć inwestycyjnych uwzględniono oddziaływania występujące na etapie realizacji i eksploatacji

* oddziaływanie negatywne może polegać np. na zajęciu terenu pod obiekty budowlane, uciążliwość związana z emisją hałasu i emisji do powietrza na etapie budowy, nasilona antropopresja

Dla pozostałych obszarów interwencji na dzień sporządzenia niniejszego Programu nie zdefiniowano konkretnych zadań inwestycyjnych. Nie jest to jednak tożsame z faktem braku podejmowania przez samorząd gminny działań w powyższym zakresie.

Na podstawie analizy powyższych celów zidentyfikowano rodzaje przedsięwzięć mogących negatywnie oddziaływać na środowisko, przy czym nie będą to oddziaływania znaczące w rozumieniu przytoczonej powyżej definicji. Będą to przede wszystkim przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym polegające na:

- budowie nowych oraz modernizacji i rozbudowie istniejących sieci wodociągowych, kanalizacyjnych,
- budowie, przebudowie i modernizacji dróg gminnych.

Przedstawione powyżej przedsięwzięcia będą miały charakter lokalny, tzn. będą one terytorialnie realizowane w obrębie jednej gminy, a często także w granicach jednej miejscowości. W związku z powyższym przedsięwzięcia te charakteryzować się będą ograniczonym przestrzennie oddziaływaniem na środowisko. Ponadto, w przypadku takich przedsięwzięć, jak budowa sieci kanalizacji sanitarnej czy sieci wodociągowej, główne oddziaływanie na środowisko występuje w fazie realizacji przedsięwzięcia i ma ono również czasowo ograniczony charakter. Są zazwyczaj realizowane w obrębie terenów zmienionych antropogenicznie, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy. Zaznaczyć również należy, że w konsekwencji realizacja powyższych przedsięwzięć skutkować będzie poprawą stanu środowiska na danym terenie. Ponadto ich realizacja:

- posiada związek z rozwiązywaniem problemów ochrony środowiska na terenie Gminy,
- służy wspieraniu zrównoważonego rozwoju,
- służy wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska.

W poniższej tabeli przedstawiono ocenę potencjalnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym w kontekście rodzaju tych oddziaływań.

Tabela 17. Ocena potencjalnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze zadań inwestycyjnych

Przedsięwzięcie	Rodzaj oddziaływania na środowisko
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	etap realizacji – oddziaływania krótkoterminowe i chwilowe, bezpośrednie etap eksploatacji – brak oddziaływań negatywnych
Przebudowa/modernizacja dróg gminnych	etap realizacji – oddziaływania krótkoterminowe i chwilowe, bezpośrednie etap eksploatacji – oddziaływania długoterminowe, stałe, bezpośrednie i pośrednie
Kontynuacja rozbudowy, budowy i modernizacji sieci wodociągowej	
Kontynuacja rozbudowy, budowy i modernizacji sieci kanalizacyjnej	
Bieżąca likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów (tzw. dzikich wysypisk)	etap realizacji – oddziaływania krótkoterminowe i chwilowe, bezpośrednie etap eksploatacji – brak oddziaływań negatywnych
Systematyczne usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy	

Źródło: opracowanie własne

Na etapie realizacji powyższych przedsięwzięć występować będą następujące oddziaływania (zarówno o charakterze pozytywnym, jak i negatywnym):

- bezpośrednie – polegające np. na emisji zanieczyszczeń o charakterze komunikacyjnym bądź emisji pyłów mineralnych do środowiska w trakcie budowy, rozbudowy i modernizacji infrastruktury (negatywne),
- pośrednie – związane z powiązaniem występującymi pomiędzy poszczególnymi elementami środowiska oraz migracją zanieczyszczeń, ale wynikające także ze specyfiki poszczególnych przedsięwzięć, np. ścieki komunalne wprowadzane są do środowiska w innym miejscu niż powstają,
- wtórne – związane z reakcjami chemicznymi zachodzącymi w środowisku w przypadkach znaczących emisji do środowiska wysoce reaktywnych związków zanieczyszczających, nie przewiduje się wystąpienia,
- skumulowane – stanowiące efekt oddziaływania na danych obszar kilku przedsięwzięć o znaczącej emisji, nie przewiduje się wystąpienia,
- krótkoterminowe – związane w przejściowym charakterem realizacji wielu przedsięwzięć, tj. budowa sieci kanalizacyjnych i wodociągowych,
- średnioterminowe – nie przewiduje się wystąpienia,
- długoterminowe – związane w szczególności z funkcjonowaniem obiektów infrastrukturalnych, tj. ciągów drogowych,
- stałe – związane w szczególności z funkcjonowaniem obiektów infrastrukturalnych, tj. ciągów drogowych,
- chwilowe – związane z wydarzeniami o charakterze awarii, ale także z działaniami technicznymi, lecz nie mającymi charakteru inwestycyjnego, np. likwidacja dzikich wysypisk oraz z realizacją elementów infrastruktury technicznej o charakterze podziemnym, itp.

W przypadku przedsięwzięć inwestycyjnych zapisanych w Programie w zakresie wzajemnego oddziaływania między poszczególnymi elementami środowiska mogą mieć miejsce następujące interakcje:

- powietrze atmosferyczne – gleba,
- powietrze atmosferyczne – wody gruntowe i podziemne,
- powietrze atmosferyczne – szata roślinna,
- wody gruntowe i podziemne – szata roślinna,
- gleba – wody gruntowe i podziemne,
- gleba – szata roślinna.

Jednak ze względu na ogólny charakter ustaleń projektu Programu na etapie niniejszej prognozy nie istnieje możliwość przedstawienia szczegółowych informacji na temat charakteru oraz skali potencjalnych oddziaływań, a także wzajemnych interakcji pomiędzy elementami środowiska objętymi oddziaływaniami powstającymi w efekcie realizacji projektowanych przedsięwzięć (ze względu na brak

szczególonych danych technicznych charakteryzujących poszczególne przedsięwzięcia). Dla wszystkich przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 71) nakłada obowiązek sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (obligatoryjny bądź fakultatywny). Raporty oddziaływania na środowisko dot. poszczególnych zadań inwestycyjnych mogą wskazywać działania alternatywne. Odnośnie w/w zagadnień na obecnym etapie opracowywania niniejszej prognozy nie przewiduje się rozwiązań alternatywnych. Rozwiązania kompensujące negatywne oddziaływanie na środowisko przedsięwzięć będą określane odrębnie w trakcie procesów inwestycyjnych.

Tabela 18. Analiza zadań pod kątem możliwości negatywnego oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000

Rodzaj przedsięwzięcia	Komponent środowiska	Oddziaływanie	Uzasadnienie
Termomodernizacja instalacje OZE	Obszary Natura 2000	Neutralne	Realizacja inwestycji nie wpłynie na obszary Natura 2000 i pozostałe formy ochrony przyrody, możliwe oddziaływania będą miały charakter krótkotrwały. Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na gatunki roślin i zwierząt znajdujące się w cennych przyrodniczo siedliskach na obszarze gminy. Planowane inwestycje będą miały charakter indywidualny tzn. instalacje paneli fotowoltaicznych nie będą zajmować dużych powierzchni i nie podlegają zapisom rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71) §3. 1. Punkt 52.
	Formy ochrony przyrody (bez Natury 2000)	Neutralne	
	Różnorodność biologiczna	Neutralne	Oddziaływanie na środowisko będzie miejscowe i krótkotrwałe, dzięki czemu realizacja przedsięwzięć nie wpłynie negatywnie na różnorodność biologiczną na terenie gminy.
	Ludzie	Pośrednie pozytywne	Prace związane z realizacją zadań będą wymagały wykorzystania sprzętu, który może powodować uciążliwości związane z nadmiernym hałasem. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i miejscowe. Dzięki przeprowadzonym pracom możliwe będzie zwiększenie wydajności energetycznej modernizowanych budynków, co pozytywnie wpłynie również na ekonomiczne aspekty ich eksploatacji.
	Zwierzęta	Neutralne	Prace prowadzone będą w miarę możliwości poza okresem lęgowym ptaków. Jeśli zachowanie odpowiedniego terminu nie będzie możliwe należy przed rozpoczęciem prac przeprowadzić rozpoznanie, czy w rejonie prowadzenia prac oraz w strefie ich bezpośredniego oddziaływania znajdują się schronienia dzienne nietoperzy lub czy gniazdują gatunki ptaków chronionych. Po przeprowadzeniu prac remontowych będzie zapewnione nietoperzom dalsze schronienie w czasie dnia, a ptakom dalsze gniazdowanie w obiektach budowlanych.
	Rośliny	Neutralne	Wpływ prac budowlanych na rośliny związany będzie głównie z transportem i tymczasowym składowaniem materiałów budowlanych. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i miejscowe.
	Woda	Neutralne	Prace budowlane nie będą miały wpływu na stan oraz jakość wód powierzchniowych i podziemnych. Podczas prowadzenia prac nie przewiduje się powstawania wycieków i szkodliwych substancji do wód.
	Powietrze	Pośrednie pozytywne	Prowadzone na terenie gminy działania przyczynią się do poprawy efektywności energetycznej budynków. Dzięki czemu możliwe będzie ograniczenie ilości surowców energetycznych wykorzystywanych do ogrzewania budynków oraz wytwarzania energii elektrycznej, a co za tym idzie zmniejszy się ilość zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery.
	Powierzchnia ziemi	Neutralne	Powierzchnia ziemi nie zostanie naruszona podczas prac remontowo-budowlanych i instalacyjnych.
	Krajobraz	Neutralne	Działania prowadzone będą na istniejących dotychczas obiektach. Nie zaburzą ładu przestrzennego na terenie gminy.

Rodzaj przedsięwzięcia	Komponent środowiska	Oddziaływanie	Uzasadnienie
	Klimat	Pośrednie pozytywne	Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację i remonty budynków wpłynie na ograniczenie emisji m.in. CO2 do atmosfery, w konsekwencji przyczyniając się do poprawy składu powietrza.
	Zasoby naturalne	Neutralne	Złoża zasobów naturalnych nie zostaną naruszone podczas prac remontowo-budowlanych i instalacyjnych.
	Zabytki	Neutralne	W przypadku prowadzenia prac w obiektach zabytkowych przebiegać one będą pod nadzorem konserwatora zabytków.
	Dobra materialne	Neutralne	Realizacja inwestycji przebiegała będzie w sposób niezagrażający dobrom materialnym. Tereny, na których będą wykonywane prace remontowe/montażowe zostanie zabezpieczony.
Budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	Obszary Natura 2000	Neutralne	Realizacja inwestycji wykonana będzie zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Budowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej będzie przebiegać wzdłuż istniejących dróg i nie wpłynie na naturalny zasięg i obszary mieszczące się w obrębie siedlisk przyrodniczych.
	Formy ochrony przyrody (bez Natury 2000)		
	Różnorodność biologiczna	Neutralne	Budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej nie wpłynie znacząco na różnorodność biologiczną. Możliwe jest krótkotrwałe i odwracalne oddziaływanie na różnorodność biologiczną podczas fazy realizacji inwestycji. Budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej pozytywnie wpłynie m.in. na jakość wód powierzchniowych i podziemnych, co pośrednio pozytywnie wpłynie na ochronę różnorodności biologicznej, poprzez stworzenie lepszych warunków do rozwoju organizmów.
	Ludzie	Pośrednie pozytywne	Faza realizacji zadań związanych z infrastrukturą wodno-kanalizacyjną może mieć wpływ na pogorszenie klimatu akustycznego czy stanu atmosfery. Oddziaływania te będą krótkotrwałe. Budowa infrastruktury wpłynie na poprawę jakości wód na terenie gminy. Mieszkańcy będą mieli możliwość korzystania z sieci kanalizacyjnej, wodociągowej oraz oczyszczalni ścieków. Dzięki czemu znacznie zmniejszy się ryzyko wystąpienia zanieczyszczenia wody pitnej.
	Zwierzęta	Pośrednie pozytywne	Realizacja zadań poprawi stan wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy. Dzięki budowie sieci kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków ograniczona zostanie ilość ścieków odprowadzanych bezpośrednio do ziemi i wód gruntowych, co znacznie zmniejszy ryzyko epidemiologiczne zwłaszcza zwierząt hodowlanych.
	Rośliny	Pośrednie pozytywne	Oddziaływanie prac związanych z budową infrastruktury będzie mieć charakter krótkotrwały i odwracalny. W celu ograniczenia powierzchni oddziaływania ciężkiego sprzętu na rośliny, dojazd na teren prac budowlanych przebiegał będzie po istniejących drogach. Po zakończeniu prac zmiany w poszyciu roślinnym zostaną odtworzone.
	Woda	Pośrednie pozytywne	Realizacja budowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej wpłynie pozytywnie na wody powierzchniowe i podziemne. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej ograniczy ilość ścieków przedostających się do wód

Rodzaj przedsięwzięcia	Komponent środowiska	Oddziaływanie	Uzasadnienie
			gruntowych i powierzchniowych. Dzięki inwestycjom mieszkańcy gminy Drawsko będą mieć zapewniony dostęp do wody dobrej jakości, przebadanej pod kątem chemicznym oraz mikrobiologicznym.
	Powietrze	Neutralne	Oddziaływanie inwestycji na powietrze będzie krótkotrwałe, związane z pracą sprzętu mechanicznego niezbędnego do realizacji inwestycji. Możliwość wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych poziomów tlenków azotu występuje jedynie w przypadku silnie skoncentrowanych w jednym punkcie prac budowlanych.
	Powierzchnia ziemi	Bezpośrednie neutralne	Negatywny wpływ rozbudowy sieci kanalizacyjnej, wodociągowej związany jest ze zniszczeniem wierzchniej warstwy gleby przez maszyny. Działania te będą miały charakter lokalny i odwracalny. Po zakończeniu prac powierzchnia, która narażona była na działanie szkodliwych czynników zostanie przywrócona do stanu przed budowy.
	Krajobraz	Neutralne	Zmiany w kompozycji krajobrazu poprzez wprowadzenie nowych elementów związane będą z procesem budowy infrastruktury. Niekorzystne oddziaływanie na krajobraz obserwowane będzie podczas prac budowlanych.
	Klimat	Neutralne	Oddziaływanie inwestycji na klimat będzie miało charakter lokalny i krótkotrwałe.
	Zasoby naturalne	Neutralne	Zasoby naturalne na terenie gminy nie ulegną negatywnym wpływom realizacji inwestycji. Złóża kopalin znajdujących się w gminie położone są w poza obszarem objętym inwestycjami.
	Zabytki	Neutralne	Realizacja inwestycji przebiegała będzie w sposób niezagrażający zabytkom.
	Dobra materialne	Neutralne	Realizacja inwestycji przebiegała będzie w sposób niezagrażający dobrom materialnym. Teren budowy zostanie zabezpieczony.
Budowa, przebudowa i modernizacja dróg	Obszary Natura 2000	Neutralne	Realizacja inwestycji nie wpłynie na obszary Natura 2000 i pozostałe formy ochrony przyrody, możliwe oddziaływania będą miały charakter krótkotrwałe (etap prac budowlanych). Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na gatunki roślin i zwierząt znajdujące się w cennych przyrodniczo siedliskach na obszarze gminy.
	Formy ochrony przyrody (bez Natury 2000)	Neutralne	Drzewa, krzewy oraz trawniki powinny być zabezpieczone przed uszkodzeniami mechanicznymi i chemicznymi zanieczyszczeniami. W przypadku, gdy konieczna okaże się wycinka drzew i krzewów, powinna ona zostać przeprowadzona poza okresem lęgowym ptaków. Oddziaływanie przebudowanych układów drogowych na środowisko przyrodnicze będzie zbliżone do stanu istniejącego.
	Różnorodność biologiczna	Neutralne	Oddziaływanie na środowisko będzie miejscowe i krótkotrwałe, dzięki czemu realizacja przedsięwzięć nie wpłynie negatywnie na różnorodność biologiczną na terenie gminy.
	Ludzie	Pośrednie pozytywne	Prace związane z realizacją zadań będą wymagały wykorzystania sprzętu, który może powodować uciążliwości związane z nadmiernym hałasem. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i miejscowe. Dzięki przeprowadzonym pracom poprawi się przepustowość dróg, oraz bezpieczeństwo. Pośrednio wpłynie pozytywnie na oddziaływanie akustyczne.
	Zwierzęta	Neutralne	Prace prowadzone będą w miarę możliwości poza okresem lęgowym ptaków. Jeśli zachowanie odpowiedniego terminu nie będzie możliwe należy przed rozpoczęciem prac przeprowadzić rozpoznanie,

Rodzaj przedsięwzięcia	Komponent środowiska	Oddziaływanie	Uzasadnienie
			czy w rejonie prowadzenia prac oraz w strefie ich bezpośredniego oddziaływania znajdują się schronienia dzienne nietoperzy lub czy gniazdują gatunki ptaków chronionych.
	Rośliny	Neutralne	Wpływ prac budowlanych na rośliny związany będzie głównie z transportem i tymczasowym składowaniem materiałów budowlanych. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i miejscowe. Drzewa, krzewy oraz trawniki powinny być zabezpieczone przed uszkodzeniami mechanicznymi i chemicznymi zanieczyszczeniami. W przypadku, gdy konieczna okaże się wycinka drzew i krzewów, powinna ona zostać przeprowadzona poza okresem lęgowym ptaków. Oddziaływanie przebudowanych układów drogowych na środowisko przyrodnicze będzie zbliżone do stanu istniejącego.
	Woda	Neutralne	Prace budowlane nie będą miały wpływu na stan oraz jakość wód powierzchniowych i podziemnych. Podczas prowadzenia prac nie przewiduje się powstawania wycieków i szkodliwych substancji do wód.
	Powietrze	Pośrednie pozytywne	Prowadzone na terenie gminy działania przyczynią się do poprawy stanu nawierzchni dróg, co pośrednio przyczyni się do zmniejszenia emisji ze ścierania opon, jak i wpłynie na tempo poruszania się pojazdów, oraz płynną jazdę. Oddziaływanie inwestycji na powietrze będzie krótkotrwałe, związane z pracą sprzętu mechanicznego niezbędnego do realizacji inwestycji. Możliwość wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych poziomów tlenków azotu występuje jedynie w przypadku silnie skoncentrowanych w jednym punkcie prac budowlanych.
	Powierzchnia ziemi	Neutralne	Negatywny wpływ rozbudowy, modernizacji dróg związany jest ze zniszczeniem wierzchniej warstwy gleby przez maszyny. Działania te będą miały charakter lokalny i odwracalny. Po zakończeniu prac powierzchnia, która narażona była na działanie szkodliwych czynników zostanie przywrócona do stanu sprzed budowy.
	Krajobraz	Neutralne	Niekorzystne oddziaływanie na krajobraz obserwowane będzie podczas prac budowlanych, ustąpi ono w chwili zakończenia prac.
	Klimat	Pośrednie pozytywne	Oddziaływanie inwestycji na klimat będzie miało charakter lokalny i krótkotrwałe.
	Zasoby naturalne	Neutralne	Złoża zasobów naturalnych nie zostaną naruszone podczas prac.
	Zabytki	Neutralne	Realizacja inwestycji przebiegała będzie w sposób niezagrażający zabytkom.
	Dobra materialne	Neutralne	Realizacja inwestycji przebiegała będzie w sposób niezagrażający dobrom materialnym. Teren budowy zostanie zabezpieczony.

Tabela 19. Podsumowanie analizy potencjalnego oddziaływania środowisko zadań ujętych w Programie

Komponent	Oddziaływanie
Obszary Natura 2000	<p>Zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. <i>o ochronie przyrody</i> (Dz.U. 2016 poz. 2134 ze zm.) zabrania się podejmowania działań mogących w znaczący sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.</p> <p>Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania realizowanych zadań na obszary Natura 2000. Realizowane inwestycje nie wpłyną na naturalny zasięg i obszary mieszczące się w obrębie siedlisk przyrodniczych. Ich powierzchnia oraz liczba gatunków chronionych będą stałe lub zwiększają się. Ponadto oddziaływanie inwestycji nie będzie miało wpływu na integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.</p>
Formy ochrony przyrody (bez obszarów Natura 2000)	<p>Z uwagi na charakter i skalę planowanych do realizacji zadań przewiduje się brak możliwości oddziaływania na cele ochrony. Nie przewiduje się możliwości oddziaływania inwestycji na funkcjonalność ekosystemów. Na etapie realizacji zadań w pobliżu form prawnie chronionych należy jednak zachować szczególną ostrożność.</p>
Różnorodność biologiczną	<p>W stosunku do dziko występujących gatunków roślin, grzybów, zwierząt objętych ochroną na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. <i>w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt</i> (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183), rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. <i>w sprawie ochrony gatunkowej roślin</i> (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409) oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. <i>w sprawie ochrony gatunkowej grzybów</i> (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408), ustawodawca określił w art. 51 ust. 1 i art. 52 ust 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. <i>o ochronie przyrody</i> (Dz.U. 2016 poz. 2134 ze zm.) katalog zakazów. Może nastąpić sytuacja, że przeprowadzenie planowanych czynności będzie mogło być zrealizowane dopiero po uzyskaniu stosownego odstępstwa od generalnej reguły, jaką jest ochrona gatunkowa. Realizacja zadań przewidzianych w <i>Programie</i> będzie miała pośredni, neutralny oraz długoterminowy pozytywny wpływ na różnorodność występujących na tym terenie organizmów żywych.</p> <p>Na etapie realizacji inwestycji potencjalne zagrożenie dla bioróżnorodności regionu może być związane z zajęciem terenu pod inwestycję, robotami ziemnymi, składowaniem materiałów budowlanych, budową dróg dojazdowych, jak również rozjeżdżaniem terenu przez ciężkie maszyny. Należy pokreślić, że tego rodzaju oddziaływania mają charakter odwracalny i krótkookresowy.</p>
Ludzi	<p>W trakcie prowadzenia prac realizacyjnych może nastąpić wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego oraz poziomu dźwięku, związanego z pracą sprzętu budowlanego i transportem materiałów. Powyższe uciążliwości będą miały charakter przejściowy i odwracalny. W celu zminimalizowania uciążliwości, związanych z etapem realizacji przedsięwzięcia, prace ziemne powinny być prowadzone wyłącznie w godzinach dziennych (6:00-22:00), w sposób niedopuszczający do przypadkowego wycieku substancji ropopochodnych.</p>
Zwierzęta	<p>Prace związane z realizacją ww. zadań będą, w miarę możliwości, prowadzone poza okresem lęgowym ptaków, tj. poza miesiącami od marca do końca sierpnia. Jeśli zachowanie powyższego terminu nie będzie możliwe, należy przed rozpoczęciem prac przeprowadzić rozpoznanie, czy w rejonie prowadzenia prac oraz w strefie ich bezpośredniego oddziaływania znajdują się schronieniaienne nietoperzy lub czy gniazdują gatunki ptaków chronionych na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. <i>w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt</i> (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183). W przypadku ww. zwierząt lub świeżych śladów ich bytności ekspert wskaże dokładne miejsce ich przebywania tak, aby przed okresem lęgowym tych gatunków można było zamknąć nisze, szczeliny i dostępy do stropodachu.</p> <p>Po przeprowadzeniu prac remontowych będzie zapewnione nietoperzom dalsze schronienie w czasie dnia, a ptakom dalsze gniazdowanie w obiektach budowlanych. Jeżeli nie będzie to możliwe poprzez wykorzystanie naturalnych szpar i szczelin, na remontowanych budynkach będą umieszczane siedliska zastępcze (np. budki lęgowe). Charakter siedlisk zastępczych, ich lokalizacja, parametry i zagęszczenie będą dobrane odpowiednio do preferencji gatunków, które występowały tam wcześniej.</p>

Komponent	Oddziaływanie
Rośliny	Od 17 czerwca 2017 r. obowiązują nowe przepisy związane z usuwaniem drzew i krzewów, wprowadzone na mocy ustawy z 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U poz. 1074). Usunięcie drzew w pasie drogowym podlega ponownie uzgodnieniu z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. Realizacja zadań przewidzianych w <i>Programie</i> będzie miała długoterminowy pozytywny wpływ na florę.
Wodę	Inwestycje w zakresie budowy wodociągu przyczynią się do poprawy jakości wody pitnej i podniesienia standardu życia mieszkańców gminy. Realizacja zaplanowanych w <i>Programie</i> zadań z zakresu budowy sieci kanalizacyjnej wyeliminuje niekontrolowany sposób wprowadzania do środowiska ścieków z indywidualnych (często nieszczelnych) zbiorników bezodpływowych oraz ograniczy wpływ zanieczyszczeń obszarowo, co poprawi stan sanitarny gminy oraz pozytywnie wpłynie na stan powierzchni ziem na jej obszarze. W związku z powyższym realizacja zadań ujętych w POŚ jest konieczna i korzystna dla środowiska naturalnego i jego poszczególnych składników. Negatywne skutki środowiskowe zauważalne będą w sąsiadującej z inwestycjami przestrzeni przyrodniczej na etapie realizacji zadań, natomiast oczekiwane zmniejszenie wpływu na środowisko odzwierciedli się w ekosystemach wodnych, przyczyni się do spełnienia celów środowiskowych dla jednolitych części wód podziemnych i powierzchniowych ujętych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”.
Powietrze	Planowane do realizacji zadania mają na celu poprawę jakości powietrza na terenie Gminy Drawsko poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery m.in.: termomodernizację budynków, wymiana urządzeń na energooszczędne. Działania te w efekcie pozwolą również na wyeliminowanie zagrożenia dla zdrowia. W wyniku realizacji zadań może nastąpić wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego oraz poziomu dźwięku, związanego z pracami instalacyjnymi. Oddziaływania te będą miały charakter odwracalny i krótkotrwały.
Powierzchnia ziemi	Negatywne skutki prac budowlanych związane będą ze zniszczeniem wierzchniej warstwy gleby przez pojazdy i maszyny budowlane. Działania te będą miały charakter lokalny i odwracalny. Zadania związane z budową sieci wodociągowych i kanalizacyjnych realizowane będą głównie wzdłuż wytyczonych szlaków komunikacyjnych, również prace modernizacyjne infrastruktury wodno-kanalizacyjnej prowadzone będą na terenie już istniejących obiektów, co pozwoli na maksymalne ograniczenie oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, w szczególności na powierzchnię ziemi oraz wodę.
Krajobraz	Zmiany w krajobrazie mogą być związane z fazą realizacji, podczas której używane będą maszyny, mogące stanowić element nieharmonijny. Oddziaływanie będzie miało charakter krótkotrwały i odwracalny. Zadania wykonywane będą na istniejącej infrastrukturze (montaż instalacji fotowoltaicznych). Ponadto zgodne są one spójne z dokumentami planistycznymi gminy oraz Europejską Konwencją Krajobrazową sporządzoną we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz.U. z 2006 r. nr 14, poz. 98).
Klimat	Zaplanowane inwestycje mogą wykazywać negatywne oddziaływanie jedynie w fazie realizacji. Emisja pyłów związana będzie głównie z transportem i przemieszczeniem materiałów sypkich, pylistych czy urobku ziemnego. Ponadto praca środków transportu i maszyn roboczych wiązać się będzie z okresowo zwiększoną emisją szkodliwych substancji gazowych (spalin). Realizacja zadań, w wyniku których nastąpi zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i ich prekursorów wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu (w tym na kształtowanie warunków termicznych, anemometrycznych i wilgotnościowych). Nie przewiduje się również negatywnego wpływu na siedliska zapewniające sekwestrację CO ₂ . Podczas realizacji zadań uwzględnione zostaną zalecenia zawarte w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”, którego celem jest poprawa odporności kraju na aktualne zmiany klimatu, lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych oraz redukcja kosztów społeczno-ekonomicznych z tym związanych, m.in. poprzez rozbudowę sieci kanalizacyjnej i wodociągowej (dostęp do wody dobrej jakości w okresach suszy i niedoborów wody).

Komponent	Oddziaływanie
Zasoby naturalne	Realizacja zadań na terenie gminy wykonywana będzie zgodnie z dokumentami planistycznymi gminy. Nie przewiduje się przebiegu infrastruktury wodno-ściekowej przez obszary o szczególnych walorach i zasobach naturalnych.
Zabytki	W przypadku prowadzenia prac na terenie objętym ochroną konserwatorską, lub w jego pobliżu, wszelkie ustalenia w sprawie postępowania uzgadnianie będą z konserwatorem zabytków.
Dobra materialne	Realizacja ujętych w <i>Programie</i> zadań nie będzie negatywnie oddziaływała na dobra materialne. Tereny robót zostaną odpowiednio zabezpieczone.

Cele i zadania przewidziane do realizacji w Programie nie wpłyną znacząco na obszar Natura 2000 oraz środowisko (przewiduje się oddziaływanie pozytywne lub neutralne). Analiza oddziaływania zadań przewidzianych w Programie na obszary Natura 2000 została przedstawiona w tabeli 17 niniejszego dokumentu.

Bardzo ważnym elementem zapobiegającym ewentualnym negatywnym wpływom na cenne przyrodniczo obszary jest ocena oddziaływania na środowisko. Należy pamiętać, że macierz oddziaływań planowanych działań w fazie budowy i eksploatacji (tab. 17) została wykonana z założeniem, że dla zadań inwestycyjnych planowanych w Programie będzie zachowane postępowanie w pełni zgodne z obowiązującymi przepisami prawa, a więc dla przedsięwzięć, które tego wymagają zostanie przeprowadzona procedura oceny oddziaływania inwestycji na środowisko, która zostanie zakończona decyzją uwarunkowań środowiskowych.

Przedstawione powyżej przedsięwzięcia w głównej mierze realizowane będą w obrębie już istniejących obiektów infrastrukturalnych i budowlanych, w obszarach zabudowanych, o określonej antropopresji i ograniczonych zasobach przyrodniczych, w związku z powyższym ich potencjalny wpływ na sąsiadujące obszary chronione, lub te w obrębie których będą realizowane, będzie ograniczony. W przypadku wskazanych powyżej przedsięwzięć (za wyjątkiem budowy nowych obiektów kubaturowych bądź infrastrukturalnych) główne oddziaływania na środowisko przyrodnicze, rozumiane w tym przypadku jako świat roślin i zwierząt, związane będą z prowadzeniem prac remontowo – budowlanych, powodujących przede wszystkim emisję zanieczyszczeń do powietrza i hałasu do środowiska oraz z obecnością nadmiernej ilości ludzi i sprzętu budowlanego. Zaznaczyć jednak należy, że oddziaływania te będą miały charakter krótkotrwały i przemijający, nie powodujący trwałych zmiany w ekosystemach przyrodniczych. W przypadku powyższych przedsięwzięć nie przewiduje się znaczącego powiększania obszarów trwale zabudowanych, co chroni środowisko przed znaczącą utratą nowych powierzchni biologicznie czynnych. Zaznacza się, że ze względu na brak wyczerpujących danych technicznych, dotyczących powyższych przedsięwzięć, szczegółowe określenie zakresu oraz intensywności wpływu ich realizacji i funkcjonowania na obszary chronione nie jest możliwe.

Biorąc jednak pod uwagę:

- 1) lokalny charakter i ograniczoną skalę projektowanych przedsięwzięć (służyć będą wyłącznie lokalnej społeczności),
 - 2) proekologiczny i prospołeczny charakter,
 - 3) planowaną lokalizację w obszarach o określonej antropopresji, tzn. w granicach krajobrazu wiejskiego, głównie w bliskim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej,
- można wnioskować, że ich realizacja:
- nie spowoduje opóźnień czy przerwania procesu osiągnięcia celów ochrony zidentyfikowanych na terenie miasta i gminy wskazanych dla obszarów i obiektów chronionych,

- nie spowoduje zaburzenia równowagi, rozmieszczenia i zagęszczenia kluczowych gatunków chronionych w ramach zidentyfikowanych na terenie gminy obszarów i obiektów chronionych,
- nie spowoduje utraty cech przyrodniczych predysponujących poszczególne obszary i obiekty do objęcia ich ochroną prawną,
- nie spowoduje uszczuplenia zasobów przyrodniczych i krajobrazowych chronionych w ramach zidentyfikowanych na terenie gminy obszarów i obiektów chronionych,
- nie zredukuje liczebności populacji gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru NATURA 2000 na terenie gminy, nie spowoduje zmniejszenia jego różnorodności, ani fragmentacji (dot. obszaru NATURA 2000 – obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015).

Należy zaznaczyć, że wpływ realizacji celów Programu, poprzez konkretne zadania, przybiera wydźwięk pozytywny. Poszczególne ustalenia mogą w różnym stopniu oddziaływać na środowisko, jednak pomijając siłę tych wpływów prognozuje się poprawę jakości środowiska i jego funkcjonowania, w tym także obszarów chronionych.

W przypadku realizacji celów Programu, oddziaływanie w pełni pozytywne prognozuje się szczególnie w odniesieniu do następujących komponentów środowiska: przyroda, w tym obszary chronione, zdrowie ludzi, zwierzęta, rośliny, wody, powietrze, klimat, zasoby naturalne oraz zabytki. Na szczególną uwagę przy sporządzaniu prognozy zasługują obszary problemowe, na których istnieje lub może zaistnieć konflikt społeczeństwa z ustalonymi formami ochrony przyrody. Analizy przeprowadzone przy sporządzaniu projektu Programu wykazały, że nie przewiduje się potencjalnych konfliktów podczas jego realizacji. Inwestycje o charakterze punktowym nie stwarzają dużego ryzyka konfliktu, ponieważ łatwiej jest dostosować je do obowiązujących przepisów. Znacznie prostsza jest także zmiana lokalizacji tego typu inwestycji. Z uwagi na stosunkowo niewielki obszar oraz zasięg oddziaływania łatwiejsze jest również podjęcie ewentualnych działań kompensacyjnych. Reasumując powyższe określono następujące przewidywane korzyści dla środowiska stanowiące efekt realizacji celów i zadań inwestycyjnych określonych w Programie:

- nastąpi zmniejszenie „niskiej” emisji gazów i szczególnie pyłu zawieszzonego oraz poprawa stanu jakości powietrza,
- nastąpi poprawa stanu technicznego dróg, a tym samym obniży się emisja hałasu komunikacyjnego oraz zanieczyszczeń o charakterze komunikacyjnym,
- nastąpi zwiększenie liczby mieszkańców objętych siecią kanalizacyjną. Nastąpi polepszenie jakości wód powierzchniowych,
- nastąpi poprawa sprawności funkcjonowania sieci wodociągowych, co w konsekwencji przyczyni się do zmniejszenia strat wody na sieci,
- zwiększy się świadomość ekologiczna społeczeństwa, zahamowana zostanie degradacja obszarów cennych przyrodniczo,
- nastąpi wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Reasumując powyższe analizy należy stwierdzić, że przeprowadzone w ramach opracowywania niniejszej *Prognozy* analizy wykazują, iż realizacja przedmiotowego *Programu*:

- 1) nie będzie wpływała negatywnie na zasoby przyrodnicze i walory krajobrazowe chronione w ramach Obszaru Chronionego Krajobrazu Puszcza Notecka, oraz obszaru *NATURA 2000* – obszaru Natura 2000 Puszcza Notecka PLB300015,
- 2) będzie pozytywnie oddziaływać na powyższe formy ochrony przyrody (głównie poprzez oddziaływanie pośrednie),
- 3) nie spowoduje negatywnego oddziaływania na zwierzęta,
- 4) wpłynie na poprawę warunków wegetacji roślin i grzybów,
- 5) będzie wpływała pozytywnie na zwierzęta i rośliny, jak i formy ochrony przyrody, a przez to na bioróżnorodność,
- 6) będzie mieć pozytywny wpływ na wody podziemne i powierzchniowe (zarówno w odniesieniu do kwestii jakościowej, jak i ilościowej ochrony zasobów),
- 7) będzie pozytywnie wpływała na stan powietrza oraz nie będzie powodowała zmian klimatu,
- 8) będzie mieć pozytywny wpływ na powierzchnię ziemi,
- 9) będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi,
- 10) będzie mieć pozytywny wpływ na zabytki kultury.

Podsumowując, należy stwierdzić, iż nie wykazano znacząco negatywnego oddziaływania na środowisko zadań przewidzianych do realizacji w *Programie*.

Zaplanowane zadania nie będą oddziaływały w sposób skumulowany na środowisko. Realizacja zadań, w wyniku których nastąpi zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i ich prekursorów wpłynie pozytywnie na łagodzenie zmian klimatu. Siedliska zapewniające sekwestrację CO₂ zostaną zachowane. Nie przewiduje się również negatywnego oddziaływania zadań na różnorodność biologiczną.

W wyniku realizacji zadań ujętych w *Programie* siedliska występujące na analizowanym obszarze oraz objęte ochroną gatunki flory i fauny nie zostaną poddane negatywnym oddziaływaniom.

Realizacja inwestycji związanych z infrastrukturą kanalizacyjną przyczyni się do spełnienia celów środowiskowych dla jednolitych części wód podziemnych i powierzchniowych ujętych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”.

8. Transgraniczne oddziaływanie realizacji Programu na środowisko

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z *Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym*, sporządzonej w Espoo z dnia 25 lutego 1991 r. (Dz. U. z 1999 r. Nr 96, poz. 1110). W konwencji jako oddziaływanie transgraniczne określono jakiegokolwiek oddziaływanie, niemające wyłącznie charakteru globalnego, na terenie podlegającym jurysdykcji Strony, spowodowane

planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej Strony. W załączniku 1 i załączniku 3 ww. konwencji określono działalności i dodatkowe kryteria, które wskazują na możliwość wystąpienia transgranicznego oddziaływanie. Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Realizacja zadań przyjętych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Drawsko nie spowoduje żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach Programu ma charakter lokalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć krótkoterminowo będzie miało zasięg również lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja Programu nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

9. Zapobieganie/ kompensacja negatywnych oddziaływań na środowisko

Zgodnie z ustawą *Prawo ochronny środowiska* kompensacja przyrodnicza to zespół działań prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia i zachowanie walorów krajobrazowych.

Warianty kompensacji przyrodniczej powinny być określone w ramach wydawanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla poszczególnych przedsięwzięć. Zgodnie z art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405) decyzje te określają środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięć, a w szczególności warunki wykorzystywania terenu w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich a także w przypadku, gdy z oceny przedsięwzięcia na środowisko wynika potrzeba wykonania kompensacji przyrodniczej (stwierdza konieczność jej wykonania).

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. *w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2016 r. poz. 71) uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest wymagane dla planowanych przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W celu ograniczenia negatywnego oddziaływania inwestycji na środowisko należy przeanalizować szczegółowo lokalizację przedsięwzięcia, gdyż skala spowodowanych przekształceń będzie zależna od

lokalnych uwarunkowań. Ważne jest wybranie właściwego projektu uwzględniającego potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak również na etapie eksploatacji każdej inwestycji.

Wśród działań mających na celu ograniczenie oddziaływania planowanych inwestycji wyróżniono:

- prawidłowe zabezpieczenie sprzętu technicznego oraz miejsc wykonywania prac budowlanych – remontowych, w trakcie realizacji inwestycji, ze zwróceniem szczególnej uwagi na miejsca wrażliwe na zamiany warunków siedliskowych,
- wykorzystywanie możliwie najlepszych dostępnych technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt.
- maskowanie elementów dyszarmicznych dla krajobrazu.

Przy prowadzeniu prac budowlanych należy pamiętać o takim zaplanowaniu wycinki roślinności, aby usunąć tylko część niezbędną do ich przeprowadzenia. Na obszarach, gdzie inwestycje przebiegają w otoczeniu większych skupisk zieleni, należałoby wykorzystać istniejącą roślinność i dążyć do zachowania podobnego charakteru roślinności uzupełniającej. Mając na uwadze powyższe założenia podczas realizacji analizowanych inwestycji, zaleca się dokładne rozważenie ich lokalizacji, szczególnie w odniesieniu do terenów, na których występują gatunki chronione oraz zastosowanie przyjaznych dla środowiska i wysokiej klasy rozwiązań technicznych.

Podstawowe znaczenie dla minimalizacji ewentualnych negatywnych oddziaływań elektrowni wiatrowych na ptaki ma właściwy wybór lokalizacji, w szczególności unikanie lokalizowania elektrowni wiatrowych:

- na obszarach użytkowanych intensywnie przez ptaki,
- w miejscach koncentracji występowania gatunków znanych ze swej kolizyjności np. ptaki drapieżne (szponiaste), mewy i rybitwy, ptaki migrujące nocą, sowy oraz wybrane gatunki wykonujące w powietrzu pokazy godowe,
- w miejscach koncentracji ptaków blaszkodziobych oraz siewkowych, w odniesieniu do których stwierdzono silne reakcje unikania elektrowni wiatrowych, prowadzące do utraty siedlisk tych ptaków,
- na obszarach wyjątkowo cennych dla awifauny lęgowej.

W uzasadnionych przypadkach można stosować także inne metody i zalecenia, wynikające z lokalnych uwarunkowań. Jednak przyczyny zalecania takich dodatkowych czy alternatywnych metod powinny być szczegółowo objaśnione, w miarę możliwości wraz z powołaniem się na literaturę wskazującą na ich skuteczność.

Działania mające na celu kompensowanie szkodliwych oddziaływań na środowisko:

- na stopniu ogólności dokumentu, jaki posiada POŚ, nie można wskazać jednoznacznie działań kompensacyjnych, zwłaszcza nie znając skali potencjalnych zagrożeń.

Należy podkreślić, że Program Ochrony Środowiska w swoim założeniu realizuje politykę rozwoju regionu w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju, polegającą na zintegrowaniu polityki środowiskowej, gospodarczej i społecznej w taki sposób, aby nie naruszyć równowagi w przyrodzie oraz jednocześnie sprzyjać przetrwaniu jej zasobów. Wymaga to traktowania zasobów środowiska jak ograniczonych zasobów gospodarczych oraz wykorzystywania kapitału przyrodniczego w sposób pozwalający na zachowanie funkcji ekosystemów w perspektywie długookresowej. Ta podstawowa zasada gwarantuje, że przyjęte w Programie cele oraz strategiczne kierunki działania sprzyjają zachowaniu środowiska regionu w odpowiednim stanie, a brak realizacji założeń dokumentu utrwaląc będzie jego niekorzystne zmiany.

10. Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w POŚ

Realizacja przedsięwzięć w ramach *Programu* w perspektywie długofalowej ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Ponadto, ze względu na ogólny charakter dokumentu brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych zadań. Sytuacja ta wynika z mikroskalowego charakteru opracowania, którego założenia są sformułowane w dużym stopniu ogólności. Natomiast działania takie mogą, a nawet powinny, być uwzględnione na niższych szczeblach dokumentów, które muszą z Programem być w pełni zgodne. Dotyczy to przede wszystkim polityk oraz programów rozwojowych, gdzie poszczególne działania, czy też przedsięwzięcia, mogą być określone bardziej jednoznacznie

Skutki środowiskowe podejmowanych działań w dużej mierze zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych. W związku z powyższym przy realizacji takich zadań jak choćby budowa nowych dróg, czy urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii należy rozważać warianty alternatywne, w celu wybrania najkorzystniejszego, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Rozważając warianty alternatywne przedsięwzięcia rozważa się: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne, a także wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Należy jednak pamiętać, że nawet wybór Wariantu „0”, może wiązać się z pewnymi konsekwencjami, ponieważ brak realizacji inwestycji może powodować negatywny oddźwięk środowiskowy.

W przypadku działań zaproponowanych w Programie, które mają wpłynąć korzystnie na środowisko, zaproponowanie rozwiązań alternatywnych jest nieuzasadnione.

11. Zaniechanie realizacji założeń Programu Ochrony Środowiska

W przypadku braku realizacji Programu, przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego może wskazywać znaczące pogorszenie stanu środowiska przyrodniczego gminy. Brak realizacji zadań określonych w niniejszym dokumencie przyczyniać się będzie do utrwalania negatywnych tendencji

w zakresie korzystania ze środowiska, spowoduje brak spełnienia wymagań prawnych oraz limitów wyznaczonych w dokumentach planistycznych zarówno na szczeblu krajowym jak i europejskim, co z kolei skutkować będzie konsekwencjami prawnymi, karami i wstrzymaniem środków pomocowych. Zakładając brak realizacji przedmiotowego Programu (wariant zerowy) mogą wystąpić następujące problemy:

- degradacja środowiska przyrodniczego gminy na skutek niekontrolowanego odprowadzania ścieków bytowych,
- pogorszenie jakości wód podziemnych oraz powierzchniowych w wyniku zwiększonego odprowadzania ścieków oraz wód opadowych bezpośrednio do wód oraz do gruntu, zwiększone zagrożenie powodzią oraz suszą,
- pogorszenie jakości wód spowodowane możliwością przedostawania się zanieczyszczeń może bezpośrednio wpływać na środowisko gruntowo – wodne, a tym samym powodować wystąpienie nieodwracalnych zmian o negatywnym wpływie na poziom wód gruntowych, który determinuje zachowanie cennych zbiorowisk i roślinności znajdujących się w obszarze gminy naturalna oraz chemiczna degradacja gleb gminy, a tym samym coraz większe zakwaszenie gleb,
- możliwość utraty różnorodności ekologicznej na analizowanym obszarze oraz cennych terenów pod względem przyrodniczym,
- pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego poprzez emisję zanieczyszczeń z lokalnych kotłowni węglowych oraz indywidualnych palenisk domowych, gdzie podstawowy nośnikiem energetycznym jest węgiel,
- wzrost zużycia surowców, przede wszystkim konwencjonalnych źródeł energii,
- pogorszenie ogólnej jakości życia mieszkańców gminy.

12. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Podstawą prawną wykonania Prognozy jest art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października z 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405).

Zakres Prognozy wynika z art. 51 ust. 2 ww. ustawy i został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Czarnkowie.

Przedmiotem opracowania niniejszej Prognozy jest Program Ochrony Środowiska dla Gminy Drawsko na lata 2018-2021. Dokument ten jest dokumentem strategicznym, w którym wyznaczono cele, wynikające m.in. z dokumentów: Strategia „Europa 2020”, Strategia Unii Europejskiej w zakresie przystosowania się do zmian klimatu, Dyrektywa 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (CAFE – Clean Air For Europe), VII Program Środowiskowy, Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju –

Strategia Rozwoju Kraju 2020, Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, Polityka Energetyczna Polski do 2030 r., Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku, Programem Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego.

Podlegający ocenie dokument w swoim założeniu ma charakter ogólny, chociaż definiuje nie tylko priorytety i ich cele, które wyznaczają kierunki działań związanych z ochroną środowiska na terenie gminy, ale także określa terminy ich osiągnięcia i wielkość przewidywanych środków finansowych (środki własne, budżet gminy, fundusze UE). Ocena oddziaływania na środowisko może mieć w tej sytuacji jedynie charakter jakościowy.

Gmina Drawsko położona jest w północno-zachodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim. Powierzchnia gminy Drawsko wynosi 162,95 km²

Głównym źródłem hałasu w gminie jest hałas komunikacyjny (drogowy), emitowany z dróg przebiegających przez teren gminy oraz lokalne źródła takie jak zakłady usługowe, obiekty użyteczności publicznej oraz sezonowo maszyny rolnicze. Szczególnie narażeni na zagrożenia związane z hałasem są osoby zamieszkujące obszary leżące w sąsiedztwie ciągów komunikacyjnych. Dla gminy Drawsko nie została wykonana mapa akustyczna i nie planuje się takiego przedsięwzięcia.

Głównym elementem sieci hydrograficznej na omawianym terenie jest rzeka Miała, nazywana również Miałką. Przepływa ona przez centralną część gminy, a jej zlewnia zajmuje niemal całą jej powierzchnię. Drugim większym dopływem Noteci na terenie gminy jest rzeka Rudawa. Płyne ona wzdłuż zachodniej granicy gminy głównie przez obszary leśne. Rzeka Noteć na odcinku Moczydła – Drawski Młyn płynie wzdłuż północnej granicy gminy. Rzeka odgrywa bardzo ważną rolę w kształtowaniu stosunków wodnych w północnej części. Na terenie gminy znajdują się fragmenty dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. W północno-zachodniej części gminy, na południe od miejscowości Kawczyn, Chełst aż do Drawska, biegnie południowa granica zbiornika wód czwartorzędowych „Pradolina Toruń - Eberswalde (Noteć). Wzdłuż krawędzi Pradoliny biegnie południowa granica trzeciorzędowego subzbiornika „Złotów - Piła - Strzelce Krajeńskie”.

Dzięki istniejącej na terenie gminy sieci wodociągowej niemal 94% mieszkańców ma dostęp do wody dobrej jakości. Istotnym problemem wpływającym na jakość wód jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich i rekreacyjnych. Do kanalizacji podłączonych jest 55,6% ogółu ludności gminy. Na obszarze nieobjętym siecią kanalizacyjną eksploatowane są zbiorniki bezodpływowe, a ich zawartość wywożona jest pojazdami asenizacyjnymi do oczyszczalni ścieków. Na terenie gminy Drawsko wyróżniono następujące jednolite części wód powierzchniowych: Człapia JCWP nr PLRW600017188926, Kamiennik JCWP nr PLRW600017188924, Miała do Dopływu z Pęckowa JCWP nr PLRW600017188922, Miała od Dopływu z Pęckowa do ujścia JCWP nr PLRW600020188929, Noteć od Drawy do Rudawy PLRW600021188931, Noteć od Kanału Romanowskiego do Bukówki JCWP nr PLRW60002118877, Noteć od Bukówki do Drawy JCWP nr PLRW60002118879.

Na terenie gminy istnieje jedno złoże piasków kwarcowych „Drawsko”, które nie jest obecnie eksploatowane.. Poza nim udokumentowano pięć złóż kruszywa naturalnego: „Drawsko”, „Drawski Młyn II”, „Chełst-Zachód”, „Chełst-Zachód” II, „Kawczyn”, „Kawczyn I”. Charakter zalegania i wielkość zasobów sugeruje lokalny charakter ich gospodarczego wykorzystania. Obecnie eksploatowane jest złożo „Kawczyn I”. Na zachód od miejscowości Drawsko zostały nawiercone poziomy gliny i piasków gliniastych. Ze względu na właściwości chemiczne i fizyczne nie są one przydatne dla przemysłu. Udokumentowane złoża torfu i kredy na terenie gminy znajdują się w złożu o nazwie Kwiejce - Zbiornik D. Tereny złóż w obrębie Doliny Noteci planuje się na zmianę przeznaczenia terenów do produkcji masy zielonej. Ze względu na bliskość obszaru chronionego złoża torfów powinny zostać wyłączone z eksploatacji. W granicach gminy brak jest złóż surowców spoistych. W południowo-zachodniej części Gminy częściowo zalega złożo Grotów - gazy ziemne, ropy naftowe.

Gmina Drawsko nie posiada punktów pomiaru monitoringu chemizmu gleb ornych wyznaczonych dla terenu Polski.

Gmina Drawsko należy do I regionu, od 2010 r. w regionie tym sortownią odpadów selektywnie zbieranych jest Zakład Przerobu Słuczki Szklanej w Pile; sortownią odpadów zmieszanych jest Zakład Usług Komunalnych i Transportowych w Rogoźnie oraz w Kłodzie (gm. Szydłowo). Znajdują się dwie kompostownie przyznowe zlokalizowane w miejscowości Zofiowo (gm. Czarnków) oraz Piła. Gmina Drawsko nie posiada punktów zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, RIPOK oraz PSZOK.

Ponad pięćdziesiąt procent gminy stanowią obszary chronione, będące w większości częścią Puszczy Noteckiej, a na południe od doliny Miąły występują wydmy o kształcie parabolicznym z ramionami skierowanymi ku zachodowi.

Na terenie gminy źródłami promieniowania elektromagnetycznego są m.in. stacje bazowe telefonii komórkowej i linie energetyczne, nadajniki radiowe i telewizyjne. Monitoring pola elektromagnetycznego na terenie gminy w ostatnich latach nie był prowadzony.

W Gminie Drawsko ryzyko wystąpienia poważnych awarii związane jest z transportem drogowym substancji niebezpiecznych (paliw płynnych) oraz wycieków substancji ropopochodnych.

Głównymi elementami środowiska, na które wpływ ma realizacja *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawsko na lata 2018-2021* są: jakość powietrza atmosferycznego, oraz wód podziemnych i powierzchniowych.

Cele i zadania przewidziane do realizacji w Programie nie wpłyną znacząco na obszar Natura 2000 oraz środowisko (przewiduje się oddziaływanie pozytywne lub neutralne).

Bardzo ważnym elementem zapobiegającym ewentualnym negatywnym wpływom na cenne przyrodniczo obszary jest ocena oddziaływania na środowisko. Należy pamiętać, że macierz oddziaływań planowanych działań w fazie budowy i eksploatacji została wykonana z założeniem, że dla zadań inwestycyjnych planowanych w Programie będzie zachowane postępowanie w pełni zgodne z obowiązującymi przepisami prawa, a więc dla przedsięwzięć, które tego wymagają

zostanie przeprowadzona procedura oceny oddziaływania inwestycji na środowisko, która zostanie zakończona decyzją uwarunkowań środowiskowych.

Natomiast ewentualne znaczące negatywne oddziaływania na środowisko związane są z rozbudową i budową m.in.: kanalizacji, modernizacją dróg. Prace te obejmowałyby rejon terenów zabudowanych i byłyby odczuwalne jedynie w fazie realizacji inwestycji (faza budowy).

Przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwala wykazać, że w przypadku braku realizacji postanowień Programu może nastąpić pogorszenie stanu środowiska przyrodniczego. Brak inwestycji m.in. w zakresie budowy dróg, kanalizacji sanitarnej, modernizacji sieci wodociągowej przyczyniać się będzie do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w zakresie korzystania ze środowiska. Przewiduje się, iż w przypadku braku realizacji omawianego dokumentu może dojść do następujących skutków takich jak: niezgodność z przepisami krajowymi i międzynarodowymi, skutkująca m.in. konsekwencjami finansowymi.

Prognoza oddziaływania na środowisko opracowywana dla strategicznych dokumentów z założenia nie jest dokumentacją szczegółową, ponieważ jej głównym celem jest odniesienie zasadniczej treści dokumentu do polityki ekologicznej oraz zasad zrównoważonego rozwoju, a także określenie trendu całościowej gminnej polityki ekologicznej. Prognoza ta jedynie w ogólny, strategiczny sposób rozważa korzyści i zagrożenia wynikające z realizacji POŚ bądź odstąpienia od tejże realizacji. Zidentyfikowane oddziaływania na środowisko poszczególnych zadań wynikających z Programu w odniesieniu do poszczególnych aspektów środowiskowych przedstawiono w formie tabeli.

Sumaryczna analiza oddziaływań wykazuje, że w perspektywie długoterminowej realizacja celów i kierunków działań wynikających z Programu będzie miała zdecydowanie pozytywne oddziaływanie, w związku z czym należy uznać tę realizację za bardzo potrzebną. Należy stwierdzić, że realizacja Programu Ochrony Środowiska nie będzie generować znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym również na obszary chronione. Negatywne oddziaływanie może nastąpić na etapie realizacji inwestycji związanych z przeprowadzeniem prac remontowo – budowlanych. Oddziaływanie ustąpi z chwilą zakończenia robót. W przypadku wystąpienia negatywnego oddziaływania należy podjąć działania kompensacyjne.

Biorąc pod uwagę wyniki analizy w zakresie oddziaływania na środowisko zakładać można, że realizacja Programu nie będzie wymagała wykonania działań kompensacyjnych. Na tym etapie nie można jednak przesądzić, czy nie będzie konieczne wykonywanie kompensacji w rozumieniu ogólnym zgodnie z art. 75 ustawy - Prawo ochrony środowiska w odniesieniu do poszczególnych inwestycji.

Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań skumulowanych oraz oddziaływań o zasięgu transgranicznym. Ocena skutków realizacji Programu Ochrony Środowiska będzie prowadzona w oparciu o zmiany wartości wskaźników, takich jak m.in.: liczba nowych instalacji OZE, liczba budynków poddanych termomodernizacji, długość sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.